

≈

aslında tanışan seversin
kerem batumlu

≈

aµ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶

hayalci hücre: #20 hayalci kalem #6 | aslında tanışan seversin | kerem batumlu
©2023 hayalci hücre | bu kitabın türkçe yayın hakları hayalci hücre yayın'a
aittir. | editör: evren özesen | kapak tasarımı: ana raquel "guaricha" | ilk okuma:
caner ceran | son okuma: barış baysal | dizgi: soner torlak | baskı-cilt: repar
tasarım matbaa, yenibosna merkez mh. cemal ulusoy cd. no: 43
bahçelievler/istanbul (sertifika no: 40675) | 1. baskı 2023 / istanbul | isbn no:
978-625-94105-8-6 | sertifika no: 73832 | hayalci hücre yayın lema yayıncılık
basım dağıtım kırtasiye ticaret limited şirketi sinanoba mahallesi aktay caddesi
A3-27 blok no: 6a iç kapı no: 6 büyükçekmece / istanbul |
<https://hayalcihucre.com>

≈

aslında tanışan seversin
kerem batumlu

≈

aµ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶

kerem batumlu

Felsefe eğitimini bir yandan itlik, serserilik ve balicilikle sürdürdüğü için 10 yılda ancak bitirebildi. Daha sonra 15 yıl süren müzisyenlik kariyerinde 4 kıta ve 20 ülkede inanılmaz başarısızlıklara imza attı. Son iki yıldır da Çanakkale dağlarında derebeyi olarak yaşıyor. Derebeyliği kısa bir duraklamadan sonra hemen gerileme dönemine girmiş durumda. Bu rakamların toplamının yaşından fazla çıkmasından anlıyoruz ki ya üniversiteye 12 yaşında girmiş ya da matematiği zayıf.

BİR SEBEP VER 9

O YAZ 21

KOLOMBİYA TEHLİKELİ Mİ? 33

EL PERMISO 39

EL DÍABLO! 61

MAAŞIMIZ YOK 83

AVRUPA'YA KAÇ KERE GİREMEDİM? 93

RÜYAMIZI GERÇEKLEŞTİRMEMİZE

YARDIMCI OLUN 117

DOLAPDERE İÇİNDE ÇALINIR SALSA 131

PARA İÇİN YAPTIKLARIMIZ 147

CAMSİL 157

NARKOS 167

MARCELA 179

SANATÇININ BİR NARSİST ADAM

OLARAK PORTRESİ 213

DELORDU MÜSAMERE KOMUTANLIĞI 229

≈

BİR SEBEP VER

≈

FARC ile imzalanacak barış anlaşmasının referandumu yapılacak. Bütün memleketin gündemi bu. Evet mi hayır mı? SÍ mi NO mu? Çok heyecanlıyız. İnternette sürekli tartışmalar dönüyor. İlk defa gerçekten oy vermek istiyorum. AKP, CHP, Melih Gökçek, Murat Karayalçın falan değil. Savaş-barış, ölüm-kalım meselesi. Oyum olsa da versem.

Sürekli sokakta çalıp göz önünde olduğumuz için, bizim grubun da hayran sayfası gitgide büyüyor. Oyum yok ama, hemen hepsi Kolombiya'dan, 3000 küsur kişilik takipçi kitlem var. Kanaat önderi olabilir miyim acaba? Hep istediğim şey. Ama o grup sayfasının kafama göre yayın yapabilecek kadar şahsıma ait olduğunu hissetmiyorum. Sonuçta millet bizi sokakta görüp de Facebook'tan takip ediyor. Yani bu kitleyi bütün grup birlikte çalışarak oluşturduk. Kararları da hep beraber alalım. Politik duruşumuzu da hep beraber ortaya koyalım. Zaten istediğim propagandayı yapabilecek kadar da dile ve aktüel politikaya hakim değilim, o yüzden onların yardımına ihtiyacım olacak. Fikrimi çocuklara anlattım. Klarinetçi “yapalım,” dedi. Tromboncu, perküsyoncu, davulcu... hepsi “evet,” başçı “hayır.” Ben grupta barışa hayır diyecek kimse olabileceğini tahmin bile etmiyordum. “Yapalım mı yapmayalım mı”yı değil de “nasıl yapalım”ı konuşacağız diye düşünüyordum. Duvara tosladım.

“Neden ki?” dedim.

“Bu barış anlaşmasını bahane edip Santos’a Nobel ödülü falan vermek istiyorlar. Onunla ilişkilendirilmek istemiyorum.”

Doğru cevap: “Bize ne Santos’tan. Santos propagandası yapmayacağız ki. Bugün barış anlaşmasını destekleriz, yarın da Santos’un politikalarına karşı yayılımımızı yaparız.”

Daha doğru cevap: “Ulan ben olmasam ortada grup mrup yok zaten. Zaten senin dışında herkes de aynı fikirde. Yayın-
lıyoruz, o kadar.”

Ama olayın içinden bakınca bu kadar net görünmüyor.

“E peki sen ‘evet’ oyu vermeyecek misin?” dedim.

“Evet.”

“E yani, ‘evet’ kazansın istiyorsun.”

“Evet.”

“E o zaman neden ‘evet’i destekleyecek bir çalışma yap-
mayalım ki?”

“İstatistiklere göre ‘evet’ zaten kazanacak.”

Sinirden şapkamı yiyeceğim! Ama birtakım anarşist ideal-
lerim var. Çoğunluğun despotluğuna karşıyım. Çoğunluk oyu
değil, oy birliği. “Basçı sen sus” değil, konsensus. Gerekirse
bir fikir birliğine varıncaya dek, herkesin aklına yatana kadar
sabaha kadar tartışılır, tek bir kişinin bile itirazı varsa o karar
alınmaz. İspanya iç savaşı filmlerinde öyle gördük.

Sonuçta fikir birliği yoksa, bütün grup onaylamıyorsa gru-
bun sayfasından propaganda olmaz dedim. Yayınlamadık. İki
hafta sonra Barış kaybetti. Zaten kısa bir süre sonra basçı her
gün amfetamini, kokaini birbirine karıştırıp ağzımıza sıçmaya
başladı, çekilmez oldu, oy birliğiyle gruptan attık. O zaman-
dan beri grup sayfasını hangi politik emellere alet edeceğimi
kimseye danışmıyorum. Ama bir dakika, çok hızlı gittik.

Referandum öncesine dönüyorum; tiyatrocu bir arkadaşım
forum-tiyatro yapıyor. İlk defa görüyorum forum-tiyatroyu.
Önce güncel bir meseleyle ilgili 5-10 dakikalık kısa bir oyun
oynuyorlar. Daha sonra seyircilerin yorumlarını alıyorlar. Na-
sıl daha farklı olabileceği konusunda fikri olan söylüyor.
Oyunu bir de o şekilde değiştirip oynuyorlar. Hatta seyirci de
“ben orada olsam şöyle yapardım,” diyip kalkıp oyuna katılıp
senaryoyu değiştirmeyi deneyebiliyor. Böylece farklı tutum-
ların, davranışların olası sonuçlarının simülasyonu yapılmış
oluyor. Bir süre daha herkes mevzuyu konuşup tartışıyor,
sonra bir sonraki oyuna geçiliyor. Hem tiyatroya gidiyorsun

hem de susup oturmak zorunda değilsin. Söz alıp istediğin yorumu yapabiliyorsun. Kim icat ettiyse iyi etmiş. (Şaka, şaka. Kulağa güzel geliyor diye bilmezmiş gibi öyle dedim. Forum-tiyatro hareketini başlatan Boaz diye bir Brezilyalı. Serseri-yim ama kültür bende!)

Şimdi güncel konu referandum, skeçler de onun hakkında. Kiliselerde “din elden gidiyor, evet oyu veren cehennemliktir” vaazları veriliyor. İlk skeç bunu canlandırıyor. Savaş yüzünden köyünden göçmüş bir gariban, ‘evet’ oyu vermek istiyor. Ama bir yandan da dini bütün olduğu için kuşklar içinde. Bunları dile getirince bütün cemaat ve papaz üzerine çullanıyor. Mazlum mazlum: “Ama ben sadece artık savaş bitsin istiyorum...” diyor. Papazı oynayan çocuk müthişti. Forum kısmında da rolden hiç çıkmadı. Seyircilere de aynı şiddetle, tanrının gazabı ve öfkesiyle çıkıştı. İkna olan olmadı tabii ki ama gerçekten de korktuk. Hayırcılar dışarıda da böyle bir fanatiklikle, böyle bir şiddetle saldırıyordu. Papaz bize diyalogun imkansızlığını gösterdi. Barışmak istemeyen bir tarafla tek taraflı nasıl barışacaksın? Kafasına silah dayayıp barış anlaşması mı imzalatacağız?

İzledik, konuştuk, oynadık. En çok ben konuştum. Salon-daki birkaç kişiyi, çok duyarlı görünmemize rağmen aslında pek de bir şeye elimizi sürmediğimizi itiraf etmek zorunda bıraktım. Ama yine de bir mekânda toplanıp bunları konuşuyor olmamız bile eyleme geçmeye hazır olduğumuza işaret. Eylemin ne olduğunu bir bulabilirsek.

Son yıllarda izlediğim bütün deneysel çalışmalar, mistik kustik senaryolar, antin kuntin sahne tekniklerinden sonra bu tiyatro ilaç gibi geldi. Oyunu yöneten zaten arkadaşım. Sonra oyuncularla da tanıştım. Mekândan çıkıp dışarıda bira içmeye oturduk. Tabii ki sadece referandum konuşuluyor.

Sonra oyunculardan biri hepimizi ağızımızı açık bırakarak, barış anlaşması karşısı argümanları sıralamaya başladı: Toprak reformu adı altında arazileri gerilla liderlerine peşkeş çekecekler... Toplum yaşamına geri kazanım adı altında gerillaları yerel yönetimlerde kilit noktalara getirecekler... Ülkeyi

gerillaya peşkeş çekecekler... Yani ‘hayır’cılarının en geri zekalıları tavlama aracı olan “çocuklarımızı dinden çıkarıp ibneliğe alıstracaklar!” haricindeki bütün argümanları “kesin bilgi” olarak sayıp döktü. Bunları nereden bildiğini sorduğumuzda da: “Amcamın komşusu Kara Kuvvetlerinde Albay, o söyledi,” dedi.

“Yahu sen daha bir saat önce ‘evet’ propagandası niteliğinde oyun oynamadın mı?” diye sordum.

“Oynadık.”

“E peki neye oy vereceksin?”

“Bilmiyorum.”

Şapkamı yiyeceğim!

≈

Referandum günü geldi. Sabah oy verme işleri, öğleden sonraya provamız var. Başçı hastayım diyip gelmedi. Oy verip vermediğini sormadık bile. Kesin üşenip gitmemiştir bile müptela pezevenk. Hasta da değildir, akşamdan kalmadır, eminim. Perküsyoncu geldi. Sabah ekmek almaya çıkmış. Fırında, “Evet kazanırsa din elden gidecek,” konuşmalarını duymuş, sinirleri bozulmuş. “Oy moy vermeye gitmedim...” diyor. Yahu hayırcılara kızıp evet oyu vermeye gitmemek nasıl bir mantıktır? Şapkamın yenecek bir tarafı kalmadı. Siz bu oy işini tam anlamadınız galiba? Belli ki mantıksız bir mantık yürüyor, zaten olan da olmuş, tartışmanın anlamı yok. Kurcalamadım, bıraktım. Tromboncuya ikametinin kayıtlı olduğu mahalle çok uzak kalıyormuş, sabah uyanıp da gitmeye üşenmiş. Provaya gelirken yolda bizim tendinitis yüzünden açığa alınan eski başçı Guillermo’ya rastlamış. İki beraber geldiler. Guillermo bas çalamaz olduğundan beri anne-babasının köyünde yaşıyor. Bogotá’ya 4 saat mesafede. O gün sadece oy vermek için ta oradan kalkıp gelmiş. Bizim tromboncu metrobüse binmeye üşeniyor.

Sonuçta Facebook sayfasından propaganda yapmayan bizim grubun yarısı uyuzluğundan kalkıp sandığa gitmemiş.

Provan sonra odamda dişlerimi gıcırdatıp, yumruklarımı sıkıp volta atıyorum. Daha fazla evde duramadım. Evin yakınındaki parkta etkinlik var. Birtakım hippiler “barış için” davul çemberi yapmışlar, Etkinliğin adı: “Davullar barış için çağlıyor!” Bir yandan da el yapımı ürünler pazarında reçel, tığ örgüsü çanta falan satıyorlar. Herkes ekmeğine bakıyor. Salvadorlu arkadaşım Ana da orada işlerini satıyor. O da benim gibi isteyip de oy veremeyenlerden. Sanki onu telafi etmek için bir aydır sürekli, her platformda kişisel hesaplarından “evet” propagandası yapıyor.

Davulcuları işaret edip, “Nesine istersen iddiaya girerim, bu yavaşakların en az yarısı oy vermeye gitmemiştir.” diyorum.

“Yok canım. Neden öyle diyorsun? Gitmişlerdir. Kalkıp barış etkinliğine gelmişler baksana.”

Gruptaki durumu anlatıyorum.

“Bu esrarkeş piçler hep böyle! Davullu, kızlı, danslı etkinlik olunca hep varlar. Ama götünü kaldırıp sandığa gitmeye üşeniyorlar.”

Oyları çok hızlı saydılar. Akşam saat altıya varmadan sonuçlar açıklandı. “Hayır”, %50,23 ile, topu topu elli bin oy farkla kazandı. Seçmenlerin %63’ü oy vermemiş. Parkta kötü haber kulaktan kulağa yayıldı, müzik sustu. Zaten biraz sonra da hava karardı, davulcular evlere dağıldılar.

Gece forum tiyatroyu hazırlayıp yöneten arkadaşım evindeyiz. Emilia. O da yine oy veremeyenlerden, Arjantinli. Bir Salvadorlu, bir Arjantinli, bir Türkiyeli, Kolombiya barışının derdine düşmüşüz. Moraller sıfır, sınırlar bozuk. Bir ara Emilia ile içki almaya dışarı çıkıyoruz. Orada Emilia’nın aksanını duyan suratı dövmeli, bir deri bir kemik, pankçı bir kız “Nerelisin?” diye soruyor. Ben de “Bucaramangalı,” diye her zaman yaptığım geyiği yapıyorum. (Türkiye’de yabancı olduğu besbelli birinin “Çorumluyum” demesi gibi bir şey)

“Dalga mı geçiyorsun lan?” diye bana dönüyor pankçı. “Nereli diye sorduk.”

“Bucaramangalı dedim ya, ağır mı işitiyorsun?” Diyorum. Suratıma yumruğu patlatıyor. Belli ki ağır müptela, elinde kolunda derman yok. Parmağımla itsem düşecek.

“Ne güzel vuruyorsun sen, vur bakayım bir tane daha,” diyorum. “Bıçağın yok mu senin pankçı, çeksene bıçağını.” Ellerimle kafasını koparmak için bir bahane istiyorum. Tohumunuza para mı saydım ulan!

Emilia beni kolumdan çekerek götürürken kız arkamızdan “Bogotá merkez ulan burası!” diye bağıyor. Bogotá merkez... etrafımız hostellerle, turistlerle dolu. “Kadıköy Moda ulan burası!” diye bağırarak gibi bir şey.

Evde birkaç Arjantinli, birkaç Kolombiyalı seçim yorumları yapıyoruz. Hayırcıların nasıl sinsice çalıştıklarını, neo-faşist partinin rezil icraatlarını, falan filanı anlatıyor Kolombiyalı bir kız. Sonra kızın oy vermediği ortaya çıkıyor. Biraz daha kurcalayınca evdeki üç Kolombiyalının ikisinin oy vermediğini öğreniyoruz.

“Benim ikametgah memlekette olduğu için oy veremedim.”

“E gitseydin memlekete. Hem anneni babanı ziyaret ederdin.”

“Biletler çok pahalıydı.”

“E ikametgahı aldırıyaydın buraya?”

“O iş de üç ay sürüyor.”

“Yahu bu referandumun olacağı üç ay önce belli değil miydi?”

“Evet ama bir sürü kayıt kuyut işleri. Hem zaten “evet” kazanacaktı.”

“Siz bu oy verme işini pek anlamamışsınız galiba. Anketlerde “evet” görünüyorsa pek hoş, pek güzel. Ama anketlerde Evet’i işaretledikten sonra bir de üşenmeyip sandığa gidip o ‘Evet’ oyunu atmak gerek. Yoksa o anket sonuçları çıkmıyor.”

Diğer Kolombiyalının oy vermeme sebeplerini sormadık bile.

Sürekli, “Sen buralı olmadığın için bilmiyorsun tabii...” diyorlar. Herkes kendi üçüncü dünya ülkesini nev-i şahsına münhasır zannediyor. Bir tek yolsuzluk, cahillik, fakirlik kendilerinde var sanıyorlar. Oradaki rezilliği çok özel, çok onlara özgü, çok şeker, çok şirin bir şey gibi bağrılarına basıyorlar. Marquez de bunları iyice abartarak romanlar yazıp Avrupalılardan Nobeli ayıklıyor. Kolombiya’da yolsuzlukla mücadele kurulunun başkanı yolsuzluk suçlamasıyla soruşturma altında. Peru’nun eski başkanlarından iki tanesi hapiste. Kara mizah, büyüğü gerçekçilik. Yaz bunları, güldür nobel komitesini, leblebi gibi topla ödülleri. Kolombiyalıları, yüzü siyaha boyalı Minstrel aktörü gibi, fakirlik ve sefalet içinde hep gülümseyecek bir şey bulan, her şeyin sihirli yanını gören saf, sade insanlar olarak resmet. Latinler böyledirler, salsasız yaşayamaz ölürler. İlle de Latin olsun, ister çamurdan olsun...

Halbuki Hindistan, Türkiye, Bolivya, Kolombiya politikalarına baktığında hepsi aynı. Aynı neo-liberalizm, aynı dünya bankası borcu, aynı sefalet. Al bir ekonomi bakanını, tüketmez kalemler sakal-bıyık çiz, ötekinin aynısı. Olaylar aynı. Bakanlar, başbakanlar değişiyor, arka planda bankerler aynı. Aktörler değişiyor, roller aynı, oyun aynı.

“Sen buralı değilsin ki, ne hakla konuşuyorsun?” diyorlar.

“21. yüzyıl filozofu ve ekonomi-politika uzmanı sıfatıyla konuşuyorum. Buyrun diplomam. Hep bana soracaksınız, en çok bana soracaksınız!” demedim. Bu sefer demedim. Eve gitmek üzere kalktım, ceketimi giydim.

“Nereye gidiyorsun?” dedi Emilia. “Saat dört! Bu saatte Santa Fe’ye mi gideceksin?”

Santa Fe, Bogotá’nın Dolapdere’si. Her yaşadığım şehirde mutlaka Dolapdere’yi bulup orada oda tutuyorum. Bilerek isteyerek değil. Merkeze yakın olma ihtiyacı ve kısıtlı bütçenin doğal sonucu. Çalgıcılar Dolapdere’ye.

“Bir şey olmaz. Bana kimse bulaşmıyor,” diyip çıktım.

Gerçekten de kimse bulaşmıyor. Kötü adam suratı mı var nedir, başıma hiçbir şey gelmedi. Gecenin her saatinde tek başıma yürüyerek döndüm Santa Fe’ye. Zaten bugün saatli bomba gibiyim. Üst üste bu kadar saçmalıklardan sonra kafamı

duvarlara ya da birinin suratına suratına vurmak istiyorum. Bomboş sokaklara çıkıp eve doğru yürümeye koyuluyorum. Sokakların pisliği batıyor. Normalde batmaz. Kokusu batıyor. Dört gündür yağmur yağmamış, her taraf sidik kokuyor. “Tuvaletler sadece müşteriler içindir,” diye diye, sokaktaki iki tane garibanı lokantanın tuvaletine işettirmeyeceğim diye sonunda bütün şehri sidik kokuttunuz, buyrun eseriniz.

Havanın soğuğu da batıyor. Ürperip ceketimin yakalarını kaldırıyorum. Sen gel tropik ülkeye yerleş, her gece soğuktan don.

Yaşadığım mahallenin binalarının karaktersizliği batıyor. 30-40 yıl önce dükkan, imalathane, iş hanı diye yapılan dümdüz beton bloğu binalar, merkezin modası geçince kaderlerine terkedilmiş. Şimdi köyünden göçenler, savaştan kaçanlar, müptelalar ve şehrin bilumum yolsuzu yaşıyor. Bir de ben. O binaların katlarını alçıpanla küçük küçük bölüp, bu penceresiz, gardroptan hallice odaları bize kiralyorlar.

Yol boyunca bütün duvarlar kimsenin temizlemediği yirmi kat üst üste yapıştırılmış afişlerle dolu. En üstteki, neo-faşistlerin “La paz sí, pero no así” afişi. Barışa evet, ama böyle olmaz. Yani diyorlar ki, genel olarak barışa karşı değiliz, yalnız bu barışa karşıyız. Yaklaşıp afişi söktüm, altından aynısından bir tane daha çıktı.

Bokunuzda boğulun ulan! Barışa hayır diyen ülke. Gerizekalılar! Bu ne biçim memleket ulan? Ne işim var lan burada? Gidiyorum. Hemen yarın tası tarağı toplayıp gidiyorum. Bokunuzda boğulun amına koyum. Para mı veriyorsunuz lan bana? Bir tane işaret ver be Kolombiya! Kalmam için bir tane sebep ver!

Derken iki tane ñero yanıma yanaştı. Rapçi gibi giyinmişler. Kolombiya serserileri ABD rapçisi gibi giyinip, gangsta görünmeye çalışıyorlar. Halbuki dünya çapında milli mafyözlerimiz var: Escobar, Cali Karteli... Ama gençlerimiz hep dışarıya özeniyor. Neyse... Bu iki kopil yanıma yanaştı. Yaşları 17-18 ya var ya yok. Selam verip yanımda yürümeye başladılar.

“Nezaretten yeni çıktık moruk, eve dönmek için yol paramız yok,” dedi bir tanesi.

Cebimden biraz bozuk para çıkarıp verdim.

“Bu yetmez ki. Biraz daha veremez misin?” dedi.

“Olan bu. Beğenmediysen geri ver.” dedim.

O sırada adımlarımı sürekli önüme doğru atıp duruyor. Çaktırmadan, yavaş yavaş duvara doğru yaklaşıyor beni. Köşeye sıkıştıracaklar. Yaşları ufak ama iki kişiler. Ben kaçış yolunu hesaplamaya başladım.

O bıçağı çıkarmadan önce yakasından tutup diğerinin üzerine itsem, beş saniye afallasalar onuncu caddeye doğru koşarım, ondan sonra zaten kimse yakalayamaz... diye düşünürken gittikçe duvara doğru yaklaşıyoruz. Duvar boyunca afişler devam ediyor: “La paz sí...”

Birkaç ay önce, Bogotá’ya yeni geldiğimde geceleri gençlerin topladığı bir parkta çalıp söylüyorduk. Bir gitarıcı bir de ben. Etrafımızda da bir grup toplanmış, dinliyorlar. Alüminyum telleri büküp, düğümleyip isim falan yazarak taş (crack) parasını çıkaran bir serseri kardeşim de orada bizi izliyor. Taş burada çok ucuz. Türkiye’de taş içmekten bankaya kredi borcu yapanlar olduğuna burada kimseyi inandıramıyorum. Türkiye’dekileri de taş denen şeyi Kolombiya’da balicilerin, bali parası çıkışmadığı zaman aldığı en rezil uyuşturucu olduğuna inandıramadım. Hala gidip gidip gramına 200-300 lira veriyorlar.

İşte, bu tel sanatçısı taşçı kardeşim de orada bizi izlerken alüminyum telini büküp büküp akordiyon çalan sol elimi yapmış. Ucuna anahtarlık halkası geçirip bana hediye etti. Anahtarlarım hala o anahtarlıkta. O zamandır her gördüğümde selamlaşıyoruz. Sokak, onların evi, benim de iş yerim olduğundan sürekli karşılaşıyoruz. Sadece onunla da değil. Bütün evsizler, serseriler beni tanıyor. Sokakta çalarken denk gelirlerse zaten konseri baştan sonra dinleyip dans ediyorlar. Zaten bir çocuklar bir de zırdeliler ve sokak insanları dans ediyor. E, onların evine getirmişiz müziği. Kendi evlerinde rahatlar, utanmaları sıkılmaları yok. Misafirperverlikle ağırılıyorlar bizi ve müziğin gerektirdiğini yapıyorlar.

Yolda yürürken görürlerse “Ne zaman çılmaya çıkacaksınız?” diye soruyorlar. Sürekli sağa sola selam veriyorum. En az dört beş serseriye selamlamadan ana caddeyi boydan boya yürüdüğüm hiç olmadı. Balicilerin Zeki Müren’iyim, tinercilerin sanat güneşiyim. Referandumu savaş kazanmış. Filozofum, dertliyim. Gece yarısı eve doğru yürüyorum ve soyulmak üzereyim.

Gitgide duvara doğru yaklaşıyoruz. Köşeye sıkışmak üzereyim. O sırada karşıdan biri geliyor. “Oye Turco!” diye selamlıyor. Tel sanatçısı taşçı kardeşim! Mevzu donup kalıyor. Taşçı gelip sarılarak beni selamlıyor. “Nasıl gidiyor müzik?” diye soruyor. Nerolar bir adım geri atıp olayın gidişatını görmek üzere bekliyorlar. Taşçı tam veda edip gidecekken nerolara bakıyor. Orada ne olup bittiğini anladı mı anlamadı mı hiç emin olamadım. Ama sonrasında gitmek yerine geyiği uzatmaya başlıyor. “Akordiyon nasıl, akordiyon?” diye eliyle akordiyon çalar gibi yapıyor. “Trompet de güzel di mi? Bup burubupbupbup” diye gruptaki enstrümanları saymaya başlıyor. Nerolar taşçının beni tek başıma bırakmayacağına, artık iki kişi olduğumuza kanaat getirince uzuyorlar. Ancak ondan sonra veda edip gidiyor serseri kardeşim.

İşaret mi diyordun?

≈

Daha sonra ne oldu? Birkaç gün sonra taşçıyla ana caddede karşılaştım. Teşekkür etmek için o geceden bahsettim. Hiçbir şey hatırlamıyordu tabii ki. Yine “akordiyon, trompet, bup burubupbup...” falan diyip durdu.

Hani “Siz bu oy verme işini anlamamışsınız,” diye tepeden bakarak azarlıyordum ya. Esas ben anlamamışım. Başkan Santos referandum sonucuna rağmen, bir iki maddesini azıcık değiştirip barış anlaşmasını yürürlüğe koydu.

Hayırcılar tabii ki, referandum zamanı pirinç, mercimek, pisküvit falan dağıttılar. Enteller, solcular (ben); “Cahiller oylarını bir torba pirince satıyorlar!” diye kızdılar. Sensin cahil! Kolombiya’da iki yüz yıldır şöyle ya da böyle oy kullanılıyor.

İki yüz yıldır köylüler, fakirler, pinpon maçı seyreder gibi iktidarın bir o partiye bir bu partiye geçmesini seyredip duruyorlar. Hiçbir zaman da bir şey değişmiyor. İki yüzyıllık tecrübeyle sabit. O yüzden oy vermek için zahmet edip evden çıkmıyorlar. Çünkü oy verdiği şey kazansa da değişen bir şey yok. Evet de versen hayır, hayır da versen evet. Yüz yıldır bana hiçbir fayda getirmeyen, beş para etmeyen oy, şimdi bir torba pirinç ediyor. E, sattım gitti!

~

≈

O YAZ

≈

Bu yaz hayat fena değil. Olimpos'tayım. Olabildiğince erken kalkıp ikinci kahveden sonra kafam çalışmaya başlar başlamaz yazmaya oturuyorum. Okuduğum ünlü yazar biyografilerinden çıkardığım sonuç bu. Yazma işi sabah oluyor. Ben zaten o biyografileri okumadan önce de kendi kendime böyle bir rutin oturtmuştum. Rutinim Hemingway'le, Steinbeck'le aynı olduğuna göre, başarı kaçınılmaz.

Öğlen birde kaldığım kulübenin içi durulmaz oluyor. Yine de vantilatörü tam karşıma alıp, plastik sandalyede dalşaffak oturarak üçe kadar çalışıyorum. Sonra bu kadar zulümden beynim erimesin diye gidip kafamı denize sokuyorum. Oradan çıkınca da bedava yemeği kaçırmamak için mekana gidiyorum. Haftada iki-üç gün çalışıyoruz. Diğer günler bana kalıyor. Böyle anlatınca çok kıyak bir hayat gibi geliyor. Tatilcilere sorsan biz bedavadan tatil yapıyoruz. Fakat o işler öyle olmuyor. Biranın, yemeğin, yolun, herşeyin iki katı pahalı olduğu bir yerde yaşıyoruz. Öğleden akşama kadar kafamızı sokacak gölge bulamıyoruz. Tatil falan değil. Az çaldığımız için parayı da az kazanıyoruz. Yazın sonuna bir şey birikmeyecek. Ama şikayet etmiyorum. Dedim ya, hayat fena değil.

Olimpos'a en son geledi on yıl olmuş. Tam on yıl sonra geri dönmüşüm! Tam da bıraktığım gibi buldum. O kadar aynı ki otobüsten inip dükkanın kapısını görünce sinirlerim bozuldu. İçim daraldı, duramadım, koşarak karşıki dağa çıktım. Bir iki saat oturduktan sonra ancak sakinleşip mekana geri indim.

Aynı tipler aynı yerlerde aynı şeyleri yapıyorlar. Ben de aynı barda, aynı sahnede çalışıyorum. Doğum günlerinde, yıl başlarında canı sıkılıp, morali bozulan insanlar var ya. Az da değil sayıları. Ben de onlardanım. “Bu sene neredeyim? Ne kadar az yol almışım, hedeflerime ne kadar az yaklaşmışım...” diye bunalımlara gireriz. Bir kere hayatı böyle görmüşüz: Bir

şeylere ulaşma, bir şeyleri başarma, ilerleme, yükselme... İşte bir de üzerinden on yıl geçince aynı yerde aynı işi aynı paraya yaparken bulursan kendini, bak nasıl depresyonlara koşuyorsun.

Dört kıta, yirmi küsur ülkede yaşayıp, çalıp söyledikten sonra başa dönmek tabii ki benliğimin en temel taşlarına sağlam darbeler vurdu. Gerçek anlamda profesyonel müzisyen olamama, hangi kıtada olursa olsun düğün/bar şarkıcısı olarak kalma ihtimalim ete kemiğe büründü. “O zaman bir de edebiyatı deneyeyim, bir de yazar olamayayım da, üstüne tüy dikeyim,” dedim. Yine çok heyecanlıyım, çok hevesliyim. Her sabah vantilatörün karşısındayım.

Onun dışında doğru düzgün para mara kazanmıyorum. Bu gidişle yazın sonunda cebimde pek bir şey olmayacak. Yazın sonu sonbahar, soğuk, karanlık. Ama bir türlü o kısmını düşünemiyorum. Plan yapmam lazım. Ne yapacağız? İstanbul’da bar ortamları bitik, eskisi gibi iş yok. Hikayeleri yayımlatmayı başarsam bile, yazarların, bilenlerin dediğine göre kısa hikaye en para kazandırmayan, en satılmayan edebiyat biçimi. Hah! Gittin buldun yine en olmayacak işi. Ama yine de oturup kara kara düşünemiyorum. Endişelenemiyorum. Halbuki huyumdur, endişelenmekte hiç zorlandığım olmamıştı. Sanki bir yaz uykusundayım. İki ay ilerisini düşünmeye çalışınca sanki duvara çarpmış gibi on yıl geriye gidiyorum. Olimpos zaman makinesi gibi beni habire on yıl geriye yolluyor. O yaz!

≈

O yaz daha hiçbirimiz otuzumuza varmamıştık. İlk defa Olimpos’ta bütün sezon çalışacağız. Oradan önce de Fethiye, Kaya köy’de bir düğün var. Yola çıkacağımız zaman herkes “Ben de takılayım,” diyor. Kimsenin işi, gücü, taksidi, borcu yok. Arabada yer var. Gel, sen de gel. Zaten o arabada altı kişiden aşağı bir yerden bir yere gidilmedi. Bagaj dahil doluyoruz. İlk başta herkes bagajda gitmeye itiraz ediyor. Sonra bir kere deneyen bagajdan vazgeçemiyor. Ötekiler omuz omuza sıkışırken sen bagajda ayaklarını uzatıp yayılıyorsun.

Beş kişi içeride, bir kişi bagajda. İki kişi motosiklette, bütün enstrümanlar arabanın tepesine bağlı... Kervan tıngır mıngır yola koyuldu.

O zamanki grup arkadaşlarım şimdi yola öyle çıkmıyorlar. “Mekan yol parasını göndersin,” diyorlar. Bagajda gitmeyi bırak, uçak değil de otobüsle gidilecekse: “Metro olmaz, en aşağı Pamukkale olacak,” diyorlar. Biri uçak bileti alıyor, öteki araba kiralyor. Öyle sekiz kişilik bir işsiz güçsüzler grubu yok. Artık profesyonel davranıyoruz. Yaşımız kırka yaklaşıyor ama aslında kimsenin belinin, dizinin falan ağrıdığı yok. Bagajda gitmek bel, diz meselesi değil zaten, gurur meselesi.

“Hadi” diyince gidiyorduk o yaz. “Ben de geleyim,” dedi Cihan, “Arada direksiyona geçerim, arabayı kullanmaya yardımcı ederim.” Derun askerliği yeni bitirmiş, “Ankara’da ne yapacağım, ben de geleyim, arada çalarım da. Para mara da istemem. Maksat müzik yapalım, gülelim eğlenelim,” diyor. İyi hadi, geç bagaja!

Kayaköy’deki düğün çığrından ıktı. Gecenin sonunda sahneden inip masalara oturup devam ettik. Gelin ve damatla beraber içiyoruz. Aklimıza ne şarkı, ne türkü gelirse yalan yanlış, sözleri sallaya sallaya çalıp söylüyoruz. Gelin bahşış niyetine üzerindeki altınları çıkarıp bana takmaya başladı. “Aman dur, olur mu öyle şey,” diyene kadar üç çeyrek altını takmıştı bile. Etrafı duvarlı, üstü açık, geniş bir alanda oluyordu düğün. Sabaha karşı, “Siz burada kalın, sabah da kahvaltı edip çıkarsınız,” diyip bizi bırakıp gittiler. Ertesi gün bütün açık büfe olduğu gibi duruyordu. Yola ıkasımız var, ama dolu bira fıçısını da orada bırakmışlar. Bırakıp gidemiyoruz. Önceki günden kesilmiş dönerler, peynirler, zeytinler duruyor. Yani bıraksalar, orada iki gün iki gece daha alem yapacak malzememiz var. Ama daha Kaş’ta, Kalkan’da çalmak istiyoruz, macera istiyoruz. Hiçbir bira fıçısı bizi durduramaz.

Bulabildiğimiz bütün pet şişeleri toplayıp yanımıza alabildiğimiz kadar bira aldık. Dönerleri de bırakmak olmaz, atılacak, yazık. Koyacak bir şey bulamadık, iki pet şişeye de döner

doldurduk. Artık diş macunu gibi sıkıp çıkaracağız bir şekilde. Yarı dolu bira fiısıyla ağılayarak vedalaşıp yola koyulduk. Birkaç saat sonra biralar bitip acıkınca farkettiler ki dnerleri koyduğumuz şişeleri unutmuşuz.

“Eyvah...” diyor Faruk. “şimdi o pet şişeleri bulunca “Ne biçim insanlar bunlar?” diyecekler.”

“Bu insanlar a, a!” diyorum “Demek ki mzisyenle bu kadar da pazarlık edilmezmiş desinler. Benzin paralarını çıkarınca yevmiyeden geriye bir bok kalmadı. Kalkan’da şu gelinin altınlarını bozduralım da blşelim bakalım.”

≈

On yıl ileri; bu yaz. Eski grubum da yandaki barda çalıyor. Faruklar, Cihanlar, yine on yıl önceki aşağı yukarı aynı ekip. Onlar, benim kıtalar arası dolaşıp, akordiyon mu öğrensem, trompet mi? diye vakit öldürdüğüm yıllarda aynı işte ısrar edip biraz ünlü oldular. Yine de sonuç pek farklı değil. Yan yana dükkanlarda alıyoruz. Onların sahne biraz daha büyük, ama yevmiye aynı. İş olmayan geceler de bir araya gelip işletmecileri ekiştiriyoruz. Daha haziran başı olduğundan sezon daha başlamadı. Bunlar ısınma turları, rahatız. Hazır bütün gün de güzel konsantre olup hikaye yazmışım, yaratıcı çalışmam tamam, rahatım. Biraz içelim diye Faruk’u aradım. ay Mahallesiinde bir ev tarif etti. Etil-rakı içiyorlar. Bu geçen on yılda değişen bir diğer şey de içki fiyatları. Her şey on katı pahalandı. Herkes iyi kötü kimyager oldu. Ortamdakilerin yarısı zaten zilzurna sarhoş. Rakıyı doldurup doldurup kadehi deviriyor bir tanesi. Bizde alışkanlık olmuş tabii, rakı altın değerinde. Hemen ıkıştık.

“Lan ktk gibi olmuşsun işte, daha ne içmeye uğraşıyorsun!”

“Oğlum daha bardağı tutamıyorsun!”

Ev sahibi Cengiz, beşlik etil alkol bidonunu gösterdi.

“Daha çok var ocuklar. Stres yapmayın,” diyip sarhoşun bardağını doldurmasına yardım etti. Sarhoş bu sefer kadehi devirmeden tutup kaldırmayı başardı. “E, hadi şerefe,” dedi.

“Cengiz abi etil de olsa, rakı rakıdır ya, yerlere dökülür mü. Ondan da değil zaten, baksana adam ölecek daha içerse,” dedi Faruk.

“Bi’şey olmaz, bi’şey olmaz. Hadi şerefe,” diyip kadehi önce sarhoşunkine sonra bizimkilere vurdu Cengiz. Sarhoş bu sefer de ağzını bulamıyor, bardağın yarısını üzerine döktü. Ben “tööbe tööbe..” diye çıkışacakken Cengiz bidonu gösterip, “Sakin,” dedi. Demek ortamın kuralı bu. Herkes ağzına kadar içkiye doycak. Pekala. Sarhoşu kendi debelenmesine bırakıp muhabbetimize döndük.

“Ee, dün biz gittikten sonra ne yaptınız?” dedi Faruk.

“Daha sonra Atilla yirmi litrelik damacanayla şarap çıkardı! Sonunda eve de dönemedik tabii, orada sızıp kaldık.” dedim.

“Vay göt! Biz gidelim diye beklemiş demek.”

“Götlere göt muamelesi yapılır,” diye araya girdi sarhoş. “Göt gördün mü şaplağı yapıştırıp titreteceksin!”

“Bi dur abi ya,” dedi Faruk. “Kendi yaptığı şarap değil mi?”

“Evet, herhalde. Bayağı güzel şaraptı. Çok hafif üzümün şekeri kalmış. Ama rahatsız edecek kadar değil. Tatlı tatlı içiliyor.”

“Güzel şarap Atilla’nınki. O da haklı gerçi. Evvelsi gün bize de bir damacana çıkardı da hemen iç ettik yirmi litreyi. Üstüne bir de rakısını içtik.”

“Acımak yok! Biz bitiremedik valla. Damacanada daha vardı, yarın git bi yokla istersen.” dedim. Baktım sarhoş yine bardağı doldurmaya çalışıyor. Şişeyi elinden alıp bir parmak kadar rakı, geri kalanını suyla doldurdum. Haydi şerefe... ağzını bulabilse de ne içtiğinin farkında değil zaten. Madem yere dökecek, su döksün. Ama pek iyi yapılmamış etil-rakı olduğundan yeterince beyazlamadı. Herif önünü göremiyor ama nasılsa rakının rengini görüyor. Yemedi. “Bunun rakısı az,” dedi. Oranı düzeltene kadar da tutturdu. Mecburen bir kısmını döküp rakı ekledik. Şimdi tamam, Haydi şerefe!

“Nasıl gidiyor işler? Aslan’la aranız iyi mi?” dedim.

“Ya yok, dangalak dangalak iş yapıyor. Yirmi gün oldu ses sistemini oturtamadı daha.” dedi Faruk.

“Ee, nasıl olacak?”

“Olmayacak valla. Kaç gündür çalmıyoruz. Paraya kıyıp doğru düzgün bir ses sistemini ya satın alacak ya kiralayacak. Anca o zaman.”

“E, hani haftada üç buçuk gün, çalmadığımız zamanda da parayı alacağız diye anlaşılmamış mıydınız?”

“Haziran böyle geçti gitti. Yapacak bir şey yok. Bir talepte bulunacak kadar sakın otururken yakalayamadık ki herifi. Artık inşallah temmuza rahatlar da hesapları düzeltiriz.”

“Üçün beşin hesabıyla hiçbir yere varamazsınız.” diye tekrar salça oldu sarhoş. “Müzik üçle beşle yapılmaz! Sanatçı mısınız ne ayaksınız olum siz? Bu muhasebeci ağzları ne ayak? Götümün sanatçısı.”

Dik dik baktım. Kahkahayla gülmeye başladı.

Kadehi kafama dikip, “Ben kalkıyorum abi,” dedim.

“Otur kanka, ne bakıyorsun sen buna,” dedi Faruk. “Daha rakımız çok.”

“Abi içelim, bizim de kafamız güzel olsun, tamam.” dedim. “Ama adam bize tur bindirmiş baksana. Konuşturmuyor bile. Bugünkü yarışı kaybettim sayıyorum, havlu atıyorum ben. Önümüzdeki maçlara bakacağız artık.”

“İyi madem, haydi selam söyle.”

≈

O yaz. Kalkan’a vardığımızda daha hala gündüzdü ama pet şişeden içtiğimiz ılık biralarla kafamız cıvılamaya başlamıştı. Vakit kaybetmek istemiyoruz. Biraz burada takılalım, gecenin ilerleyen saatlerinde de biraz Kaş’ta çalarız, oranın ortamları daha bize göre diye düşünüyoruz. Ama bırakmıyorlar. Çaldığımız kaldırımın karşısındaki restorandan bize şişe şişe şarap yollayıp duruyorlar. İki-üç-dört’ten sonra “Dur!” dedik.

“Abi şaraplar açıldı iyi güzel de, şapkaya para atan yok,” dedim. “Bunlar da üç şişe şaraba, lokantaya canlı müzik aldık diye seviniyorlar.”

“Aynen öyle,” dedi Faruk. “Haydi yola koyulalım da Kaş’a varalım. İki şişe daha şarap gelirse arabayı kullanacak kimse kalmayacak!”

En son gelen kadehleri yine bir pet şişeye doldurup cebe attık. Şarapları gönderen lokantanın sahibinin serzenişlerine kulak asmadan sallana sallana arabaya gittik.

Kaş bizim ortamımız. Hemen önümüzde bir miktar kalabalık birikti. O kadar bizim ortamımız ki, zabıta da eksik olmadı, hemen damladı. Onlar geldiğinde artık bizim pek halimiz de kalmamıştı zaten. Herkes kendi kafasına göre takılıyordu. Zabıta “müzik yapmak yasak,” diyecek ama kendine muhatap bulamıyor. Saksofoncu meydanın karşı köşesinde birilerinin yanına oturmuş nikriz taksimi atıyor, davulcu öbür tarafta ağzıyla gitar solosu çalıyordu. Sonra teker teker fire vermeye başladık.

Biri arabanın ön koltuklarına yatmış, diğeri arka koltukta enstrüman çantalarının arasına yayılmış. Obamızın merkezi araba olduğundan herkes arabaya kadar gelip yanına yöresine asfalta sere-serpe yığılıp kalmış. Tromboncu iyice abartıp arabanın altına girmiş, bir tek kafası dışarıda. Yalnızca Cihan arabayı bulamamış. Meydandaki Atatürk heykelini en güvenli yer olarak gözüne kestirmiş. Atatürk’ün ayağının dibindeki mıcırların üzerinde uyumuş. Ben de bir-iki Cihan’ı kaldırmayı denedim. Baktım olmuyor, atamıza emanet edip arabanın yanına gittim. Tek tek kafa sayımı yaptıktan sonra, kaldırma battaniyemi serip yattım. Bebekler gibi uyuduk.

Sabah Faruk’un “Haydi şu kamyonu sarın da yola düşelim. Bir an önce Olimpos’a varalım.” demesiyle uyandım. Pet şişede bıraktığımız dönerleri yadederek simit-ayran kahvaltımızı edip tekrar yola koyulduk. Tam on yıl önce Olimpos’a böyle bir kafiye halinde geldik.

≈

Bu yaz.

“Abi daha fazlasını isteyemiyoruz işte. Yapılan iş belli.” diyor Cihan.

“İş olmaz olur mu ya, kaç gündür dışarı da içerisi de dolu.” diyor Faruk.

“Yok kanka beraber bütün hesaplara baktık. Bir şey içmiyor ki kimse. Birer tane bira alıp oturuyorlar bütün gece. Çaldığımız günlerin parasını aldık işte. Daha ne isteyeyim.”

“Başından yaptığımız bir anlaşma yok mu kardeşim? Tarla mı satıyor, babasından kalan daireyi mi satıyor ne yapıyorsa yapsın. Biz mi dedik ona mekan aç diye?”

“Ne oluyor oğlum? Bi’ sakın.” diye araya giriyorum. “Öğlenden bu kadar bağırırsan akşama hangi sesle söyleyeceksin.”

“Buraya o kadar ses fazla bile.” diyor Faruk.

“Ya tamam oğlum. Kendi kendini yemenin faydası var mı? Gelin bir öğlen birası içelim.” diyorum.

“Oo! Ismarlıyor musun?”

“Cihan ismarlıyor. Di’ mi patron?” diyorum.

“Üzerimde para yok ki.” diyor Cihan. “Sen al ben sana sonra vereyim.”

“Bak ya!” diyorum. “Yine zararlı çıktım. Bir bira içeceğim diye üç bira parası veriyorum.”

“Vericez lan işte, artislik yapma.”

Yazın muhasebesini yaparak, mekan sahiplerinin arkasından söve söve üç dört bira içiyoruz.

“Nasıl gitti sonuçta borçların bir kısmını kapatabildiniz mi?” diyorum.

“Çok azını ödeyebildim. Kötü oldu bu yaz ya, çok az çalabildik.” diyor Cihan.

“Para birikmedi mi hiç?” diyorum.

“Bende asla para kalmaz kanka.” diyor Faruk. “Para beni bozamayacak!”

“Üstüne bir de borçla mı döneceksin?”

“Yok kanka, borç yok, alacak yok. Bütün mekanlardaki, bakkallardaki hesaplarımı kapatacağım. Biletimi de Aslan’a aldırıp tam sifıra sıfır döneceğim. Temiz bakiye.”

“Bak mesaj attı yine Aslan.” diyor Cihan. “Siz düğünü çaldıktan sonra Eylülde iki hafta daha dört kişiyle programa devam edelim diyor. Alper, sen, ben bir de başçı.”

“Domates alıyor ya paşam...” diyorum. “Yarım kilo ver-sene’ der gibi yarım grup istiyor.”

“Söz verdiği parayı versin, gelelim. 800 liradan aşağı kesinlikle gelmeyelim ama.” diyor Faruk. “Bak şimdi de beni arıyor...”

“Ben yokum kanka.” diyor Cihan.

Faruk telefonu açıyor. “Alo, Aslan... hah, n’aptın... Eylülde mi?”

Cihan ‘hayır, hayır’ anlamında kaş göz yapıyor.

“Bakarız ya. Kaç para veriyorsun?.. Yok şimdi Adra-san’dayım... Tamam akşama gelince konuşuruz. Bi’ viski ısmarlarsın...” diyip kapatıyor.

“Hemen bir viskiye sattın lan!” diyorum.

“Yok abi ne satıcam,” diyor Faruk. “Haftada 3,5 program sözü var. ‘Çalamadığınız gün olursa da alacaksınız,’ dedi. Onun hesabını çıkaralım bakalım. Önce onu bi’ kapatsın. Sonra Eylülde geliyor muyuzu konuşuruz.”

“Abi herif daha hala grubu dört kişiye indirebilir miyiz diye, bir müzisyen yevmiyesi eksik vermenin hesabını yapıyor. Çalamadığımız günlerin parasını mı verecek.” diyor Cihan.

“İsteyeceğim. Vermeyecek tabii. Hay ben bu işletmeci tayfasının topunun anasını avradını...”

“Bu yaz da mı iyi bitmedi yani?” diyorum.

“Hangi yazı iyi bitirdik ki?” diyor Faruk.

“2009?”

O yazı iyi bitirmiştik! Kavgamız gürültümüz eksik olmuyordu ama yazın sonunda kalıcı hasar yoktu. Geri dönülemeyecek şekilde bozulan arkadaşlıklar, yakılan köprüler yoktu. En fazla birkaç tane kurbağanın kafası kırıldı.

Cihan Kayaköy'deki hediyelik eşyacıda tahtadan bir kurbağa bulup almıştı. Küçük çubuğunu sırtındaki çıkıntılara sür-tünce “trrrrk” diye sözde kurbağa sesi çıkarıyor. Yol boyunca onu çaldı. Arabayı kullanırım biraz da tatil yaparım diye geldiği Olimpos'ta dört hafta kurbağa çalarak kaldı. İlk aldığı kurbağa bir haftaya kırılınca Olimpos'taki hediyelikçiden yenisini buldu. Fakat Olimpos sapa yer olduğundan bakkallar biraları, dondurmaları bile bir-iki lira pahalya satıyor. Kurbağa fiyatları da bundan nasibini alıyor. Kıyasıya pazarlığa tutuştu:

“Abicim ben bilmiyor muyum bu kurbağanın fiyatını? O paraya bu kurbağanın en büyük boyu alınır.” Uğraşıp didindiyse de kurbağacı geri adım atmadı. Bütçe kısıtlamasından dolayı kurbağada küçülmeye gitmek zorunda kaldık. Bir hafta sonra tekrar kurbağayı kırıp, dükkana geri gidince adam devamlı müşteri olduğunu anladı da sonunda biraz indirim yaptı. O yaz çok kurbağanın kanına girildi.

Kimsenin borcu yoktu. Kredi kartı, taksidi, hatta çoğunun kısmın geri dönecek evi bile yoktu. Kimse arkasına bakmıyordu. Bütün hayat önünde. Hiçbir şey tekrar değil, hiçbir şey baştan değil. Yeni bir şeyler bulmanın umuduyla her türlü riski alıyorsun. İstemediğin kadar vaktin var. Ev neymiş ki? Borç neymiş, para biriktirmek neymiş? Bir sonraki kurbağanın parası çıksın yeter.

Halbuki orta yaş gelince, önünde ne kadar hayat varsa arkanda da bir o kadar var. Olimpos'ta çalınmış on yaz var. Şaşırtacak, heyecanlandıracak ne çıkabilir ki karşına? Şimdiye kadar ne yaptıysan, aynısından biraz daha yapıp, dün ne içtiysen, yarın aynısından biraz daha içip, yaşayıp gideceksin. Bir sonraki sezona yevmiyeyi biraz artırabilirsen yine iyisin.

Beni de korkutan o. Yazın sonu geliyor. Yevmiye artmadığı gibi, kışın iş de yok. Ne olacak, bulunur bir iş, girilir. Swing, jazz bir şeyler çalınır, düğünlere gidilir. Ama ben arabanın bagajındaki yolculukları özlüyorum. Tanıdığım hiç kimsenin o yollara gelesi yok. Hareket ettiğimiz alan zaten dardı, gittikçe daha da daralıyor. Halbuki orada, güneyde bir kıta var. Sınırları yok. Avrupa birliğine falan da girmeye çalışmadığı için üçüncü dünya durumunu kabul etmiş durumda. Fakirlikle beraber yaşamak için bağışıklık sistemleri geliştirmiş. Otobüse, minibüse binip iki şarkı çalıp şapka dolaştırıyorsun. Gerekirse kırmızı ışıklarda altmış saniye trompet çalıp arabalardan üç beş bir şeyler toplayıp, barları, işletmecileri hiç takmadan geçinip gidiyorsun. Ben geri oraya gidiyorum. Hâlâ birkaç atımlık daha umudum, enerjim var. İlk uçakta bana yer ayırtın. Yer yoksa bagajda da giderim.

≈

≈

KOLOMBİYA TEHLİKELİ Mİ?

≈

Tehlikeli anasını satayım. Gelmeyin!

Çok da tedbirsiz sayılmam. Ama Kolombiya'dan korkmayı uzun süre reddettim. Bütün arkadaşların uyarılarına rağmen. Arkadaşlarımın çoğu doğma büyüme Bogotalı. Aralarında en az bir kere gasp ve darba uğramamış hiç kimse yok. Senelerce Tarlabası-Dolapdere civarlarında görece olaysız yaşadığım için herhalde sırasıyla şu sonuçlara vardım: 1) Burunum iyi koku alıyor, 2) Bir efsun, bi'sey var ya da en mantıklısı, 3) Buralar abarttıkları kadar tehlikeli değil.

Dayaklı maymun deneyini biliyorsunuzdur. Kafese beş maymun koyup tepeye bir salkım muz asıp, salkıma da elektrik veriyorlar. Maymunların bir tanesi muz almamak için kafesteki kutuların üzerine çıkıp da çarpılınca diğerleri derslerini alıp hiç denemiyorlar bile. Daha sonra maymunlardan birini çıkarıp yeni birini koyuyorlar kafese. Bu maymun elektrik çarpmasına tanık olmadığı için kutuya çıkıp muza uzanıyor. Daha yetişmeden diğer maymunlar bunu indirip güzelce tartaklıyorlar. Daha sonra teker teker kafesteki maymunları değiştiriyorlar. Daha yeni gelip de neden dayak yediğini bilmeyen maymun da şimdi bir yenisi kafese gelip muza uzanmaya çalıştığında, dayak atmada diğerlerine katılıyor. En sonunda kafeste ilk beşliden kimse kalmıyor. Elektrik çarpmasını gözüyle görmüş olan kimse yok ama dayak geleneği devam ediyor. Neden dövdüğünü bilmeyen maymunlar kafese yeni gelip muza uzanana dayak atıyorlar.

Şimdi önce şunu bir aradan çıkaralım: Bu deneyden tiksiniyorum. En azından bir çarşı çakalı kadar lüzumsuz dayak atabilecek kadar soyut düşünebilen hayvanı kafese kapatıp, elektrik verip, birbirlerine dayak attırmak ne oluyor kardeşim? Toplumsal kuralların aslında kaynağı, fonksiyonu pek de sorgulanmadan aktarılıp uygulandığını anlamak için illa

maymunları kafese kapatman mı lazım? Kafan o kadar mı çalıyor? Maymunu maymuna dövdürmekten keyif mi alıyor-sun, psikopat mısın? Esas sopayı sen hak ediyorsun aslında. Bilim adamıymış... Akıllı olun lan!

Pekala. Küfrü aradan çıkardık. Şimdi hikayemize gelelim:

Her türlü fakir mahallesine girip çıktığım Bogotá'dan uzun süre hiç korkmadım. Arkadaşlarım uyarıp durdular her gece. "Aman dikkat et, eve yürüyerek gitme, taksiye falan bin..." diye. Bunlar arka mahalleyi Mordor zanneden zengin çocuk-ları falan değiller. Hepsi de zaten oralardan geldikleri için, bir şey biliyorlar da söylüyorlar. Ama kulak asmadım. "Tamam, dikkat ederim, kimseyi bıçaklamam." diye geyik yaparak kar-şılık verdim. Gecenin her saati sırtımda akordiyonla yürüye-rek döndüm mahalleye.

Noel zamanı şehir merkezi boşalıyor. Gidebilen tatile gi-diyor, gidemeyen de şehrin dış mahallelerinde ailesinin ya-nında geçiriyor tatili. Oralar yine de canlı, hep canlı. Ama ti-caretin ve işlerin kalbi olan şehir merkezi bomboş kalıyor. Barlar, lokantalar birkaç haftalığına kapatıyorlar dükkanları. Aslında şehrin boşaldığı yok. Kendi kendini doğrulayan bir teori bu. On milyonun büyük çoğunluğu aslında şehirde. Ama Noel sonrası iş olmaz dedikleri için dükkanları açmıyorlar. İnsanlar da Noel sonrası zaten dükkanlar açık olmaz diyip git-miyorlar. Sonuçta koskoca metropolün merkezi, hayalet şehir oluyor.

O şehrin en boş kaldığı iki haftalık aralıkta tromboncu-yu boş sokakta yürürken iki gün üst üste bıçak çekip soydular. Bizimki de üzerindeki az parayla, dandik telefonu verip de-vam ediyor. Takmıyor. Zaten kimse soymasa ayda bir telefo-nunu düşürüyor, kaybediyor, gidip bit pazarından tekrar ucuz bir tuşlu telefon alıyordu. Bu ay iki tane almış oldu. Perküs-yoncunun başına gelen daha da beter: Bisikletle, hem de son hız evine giderken kaldırımdan koşarak gelip, bisiklete tekme atıp düşürmüşler. Çocuk havada taklalar attıktan sonra şans eseri bisiklet de aynı taklaları atıp onun yanına düşmüş. Bir şekilde adrenalinin verdiği kuvvetle anında tekrar bisikletin üzerine atlayıp kaçmayı başarmış.

Provada herkes bu başlarına gelenleri anlatırken başı bu-run kıvrıyor. Gömleğini çıkarıp yaralarını gösteriyor. Bir tane-si sırtında, diğeri karnında. On-on beş dikişlik izler. C  zda-nını, telefonunu verdiği halde bağırsaklarını nasıl döktüklerini anlatıyor.

Ben yine de korkmadım. Uyarılara, ikazlara, “El Turco’ya bulaşmazlar. Bende kötü adam suratı var,” diye gülüp geçtim.

Sonra bir gün bir de baktım ki korkuyorum. Tam olarak ne zaman oldu bilmiyorum. Belli bir dönüm noktası yok. Başıma herhangi bir şey gelmeden, yavaş yavaş korkmaya alıştım. Et-rafımdaki korku bana da bulaştı, aklımın orta yerine   rekle-nip oturdu.

Başıma bir şey gelmemesi de istatistiksel olarak ilginç bir durum. Sadece bir gece iki tane küçük   kal beni köşeye sı-kıştırmayı denemişlerdi. Orada da durum daha yüzleşmeye varmadan evsiz hayranlarımdan biri karşıma çıkmıştı da olay-sız dağılmıştık.

O olaydan; ‘olay’ bile denemez aslında, olaycıktan iki yıl sonra sıkıcı bir cumartesi işinden dönüyordum. Artık mahal-lede de oturmuyorum. Kız arkadaşımın evine taşındım. Nere-deyse orta sınıf, ama tam değil. Bogot   özellikle son elli yılın iç savaşı yüzünden, o kadar çok g    alıyor, o kadar yoğun bir şehirleşme içinde ki, fakirler, evsizler, müptelalar her tarafta-lar. En zengin mahalledeyken, dört-beş sokak yürüyüp varoş-ların ortasında buluyorsun kendini. Hiçbir mahalle fakirlikle, sefillikle yüzleşmekten muaf değil. Zaten o yüzden iyice zen-gin olanlar şehrin bayağı bir dışına çıkıp orada duvarlarla, elektrikli tellerle   vrili sitelerde, villalarda yaşıyorlar. İşte hal buyken, iki-   sene önce orta sınıf sayılacak mahalle şimdi evsiz m  ptelaların toplanma yeri. Biz de o yüzden orta-lamanın altında bir kira vererek oturabiliyoruz. Komşular so-rarsa orta sınıfız. Çocuklar sokağa çıkıp oynamak isterlerse, hayır!

Cumartesi gece saat bir gibi işten dönüyorum, sırtımda akordiyon, bir elimle amfimi, kablolarımı koyduğum teker-lekli valizi s  r  kl  yorum. Diğer elimde de mikrofon sehpası, eve varmama yedi sekiz sokak kalmış.   kalın biri yanma

yanıştı. Adımlarını adımlarıma uydurup yanımda yürümeye başladı. Bütün modern Kolombiya çakalları gibi şapkasıyla rapçi kılığı tastamam. Ama pek profesyonel gaspçı olmadığı belli. Daha çok rapçi-küçük-çaplı-hırsız ile evsiz-taş-müptelası arasında bir geçiş döneminde gibi. Üstü başı dökülüyor. Suratında daha kapanmamış yara izleri var. Ama keskin bir şeyle açılmış yara değil de soyulma izi gibi. Yakın zamanda ya birisi yüzünü kaldırırma sürtmüş ya da kendisi düşüp yerlerde sürünmüş.

“Kanka, öyle kimseyi korkutup rahatsız etmek istemem. Gaspçılık, hırsızlık peşinde değilim. Biraz paran var mı?” diyor.

“Yok bilader,” diyorum. Normalde geçen yıllarda para isteyen her evsizede üç beş bir şeyler atıyordum. Bogotá bana iyi davrandıkça ben de karşılığında Bogotá’nın bahtsızlarına iyi davranıyorum diye karma hesaplarındaydım. Rockefeller gibi gezip, isteyen herkese bozuk para dağıtıyordum. Bogotá’nın dilencileri biraz yüzüzler ama olsun, hepsi kardeşim sayılır. Ben de sonuçta milletin önüne attığı paralarla geçiniyorum. Ama son zamanlarda Bogotá bana pek iyi davranıyor gibi hissetmiyorum. Cumartesi geceleri saçma sapan zengin restoranlarında oyun havası çalma işini kabul eder hale gelmişim bak-sana. Bir üstüme tükürmesi eksikti. Ama o bir yana; iki elim de dolu, cebimdeki en ufak para da işten aldığım büyük banknot ve herif de hiç tekin görünmüyor.

“Çok değil,” diyor çakal. “Üç beş lira yeter. Yalan da söylemiyorum, açık açık söylüyorum; taş alacağım. Hırsızlık yapmak, kimseyi gasp etmek istemem.”

Yalan söylüyorsun, burası Kolombiya, taş alacak olsan iki lira yeter, diye düşünüyorum. Haline bak, istesen de gasp edebilir misin acaba, diye düşünüyorum. “Yok bilader,” diyorum tekrar. Acaba gerçekten de dileniyor mu, ben boş yere mi kılaniyorum? Çok ıssız bir yerde de değiliz. Mahallede barlar, birahaneler olduğu için, geç vakit de olsa sokaklarda hala gelen giden var. Gasp yapmaya pek de uygun değil ama bir de iyice müptelaysa saatin kaç olduğunu değil hangi gezegende olduğunun bile farkında olmayabiliyor bunlar. Daha geçen

gün bir arkadaşımı öğlen vakti polis karakolunun önünde soy-
maya çalışmış birisi.

O sırada bir eli cebine gidiyor. Çaktırmadan bakıyorum. Sanki cebindeki metalik parlayan bir şeyin ucunu tutuyor gibi görüyorum. Ama zaten ne zaman kavga dövüş çıksa birisi kesin bıçak görür. Tedirginliğim gözlerime oyun oynuyor olabilir. Bir yandan da adımlarımı önüme doğru kırıp kapalı dükkanların kepenklerine doğru sıkıştırmaya çalışıyor gibi. Geçen seferki piçler de aynı şekilde önüme kırarak yürüyorlardı. Okuluna mı gidiyorlar lan bunun? Hepsi aynı teknik, aynı yaklaşımlar, aynı laflar, aynı tavırlar. Dağılın lan!

Ani fren yapıp durdum, çakal durduğumu fark edene kadar biraz ilerledi. Arkasından dolaşıp kepenkle herifin arasındaki çıkamazdan kurtuldum. Kaldırımdan asfalta inip herifin öbür tarafına geçtim.

Artık beş yıl olmuş, İspanyolca şarkı bile yazmaya başlamışım ama yine de adrenalin hücum edince dilim dolaşıyor, sözlüğün sayfaları birbirine giriyor. “Uzaklaş!” deme niyetindeyim. Ama alejate yerine calmate diyorum. “Sakin ol!” O sırada yoldan birileri geçiyor. Elimdeki mikrofon sehpasını herifin kafasına indirmek üzere kaldırmışım. “Sakin ol! Sakin ol orospu çocuğu!” diye bağıryorum. Yoldan geçenler durmuş bana bakıyor. Çakal kollarını iki yana açmış, “ben sadece iki üç lira yardımcı olabilir misin diye soruyordum...” diyor. Ağzımın içinde son bi “..rrspu çocuğu” yuvarlayıp, yürüyüp gidiyorum.

Ancak eve girdiğimde kafama dank ediyor ne dediğim. Allah kahretsin, ‘calmate’ mi dedim? “Acaba gerçekten de sadece dileniyor muydu?” diye kafamda evirip çeviriyorum. Kendime yakıştıramıyorum. Ben ki bütün arka mahallelerin sanat güneşiyim. Kız arkadaşına bile anlatamıyorum. Sokağın ortasında belki de boş yere manyak gibi “Sakin ol! Sakin ol!” diye bağırdığım sahne gözümün önüne geldikçe utancım-
dan yerin dibine giriyorum. Korktuğumdan mı utandım, dilimin dolanmasından mı? Bilemiyorum.

Önceden en pis mahallenin dibinde oturup hiç arkama bakmadan her saatte eve girip çıkarken, şimdi gölgemden korkar

hale gelmişim. Durup dururken panik yapıyorum. Her yerde hırsız, yankesici, gaspçı görüyorum. Üstelik de başıma hiçbir şey gelmediği halde, korkunun içinde yaşaya yaşaya korku bana da bulaşmış. Üstelik sırf korksam iyi, korkunca en sevmediğim şeye dönüşüyorum: Kırık dökük İspanyolca konuşan Avrupalı turiste!

≈

≈

EL PERMİSO

≈

“İzniniz var mı?” dedi polis. Daha çalmaya başlamamıştık bile, anca kuruluyorduk. Önümüzde dinleyici birikince müziği kesip kovalamaları zor oluyor. İnsanlar protesto ediyor, herkes polise çıkıyor. O yüzden polisler ya biz başlamadan hemen müdahale ediyorlar ya da ara verip insanlar dağılana kadar bekliyorlar. Cartagena’da genelde ilki oluyor. Turistik şehir merkezinde polisler vızır vızır her yerdeler, nefes aldırıyorlar. Halbuki Kolombiya’nın hemen hiçbir yerinde müzik sıkıntı olmaz. Hatta polis sokaktaki seyyar satıcıları kovalarken, kendi el işlerini satan zanaatkarlar da arada kaynar da müzisyenlere dokunulmaz.

“Ne izni?” dedim ben.

“Ben annemden izin aldım,” dedi Gustavo.

“Aramızda halledemez miyiz?” dedi Yakov.

“Sesi biraz kıssak olmaz mı?” dedi Alvaro.

Polisleri şaşırtmak için her zaman iyi çalgıcı-kötü çalgıcı-gıcık çalgıcı-aptal çalgıcıyı oynuyoruz. Hesaplayıp da yapmadık. Zaten iyi, kötü, gıcık ve aptal olduğumuz için bu rutin doğal olarak gelişti. Bazen işe yaradığı bile oluyor.

“Yok,” dedi polis. “şu caddeden gidince, orada bilmem ne sekreterliği var, oradan izin alıyorsunuz.”

“Peki bugünlük çalalım, yarın izni alırsın,” dedim.

“Toplanın, yoksa kamyonu çağırıp enstrümanlara el koydurturum.” dedi. Toplanana kadar da başımızda bekledi.

Kolombiya’da turizm yeni yeni canlanıyor. Bir yandan kartel savaşları, bir yandan politik iç savaş varken turizmin icadından beri kimsenin gitmeyi tercih ettiği (götünün yediği) bir yer olmadı Kolombiya. Fakat turizm de işini biliyor. Turistlerin kendilerini güvende hissetmesi için çatışmanın bit-

mesine gerek yok. Sadece çatışmayı onların gezeceği yerlerden uzak tutmak yeterli. Plajların oralarda paramiliterlik, kartelcilik yok tamam mı! Yalnızca, o da çok kibar olmak kaydıyla, turistlere perakende uyuşturucu satabilirsiniz.

Cartagena en çok fakirliğin ve evsiz insanın olduğu yer. Ama o da sorun değil. Tarihi, turistik şehir merkezini temiz tutsan yeter. Turist ne yapsın Cartagena'nın gecekondulu mahallesini. Eski şehir merkezi dışında bütün Cartagena gecekondulu mahallesi. Dışarı doğru sefalet kilometrelerce devam ediyor. Havaalanı bile şehrin ortasında kalıyor. Bütün evsizleri kamyon kamyon toplayıp dışarı atıyorsun. Biraz da tartaklıyorsun geri gelmesinler diye. Ondan sonra turistler Venedik gibi tertemiz olmuş şehir merkezinde kendi aralarında “abi Kolombiyalılar para olmadan da mutlu yaşıyorlar yaa...” diye konuşarak, cüzdanlarını saklama gereği duymadan gezebiliyorlar.

İşte bununla birlikte rant da yükseldikçe sokakta kimin ne satacağı, kimin çalıp gösteri yapacağı mesele olmuş. Kontrole, ruhsata ve rüşvete bağlanmış. Gezgın çalgıcının yapacağı işler değil. Her polis, her zabıta şu sözde izni almak için başka bir yere yolluyor. Biri belediyeye, öbürü emniyete, diğeri itfaiyeye... Nerden baksan tutarsızlık.

Ama çocuklar benim kadar işin kaşarı olmadıklarından daha hala umutları vardı.

“Gidelim alalım izni abi,” dediler.

“Lan hepsi başka bir yer söylüyor, hangi birine gidelim?” dedim.

“İşte en son polisin dediği o kültür işleri şeysine gidelim,” dedi Alvaro.

“Bakın arkadaşlar,” dedim. “Ben o iznin peşinde dört ayrı kıtada otuz ülke gezdim. Diyar diyar onu aradım. Öyle bir izin yok. Şehir efsanesi gibi, mit gibi bir şey o.”

“Ama... kültür işleri şeysi?”

“Ya ben sana ne diyorum? O işe bir girersen bir sene Cartagena'nın bütün devlet dairelerini dolaşırsın. O izin zaten vermek için değil, sormak için. Milleti kovmak için bahane.

Daha izni olan bir sokak algıcısı görölmedi. Hani Indiana Jones'un aradığı kutsal kase yok mu? Hah, onu bulursun da izni bulamazsın."

Bir anda ampul yandı kafamda.

"Lan!" dedim. "Aslında böyle bir oyun mu yazıp oynasak?"

Yazdık. Sonra da sokakta, sahnede konserlerden önce bunu oynamaya başladık.

EL PERMISO

1. PERDE: Müzisyenler sokakta kurulup çalmaya başlarlar. İlk şarkı bitmeden soldan düdüğü çalarak polis girer.

POLİS: KES! KES! BU NE GÜRÜLTÜ! YASAK KARDEŞİM YASAK! KES ÇALMAYI!

Müzik durur.

POLİS: Ne güzel de uyuyordum şurada. Hadi toplanın bakayım.

Nelson güler.

POLİS: Neye gülüyorsun arkadaşım? Ver bakayım kimliğini.

DIEGO: Ne kimliği yahu. Nedenmiş?

POLİS: Polis benim, yetki de bende. Ben ne diyorsam o. Müzik yok diyorsam yok. Hadi kaldır enstrümanları, ver kimlikleri. Hadi, sallanma!

YAKOV: Biz de Tarantismo'yuz, müzik bizde! Bizi kimse susturamaz.

POLİS: İzniniz var mı bakayım? Onu söyleyin önce.

HİPPİ: Valla ben annemden izin almıştım.

GRUP KENDİ ARASINDA: -Ne izni yahu? -Kaç yıldır çalıyoruz, şimdi nereden çıktı? -Ne istiyor ki acaba?

KERO: Ee.. bu izin nasıl bir şey?

POLİS: Resmi kağıda yazılı mühürlü damgalı olacak.

YAKOV: Haa, ben anladım bunun istediği kağıdı.

Beş liralık banknot çıkarır.

YAKOV: Böyle bir kağıt mı?

POLİS: Ha-ha! O ne lan? Onun yanında bir-iki sıfır eksik kalmış galiba.

YAKOV: (Gruba dönüp fısıltıyla) Sizde var mı bir iki sıfır daha?

DIEGO: Daha çalmaya yeni başladık abi, bende beş kuruş yok.

KERO: Ee! Nedir ulan bu. Müziğin izni mizni olmaz kardeşim. Millet dinledikçe biz de çalacağız. Kimse bizi susturamaz!

POLİS: Vayy! İsyan ha? Gelin bakayım size bi üst araması yapayım. Bakayım... kimden başlasam... kimden başlasam...

Hippi diğerlerinin arkasına doğru saklanmaya çalışır.

POLİS: Hah! Şu rastalıdan başlayalım.

HEP BERABER: Eyvah!

Hippi'nin üstünü arar. Torbada koca bir demet ot bulur.

POLİS: Aha! Bu rastalar da hep günümü kurtarıyor.

HİPPİ: Kekik o yahu. Annem almaya yolladı. Makarnaya koyacakmış.

POLİS: Hı-hı. Ben iyi bilirim o makarnaları.

Hippi'ye kelepçe takar. Sonra torbayı açıp koklar.

POLİS: Aa, hakkaten de kekikmiş lan.

Şapkasının altından bir dilim pizza çıkarıp kekiği üstüne döküp tek lokmada yutar.

POLİS: Oh! Bi ağırlık çöktü ha. Ben siestama geri döneyim. Sizden de çıt çıkmayacak ona göre!

HİPPİ: Ya çözsene kelepçeyi. Kekikmiş işte, gördün.

POLİS: Kekik mekik anlamam. Çıt çıkarırsanız kamyonu çağırır enstrümanlarla beraber hepinizi nezarete atarım. Hadi marş!

YAKOV: Yeter artık bu kadar zulüm! Bu işi artık bir kapışma çözer. Bizim reise karşı sen, teke tek, dans kapışması!

POLİS: Dans mı? Getir bakalım.

KERO: (Yakov'a dönerek) Ya bırak. Ne kapışcam bu şişkoyla. Götünü kaldıramıyor daha. Nelson, yürü sen hallet.

Teypten Michael Jackson Don't Stop Till You Get Enough başlar. Polis saçma sapan figürler yapar. Çalgıcılar görmeye dayanamıyormuş gibi elleriyle yüzlerini kapatırlar. Fakat dans sırası çalgıcılara geldiğinde polis ayaklarının önüne ateş ederek danslarını bozar. Nelson'dan başlayarak sırayla herkesi tek tek bozguna uğrattır. Yenilenler kolunu bacağını tutarak yerlerde sürünmektedir.

POLİS: Ortamın kralının kim olduğu anlaşıldı mı?

HEP BERABER: Tamam abi... bokunu yiyim abi...

POLİS: Şimdi uyumaya gidiyorum. Toplanın! Bir daha da izniniz olmadan çalayım demeyin. Yoksa...

Yine bir dans figürü yapacakmış gibi yapar. Herkes geri çekilip elleriyle-kollarıyla yüzünü kapar. Polis sahneden çıkar.

YAKOV: Ne yapcaz şimdi?

DIEGO: Yapacak bir şey yok. Mecburen o izni alcaz.

HİPPİ: Nereden alcaz izni?

KERO: Artık belediye melediye sora sora bulmamız lazım.

Kalkıp aramaya başlarlar. Seyirciye 'zabıta kültürel alt-yapı genel sekreterlik danışmanlığı' gibi uydurma devlet daireleri sorarak aranarak sahneden çıkarlar.

İlk izin arayışımız Ankara’da başladı. Çok da kısa sürdü. Zabıta’nın enstrümanları alma tehdidinden sonra Çankaya Belediyesi’ne gittik, “Yok öyle bir izin,” dediler, geri döndük. Ankara’da zaten fazla bir hareket yoktu. Mevsim yazdı. Akşam zabıta dükkanı kapattıktan sonra çıkıp çalmaya devam ettik. Öyle bir süre idare ettik ama bu gece çalışanları tabii tatsız tuzsuz ve bir o kadar da parasız oluyordu. Yaz bitince de mecburen bitiyordu.

Birkaç sene sonra grubun bir kısmı sazımızı sırtımıza vurup İstanbul’a taşındık. Orada ortamlar daha hareketli, sokakta çalan çok daha fazla insan var. Yine zabıtayla yaşanan bir arızadan sonra, belki bu kadar çok çalgıcının ve turizmin olduğu büyük şehirde olaylar farklıdır diye bir izin alma girişiminde daha bulunduk. Sonuç Ankara’dakinden farklı olmadı. Fakat şehir büyük olduğu için süreç, Büyükşehir Belediyesi, Beyoğlu Belediyesi, çeşitli zabıta müdürlükleri arasında çok daha uzun sürdü. Suratımıza çok daha fazla kapı kapandı.

Fakat izni asla hiçbir yerde alamadık dersem de yalan olur. Yıllar sonra Kolombiya’da, yine turistik Villa de Leyva’ya bir resmi tatil vakti gitmiştik. Zabıta’nın Kolombiya muadili (espacio publico) doğal olarak ilk günden gelip izin almamız gerektiğini söyledi. Ne kadar artık ben izne inanmasam da, gösterdiği yer hemen sokağın ilerisinde olduğu için gidip bir dedik. Gerçekten de yarım saat içinde elimizde izin belgesiyle daireden dışarı çıktık! Belgeyi okumak tabii çok sonra aklımıza geldi. Belirli saat aralıkları veriyor. Çalmak yarım saati geçmeyecek diyor. Kalabalık toplanmayacak diyor (yani pek öyle dinlenecek, ilgi çekecek şeyler çalmayın). Ama en güzel kısmı verdiği adres. İzin belgesinde söylenen çalabileceğimiz yeri bulmak için bütün kasabayı dolaştık. Oralılar bile adres-ten emin değiller. Sonunda bahsedilen parkı kasabanın çıkışında bulduk. Bütün meydan, sokaklar tıklım tıklım doluyken buradan bir allahın kulu geçmiyor. Biz de izni kendimizce yorumlayıp ilk başladığımız yerde çalmaya geri döndük. Sonuçta “Burada çalma izniniz var mı?” dememişti. Sadece “İzniniz var mı?” demişti. Var.

EL PERMISO 2. PERDE

Kahramanlarımız üstlerini çıkarmışlar, kan ter içinde, sürekli üzerlerine yapışan sivrisinekleri tokatlayarak, ellerinde palalarla cangılda yol açarak ilerlemektedirler.

KERO: Abi biz nereye geldik? Zabıta şeysine gitmiyor muyduk?

YAKOV: Valla en son Belediye Kültür İşleri Dairesi'nden, Zabıta Genel Sekreter Vekili Yardımcısına imzalatın diye bu kağıdı vermişlerdi. Dördüncü kata çıkıp, ikinci kapıdan sağa girin, koridorun sonunda merdivenin altından dönüp, camlı bölmeden geçip dört kat aşağı inin, hemen bulursunuz demişti ama herhalde bi ara yanlış bir yere döndük.

DIEGO: Durun şurda iki dakika soluklanalım. Aha bak Hippi, maymun. Yakala şu maymunu da oynayalım!

HİPPİ: Ayıp oluyo abi ama!

KERO: Şş! Durun bi saniye. Bir ses duydum.

YAKOV: Şu taraftan biri geliyor.

Indiana Jones kamçısını şaklatarak girer. Grubu görünce silahını çeker. Grup ellerini kaldırır.

INDIANA: Kıpırdama, freeze! Kim var orda?

KERO: Abi biz zabıta müdürlüğünü arıyorduk.

Silahlı indirir.

INDIANA: Zabıta müdürlüğü... zabıta... müdürlüğü... zabıta, zabıta, zabıtaa... Belen mi? Manaus mu?

YAKOV: Yok, Bogotá.

INDIANA: Ama siz çok yanlış gelmiş. Burası Amazon Brezilya.

HEP BERABER: Brezilya mı?

INDIANA: Brezilya tabii, ofkors. Siz zabıtada ne yapacaksınız?

KERO: Biz (hep birlikte)İZİN alacaktık da...

INDIANA: İzin mi? Oh no! Fakat o bir efsanedir. Ben kırk yıldır hazine avcısıyım, hiç kimse izin buldu duymadım. Herkes ondan bahseder ama hiç kimse görmemiş. Bak, look: Maya yazmalarında mistik bir izinin adı geçer. Efsaneye göre Maya kralı sekizinci Tlezoatl kurbanlar vererek tanrılardan izin almayı başarmış söylenir. Durun bir bakayım.

Cebinden defterini çıkarıp karıştırmaya başlar. Bulup parmağını koyar.

INDIANA: Aha, işte! Bak buraya not almışım: "...ona sahip olanın her şeye izni olacaktır... izni cebine koyanın önündeki bütün engeller yıkılacak, düşmanları kendiliğinden dize gelecektir... ıslak imzalı iki nüsha olması şarttır..." etcetra etcetra. Ama bunlar hep efsane. Arkeologlar diyor ki bu izin bir metafor. Yani, öyle karar verdiler.

YAKOV: Ama zabıta müdürlüğünden alınıyor demişlerdi. Kurbanları zabıtaya mı veriyoruz?

Indiana elini çenesine koyup düşünür.

INDIANA: Hatırlıyorum da, İkinci Dünya Savaşında Londra bombalanırken, belediye ek hizmet binasının enkazından bir yaşlı adam elinde izinle çıkmıştı.

KERO: Hah! İşte o!

INDIANA: Ama yok, yok. İznim var diye Londra'da iki ay boyunca geceleri sokaklarda trompet çaldı. Ondan sonra onun ikili nazi ajan olduğu anlaşıldı. Gizli moral çökertme operasyonuymuş. İzni de sahteymiş. Üstelik bacağı da takmamış.

YAKOV: Ee, şimdi ne yapacağız?

INDIANA: Yahu, boşver izni. Gelin benimle, kutsal kaseyi arayalım beraber. Onu bulması daha kolay.

DIEGO: Abi o Caracas caddesindeki bit pazarında kesin çıkar. Her şey bulunuyor orada. Seksen altı model sentesayzırın yedek parçasını buldum geçen.

HİPİ: Kase derken, şarap mı?

KERO: Lan olum bi durun. İzni bulmamız lazım. Çaldırmıyorlar işte yedinci caddede.

INDIANA: Yedinci cadde mi? Bi' saniye... one minute! Ben de sizi bir yerden gözüm ısırtıyor diyordum. siz El Terrible Tarantismosunuz!

HEP BERABER: Evet.

INDIANA: Ben sizin ilk CD'nizi almıştım. Bandidooo... Yedinci caddede çaldırmıyorlar ha? Oh shit. Olacak iş değil! Bakın ne diyeceğim, ben size bu izni aramanızda yardım edeyim. Ama siz de beni gruba alın. Bakın bir de haritam var.

YAKOV: Gruba mı alalım? Abi sen ne çalıyorsun ki?

INDIANA: Küçüklüğümden beri benim gitara hevesim vardı. Aslında çok yeteneğim vardı ama, annem "sen okuyacaksın, arkeolog olacaksın," diye tutturdu.

Nelson'un elinden gitarı alıp 9. senfoniye yalan yanlış çalar.

INDIANA: Hmm... bu gitar çok kötü, shit, iyi olsa... bi' de tabii benim tırnaklarım kırık, onları uzatmam lazımdır...

GRUP SESSİZCE KENDİ ARASINDA:

-Abi bunu nasıl gruba alıcaz?

-Haritası var olum, ne yapalım. Olmazsa sonra atarız.

-Abi yalnız o karayolları genel müdürlüğünün haritasına benziyor.

-Olum sen zabıta müdürlüğü diye Brezilya'ya getirdin bizi, şimdi harita uzmanı mı oldun? Adam Indiana Jones işte. Balsa balsa o bulur bu izni. Mecburen alıcaz.

KERO: Tamam dostum, seni gruba alıyoruz.

INDIANA: Awesome. Haydi yola koyulalım.

Rüzgarı dinleyerek, dürbünle ufku gözleyerek yola çıkarlar.

≈

Aslında İstanbul'da durup dururken izin aramaya başlamamıştık. Bir gün İstiklal'de çalarken ne olduğunu anlayamadan bir anda etrafımız kel, göbekli adamlarla sarıldı. Hepsi enstrümanların bir ucundan tutup çekiştiriyorlar.

“Hırsız var!” diye bağırmaya başladı Cabbar.

“Tamam bir saniye, dur da kılıfına koyayım,” diye trompeti adamdan çekip kurtardım. (Trompet nasıl oluyorsa her seferinde bir yolunu bulup olaylardan sıyrılıyor, kendini kurtarıyor.)

Bu talihsiz olay sokakta çalan her müzisyenin başına bir gün gelir. Uzun bir süre aynı caddede çaldıktan sonra rahata alışır, kendini güvende hisseder, pozisyonunun güvensizliğini, kırılğanlığını unuttur ve kibirle hareket etmeye başlar. Zabıtayla konuşurken görünmeyen kırmızı çizgiyi, kabul edilebilecek artislik sınırını aşar. Ve en iyi ihtimalle enstrümanlarına el konulur. En kötü ihtimali daha görmedik. Dayak yiyen oldu, enstrümanının üzerine basılarak kırılan oldu.

Şişman, kel adamlar enstrümanlardan alabildikleri kadarını işaretsiz, logosuz, resmi plakası bile olmayan kamyonetin arkasına doldurdular. Maruzatımızı dinlemeyi bırak, zabıta olduklarını söyleyip kimlik gösterecek kadar bile vakit kaybetmediler.

Duvara konuşmanın çare olmayacağını anlayınca Cabbar “O zaman ben de bu enstrümanlar nereye gidiyorsa oraya gidiyorum,” diyip kamyonetin kasasına tırmanıp oturdu. Mecburen durdular. Bir makbuz doldurup verdiler. Üstüne bir de resmi kimliklerini ibraz etmelerini istediyssek de heriflerin tavırlarından şansımızı fazla zorladığımızı fark ettik. Biraz daha ileri gidersek enstrümanların zabıtanın deposuna varamayıp yolda bir viyadükten aşağı savrulma ihtimali gözümüzde

canlandı. Aldığımız makbuzla yetinip kamyonetin, yaya caddesinde değilmiş gibi bir öküzlükle gazlayarak uzaklaşmasını seyrettik.

İlk önce yoluna yordamına göre aletleri geri almayı denedik. Kasımpaşa-Dolapdere-Taksim arasını birkaç kere kapı kapı dolaştıktan sonra resmi olarak bir aydan önce alamayacağımızı öğrendik. Bürokrasinin, işlemlerin yavaş işlemesinden değil, bir nevi yıldırma yöntemi olarak enstrümanlar bir ay alıkonuluyor. En azından düzgün korunup saklandığından emin olmak istediğimizi söyleyip söz konusu enstrüman ma-pushanesine ziyarete gittik.

Uzun süredir, zabıtayla sıkıntı yaşayıp enstrümanı alan-kırılan müzisyen haberlerini çok seyrek duyuyorduk. Halbuki olaylar bizim kısıtlı çevremizde vuku bulmadığından haberi-miz olmuyormuş. Kasımpaşa'daki zabıta deposunda bir konteynerin içinde zabitanın el koyduğu her şey (kestaneci arabası, kaçak sigaracı tezgahı vs.) arasında gelişigüzel atılmış onlarca gitar, bağlama, darbuka, bendir... Bazılarının üzerindeki toza bakılırsa belki yıllardır orada duruyor. Enstrümanını geri alabilme umudu olmayan kopiller uğraşmayıp orada bırakmışlar. Altlarda kalanların bazıları kırılmış, ezilmiş. Bizimkiler en son el konulanlar arasında olduğu için yığının üstlerindeydiler. Bize eşlik eden zabitanın gözetiminde kendi enstrümanlarımızı alıp güzelce bir köşeye yerleştirdik. Ama onları orada bırakıp bir ay beklememiz olacak iş değil! Sağdan soldan her türlü tanıdığı araya sokup yüksek yerlerden ricalarla, pazarlıklarla birkaç gün içinde aletleri geri aldık. Bir de o başvurduğumuz yüksek yetkili mevkilerden “fakat siz bunları çok kızdırmışsınız...” gibi duyumlar geldi. Kızsınlar anasını sattıklarım. Sen daha dur.

Bu zaten zabitanın baskının dozunu artırdığı bir dönemdi. Enstrüman kaptırmasalar da, İstiklal'de çalan bütün müzisyenlerin işlerini zorlaştırıyorlardı. O saatte olmaz... Caddenin bu kısmında olmaz... Kafam bozuk, bugün olmaz... Falan filan. Sürekli kabadayı bir tavır, aba altından sopa gösterme olarak da enstrümanlara el koyma tehdidi. Biz de beraber harekete geçmeye karar verdik. En organize edilebilemez insan

topluluğunun organizasyonu böyle başladı. Zaten dağınık, düzene giremez olduğundan müzisyen olmuş, yahut başta öyle değilse de müzisyen olduktan sonra düzeni dağılmış insanlardan organize bir eylem çıkaracağız. En başına buyruk, bağimsız, geçimsiz, kimsenin lafını dinlemeye gelemeyen insanlardan bir birlik oluşturacağız.

Belediyeyle masaya otursak olay yaka kartı vermekle sonuçlanacak. Bu işin kurala bağlandığı her yerde sonuç bu. Sokaktaki müziğin kendiliğinden olması lazım. Oradan gelip geçen farklı memleketlerden müzisyenlerin birbiriyle karışması gerek. Resmi kurumlara yaka kartı başvurusu olayın ruhuna tamamen aykırı. Dolayısıyla bunu talep etmeyeceğiz. Zaten çoğu zaman polis-zabıta tarafından engellenmemize veya tartaklanmamıza engel olan şey dinleyenlerin beğenisi. Tek gücümüz insanların çoğunun sokaktaki müziği istiyor olması. Bundan yola çıkıp kendi organizasyonsuzluğumuza en uygun eylem biçimi olarak gürültü çıkararak yürümeyi seçtik. Eylem, yürüyüş, ayaklı konser, karnaval geçidi... Adını sen koy. Tünel meydanında başlayıp belediyenin önünde bitireceğiz. Çağrını yapma, saati seçme beceriksizliğimiz yüzünden meydana yaklaşık yirmi kişi toplandık. Biraz bekleyip sayının artmadığını görünce, “Artık ne olacaksa olsun,” diyip çalarak ilerlemeye başladık. Zaten işimizin özü İstiklal’de insanların dikkatini çekmek. Sonuçta basın açıklaması yapacağımız belediyenin önüne geldiğimizde peşimize iki yüz kişi ve üç tane de televizyon kamerası takılmıştı.

Olay birkaç kanalda da çıkınca birileri zabitanın tasmaşından tutup çekti. Birkaç ay arıza yaşamadan çaldık. Çalma işleri geçici de olsa rahatlayınca, ‘Müzisyenlerin Birliği’ anında çözüldü. Sonra ben yıllarca geri dönmek üzere İstanbul’dan gittim. En son geçenlerde uğradığımda olay hala itiş kakış şeklinde sürüp gidiyordu. Zabıta ve belediye kafasına göre, tek taraflı olarak arada perküsyonu, amfiyi ya da üfle-meli enstrümanları yasaklıyor. Müzisyenler de bunların etrafından dolaşarak çalmaya, insanlar dinlemeye, para atmaya devam ediyor.

≈

EL PERMISO 3. PERDE

Indiana Jones ile define avına devam eden kahramanlar soldan girer, bir yelkenliye binip denize açılırlar. Herkes sefil bir şekilde teknenin sağına soluna yayılmış, Indiana Jones elinde dürbünle sağa sola bakmaktadır. Kero elindeki viski şişesini ufak ufak yudumlamaktadır.

KERO: Lan Indy... senin ben haritana tüküreyim.

INDIANA: Define avında böyle şeyler olağandır arkadaşlar.

YAKOV: Olağan mı? Üç haftadır yiyeceğimiz yok. Suyumuz da bitti. Kero viskisinden de vermiyor.

KERO: Bana kadar var kardeşim!

DIEGO: Bakın! İleride bir gemi yaklaşıyor...

YAKOV: Gemi değil de sanki... Kayık gibi...

INDIANA: Kayık da değil de sanki...

Yüzen bir varilin içinde Jack Sparrow sağdan girer.

JACK: HO! Sizi bu sulara getiren nedir bahtsız yolcular?

KERO: Bu hıyarın haritasına güvendik...

INDIANA: Merhaba korsan kardeş. Biz (hep beraber)İZİN arıyoruz.

JACK: Enteresan... nasıl bir şeymiş bu “İZİN”?

YAKOV: Çift nüsha, ıslak imzalı oluyormuş.

JACK: Hmm... Tek nüsha olsa kolaydı da... Çift zor tabii.

YAKOV: Sen ne yapıyorsun abi burada varille?

JACK: Ah, her zamanki şeyler. Daha yeni nezaretten kaçtım işte.

DIEGO: Hadi ya! Neden attılar ki içeri?

JACK: Korsan CD satıyordum yedinci caddede. Film, DVD, Tarantismo CD'si falan... Ama artık başka arayışlara yelken açacağım.

KERO: Korsan CD iyiymiş. Niye bıraktın ki? Tarantismo satmıyor mu?

JACK: Tarantismo satmaz mı! En iyi o gidiyor. Ama artık zabıta göz açtırmıyor ki. Ben de Ebedi Gençlik Pınarını arayayım dedim. Gelin beraber arayalım. O viskiyi de paylaşırsınız ne güzel.

KERO: Bana kadar var kardeşim!

JACK: Ebedi gençlik pınarından kana kana içeceğiz ama.

YAKOV: Ben yedinci caddede çalamadıktan sonra ebedi gençliği neyleyim!

JACK: NE? Artık müzisyenlere de mi çöküyorlar? Bu bir korsan için kabul edilecek şey değil!

KERO: E, biz ne diyoruz sabahtan beri. Başına güneş mi geçmiş bunun?

JACK: Bakın ne di'cem: Korsanlıktan hiç vakit kalmıyor ama aslında ben de müzisyenim. Önceden bir sürü grupta çalmıştım.

YAKOV: E, nooldu o gruplar?

JACK: Biraz dengesizmişim diye attılar hep. Bildiğin kişisel ego muhabbetleri işte. Ama beni gruba alırsanız, izni beraber ararız. Maceradan maceraya koşarsız! Hem bakın bende şöyle de bir pusula var. En çok istediğin şeyin yönünü gösteriyor.

DIEGO: (Kero'ya dönüp) Ne yapıyoruz patron?

KERO: (Kendi kendine) Akıllısı bizi bulmaz ki. (Jack'e dönüp) Evet, tam Tarantismo'da aradığımız kalifikasyonlara sahipsin görünüşe göre. Buyur gel gruba.

JACK: Ee.. Peki şu viskiden biraz

KERO: Bana kadar var dedik ya!

GRUBUN GERİ KALANI: Hadi patron.. Pusulası var baksana.

KERO: Öff iyi. Al bakalım.

Viski şişesini kapıp tek dikişte bitirir. Varilden tekneye atlar.

JACK: Haydi korsanlar bir şarkı çalalım...

Korsan şarkıları çalarak tekneye sağdan çıkarlar.

≈

Bogota’da sokakta çalmak serbest gibiydi. Polis çok seyrek durdurup dandik argümanlar sunuyordu. Ama esas şaşırtıcı olan polisle tartışıp, üstelik de tartışmayı kazanabiliyor olmamızdı.

“CD satıyorsunuz, bu korsan!”

“Oğlum baksana CD’nin üzerinde kimin fotoğrafı var! Kendi kendimin mi korsanıyım?”

“Bunun telif hakkının kaydı olması lazım.”

“Ya bi cahil cahil konuşma!”

Böyle aptallık ve cahillik karşısında illa ki içimizden biri bağıra çağıra kavga etmeye başlıyor. Bu genelde ben oluyorum. Böyle olunca diğerleri akıl, sakın konuşuyor. Onlar da mizaç olarak sakın olduklarından değil, teraziyi bir tarafa çok çektiğim için denge oluşturmak için. Yani başkası bağırsa ben sakinleştireceğim. Ama genelde ilk ben sabrımı kaybediyorum. Korsan CD satıyorsunuz ne demek lan! Neyse, sonuçta bu iyi çalgıcı-kötü çalgıcı işe yarıyor. Pazarlığı çok yüksekten açmak gibi. Bağran çalgıcı geri çekilince polis sakın olanla uzlaşıyor.

Fakat bir pazar günü, üstelik de yıllardır her pazar çaldığımız yere belediye yetkilileri gelip de saçma sapan konuşunca hiç kimse sakın çalgıcı rolünü oynamak istememişti. Herifler bir de “Siz burada ürün satıyorsunuz, mikrofondan ürünün pazarlamasını, reklamını yapıyorsunuz. Megafonla seyyar satıcılık yapmak gibi, gazoz satmak gibi bir şey bu,” diyince kim-

senin sabrı kalmadı. Üstüne adamlar polis de olmadıklarından, yetkilerinin sınırı belirsiz olduğundan, üstüne bir de etrafımızda insanlar birikmeye başladığından, genelde arabulucu rolünü oynayan başçının: “Yürüyün gidin lan, dandik ceketlerinizi giyin de beden eğitimi dersinize mi nereye gidiyor-sanız gidin!” diye arkalarından bağırmasıyla sonuçlandı.

Aslında Kolombiya müzik konusunda genel olarak çok toleranslı bir yer. Komşulardan şikayet olmadan her zaman evlerde prova yapıyoruz. Her tarafta müzik bayağı yüksek sesle çalıyor. Biraz da memlekette müziğin böyle ayrıcalıklı bir yeri olması sayesinde polis de tartışabildiğimizi sanıyordum. Fakat şehir büyüyünce, rant büyüyünce burada da işler değişiyor. Yedinci caddede yok cep telefonu camı, yok yastık kılıfı bilmemne satan birbirinin aynısı onlarca dükkan, “caddedeki müzik grupları yüzünden satışlarımız bozuluyor” diyerek şikayet ediyorlar. Ama polis zabıta gelince de konuşup, tartışıp bir şeyde uzlaşıyoruz, çalmaya devam ediyoruz. Biz böyle bileğimizin gücüyle hakkımızı alıyoruz zannederken belediye değişince her şey değişti.

Ateşkes ve afla çözülüp sivil yaşama karışalı yirmi yıl olmuş M-19 örgütünden gerilla eskisi, solcu belediye başkanı Bogotá’da ciddi değişiklikler yapıyordu. Birtakım komplo-larla, asılsız suçlamalarla adamı indirdiler. Yerine kendi neo-liberal adaylarını getirdiler. Polislere karşı kullandığımız bütün argümanlar bir günde geçersiz oldu. Çaldığımız yerler birer birer yasaklandı. Polisi bırak, dandik belediye görevlileri bile geri adım atmıyor. İtiraz ettiğimizde hemen polisi arıyorlar. İtfaiye, ambulans yarım saatte gelmezken, el konulan malları toplayan polis kamyonu beş dakikada yanımızda bitiyor. İki sene böyle itişip kakıştıktan sonra yaka kartları ve saçma sapan kurallar geldi: Gruplar en fazla üç kişi olacak, vurmali çalgı olmayacak, aynı yerde yarım saatten uzun çalınmayacak... Sonuçta bizim için Bogotá çalınmaz oldu.

Bakunin yoldaşımın da dediği gibi: Genel seçimde anarşiye vericem ama yerelde CHP.

≈

EL PERMISO 4. PERDE

Kahramanlarımız yedinci caddeye dönmüş sefil bir biçimde kaldırıma oturmuşlardır. Polis sol tarafta sandalyesinde geriye kaykılmış horlamaktadır.

KERO: Buraya kadarmış... Yedinci cadde de bitti. Akordiyonu satayım da bi' el arabası çözeyim. Sokakta mango satalım bari.

YAKOV: Ben de babamların hırdavatçı dükkanına çalışmaya gideyim. Ne zamandır çağırıyordu zaten.

POLİS: (uykusunda) Hmmfh.. Yasaklarım! Otorite benim! Ya anne ya!

KERO: Şşşt.. Aman sessiz olun.

DIEGO: Sen ne yapacaksın Indiana?

INDIANA: Ya aslında iyiymiş bu ortamlar. Ben şu köşede bir tezgah açayım da biriktirdiğim defneleri sata-
yım diyorum.

JACK: Ne diyorsunuz arkadaşlar ya! Gelin gidelim çalalım... Polis gelirse de sonuna kadar dövüşürüz.

KERO: Olum burası Bogotá. Karayip adalarına benze-
mez. Anında postallarını ters giydirirler adama. Olmu-
yor işte. Baş edemiyoruz herifle. İzin olmadan olmu-
yor!

HEP BERABER: (fısıltıyla) Şşşt! Abi sessiz.

Yan tarafta tek ayağının üzerinde, ellerini önünde kavuşturmuş halde Miyagi Usta belirir.

MİYAGİ: KERO-SAN! Neden dans kapışmasını kaza-
namayacağını sanıyorsun?

KERO: Pis dövüşüyor abi ne yapalım.

MİYAGİ: Sen bu kapışmayı kazanabilirsin Kero-San.
Ben seni eğiteceğim!

KERO: Ya adam ayağımıza ateş ediyor, nereye eğiti-
yorsun?

MİYAGİ: KES! KALK AYAĞA! KALK, KALK! HE-PİNİZ KALKIN. GEÇ SIRAYA! Şimdi beni takip edin. Derin nefesler alıyoruz. İlk hareketimiz bu; Cilala... Nefes al, nefes ver.

Hep beraber hareketi tekrar ederler.

KERO: Abi yalnız bu dans şeysi biliyorsun değil mi?

MİYAGİ: KES! NEFESE DİKKAT! Nefes al, nefes ver... Şimdi sıradaki hareket: Parlat...

YAKOV: (Kero'ya eğilip) Abi, modern dans galiba.

DIEGO: Belki önce elleri göstericek, sonra kalça hareketleri...

MİYAGİ: KENDİ ARANDA KONUŞMA! Nefes al, nefes ver. Cilala, parlat.

Bir süre bu eğitim devam eder. Miyagi ellerinden tutup hareketleri düzeltir. Polis uyanmış izlemektedir. Oturduğu yerden dalga geçerek hareketleri taklit eder.

MİYAGİ: YAKOV! Sen otur. Sende yetenek yok... Tamam Kero-San! Artık hazırsın. Git ve kapışmayı kazan!

Miyagi Kero'nun kafasına kravatı bağlar. Kero gaza gelmiştir. Gölge boksı yaparak Rocky gibi piste çıkar.

POLİS: Daha doymadınız demek... Gel bakalım.

Polis yine saçma figürlerini sergiler. Kero cilala parlat dansıyla ilerlerken polis tekrar ayaklarına ateş etmeye başlar. Ateşten kaçacağım derken düşüp ayağını kırar. Hepsini Kero'nun başına toplar.

MİYAGİ: Ne oldu yahu?

KERO: Ne oldusu mu var. İşe yaramıyor işte senin saçma sapan karate hareketlerin. Yenemiyoruz. İzin olmadan olmayacak demiştin en başından. Sahte umutlar verip bizi kandırdın!

MİYAGİ: İzin mi? Ama Kero-san, senin iznin var!

KERO: Nerede var yahu... yedi yıldır Amazonlarda, Karayiplerde her tarafta arıyoruz da bulamadık. Başımıza gelmeyen kalmadı. Ben gidiyorum mango satmaya.

MİYAGİ: Kero-San! Senin iznin var! İzni hep dışarıda aradın. Halbuki izin her zaman içindeydi.

HEP BERABER: İZİN İÇİNDE Mİ?

GRUP KENDİ ARASINDA: -İzin içindeymiş.. -nere-sindeymiş? -ben içime bişey giymedim ki?

MİYAGİ: Evet. İzin hepinizin içinde! Sana öğretmediğim son bir teknik vardı. Flamingo tekniği! Şimdi kanatlarını aç... İçindeki izni kullanarak bir flamingo gibi kanatlanıp yüksel.

Polis Kero'nun kalkışını dehşetle izler. Kero flamingo tekniğiyle sahnenin bir ucundan diğerine gidip gelir. Sonunda da içindeki iznin gücüyle havada dönüp bacıklarını açarak yere oturur. Bu hareketin etkisiyle polis kamyon çarpmış gibi yere serilir.

HEP BERABER: Yaşasın! Teşekkürler Miyagi usta!

Hep beraber Miyagi'ye sarılırlar. Miyagi karate darbeleriyle onları uzaklaştırır.

MİYAGİ: HAYT! HUYT! HİAAA! TAMAM! KES! Laubaliliğin lüzumu yok!

Polis dizlerinin üzerine çökmüştür.

POLİS: Sizin içinizdeki izin gerçekten de çok güçlüymüş. Lütfen beni de aranıza alın.

DIEGO: Sen bir şey yapıyor musun ki?

POLİS: Ee.. Ben arabalara düdük çalıyordum. (düdüğünü öttürür)

KERO: Gel lan gel. Bir sen eksiktin, sen de gel.

MİYAGİ: İşler tatlıya bağlandığına göre, ben de CD'leri satayım. (cebinden CD'leri yelpaze gibi çıkarır)

POLİS: NE! CD mi? Yasak kardeşim! Yürü nezarete!

Miyagi dövüş pozisyonu alır. Grubun geri kalanı hep beraber polisi tutarlar.

HEP BERABER: Sakin ol kardeş. Bak artık sen de bizdensin.

POLİS: Pardon ya. Alışkanlık olmuş. Öyle birden CD'leri görünce...

Hep beraber çalarak sahneden çıkarlar.

::MUTLU SON::

≈

Gerçekçi son:

Cartagena'da izin mizin almadan tekrar sokağa çıktık. Birkaç farklı yerde, farklı saatlerde deneyelim, izinle falan olmaz, olursa kendiliğinden olacak diye düşündüm. Çocukları da kırk derece sıcakta devlet dairelerinde koşturmamaya ikna ettim. Fakat nerede denediysek yine tutmadı. Yine polis geldi.

“İzniniz var mı?”

“Var!” dedim. Şaşırdı.

“Nasıl yani?” dedi. “Bakayım, hani nerede?”

“İzin içimizde!” dedim. Polis güldü.

“Ya o izin değil ya!”

“Tamam. Bir yarım saat bırakın da, yol paramızı çıkaracak kadar çalalım sonra da Cartagena'yı terk edeceğiz.” dedim. “15 dakika çalm” dediler. 16-17 diye pazarlık ettik, olmadı. Biz çalarken 15 dakika boyunca da orada beklediler. Birkaç gün restoranlarda masalara çalarak tatil yapıp geri döndük. Beni kolları açık karşılayan, bazen polislerin bile gelip CD satın aldığı Kolombiya'da ilk defa bir şehri kapatıp gittik.

Sokakta çalmaya kapanan son şehir de olmayacaktı Cartagena. Rant ufak büyük demiyor, üç kuruşluk sokak işine bile karışıyor.

Halbuki bu coğrafya ne yasakları yıktı zamanında. Köleler Afrika'dan ritimleri kafalarında getirdiler. Kırbaçlanma, asılma tehlikesini göze alıp ağaçlardan davullar oyduklar. Aynı

dili konuşmayan Afrikalı köleler davulun etrafında bir araya geldiler. Kimliklerini, geçmişlerini orada hatırlayıp yaşattılar. Köle isyanlarının tohumları davulların etrafında atıldı. Davul çalmak zaten tam da o yüzden yasaktı. Tam da o yüzden çalmayı hiç bırakmadılar.

Yok kilisede ayin varmış, yok ezan okunuyormuş, yok dükkanda müşterilerini duyamıyormuş... Biz sizin dininizden de, ticaretinizden de, medeniyetinizden de on binlerce yıl önceden beri çalıp söylüyoruz. Ne izin isteyecem lan!

≈

≈

EL DÍABLO!

≈

Kolombiya'daki ilk albümü öğrencilerin yardımıyla yaptık. Bir üniversitenin ses teknisyenliği bölümünde okuyan öğrencilerden mesaj geldi. Dönem projesi olarak bir kayıt almaları gerekiyormuş. Bizim bir şarkımızı kaydetmek istiyorlar. Ben de dedim ki, biz tek şarkı için stüdyoya girmeyiz. Girdik mi en az beş şarkı çalarız. Yalnızca her koşulda çalmaya, on dakikada sahneyi kurup toplamaya alışmış sokak çalgıcılarının yapabileceği bir hızla, öğrencilerin ağzını açık bırakarak altı şarkının prodüksiyonunu yaptık.

Aynı okuldan bir başka öğrencinin bitirme tezi olarak da beş şarkı daha kaydedince albüm tamam oldu. Ama tabii ki öğrenci işi. Ben üzerinde ne kadar uğraşsam da profesyonel bir kayıt olmadı. Şimdi tamamen benim bestelerimden oluşan yeni albümü kaydedeceğiz. Öğrencilerle olacak iş değil. Bogotá'da o kadar tanıdık ama çıkıp da bize kaset yapmak isteyen prodüktör yok. Amatör işi yaptığımız için tutmuyor diye düşünüyorum. Düzgün bir albüm yapsak önümüz açılacak, daha geniş kitlelere ulaşacağız. Ama bu önümüzü açacak albümün bütçesini kendi başımıza bir şekilde doğrultmamız lazım...

SAHNE 1: Grup çalmayı bırakmış, kös kös kendi arasında tartışmaktadır.

YAKOV: Arayalım Shakira'nın plak şirketini. Gidelim kaydedelim stüdyoda. Bir de klip patlatırız. Ondan sonra gelsin paracıklar.

KERO: Aradım abicim, kaç kere aradım. Açmıyorlar. Meşgule atıyorlar.

MIYAGI: Ee, kendimiz yapsak evde?

KERO: Kaydetmek için bile bir sürü mikrofon kiralamamız lazım. Sonra miksi var masteringi var. O daha da çok para.

POLİS: Ne? Para mı lazım? Öyle desenize yahu. Ben hemen şuradan iki üst araması yapayım hallederiz.

HEP BERABER: Aman abi dur! Yapmıyoruz artık öyle şeyler biliyorsun.

POLİS: Amaann.. ben de müzisyen olunca ortamlar daha heyecanlı olacak diye seviniyordum. Hiç eğlen-celi bi'sey yapmıyoruz.

KERO: Bak ama hani artık tövbekar olmuştun. Bundan sonra dürüst yaşamaya karar vermiştin.

MIYAGI: Evet, Polis! CD sat onurunla yaşa!

POLİS: E, ne yapacağız o zaman? Oturup piyango çık-sın diye dua mı edeceğiz?

YAKOV: Bir denemediğimiz o kaldı.

HİPİ: Yapsak mı?

KERO: Saçmalamayın olum. Olur mu öyle şey.

YAKOV: Denemekle bi'sey kaybetmeyiz ya.

KERO: Tövbe yarabbim...

HİPİ: Hah! İşte biz de onu diyoruz.

Soldan çıkıp bir boş kiliseye girerler. Sağa sola çekine çekine bakarak ilerleyip ön tarafa gelirler.

HİPİ: Nasıl yapıyorduk yahu?

YAKOV: Abicim işte şöyle dizlerinin üzerine çökecek-sin.

POLİS: Şu bağış kutusuna el koysam ya ben? (Yerin-den doğrulur.)

HEP BERABER: HAYIR! (Polisi tutup oturturlar.)

FISILDAŞARAK HERKES BİRBİRİNE: Şşşt..şşt... sessiz...

HİPİ: Ave Maria'nın sözleri nasıldı?

KERO: Ben Mari Ye Kafanı'yı biliyorum.

YAKOV: Tamam, boşverin sözleri. Herkes içinden geldiği gibi dua etsin.

Herkes aynı anda mırıldanmaya başlar.

POLİS: Tanrıcığım, lütfen bana biraz para gönder.

HİPİ: Kızlar da olsun.

KERO: Süpaneke...

MİYAGİ: Gölgelerin gücü adına!

KERO: (Miyagi'ye dönüp) Yok artık!

YAKOV: Tanrım, eğer bizi duyuyorsan, şu anda sana çok ihtiyacımız var. Grup olarak elimizden geleni yaptık. Hiçbir çıkar yol bulamadık. Lütfen bize bir yol göster.

Sağdan Yehova girer. Kapıyı kapatıp, pencereyi açar. Geçip yan tarafa oturur.

HİPİ: O!! O mu gerçekten?

YAKOV: Benziyor ama tam çıkaramadım.

Michelangelo'nun David'ini çıkarıp bir ona bir Yehova'ya bakar.

YAKOV: Ee, pardon. Siz...

YEHOVA: Buyrun.

YAKOV: Ee, biz dua ediyorduk da. Acaba onu mu duyduunuz da?

YEHOVA: Bir kapıyı kapadım, bir pencereyi açtım ya işte! Metafordan anlamıyor musunuz kardeşim?

MİYAGİ: Tanrınız gizemli yollarla çalışıyormuş gerçekten.

HİPİ: Ee.. umm.. kapı pencere işi çok güzel oldu tabii de, bize biraz nakit para lazımdı.

YEHOVA: Ne demişler... Eşşğini sağlam kazığa bağla, sonra bana emanet et.

HİPİ: O da çok güzel. Ama nakit daha iyi işimizi görür. Yani fazla sıkıntı olmayacaksa ufak bir mucize de olur. Albüm kaydedeceğiz de.

YEHOVA: Albüm mü? Neden söylemediniz? Şöyle buyrun.

Masaya geçer. Koltuğun altından bir bond çanta çekip tomar tomar para çıkarır. Çalgıcılar inanamayarak bakıp kendi aralarında konuşmaya başlarlar.

HİPİ: Gördün mü Kero, inanmıyordun bir de.

KERO: Gördüm de, hala inanamıyorum.

Yehova kuş tüyü ve mürekkep hokkası çıkarır. Ferman gibi bir rulo açar, rulo tuvalet kağıdı gibi metrelerce yuvarlanır.

YEHOVA: Şöyle basit bir kontratımız var tabii. Tamamen prosedür icabı. Standart şeyler.

Yakov hemen imzalamak üzere tüyü eline alır.

KERO: Bi' dur abi, okuyalım.

YAKOV: Abi kaç para var orada baksana.

YEHOVA: Tam elli bin dolar.

YAKOV: Standart prosedür diyor işte, imzalayalım gitsin.

KERO: Eski Ahit'i okumadın mı kardeşim? Bunun standardı belli olmaz.

Kontratı alır, hepsi beraber üzerine eğilip okumaya başlarlar.

HİPİ: Ee, burada şarkıların sözleri, her şarkıda "İsa, İsa, yaşasın İsa," geçmek üzere değiştirilecek diyor.

YEHOVA: Kontratımız standarttır. Herkesle aynısını imzalıyoruz. Beyonce, Michael Jackson, Mustafa Sandal...

YAKOV: Musti mi? Olmaz mı abi ya, bi düşünsek.

KERO çeşitli melodilerle sözleri denemeye başlar. Dokuz sekizlik ritimle hepsi katılırlar.

KERO: İİİİSAAA, MİSAAA.. HAALELUYAA...

HEP BERABER: Aman İsa, canım gülüm İsa, derdime bir çare...

İsa, Misa diye göbek atmaya başlarlar.

HİPİ: Oohh, gelsin gelsin paracıklar.

Yehova ellerini başının arkasında kavuşturur. Ayaklarını masanın üzerine yaslayıp sinsi sinsi gülümsemeye koyulur.

YAKOV: Oluyor gibi ha?

KERO: Eh... oldurabiliriz biraz uğraşsak.

YAKOV: E hadi imzalayalım.

MİYAGİ: Durun bir. Gerisine bakın. Diyor ki, “Grup üyeleri yılda altı kez Nike, Coca-cola vs. markaların reklam kampanyalarında yer alacaklar.”

HİPİ: İyy... ben Nike hayatta giymem.

YEHOVA: Adidas da olur.

YAKOV: Kola mola reklamı yapamam ben.

YEHOVA: Fanta?

YAKOV: Çok fena gaz yapıyor onlar bende.

YEHOVA: Lipton ice-tea de olur.

MİYAGİ: Bakın, bakın: Şarkıların bütün internet haklarını da tamamen kiliseye veriyormuşuz.

YEHOVA: Tanrı kendine yardım edenlere yardım eder. Yani ben.

YAKOV: (Ağzında yuvarlayarak) Sanki tanrı daha çok kendi kendine yardım ediyor gibi.

KERO: (Yehova'nın duyamayacağı şekilde diğerlerine) Yahu dolandırıcılık bu resmen!

POLİS: Dolandırıcılık ha! Bana ha! Atayım mı bunu nezarete ha? Atayım mı?

HİPİ: Alıp kaçsak paraları?

YAKOV: Yok abi. Şimdi çarpar marpar.

Yehova yerinden kalkar. Işıklar kararır. Gök gürler.

YEHOVA: EVET? İMZALİYOR MUYUZ KONT-RATI?

KERO: Ee, biz.. şey.. biraz müddet istesek... ee düşünmek için.

YEHOVA: TANITIM KAMPANYAMIZI GÖZDEN GEÇİRDİNİZ Mİ? KLİP VE TURNE PROGRAMLARI?

KERO: Ee, evet de... biz diğer teklifleri de bir değerlendirep öyle karar vermek istiyoruz.

Işıklar geri gelir. Yehova gülümseyerek yanlarına yaklaşır.

YEHOVA: Tabii ki, tabii ki. Ama unutmayın ki alanımızda en iyisiyiz. Sektör lideriyiz. Onlar konuşur, biz yaparız. İki bin yıldır değişmeyen kalite! Çıkışta bağış kutusuna bir şeyler atmayı unutmayın!

~

Topluluk destekli prodüksiyon yapacağız. Hesaplarıma göre iki yüz kişiye ön satış yapabilirsek hem kaydı hem de ilk CD'leri bastırarak kadar parayı toparlarız. Indiegogo; "Projenizi anlatan bir video yapın," diyor. Hayatımda reklam amaçlı film çekmedim, umarım çekmem de. Üstelik de böyle birebir; para isteyen video. Reklam filminden de öte, dilenme filmi gibi. Lütfen bize destek olun, allah rızası için...

İş ortada kardeşim. Destek olursan Ekim'e, olmazsan Şubat'a kadar.

Ama yine de duyuracak bir video yapmamız şart. "O zaman öyle bir video yapalım ki," dedim, "para toplama kampanyasından hariç de bir şeye benzesin. Ondan bağımsız olarak da izlenebilsin."

On yedi dakikalık bir komedi filmi çıktı. Konusu: "Madem binlerce CD sattınız, o paralar nereye gitti?" Hala arada izleyip altımıza sıcıyoruz. Ama tabii ki kampanyaya destek olan olmadı. Latin Amerikalı artık dolandırılmaya doydğu için malı görmeden para vermiyor. Sokaklarda önceki albümden binlerce satmış olmamıza rağmen, yeni albüm için bir tane bile ön satış yapamadık. "Siz hele bir kaseti çıkartın, biz sonra ikişer ikişer alırız," diyorlar herhalde.

Bir de filme ettiğimiz ufak tefek masraflarla kalakaldık. Çok bir şey değildi tabii; çekim için oraya buraya gittiğimiz

taksi paraları, bit pazarından aldığımız oyuncak tabancalar, kostümler vesaire. Ama az da olsa bunlar da albüm bütçesine eklendi. Hep gider var, gelen yok. Kara kara düşünmeye devam.

≈

KERO: Ucuz kurtulduk bence.

HİPİ: Gitti paracıklar.

MİYAGİ: Bir fikrim var!

Tek ayağı üzerinde Tai Chi pozisyonu almıştır. Vahiy geliyormuş gibi konuşur.

MİYAGİ: Ne dediğini duydunuz, “sektör lideriyiz” dedi. Demek ki sektörde başkaları da var. Bence Yehova’yla çok yukarıdan başladık. Daha bağımsız şirketlere baksak bize daha uygun bir şey bulabiliriz.

YAKOV: Şirket derken?

KERO: Bağımsız derken?

MİYAGİ: Buddha!

KERO: E o dünyevi şeyleri reddetmiyor muydu? Onda para ne gezer.

MİYAGİ: Hayır, bu yaygın inanış hatalıdır. Buddha’nın öğretisi hiçbir şeyi körü körüne reddetmek değildir. Buddha’nın öğretisi dengedir.

YAKOV: Yani?

Miyagi ayağını indirir, normal konuşmasına döner.

MİYAGİ: Yani; kirli çıkıdır o. Bir yerlerde zulası vardır.

Birbirlerine bakıp omuz silkerler.

KERO: Denemekten bir şey çıkmaz herhalde. Peki nereden bulacağız Buddha’yı?

MİYAGİ: Beşinci caddedeki vejetaryen lokantasını işletiyor.

Lokantaya girerler. Buddha arka tarafta hesap makinesiyle bir şeyler hesaplayıp deftere notlar almaktadır.

MİYAGİ: Ee, pardon bakar mısınız?

BUDDHA: (Kafasını hesaplardan kaldırmadan) Kapat-tık kardeşim.

MİYAGİ: Yok biz başka bi'şey için rahatsız etmiştik.

BUDDHA: Ruhani rehberlik arayışındasınız ha? Pozitif düşünceyle kazanın! Hadi bakayım.

HİPİ: Yok Buddha abi, bizim bi albüm işi vardı da.

BUDDHA: (Başını kaldırır) Albüm mü?

YAKOV: Evet. Yehova'yla bir görüştük ama şartlarda anlaşılamadık.

BUDDHA: Haa, onlar bilmez. Keşke en baştan bize gelseydiniz. Alternatif işlere hep biz bakıyoruz. Nirvana'nın son albümünü de biz yaptık. Durun hemen Z raporunu alıp sizinle ilgileneceğim. (masadan kalkar) Evet, neye ihtiyacınız var?

KERO: Bizim bütçemiz yok da albümü yapmak için.

BUDDHA: Ne demişler, reenkarnasyonun cebi yok. Dünya malı dünyada kalır, dostlar beni hatırlasın...

YAKOV: Bizim de zaten reenkarnasyonda gözümüz yok. Bu dünyada biraz ünlü olmak istiyoruz.

BUDDHA: Ünlü olmadan önce üç şey olman gerek. İri olacaksın, diri olacaksın, seri olacaksın!

KERO: Ne diyon bilader ya?

BUDDHA: Diyorum ki, ünlü olabilmek için önce şu gizemi çözmeniz gerekir: Sabah dört, öğlen iki, akşam ise üç ayak üzerinde yürüyen canlı hangisidir?

YAKOV: Sfenks'in bilmececi o yahu. Cevabı: İnsan.

BUDDHA: Ee, tamam o zaman bunu bil: Küçücük fıçık, içi dolu turşucuk, nedir?

KERO: Abi kalkın gidelim, buradan bir iş çıkmayacak.

HİPİ: Arkadaşlar, ben bunların dilinden anlıyorum. Bu işi ben hallederim. Siz çıkın isterseniz. (Buddha'ya dönüp) Vejetaryenlik ne güzel di mi abi?

Hipi hariç çalgıcılar dışarıda beklemektedirler.

POLİS: Ne oluyor yahu içeride? Baskın yapayım mı? Mühürleyeyim mi mekanı ha?

YAKOV: Dur yahu. Daha yarım saat oldu. Bu kadar kaldığına göre belli ki bir anlaşılmaya varıyorlar.

Hipi shao-lin çarşafına bürünmüş olarak çıkar. Etrafına toplanırlar.

HEP BERABER: Nooldu? Nooldu? Hallededildin mi? Albüm çıkacak mı?

HİPİ: (gözleri şaşkınlıkla bakarak, trans halinde) Her şey olması gerektiği gibi olacak. Olası dünyaların en mükemmelinde yaşıyoruz. Evrenle bir olacağız. (Yere lotus pozisyonunda oturup meditasyona başlar)

KERO: Eyvah, hipiye virüs girmiş. Bu elindekiler ne? (Elindeki kitapları alır) On iki adımda aydınlanma... Başarılı iş adamlarının on ortak alışkanlığı... Ferrarisini satan bilge... Bir de broşür var: Altı saatte meditasyon.

HİPİ: Ah, evet. Yarın dörtte buraya geleceğiz. Hepimizi meditasyon kursuna yazdırdım. Hem de peşin fiyatına dört taksit. Çakra açma garantili.

KERO: Piii, Allah kahretsin.

MİYAGİ: Ne dedin sen?

KERO: Allah kahretsin seni hipi gibi dedim.

Miyagi ile Yakov birlikte kaş-göz yapmaya başlarlar.

YAKOV: Evet, evet.

KERO: Ne?

MİYAGİ: İşte o dediğin.

KERO: Hipinin allah belasını mı versin?

YAKOV: Aynen... bir o kaldı denemediğimiziz.

KERO: Yoo! Hayır! Hayatta olmaz. Hayır, hayır, hayır. Kesinlikle, katiyen olmaz.

MİYAGİ: Hadi be Turco. Bak her yolu denedik. Şimdi nazlanmanın anlamı yok.

KERO: Yahu benim onunla aram iyi değil ki. Ortaokulda din dersleri kaynasın diye koku bombası atıyordum sınıfa.

YAKOV: Kendin için değil abi, grup için. Albümü düşün. Kızları düşün...

KERO: Ne desem kar etmeyecek değil mi? İlla yollayacaksınız beni.

Sağdan çıkar... daha bir dakika geçmeden başında türban, elinde Aladdin'in kılıcıyla geri girer.

KERO: Alleeaaaüüü!!!!

MİYAGİ: "Hallettin mi?" diyecem ama demiyorum.

KERO: Kafirlerin kafasını kesip, gavurları iman yoluna sokacağız!

YAKOV: Ee sonra?

KERO: İşte ondan sonra cennette huriler nuriler...

YAKOV: Albüm diyorduk? Kaset çıkaracaktık.

KERO: Haa, o yok. Müzik günahmış.

Miyagi gelir sırtını sıvazlar. Elindeki kılıcı alıp kafasındaki türbanı çıkarır. Kero rüyadan uyanmış gibi bir anda kendine gelir.

KERO: Ha? Ne? N'oldu?

YAKOV: Seninkiyle de olmadı. Pachamama'yı mı denesek bir de?

MİYAGİ: Bakalım. (Parmaklarıyla sayma başlar) Odin var, Zeus var, Krişna var, Gök Tengri var...

POLİS: Ee, yeter artık. (Yerdeki Hipi'yi ayağıyla dürtter.) Kalk lan sen de! Arkadaşlar, bu tanrılar müzikten

anlamıyor. Daha kapı kapı dolaşmayalım. Ben kime gi-deceğimizi biliyorum. Bu işlerde eskiden beri en güve-nilir isimdir.

KERO: Ahmet San mı?

YAKOV: Ercan Saatçi?

POLİS: Hayır be geri zekalılar! Şeytan diyorum ŞEYYTANNHUAHAHA.

~

Villeta'da bir takım yerli turistler CD'mizi alıp hepimize tek tek imzalattıktan sonra bir de "Ay şu hipiyle de fotoğraf çeki-nelim!" dediklerinden beri tromboncu Ivan'ın adı 'Hipi' kaldı. O da adının hakkını verircesine her tarafa geç geliyor ve sürekli kafası güzel geziyordu zaten. Grup da genel bir gevşeklik içinde olduğundan kaldırımda oturup da herkesin gelmesini beklediğimiz çok oluyordu. Sonunda ceza kesmeye başladık.

On dakikadan daha fazla gecikene dakika başı bir lira ceza. Herkes anında düzene girdi. Hipi ve perküsyoncu hariç. Ce-zayı iki liraya çıkardık. Perküsyoncu da yetişmeye başladı. Hipi'de hala bir düzelme yok. Neyse sorun da değil. Önemli olan davulcuyla başçının vaktinde gelmesi zaten. Trombon olmadan da çalmaya başlayabiliyoruz. Üstelik de geç gelen-lerden kestiğimiz cezaları vaktinde gelenler arasında bölüştü-rüyoruz. Cezaları cebe indirenler ceza yiyenlerle dalga geçi-yor. Başçı Alvaro hariç. O geç kalırsa kesinlikle dalga geçmi-yoruz. Hemen alınganlık yapıyor. Arızalar çıkartıyor. Bir gün beş lira ceza yiyince bozulup, iyice abartıp felsefe yapmayı denedi:

"Abi ceza, para her şey maddiyat mı?" dedi. Artık dayana-madım.

"Maddiyat mı?" dedim. "Sizden rica ettim, ısrar ettim, ol-madı yalvardım. Benim için, hatrım için yapmadınız. Üç ku-ruş ceza koyunca herkes dakikasında yerini almaya başladı. Kim maddiyatçı oluyor bu durumda?"

“Ya ben aslında vaktinde çıktım da, bisikletin gidonu eğildi. Hem koca amfiyi getiriyorum. Ben de trombon çalsam, bisikleti bırakıp yürüyerek gelirim.”

“Tamam kardeşim,” dedim. “Sen verme bu cezayı. Bir tek sen ceza verme. Beş lirayı vermemek için on liralık kafa sikiyorsun.”

Cezaları aramızda eşit paylaşıyor olsak da patron ben olduğum için kesen hep benmişim gibi görünüyor. Ama Alvaro zaten hep arızalı. Bir süre sonra da muhasebeden ilişkisini kesip gönderdik. Ama Hipi’de hiç sorun yok. Yalandan ağlar gibi yapıp, dalga geçe geçe cezasını ödüyor. Üstelik de daha hala yarım saat-kırk beş dakika kadar geç kaldığı oluyor. Yalnız bir gün bir saatten fazla gecikti de sonunda cezayı hesapladığımızda o günkü paradan cebine üç kuruş bir şey kaldığı ortaya çıkınca isyan etmişti.

“Off... Yüz on lira ceza mı?”

“Oğlum telefonun alarmını kur, evden vaktinde çık.” dedim “Zaten yürüyerek on dakika mesafede oturuyorsun.”

“Telefonum yok ki.”

“O zaman on liralık bir çalar saat al. Yüz on liralık cezadan kurtul.”

“Yüz on lira çok değil mi yahu? Yüz yapsak yuvarlak hesap?”

“İndirim yapmaya başlarsak onun sonu yok, o zaman her ceza yiyen itiraz edecek.”

“Demek ki neymiş Hipi,” diye ortamı gevşetti Diego. “Buradan ne ders çıkardın?”

“Bilmiyorum ki abicim ya! Neden böyle oluyor anlamıyorum!”

O aralar Bogotá’da daha hala yeni bir atraksiyon olduğumuz için iyi kazanıyorduk. O yüzden de cezayı kesince bile geriye kalan para bir şey ediyordu. Albüm hazırlığına girince de ceza paralarını paylaşmak yerine albüm fonuna aktarmaya başladık. Sonunda topluluk destekli prodüksiyona topluluk

destek vermedi ama Hipi'den aldığımız cezalarla albümü yaptık.

~

Çalgıcılar bozkırım ortasında bir yol ayrımındadırlar.

YAKOV: Burası mı abi emin misin?

POLİS: Burası olması lazım.

KERO: Daha ne kadar bekleyeceğiz? İki saat oldu.

POLİS: Yani bunun usulü budur. Issız bir yol ayrımına gelirsin, gizemli bir yabancıyla bir anlaşma yaparsın. Normalde bu kadar gecikmemesi lazım ama.

HİPİ: Bakın burada bir kağıt var! (Kağıttan okur) “Taşındık! Sizlere yeni mağazamızda hizmet vermekten mutluluk duyacağız. Demirören İşhanı, Kat: 1, Sirkeci”

KERO: Eh... hadi gidelim bakalım.

Beton bir binanın önüne gelirler, uzun bir kuyruk vardır.

YAKOV: Binanın girişinden buraya kadar uzanıyor. Başka giriş de yok. Herhalde bu sıra.

MİYAGİ: Bir soralım bakalım. (Sıranın sonundaki adamın omzuna dokunur) Pardon, bu sıra ruhunu şeytana satma sırası mı acaba?

SIRADAKİ-1: Evet kardeşim.

KERO: Siz ne için bekliyordunuz?

SIRADAKİ-1: Roman yazdım, bir türlü bastıramıyorum. Yayınevi yayınevi dolaştım, kimse ilgilenmedi. Onun için bu yolu deneyeceğim.

KERO: (Bir sonrakine yaklaşır) Ee, peki siz neden gelmiştiniz?

SIRADAKİ-2: Ben film yıldızı olmak istiyorum.

SIRADAKİ-3: Pff... saçma sapan işler bunlar. Ruhunu satacaksan, sattığına değsin bari. Romanmış, filmmiş...

SIRADAKİ-1: Ya ne için satmak gerekiyormuş beyefendi?

SIRADAKİ-3: Güç, İktidar! Ben milyoner olacağım!

SIRADAKİ-2: Film yıldızı olunca milyonları kazana-
cağım zaten. Üstelik de hayranlarımın alkışları, ilgisi
de eksik olmayacak.

SIRADAKİ-1: Arkasmda bir şey olmadan milyonlar
olsa neye yarar ki. Boş istekler bunlar.

SIRADAKİ-3: Boş isteklermiş! Sana mı sorucam lan
hangi istek dolu hangisi boş?

SIRADAKİ-1: Sen kendin artistlik yapıyordun bizimki-
lere ya!

KERO: Amman arkadaşlar, sakın olalım. Bakın sıra
ilerliyor. HOP! KAYNAK YAPMASANA KARDE-
ŞİM!

İlerleyip içeri girerler. Devlet dairesi gibi masalarda ib-
lisler çalışmaktadır. Bir masaya yanaşırlar.

KERO: Sorsana abi.

POLİS: Sen sor işte, patron sensin ya.

KERO: Boynuzu var yahu! Yakov sen sorsana, sen an-
larsın bunların dilinden.

YAKOV: Ben nereden anlıyormuşum yahu? Ne demek
istiyorsun yani siyahım diye mi?

MİYAGİ: Tamam be, çekilin. (Masaya yanaşır) Par-
don, biz bir albüm çıkartmak istiyorduk da.

İBLİS-1: Okuman yazman yok mu kardeşim? Burası
başkanlık başvuruları için.

Cesaret alıp yan masaya yanaşırlar.

KERO: Ee.. Albüm?

İBLİS-2: Form doldurdunuz mu?

KERO: Biz daha yeni geldik.

İBLİS-2: İnternette başvurunuz var mıydı?

KERO: Yok.

İBLİS-2: O zaman birer tane form doldurup yan masadaki arkadaşla veriyorsunuz. Sonra ben sizi çağıracağım.

Form alıp doldururlar. Hippi Yakov'dan kopya çekmektedir.

YAKOV: Kendi kağıdına baksana kardeşim.

HİPİ: Ya benim vergi sicil numaram yok da...

KERO: Meslek kısmına ne yazdınız?

POLİS: Polis yazınca ruhunu almıyorlar. O yüzden öğretmen yazdım ben. O değil de, "Diğer beceriler" kısmına ne yazacağımı bilemedim.

MİYAGİ: Her zamanki şeyler işte. Word, Excel, Powerpoint...

KERO: Aman, bi şekilde dolduruverin işte. Altı üstü ruhumuzu satacağız. Powerpoint'le ne alakası var olmayın?

Formları masadaki iblise verirler.

İBLİS-3: Şu kabinde vesikalık fotoğraf çekinin. Sonra veznedenden pul bedelini yatırıp yan tarafa geçin.

Vezne, yan masa...

İBLİS-2: Bunların imzası eksik. Üst katta imzalatacaksınız.

İblisler, vezne ve üst kat arasında uzun bir süre koşuturlar. Ellerindeki kağıtlar arttıkça artar. Sonunda İblis-2'nin önünde dururlar.

İBLİS-2: İşleminiz tamam. Veznedenden ruhunuzu teslim edip paranızı alabilirsiniz.

Teker teker vezneye geçerler. Çarpılmış gibi titreyip, veznedenden uzatılan zarfı alırlar. İlk ödemeyi alan Turco kapının önündedir. Sıkın sıkın elindeki paraları saymaktadır. Avuçları dolu, dökmemeye çalışarak Miyagi yaklaşır.

MİYAGİ: Ne kadar verdiler?

KERO: On iki lira. Mevcut kur böyleymiş, piyasa çok ölüymüş. Sen ne kadar aldın?

MİYAGİ: Yirmi lira. Ama beş kuruşluk bozuklar halinde.

Polisle, Hippi girerler. Polisin elleri ceplerinde, Hippi'nin elinde simit-ayran vardır.

HİPİ: NE!? Size para da mı verdiler? (Omuz silker) Neyse. (Simidi yemeye devam eder)

MİYAGİ: Seninki ne oldu?

POLİS: I-ih. Benim başvuru reddedildi. “Bu kaçınıc gelişin,” dediler.

“E tabii, normal” diye kendi aralarında mırıldanırlar. O sırada Yakov deste deste para sayarak yaklaşır.

HİPİ: Oha! Seninki o kadar para mı ediyormuş?

KERO: Bak resmen siyah diye ayrımcılık bu!

YAKOV: Yok yahu. Ben unutmuşum, dört yıl önce saksofonu iyi çalmak için ruhumu satmıştım zaten.

KERO: Ee?

YAKOV: Başka bir şey oluyor mu diye sordum? Vicdanımı sattım ben de.

KERO: Hayır, cüzdansız olur, vicdansız olmaz! Resmen dolandırıldık. Gidip ruhları geri iade alıyoruz arkadaşlar!

Hışımla içeri girerler.

İBLİS-3: Maalesef iade ve değişim yapmıyoruz. Şikayetiniz varsa bir form doldurup ilerki masaya...

MİYAGİ: Sen sus! Patronu çağırın.

POLİS: Kim lan bu dükkanın mesul müdürü?

YAKOV: Yürü be polis. Gelsin patron!

Şimşekler çakar. Işıklar kararır. Şeytan soldan girer.

MİYAGİ: Al bozuk paralarını ver ruhumu.

HİPİ: Evet. Al bu yarım ayranı.

ŞEYTAN: Kontratları imzaladınız. Bütün maddeler gayet açık ve net.

KERO: Açık mı? On iki lira yazmıyordu benimkinde.

ŞEYTAN: “Ruhlar geçerli kurdan değerlendirilecektir,” diyor.

KERO: Dolandırıcılık bu!

POLİS: Mühürlerim lan dükkanını. Gör bakalım nasıl oluyormuş milleti dolandırmak.

Kapıya yönelir. Kapıya dokunur dokunmaz çarpılıp yere düşer. Hepsi Polis’in başına toplanırlar.

POLİS: Bişeyim yok. Ben alışkınım böyle şeylere. (Kafası yana düşer, bayılır)

YAKOV: Yeter artık. Bunu ancak bir dans kapışması çözer!

ŞEYTAN: Benimle dans edebileceğinizi mi sanıyorsunuz?

KERO: Hem ederiz, hem de figürleri eline verir yollarız.

Şeytan dev bir teyp çıkarıp düğmesine basar. Spice Girls çalmaya başlar. Şeytan’ın figürleri çalgıcıları mahveder. Her seferinde yenilip yerlere yıkılırlar.

ŞEYTAN: Ha ha! Yenemezsiniz oğlum, Michael Jackson’un ruhu da bende.

MİYAGİ: Turco, sana öğretmediğim son bir teknik vardı. Fakat bunu hayatın tehlikede olmadığı sürece asla kullanmayacağına yemin etmelisin.

KERO: Ya tamam uzatma, ver tekniği. Her filmde aynı hikaye, niye en önemli numarayı hep sona saklıyorsun ki?

MİYAGİ: Çünkü bu çok tehlikeli bir gizli tekniktir. Gereksiz yere kullanmayacağıma yemin et.

KERO: Valla kullanmıcam.

MİYAGİ: Ekmek çarpsın de.

KERO: İki gözüm önüme aksın!

MİYAGİ: Peki tamam.

Miyagi Turco'nun kulağına eğilip bir şeyler fısıldar. Turco'nun gözleri aydınlanır. Şeytan kendini dansa kaptırmıştır. Ara sıra çalgıcılardan biri kalkıp yine şansını denerse de hemen dersini alıp yere geri yığılmaktadır. Miyagi sürünerek gidip teybi kapatır. Kasedi çıkarıp cebinden çıkardığı bir yenisini koyar.

MİYAGİ: BİR RECALİM VAR!

KERO: Her kime?

MİYAGİ: Oturdum çeşme başına, sürmeler çektim kirpiğime kaşıma, beni çekemeyen düşmanlarım çatlasın! Teybin düğmesine basar. "iç iç kudur" çalmaya başlar.

MİYAGİ: Haydi şimdi çekirge! Öğrettiğim gibi!

Turco ayağa kalkar ve çekirge dansıyla şeytanı bozguna uğratar. Tekrar Miyagi'nin etrafını sarıp omuzlara almaya kalkarlar. Miyagi hayt-huyt diye uzaklaştırır. Şeytan dizlerinin üzerine çökmüştür.

ŞEYTAN: Ama ama nasıl olur? Ruhunuz bendeydi!

MİYAGİ: Çünkü ruh sonsuzdur, satılarak azalmaz! İnsan evrenin akışıyla bir olduğu zaman...

YAKOV: Ya tamam abi uzatma ya.

ŞEYTAN: (başını yere eğer) Sizin Kung-fu'nuz çok güçlü. Gruba beni de kabul edin lütfen.

KERO: Ne çalışıyorsun ki sen?

ŞEYTAN: Davul, darbuka, her türlü vurmali. Söylerim de; Hafız Burhan'ın ruhu da bende. KUUUŞŞŞ SESS-LERRİİ!!!

KERO: Tamam, tamam gel. Sen de gel. Ama hafızlığa gerek yok, davul çalsan yeter. Ha bir de artık ruhları ucuza alıp milleti dolandırmak yok.

ŞEYTAN: Tövbe.

YAKOV: Hah! Ederi neyse ondan alıp satacaksın. Esnafsan esnaflığını bil.

Hep beraber “İç iç kudur” söyleyip oynayarak çıkarlar.

::MUTLU SON::

~

Bizim sonumuz ise o kadar mutlu olmadı. İkinci albümü cezalarla yapmıştık ama tutmadı. Şimdi son bir deneme daha yapacağız. Ama para bir yana, sürekli davulcu kaybediyoruz. Zaten arızasız davulcu yok. Bütün davulu iç içe koyup, bisikletin üzerine yükleyip, yedinci caddeye kadar gelip, kurup, sonra yağmurda geri kaldırıp evine götürebilmesi için arıza olması lazım. İlk iyi davulcumuz Spice Girls’e kaçtı. Yalan söylemiyorum. Gerçekten de “Bond kızları” diye dördü de manken gibi, pop hitlerini yaylılarla çalıp dans eden atraksiyon grubuna davulcu oldu.

En sevdiğim, en iyi davulcumuz ise bir gemiye binip gitti. Üç senenin sonunda şehirde artık yeni bir atraksiyon sayılmadığımız için o kadar az para kazanıyorduk ki, kimseye gitme diyemiyordum. Müzisyen, hele bir de genç ise, yeniyse, enstrüman sever. Müzik mağazalarına girip her şeyi tek tek ellelemek, okşamak ister. Bir gece yarısı sokakta soydular davulcuyu. Ufak tefek perküsyon aletleri vardı çalınan çantasında. O ıvrır zıvırın bile yenisini almak için aylarca para biriktirmesi gerekti. Basit bir hesapla, bu gelir seviyesiyle, istediği gibi yeni güzel bir davul alması ancak emekliliğinde mümkün olacak. O da bir gemiye binip gitti. Birkaç yıl geminin gece kulübünde arka planda caz maz çalıp istediği her şeyi alacak kadar para biriktirecek. Uğurlar olsun dedik. Yine davulcusuz kaldık.

Bir tanesi hiç çalamıyor, ötekinin vakti yok, beriki çok fazla para istiyor. Albümü kaydetmeyi bırak, konsere de çıkmıyoruz. Gelir azaldığı için ceza da kesemiyoruz. Kazandığımız azıcık paradan bir de ceza çıkarırsak hiçbir şey kalmayacak. Zaten herkes kirasını, faturasını ucu ucuna denkleştiriyor. Gruba alacağımız davulcuya ne vadedeceğiz? “Bir sürü

prova yapıp, az paralı konserlerde çalıp, bedavaya albüm kaydına girmek ister misin?” mi diyeceğiz? Sonunda Hipi, mahallenin derinliklerinden Chako diye bir adam bulup getirdi. Deneme yaptığımızda gerçekten müthişti. Vakti de var, parayı da dert etmiyor. Bu işte bir iş var, diye düşündüm. E o da tabii hiç bekletmedi, arızasını hemen gösterdi. İkinci provaya zil-zurna sarhoş geldi. Ama öyle bir çalıyordu ki sarhoş haliyle bile grubun ritmi eskisinden güzel oldu. İte kaka provayı yaptık.

Dedik ki, hem akil, hem makul, hem iyi çalan hem de vaktinde gelen davulcu yok demek. Var da bize yok. Bu paraya bu kadar davulcu oluyor. Chako ne bulursa ağzına, burnuna, damarına sokuyor. Üstelik bazen bunların iki ya da üçünü aynı anda yapıyor. Yürüyemeyecek durumda da olsa davul taburesine oturunca bir anda değişiyor. Ritimde sıkıntı yok ama şarkıları, düzenlemeleri hatırlayamıyor. İçgüdüleriyle çalıyor. Şarkının nakaratı gelecek gibi hissederse nakarata giriyor. İçinden yükselmek gelirse yükseliyor, alçalmak gelirse alçalıyor.

Aslında haklı çıktığı zamanlar da olmadı değil. O şarkının orada yükselmesi gerektiğini ben de biliyordum zaten ama bir türlü öyle yükselecek bir bölüm yazamamıştım. Herifin içgüdülerinin haklı olduğunu hep farkındaydım. Yine de o kadar mistik bir şekilde çalışmıyoruz. Söz yazacaksın, melodi yazacaksın, bunlar davul kadar içgüdüsel olmuyor. Düzenlemeyi biraz da akılla yapıyoruz. Bir seferinde aynı şarkıyı otuzuncu kez prova ederken dayanamayıp “Abi burada düşüyoruz ya!” diye sesimi yükseltince hemen ciddileşip “Tamam” dedi. Sonra da şarkının orası gelince çalmayı tamamen bıraktı. “Düşeceğiz dedin ya,” diyip bir daha da şarkının orasında hiç çalmadı. Eh, aslında fena da olmadı şarkı. Ama o yaptığı müzikal bir karar değil, bana çektiği restti. Ona istemediği bir şeyi dayatmaya kalkarsam üzülenin ben olacağımı söylüyordu.

Sonunda onun deliliğinin etrafından dolaşarak çalışmaya başladık. O başka bir ritim çalarsa ben gitarları değiştirdim. O şarkının bir yerinde yükselirse biz de orasını yükselttik. “Bu paraya bu kadar davulcu” diyip albümü kaydettik. Hepimizi

ülser etti ama grubun ritmik yapısına sınıf atlatmadı dersem yalan olur.

Bir gün konsere elleri cebinde geldi.

“Abi ziller? Trampet?” dedim.

“E, burada yok muydu?” dedi.

“Yok tabii abi, geçen sefer de burada çaldığımızda sen kendininkileri getirdin ya!”

“Haa... ben kendiminkileri sattım.”

“Nasıl ya?”

“İki yıl önce sattım.”

“E, geçen konsere getirdiklerin?”

“Onlar benim değildi zaten. Arkadaştan ödünçtü. Onun da bu hafta işi varmış geri istedi.”

“E ne yapacağız? Neyle çalacaksın?”

“Jonatan’ın zillerini alsak ya.”

“Abi onlar ta ebesinin nikahında...”

Söve söve Jonatan’ı taksiyle eve yolladık. Trampet konserin başlama saatine anca yetişti.

Bütün davulcular gemiye, Spice Girls’e kaçıp durduğu için ben biraz daha dikkatli davranıyorum. Kimseye bağırıp çağırıp azarlayamıyorum. Çok fazla bir gelirimiz olmadığından herkes aslında gönüllü olarak çalışıyor. Bir de milletin gönlünü kırmaya başlarsam hiç müzisyen kalmayacak elimde. Ama bu sefer artık dayanamadım. Konser bitince kalayı verdim. Aslında hepimiz çok kızmıştık da yine azarlama işi patron olarak bana düştü. Taksi paralarını da onun parasından kestim, üstüne bir de geç kalma cezası kesip yirmi lirayla yolladım. Aylardır biriken... ne ayları yahu, toplam altı-yedi haftadır çalışıyorduk bu herifle. Artık nasıl gerildiysek aylar gibi gelmiş. İşte o haftaların gerilimini, kendimi tutup içime attığım her şeyi boşalttım. “Enstrümansız müzisyen olmaz”dan girdim “Kendi ekipmanıyla gelmediğin her sefer de Jonatan’a taksi parası vereceksin”den çıktım. O da bir sonraki konsere tence-reyle geldi.

“Abi ziller? Trampet?” dedim.

“Trampet, zil yok. Bunu çalacağım.” dedi.

“Ya saçmalama!”

“Kendi ekipmanınla gel dedin, geldim. Ekipmanın ne olacağını söylemedin. Evet, ekipman benim. Kendi tencerem.”

Tencereyi dizlerinin arasına koyup, ayağının altına da bir tef alıp birkaç numara gösterdi. Bayağı iyiydi. Yani, bir davul değil tabii ama, tencereden de hiç beklenmeyecek bir performans. Omuz silkip, “Yapacak bir şey yok,” dedim. “Ya bu ya da playback yapacağız.” O günden sonraki konserleri tence-reyle çaldık.

≈

≈

MAAŞIMIZ YOK

≈

Rezalet bir turnenin ortasında gemiyi terk ettim.

The Turbans ile çoğunlukla İngiltere’de dolaştığımız bir turneydi. Yazın sonuna doğru bir tane Polonya ve birkaç tane de İspanya’da konser olacaktı. Grup içinde her şey tartışma konusu oluyor ve sabahlara kadar, küfürleşip küsene kadar tartışılıyordu. O günlerde Eylül-Ekim ayında ne yapalım diye didişiyorduk; İspanya, Fransa’nın güneyi gibi Akdeniz etrafında sokakta çalarak mı dolaşsak yoksa Londra civarında konserlere mi ağırlık versek? Ben ki Schengen vizesini hayatımda ilk defa bulmuşum, tabii ki Fransa, İspanya diyorum. Sonra bir de baktım bunlar Eylül ayı için Londra’da bir sürü ufak tefek konser ayarlamaya başlamışlar bile. Tartışmanın sonuçlandığından haberim yoktu.

“Aloo! Sesim geliyor mu?” dedim.

“Evet abi, ama trompetin entonasyonu biraz bozuk geliyor, ona çalışman lazım,” dedi Darius. Darius grubun kemancısı, biraz da başı gibi. İşleri genelde Oshan’la o, beraber ayarlıyorlar.

“Grubu bırakıyorum ben!” dedim.

“Tabii, tabii. Zaten şu turne bir bitsin hepimiz bırakacağız,” dedi.

“Grubu şimdi bırakıyorum. İspanya’daki konserlerden sonra Londra’ya dönmeyeceğim,” dedim.

“Tamam, tamam. Yarım saate bi prova alalım, üzerinden geçmemiz gereken bazı ayrıntılar var aklıma takılan,” dedi.

Cabbar’a baktım. Güldü. Bütün grup belediye çukuruna düşse o yine darbukayla tek başına çıkıp konseri verir. “Yapacak bir şey yok,” dedi. “Yarım saate prova varmış.”

Peki o zaman, diye düşündüm. Ben haber verdim, benden günah gitti. Şu konserleri de çalıp yoluma bakayım.

Ertesi gün Madrid’de iki konser arasındaki boş günümüzde şehri dolaşmaya çıktık. Bir parkta çimenlere yayıldık. Darius ve Oshan İtalya’daki bir düğün işini tartışıyorlar. Darius gitmek istemiyor.

“İyi ama para vermeyecekler. Halbuki biz bu yazı olabildiğince çok çalıp para biriktirmek için değerlendirelim demiştik,” diyor.

“Para yok ama, uçak biletlerini ve kalacak yeri karşılıyorlar. Üstelik de biraz ileriye dönük düşünürsek, o düğünün kitlesi tam bizim kitlemiz. Grup için önemli bir yatırım bu.” diyor Oshan.

“Yatırım iyi ama, kışı geçirecek kadar da paramızın olması lazım. Hemen herkes Hindistan’a gitmeyi planlıyor. O işler de bedava değil.”

“Ama Hindistan’da da boş durmuyoruz ki, orada da çalışıyoruz, orada da kazanıyoruz. Hem zaten burada bütün grubu yatacak yer bulmakta zorlanıyoruz. Herkes beş tane sakallı heriften yaka silkti. Açık kapılar birer birer kapanıyor. İtalya’da en azından bir beş gün o derdimiz olmaz. Üstelik orada da sokakta çalabiliriz. Hem de hiç masrafımız olmadan. Hem de bir düğün işinden hep başka düğün işleri çıkar. Hem de güzel paralara. Ha bir de... söz vermiş bulunduk.”

“Ama parasız işe söz verdik. Yani pek de iş anlaşması yapmış sayılmayız. Üstelik koşullar değişti. Cabbar’ın dizi kötü. Birinin sürekli onun eşyalarını taşıyor olması gerek. O yüzden normalde olduğumuz kadar mobil değiliz.”

“Yahu masrafları karşılayabiliriz dediler. Yani herhalde havaalanından düğünün olduğu yere otostopla gitmeyeceğiz. Londra’dan da havaalanına kadar taksiyle gideriz. Hepsini tek tek hesaplayıp bütçeyi çıkarırız, masraflarımız bunlar diye adamların önüne koyarız. Olmaz derlerse de gitmeyiz. Yani normalde yolumuzun, masraflarımızın karşılandığı bir turnede olduğundan daha fazla hareket etmemiz gerekmeyecek.”

“Ama sokakta çalmak istediğimizde öyle olmayacak işte. Sürekli oradan oraya malzemeleri taşıyıp durmamız gerekecek. Hem oradaki şehirde sokak işinin nasıl gideceğini de bil-

miyoruz. Ben bu turnede bile yoruldum. Ne kadar çok şey taşımam gerektiğinin farkına varmamışım. Bu amfi beni mahvetti. Belim ağrıyor sürekli.”

Tartışma bu hatlarda bir saat kadar devam etti. Sonunda Oshan pes etti.

“Peki abi, gitmeyelim o zaman,” dedi. “Ben hostele dönünce adamlara bir mail yazıp özür dileyip iptal ederim.”

Darius düşünmeye koyuldu. Bir şeyler batıyor belli. Sonunda “Öte yandan,” dedi. “Söz verdik bir kere. Sözümüzde durmamak da grubun özgeçmiş için iyi bir puan olmaz.”

Ağzım açık kaldı. Ne yapıyorsun Darius? Tartışmayı kazanmanın gazına gelip bir de arkadan dolaşıp öbür taraftan mı kazanayım dedin? İler tutar yanı yok! Grubu bırakmakla ne kadar doğru bir karar verdiğime dair kendimi kutlayıp çimene yayıldım. Sonra baktım Oshan da Darius’a uymuş. Tartışmanın öbür tarafına geçmiş, bu sefer de karşı argümanları savunuyor. Edi’yle Būdū resmen. Dinlemeyi bıraktım. Gözlerimi yumdum. Tüy gibi hafifim. Bağlayan bir şeyim yok, cebimde param, pasaportumda da daha 30 günlük Schengen vizem var. Harika.

Sağdan soldan soruşturup bir tanıdık buldum. İstanbul’da tanıştığım Catalan bir arkadaş; Alba. Evinde kalacak yer varmış. Barcelona’ya bir bilet aldım. Pais Basque’taki konserin ertesi günü hep beraber otogara gittik. Benim grubu bıraktığımı hala ciddiye almıyorlardı. Zaten bu konserler çok çok önceden ayarlandığı için beş kişilik biletler alınmıştı. Otobüslerde de uçakta da, binmesem de benim koltuğum hazırды. Onlar Londra uçağını yakalamak üzere Madrid’e dönüyorlardı. Ben de otobüse kadar geldim. Hepsi yerlerine oturana kadar bekledim.

Cabbar’a “Haydi görüşürüz,” dedim. Diğerleri o sırada otelde başlayan kim bilir ne hakkında bir tartışmaya devam ediyorlardı. Otobüs kalkarken beni aşağıda peronda onlara el sallarken görünce otobüsü geçiriyorum sandılar. Darius panik halinde şoförü uyarmak için kalkmaya davrandıysa da Cabbar omzundan tutup durdurdu. Olayı kabullenip hep beraber el

salladılar. Ben de iki saat bekleyip Barcelona otobüsüne bindim.

~

Alba'nın evi havaalanı yolunda, şehirden hayli uzak. Benimse şehre gidip müzik yapmam lazım. Çalmamayı, boş durmayı düşünemiyorum bile. Öyle müzik bende bir tutku olduğundan falan değil. Kendimi modern yaşamda öyle konumlandırmışım. Öyle yer bulmuşum. Çalışsam ne yapacağımı bilemiyorum. Ola ki bir partiye davet edilsem, sahnede çalmıyorsam canım sıkılır, insanlarla konuşacak bir şey de bulamadan tek başıma köşede dururum. O yüzden Barcelona'da herhangi bir şey yapacaksam, ilk iş bir ekip bulup çalmaya başlamam gerek.

Şehri tanıyanlar bana birkaç mahalle, mekan ve bir park önerdiler. Hippilerin, çalgıcıların toplandığı park buymuş. Alba'nın evine giden son tren saat onda kalktığı için o parkta yatıp kalkmaya başladım. Yalnızca iki günde bir üstümü değiştirip duş almaya gidiyorum. Elimde trompetle avcı gibi çalırların arasına pusuya yatıp, nerede birinin elinde bir gitar görsem yanlarına yanaşıyorum. Müzisyen avındayım fakat şansım pek yaver gitmiyor.

“Akort etmeyi biliyor musun?” diyor yanlarına yanaştığım gençlerin biri. “Biz de yeni aldık da, öğrenmeye çalışıyoruz.”

İyi, verin de edeyim bari.

Parkın bir köşesinde iki ağaç arasına ip germiş onun üzerinde yürüyenler var. En sonunda onların yanına yanaştım. Çalacak bir grubun yokluğunda ip üstünde yürümeyi öğrendim biraz. Gündüzleri ip cambazı tayfasıyla takılıp, akşamları bira içip, herkes evine gince de parkta yatarak günler geçti. Ta ki Rimbaran'la tanışana kadar. (Daha ileride, “ben bu grubu bulana kadar ne cambazlıklar yaptım” diye anlatacağım.)

Rimbaran bir palyaço grubu. Biraz müzik, biraz soytarılık. Ekip bazen on kişiye kadar çıkıyor. Gruba kabul edilmek için tek şart grupta olmayı istemek. Tanıştığımız ilk gün parkta

birkaç saat durmadan çaldıktan sonra zilzurna sarhoş olduk ve evlere dağıldık (ben parka). Ben sonunda aradığım gibi bir ekip buldum diye sevinirken kimsenin telefonunu ya da facebook'unu almadığımı fark ettim. Sabah kös kös Alba'nın evine dönünce çantamdan bir CD çıktı. Kopya CD'nin üzerinde gazlı kalemle çok kötü bir el yazısıyla grubun adı yazıyordu. Deşifre etmek için Alba'dan yardım istedim. Facebook'ta R ile başlayıp m, b ve r içeren her ihtimali deneyerek sonunda Rimbaran'ı buldum. Aslında Alba'dan yardım istemem beni yavaşlatmış çünkü o tabii ki de bu harflerle İspanyolcada anlamlı olacak bir sözcük türetmeye çalışıyordu. Rimbaran'ın ise hiçbir anlamı yok.

Ertesi gün facebook'ta google translate ile çevrildiği belli bir mesaj geldi. "Adresimiz bu: ... sarı metre çizgisi son istasyon. Üzgünüm, ben İngilizce çok konuşmak yok."

Sarı metro hattına binip adrese gittim. Evde kayıt yapıyorlardı, hemen elime gitar verip kayda soktular beni. Bir ara bir boşluk yakalayıp: "Rimbaran ne demek kardeşim? Bulana kadar anam ağladı," diye sordum.

Rufi dedi ki: "Aran dağlarında tanışıp kurduk grubu. Onun için Aran'ın rumbası. Rumba d'Aran. Rumbaran. Ama tam rumba gibi de değil, onun için rimba: Rimbaran."

Ev Barcelona'nın kenar mahallesinde, Rufi'nin dedesinden kalmış. Terasa çadır kurup oraya yerleştim. Rufi baş palyaço. Grubun solisti ve bestecisi. Benim İspanyolcam onun da İngilizcesi yok ama herif palyaçolukta çok ileri olduğu için mimikler, soytarılık ve pandomim ile her şeyi anlatıyor. O yaz oturup uzun uzun her şeyden konuştuğumuzu hatırlıyorum. Nasıl oluyorsa Rufi'nin bana hayatla ve müzikle ilgili söylediği bazı şeyler ara ara aklıma geliyor ama bunları hangi dilde nasıl söylediği, benim nasıl anladığım konusunda hiçbir fikrim yok.

Bir gün Rufi'yi dışarı çıkarken görüp nereye gittiğini sordum. Fizik tedaviye gittiğini söyledi. Bütün hikayeyi pantomimle anlattı. (Kolunu tutup acı çeker gibi suratını ekşitiyor. Sonra da stetoskopla dinler gibi doktoru anlatıyor.) "Geçmiş olsun ne oldu?" diye sordum. Çalışırken sakatlandığını söyledi.

Dedi ki: “Bütün kış çalışıyorum,” (kazma kürek sallıyor, bir şeyler indirip kaldırıyor) “paraları kazanıyorum,” (yevmiyeyi sayıp gülerек cebine koyuyor) “sonra yazın bütün parayı doktora veriyorum” (diğer cebinden çıkarıp ağlayarak sayıp paraları veriyor) “Peki doktor ne yapıyor? Bana bu hareketleri yaptırıyor. (Aynı çalışırkenki gibi bir şeyler indirip kaldırıyor.)

Böyle böyle anlaşıp gidiyoruz. Sokağa çılmaya çıkıyoruz ama Barcelona yasaklarla dolu. Oralı hippiler Carcelona diyorlar. (Carcel, hapishane demek) Şehir dev bir açık hava alışveriş merkezi olmuş. Bir de klima taksalar tamam! Eskiden müzisyenlerin olduğu, grupların kurulup dağıldığı La Rambla’da şimdi sadece sessiz gösteriler var. Her şeyden çok da insan heykeller. Millet bakıp, yanında fotoğraf çektirip para atıyor. Belediye insan heykelleri seviyor. Gürültüsü yok, akarı kokarı yok, turiste, ailelere hitap ediyor. Ama iş iyice boka sarmış. Çoluk çocuk aileler fotoğraf çektirsin diye Miki Fare ve Goofy bile var. Barcelona’nın kültürel değerleri tabii ki. En rezaleti ise Fred Çakmaktaş. Kartondan Çakmaktaşların arabasını yapmışlar. Bir de uygun kıyafetleri dikip üzerlerine giymişler. Fred’le Barni, isteyenle beş euroya arabaya binip fotoğraf çektiriyor. Üstelik de sıskalar! Bari içine bir yastık yorgan doldursaydın kardeşim! Taş ocağında çalışıp kilye dinozor pırzolası yiyen adam bu.

Neyse işte, belediyenin işe el atıp düzenlemeye çalıştığı her yerde olduğu gibi burada da vasatlık öne çıkmış. Kendi sanatıyla, gösterisiyle uğraşmaktan çok belediyenin seçmelerini takip eden, başvuruları yapıp formlarını vaktinde dolduran, ağzı lüzumsuz laf yapan tipler izinleri koparabilmiş ancak. Bize de fazla kişinin geçmediği, turizm arterlerinin dışında kalan, o yüzden de zabitanın çok umursamadığı yerler düşüyor. Oralarda çalıp az biraz para topluyoruz. Ama sıkıntı yok. Zaten önceki turnede cebime yeterince para koymuştum. Beni esas mutlu eden şey; ortam Turbans’ın tam tersi. Hiçbir şey tartışılmıyor. Herkes kafasına göre davranıyor ama müzik bir şekilde devam ediyor.

Çocukların birbirleriyle tanışıp, grubun kurulduğu Aran dağlarında ufak bir amatör turne yapıp, bir de sokak festiveline katılmaya gittiğimizde hepsinin hikayesini yavaş yavaş öğrendim.

Bunların hepsi kışları Aran'da çalışarak geçiriyor. Aran dağları kış turizmi merkezi. Kayak pistleri, kızak turları vesaire. İşler sezonluk olduğu için yevmiyesi de iyi. Orada beş-altı ay Avrupa yevmiyesiyle çalışınca, senenin geri kalanında mütevazı bir şekilde yaşayacak kadar para biriktirebiliyorlar. Yazın da palyaçoluk, çalgıcılık. Hatta belki de o kadar mütevazı bir yaşam da değil. Hepsinin kendi arabası var. En genç olan yirmi üç yaşındaki Pepe'nin bile davulunu arkasına yüklediği bir Doblo'su var. Çalışmış, almış. Ama beğenmiyor. Eskiymiş, külüstürmüş. Başçının Volkswagen'ini beğeniyor. On dan almak istiyor. O iyiymiş.

Bana kıyak iş gibi göründü. Türkiye'de biz müzisyen yevmiyesiyle Doblo'ya eski diyecek kadar yaklaşamıyoruz bile. Anca bi' tüplü Kartal alıp, onu da iki sene sonra vergisine sigortasına yetişemiyorum diye satmışım. Böyle iş olsa ben de çalışırım. Binerim Doblo'ya gezerim, oh! Şikayet de etmem.

Ama çalışmayanlar var!

Gruptaki Arjantinli perküsyoncu ve Kolombiyalı gitarist çalışmıyorlar. Göçmenler çalışmıyorlar, eyvah! İşgal evinde kalıp, ara sıra ders verme işi, ıvır zıvır işler çıkarsa gidiyorlar. Ara sıra da metroda falan çalıp idare ediyorlar. Gitar ödünç, birayı hep birilerine ısmarlatıyorlar. Anlamıyorum. “Çalışsanıza olum!” diyorum. “Gelmişsiniz İspanya'ya, asgari ücret şu kadar, oturma iznini, vatandaşlığı da çözmüşsünüz. Çalışın işte siz de sezonluk Aran'a gidip. Ne bileyim, araba maraba alırsınız kendinize. Sizin yüzünüzden bizim de adımız kötüye çıkıyor. Sonra bana vize falan vermiyorlar.”

Üçüncü Dünya'da çalışmanın ne demek olduğunu daha anlayamamışım. Tüplü Kartal'ın sigortasına yetişemeyip satmam iyi bir ipucuydu aslında ama yetmiyor, önce burnumun yirmi-otuz bin kilometre daha sürtülmesi lazım. Latin Amerika'yı kendi gözlerimle görmem, yaşamam lazım. Yaşayalım bakalım. Beş sene ileri sarıyorum:

Mocoa, Kolombiya. Mocoa, Amazon havzasına inerken kara yolunun ulaştığı son şehir. Kolombiya’da bütün karayolları özel işletiliyor. Şehirlerarası yolda giderken elli-yüz kilometrede bir gişelerde durup para veriyorsun. Asfaltsız, iki şeritli köy yolları gibi yollardan giderken bile, bir anda karşına gişe çıkıyor. “Bunun için de mi para ödüyoruz?” diyorsun. Bu Amazon tarafına giden yolun ise, çok yoğun trafiği olmadığından, bakımı da zor olduğundan herhalde, ihalesini kimse almamış. Cangıl bu, Türkiye’den bildiğim hiçbir şeye benzemiyor. Bir sene önce toprak kaymış. Yolun yarısını tek araba geçecek şekilde açmışlar. Diğer yarısında da anında beş metrelik ağaçlar büyümüş. İki sene düzeltilmesen, ilgilenmesen, yolun nereden geçtiğini bile bulamayacaksın. İlk geçtiğimde on saat süren Bogotá-Mocoa yolu, iki sene sonra on beş saatte bitmiyor. Ve yol boyunca, sağda solda, her tarafta insanlar var. Ellerinde kazma kürek, el arabalarına doldurdukları taşlarla çukurları dolduruyorlar, sözde yolu tamir ediyorlar. Arabalar da yanlarından geçerken elli kuruş-bir lira bahşiş veriyor. Bazıları çoluk çocuk gelmişler. Adam uzanmış dinleniyor. Karısı bahşiş toplarken çocuk da boyundan büyük küreğe toprak doldurup atmaya çalışıyor. Sonuçta da en çalışkan ekip bile vaktinin ve işgücünün yarısını bahşiş toplamakla harcadığı için pek bir iş yapamıyor. Zaten şehirlerarası yol lan bu! Elinde kürekle köylü ne kadar tamir edebilir? Ama bir şekilde oluyor. Mocoa’ya bir şekilde varılıyor. Çukurlara taş dolduruluyor, kayan topraklar kürekle atılıyor, arabalar bir şekilde geçiyorlar. Cefakar Kolombiya köylüsü cangıla karşı göğsünü siper ederek medeniyeti koruyor. Bir bahşiş çıkar belki diye.

Şimdi bir sene geri; Arjantin. Mendoza otogarında otobüse binerken, bagajları yükleyen adamların üzerinde büyük naylon yelekler olduğunu gördüm. “Maaşımız yok” yazıyor. Acaba grev falan mı var, ona mı dikkat çekiyorlar diye düşündüm. Grev falan yok. Maaş yok, onu söylüyorlar. Serzeniş falan da değil. Eğer Arjantin’de yeniysen, ya da unuttuysan diye, durumu haber veriyorlar. Maaş yok, belirli bir tarife de yok, bahşişle çalışılıyor. Yelekler, bahşişi eksik etme diye. Otogarın tuvaletine giriyorum. Tuvalet ücretsiz, ama kapıda bir adam bekliyor. Bir bahşiş kutusu, üzerinde de tabela var:

“Tuvaletlerimizin temiz ve düzenli olabilmesine destek olduğunuz için teşekkür ederiz.” Tabii ki, o tuvalet bal döküp yalanacak halde bile olsa, boş tabelaya kimse para vermez. Ama “müteşekkîr” şahsı kapıda görüp de yüzüne baka baka bahşisini vermeden kimse geçemiyor. Adam da haliyle, tuvaleti temizlemek yerine bütün gün kapıda dikiliyor. Tabii ki maaşı yok.

Arjantin’in yarısı, günde on kere önünde açılmış bir avuçla karşılaşır. Diğer yarısı da o avuçları açanlar zaten. Üstelik işsiz de degiller! Bir yerlere başvurup, birileriyle görüşüp işe giriyorsun. Sabah kalkıp, elini yüzünü yıkayıp, saat sekizde üzerine “maaşım yok” yeleğini giyip işbaşı yapıyorsun.

İşte Kolombiyalı ve Arjantinlinin “iş” ile tanışmaları bu. Benliklerine işlemiş artık. “Çalışmak avuç açmaktır,” diyor Arjantinli. “Olabildiğince kaçınılmalı.” Madem Barcelona’ya kapağı atmış bir kere, patrona avuç açacağına, işgal evinde oturup, parasız takılıyor. Gittiği yere kadar.

Sonra bütün ekibi alıp Türkiye’ye getirdim. Bir arkadaşım, böyle az ünlü grupları getirip burada barlarda çaldıracak bir ağ kurmak istiyordu. Her memleketten çalgıcı tanıdığım için grupları bulup ayarlama işleri bana düştü. Dolapdere’de bir ev tuttuk. Hem ucuz hem de kocaman. Eh, sıvalar, tesisat biraz dökülüyor tabii. O kadar olacak artık. Sonuçta az ünlü müzisyen getiriyoruz. Banklarda bile yatmaya alışkın olmaları lazım. Altı tane de barla anlaştık. Bir hafta sonra da Rimbaran geldi. Sokaklarda, barlarda çaldık, ettik. İstiklal’de, Barcelona’da olduklarından daha tanınır oldular. Millet sokakta durdurup fotoğraf çekinmeye, imza istemeye başladı, o derece. Dolapdere’deki eve de gık demeden ayak uydurdular. Göçmen mahallesi, çingene mahallesi zaten Barcelona’dan alışkın oldukları şey. Evin kırık döküklüğünü de hiç dert etmediler.

Bir gün elimde pompayla tuvaleti açmaya çalışırken Rufi gördü. Hemen bir değnek bulup yanıma geldi. “Karıştırmamız lazım,” dedi. O karıştırıyor, ben pompalıyorum.

“İşte bizim yaptığımız şey hep bu!” dedi. “İşimiz bu! Bir şeyleri kıpırdatmak, karıştırmak. Bir bokları harekete geçirmek...”

“Hmm,” dedim. “Metafor mu?”

Tuvalete bakıp ellerini iki yana açtı. “Olabilir, bilmiyorum, bazen,” dedi.

Sonunda tuvalet açıldı. Bu metafora ben de varım! diye düşündüm. “İşte,” dedim. “İşimizi iyi yapınca da bütün pislik böyle akar gider.”

Böyle böyle iki hafta geçti. Havalar soğumaya başladı. Ertesi sene yazın Katalunya’da buluşup, konser, turne, prodüksiyon ve en önemlisi bol bol soytarılık yapmak üzere sözleştik. Onlar Barcelona’ya döndü. Ben de kışın oduna kömüre vereceğim parayı uçak biletine verip Hindistan’a gittim. Sağ olsun AirArabia.

Dönüşte bunlardan ses seda çıkmaz oldu. Benim vize için resmi bir davetiye ayarlayacaklardı. “Ne oldu benim iş?” diye sordum. “Ha yaptık ha yapacağız,” dediler. On gün geçip ses çıkmayınca tekrar sordum. “Yapıyoruz. Bir arkadaşla sorduracağız,” dediler. On gün daha ses çıkmayınca artık tekrar bir şey sormadım. Halbuki üçüncü dünya vatandaşının seyahat engelini biliyorlardı. Hatta Akdeniz’de alabora olup boğulan göçmenlerle ilgili şarkıları bile vardı. İşte göçmen ayağınıza kadar geldi arkadaşım, tutsanıza elinden!

Başka yollarla davetiye bulmayı denedim. Yunanistan’dan solcu bir arkadaşla yazdım. Bir önceki yaz gecelerce oturup içki masasında kaç kere dünyayı kurtarmıştık. Göçmenlere yapılan zalim muameleleri anlatıp Yunanistan polisine küfrediyordu. Benim derdimi anlarsa bu adam anlar dedim. O da “Belediye’den, karakoldan bir şeyler alınması gerekiyormuş, biraz zor oluyormuş o işler,” dedi. Herhalde zora gelemedi, o mesajların da arkası kesildi.

Avrupalının suratının hemen önünde olmayan problemi yok sayma yeteneğini bilmiyordum henüz. Olayı kişisel algıladım. “Kötü insan bunlar, vefasızlar,” diye düşündüm. Avrupa’ya da, Avrupalıya da küstüm. Gözümü başka ufuklara çevirdim. O ufuklar hayatım oldu, çok da güzel iyi oldu. Ama yine de Rimbaran’ı kalbim kırılmadan hatırlayamıyorum.

Ulan Rofi... beraber o kadar iş yaptık be oğlum. O kadar eğlendik, bütün Katalunya’yı, İstanbul’u gezdik. Demek hakaten gözden ırak olan gönülden de ırak oluyormuş ha? Beraber bok karıştırmıştık be oğlum!

≈

AVRUPA'YA KAÇ KERE GİREMEDİM?

≈

Beş.

Daha doğrusu iki kere kabaca, bir kere kibarca reddedildim. Bir kere de çok istediler de ben gitmedim.

İlk başta Yunanistan konsolosluğunu denedim. Çantamı topladım, gitarımı, trompetimi aldım. “Ben de hippî olmak istiyorum,” diyerek konsolosluğa başvurdum.

“Çalıştığınız yerden belge yok mu?” dedi görevli.

“Hippî işleri bakanlığı belge vermiyor.”

“Efendim? Anlamadım.”

“Eee kayıtlı olarak çalıştığım bir yer yok. Serbest çalışıyorum, nakit kazanıyorum.” dedim.

“Otel rezervasyonları lazım,” dedi.

“Tam olarak nereye gideceğime karar vermedim,” dedim. “Bakın, plan yapmadan gezmek istiyorum. Normal Avrupalı turistler gibi. Bunun için de yeteri kadar param var. Orada, banka hesap dökümüm ekte.”

“Fakat böyle vize vermezler,” dedi. “Yani isterseniz alayım başvurunuzu ama paranızı boşa vermiş olursunuz. Bu belgelerle kesinlikle reddederler. Üstelik de doksan günlük istemişsiniz. Böyle bir vize bu büyükelçilikten hiç çıkmadı. Çıkmayacağına eminim yani. Vaktinizi, paranızı boşa harcamayın derim.”

En iyisi, en kibarı buydu. Diğer seferlerde İstanbul’dan başvurmuştum. Ankara’da çok fazla kalabalık olmadığı için hala büyükelçiliklere başvuru yapılıyor. Fakat İstanbul’da ajanslarla çalışıyorlar. Başvurunun değerlendirilmesiyle alakası bile olmayan biri, sadece evrakları alıp konsolosluğa yoluyor. Başvurun reddedilince karşında hesap soracak, hatta hesabı bırak, soru soracak kimseyi bulamıyorsun. Polonya ha-

riç. Herhalde pek giden gelen olmadığı için konsolosluk doğrudan alıyor başvuruları. Üstelik de bir arkadaş, hem de parasız pulsuz, vasıfsız bir arkadaş nasıl aldıysa Polonya Konsololuğu'ndan almış vizeyi, hem de iki yıl üst üste. Oraya gittim.

Adam yine, “Bu belgelerle zor,” dese de ben; “Şansımı deneyeceğim, benim param var, ülkenize döviz getireceğim, alın beni,” dedim.

Gıcır gıcır yeni pasaportum Polonya konsololuğundan damgalanmış olarak geldi. Ne dediği de anlaşılmıyor. Polonyaca bir damga. Ulan tamam reddediyorsun da benim pasaportumu niye karalıyorsun? Namus lekesi gibi. Git aç bi Excel dosyası, kendi kara listeni tut “vize vermediğim pis hippiler” diye. Daha insani bir dokunuş olur diye ajans yerine konsololuğa gitmiştim ama açıklama türünden bir şey de yok. Zaten pasaportu veren kapıcı. Kurşun geçirmez kapkara camın altındaki bir santimlik boşluktan uzatıyor. Adamın yüzünü bile göremiyorsun ki tüküresin.

Daha sonra resmi yollar aramaya başladım. Avrupa Birliği'nin gönüllü programlarına başvurudum. Bir cevap gelene kadar yüz yere yazdım. Sonunda Belçika'da bir yer beni altı aylığına ağırlamayı kabul etti. Davetiye mektubunu ıvrımı zıvrımı gönderdiler. Aldım belgeleri, Belçika konsololuğunun kapısına dayandım. Tabii ki konuşmuyorlar, kapıyı bile açmıyorlar, ajansa yönlendirdiler. AB programı, resmi davetiyem var diye durum daha farklı olur, işler kolaylıkla yürür diye düşünüyordum ama ajanstakilerin bu programlardan haberleri bile yok. Telefonda bir saat durumu anlattım. Konuştuğum kadın ofiste on kişiye ayrı ayrı sorup tatmin edici bir cevap alamadı. Ben de konsololuğun numarasını buldum. Konsolosluktaki adam tam “ajansı arayın” diye suratıma kapatacakken, zor bela durdurup ajansın bu vizenin koşullarını bilmediğini açıklayabildim. Yarım saat de o telefonda konuştuktan sonra durumu öğrenebildim.

Vizenin adı “Gönüllü Çalışma Vizesi”. Vurgu “çalışma” kelimesinde. Normal işçi vizesiyle aynı koşullarla işliyor.

Adam saydı döktü gerekli belgeleri. En sonunda da “doktor raporu,” dedi.

“Doktor raporu mu?” dedim.

“Evet. Avrupa yakasında Taksim Alman Hastanesinde, yahut karşıda Amerikan Hastanesinde anlaşmalı doktorlarımız var. O hastanelerin birine gitmeniz gerekiyor. Onlar gerekli koşulları biliyorlar. Vize için olduğunu söylersiniz,” deyip doktorun adını verdi.

Bütün gün deli gibi volta attım Taksim’de. Doktor raporu ha? Kimsiniz ulan siz? AIDS mi bulaştıracağım Belçikalılara? Aşılarım tam mı diye mi bakacaksınız ha? Türkiye’den geliyorum diye Hepatit vardır kesin di mi? Yok yok, kuduzumdur belki. Kimsiniz lan siz benden doktor raporu isteyeceksiniz? Kimsin lan sen?

Hararet yaptım, soğutamıyorum. Dağıtırım burayı. Belçika konsoloslğunun kapısına gittim. Birilerine bağırayım diye. Dev kapıları, parmaklıkları geçip de bağırabileceğim bir insana, kapıcıya bile yaklaşamadım. Orası olmayınca ben de Alman Hastanesine gittim. Doktora bağıracağım. Bu onur kırıcı muamelenin hesabını ondan soracağım!

Ona da yaklaşamadım. Resepsiyonistler, hemşireler önümü kestiler. Azıcık söz sahibi biriyle görüşmek için her zaman en azından üç alt kademeyi atlamak gerekiyor. Ben de genelde daha ikincide, sekreterin sekreterinde takılıyorum.

“Ne konuda görüşecektiniz?” dedi kadın.

“Bu Belçika vizesi için bir rapor varmış da...” dedim.

“Evet, onun muayenesi için randevu verelim size. Perşembe günü öğleden sonra ya da cuma sabahı uygun mudur sizin için?”

Sekretere de bağıraram ki.

“Ee... bu muayenenin ücreti ne kadar?”

“Dört yüz yetmiş lira tutuyor.”

Yuh! Vize ücretinin dört katı! Büyük ihtimalle o parayı vize masrafları adı altında AB programından alırım ama... Hayır! Onur meselesi bu. Ne demek efendim muayene!

“Neler var ki bu muayenenin içinde bu kadar tutuyor?” diye sordum. Halbuki biliyorum ki Alman Hastanesine başın ağrıyıp Vermidon almaya gitsen iki yüz lira.

“Normal sıradan testler var,” dedi sekreter. “Kan sayımı, akciğer filmi vesaire.”

NE? Kanımı mı sayacaklar? Ciğerim sağlam mı diye mi bakacaklar? At mı alıyorsunuz lan? Dişlerime de bakacak mısınız? Köle pazarı mı ulan bu? Çalışma vizesi verecek ya, amelenin ciğeri sağlam olsun da, iyi çalışsın, Belçika hastanelerine falan fazladan iş yükü çıkartmasın, öyle mi?

Sonuçta bağırıp çağırarak hiçbir yetkili bulamadım. Çocuğum olsa, “çocuğumu keserim” diye konsolosluğun önünde olay çıkaracak durumdayım. “Çocuğumu keserim” diye konsolosluğun önüne gitmek için çocuk yapacak durumdayım!

Hiçbir şey yapamadım tabii. Bir tek Belçika’da beni kabul eden kuruma serzeniş dolu bir mail yazabildim. “Böylesi koşullarda gelmem mümkün değil. Kusura bakmayın...” vs. vs. Alttan alta da bunların hepsi aslında sizin suçunuz. Bütün bu adaletsizliklerde, bu şerefsizliklerde sizin de payınız var diye laf sokmaya çalıştım. Beni sakinleştirmeye yetmedi tabii ki. Ama hep olduğu gibi birkaç gün dişlerimi gıcırdattıktan sonra zamanla sinirler yatıştı. Sadece konu açıldığında anlattığım bir hikaye oldu. Konuyu her gün dört defa açmayı da azaltarak bıraktım.

Ama gidemiyorum bir türlü. Umudu kestim. İyi madem, artık Türkiye’de yaşıyoruz demek ki. Derken derken yine başka bir vasıfsız, meteliksiz arkadaş sevgilisinin davetiyesiyle İspanya’dan vizeyi koparınca umutlar tekrar yeşerdi. Herifin bankada birikmiş parası bile yokken alıyorsa ben rahat rahat alırım.

Fakat Barcelona’daki arkadaşlarım vefasız çıkıp benim davetiyeyle uğraşmayı salladılar. Atina’daki solcu arkadaşlar da aynı şeyi yapınca en sonunda İstanbul’da yaşayan Yunanistanlı arkadaşıma başvurdum. O da tam o sıralar deli raporu almak için sık sık Yunanistan’a gidip geliyordu. O gidiş-gelişlerinde bana da bir davetiye ayarlamasını istedim.

Deli raporu dediğim şu: Askerlikten yırtmak için birtakım psikiyatristler arasında koşturup duruyordu. Tanıdık doktor bulup “valla deli bu” dedirtmeye çalışıyordu. Aslında o aralar ruh durumu gayet yerindeydi ama daha gençken ilaç kullanmasını gerektiren bir anksiyete sorununu sebep göstererek, biraz da abartarak askerden yırtabilme olasılığını zorluyordu. Son gidişinde raporunu almayı başarıp çürüğe çıktı. Dönüşte benim davetiyeyi de getirdi. Fakat karakoldan, valilikten falan bir imzalar almamış. Sorup soruşturduğunda, gerekli olmadığını söylemişler. O da davetiyeyi el yazısıyla yazıp, belediyenin bir biriminden damgalatmış. Eh, bir damga var en azından. Yeterince resmi sayılır.

Bu sefer de bu davetiyeyle reddedildim. E tabii, raporlu delinin davetiyesi ne kadar geçerli olacak? Belki o yüzdendi, belki de yetersiz bir davetiyeydi, bilemiyorum. Sonuçta yine gidemedim. Pasaportumu tekrar karaladılar. Neyse ki bu sefer yanında bir de not verecek kadar insanlık gösterdiler.

Seyahatin amaçları inandırıcı görünmüyor.

Bak ya! Hemen de anlamışlar, turist vizesi diye başvurup sonra metrolarda, sokaklarda çalgıcılık yapacağımı, Avrupa’nın bütün bozuk paralarına göz diktiğimi. Cin gibiler valla, hiçbir şey kaçmıyor.

Dört gidemeyişim bunlar. Şimdi beşinciye anlatacağım. Bazen yaşarken talihsizlik gibi görünen olaylar sonra başına gelebilecek en güzel şeylere yol açıyor. “Ne dilek tuttuğuna dikkat et, gerçekleşebilir,” derler ya. Toulouse’u, Marseille’i görmek istiyordum, Barcelona’daki, Berlin’deki ortamları merak ediyordum. Dünyayı görmek istiyordum! Sonunda gördüm. Üçüncü dünyayı, gerçek dünyayı gördüm. Şimdi o başvurularımdan biri kabul edilip bir şekilde Avrupa’ya kapağı atmış olsaydım, ben de ortalama Avrupalı gibi “Fransa’da maaşlar yüksek ama kiralar, faturalar da çok pahalı abi ya...” diye cahil cahil ortalıkta dolaşıyor olacaktım belki. Meksika’ya, Hindistan’a falan üç-beş aylığa gelen, biriktirdiği Euroları sayesinde ortamın ekonomisine hiç bulaşmak zorunda kalmayan Avrupalı hippiler gibi işin yüzeyini görüp derinini anladığımı sanacaktım.

Bütün bu reddedilişler beni sonunda Güney Amerika'ya yolladı. Tam o sırada askere çağırılmış olmam da bu yolculuğun tek yön olmasını garantiledi. Yoksa bi ara Kolombiya'da, sokaklarda çalarak kazandığım paradan gitara tel alacak kadar bile biriktiremeyince gücüm tükenmişti. Tam o ara “yeter artık bu kadar sefalet” deyip dönüş yolunu tutacaktım. Ama Burdur'daki birliğim teslim olmamı beklediği için dönmedim, biraz daha devam ettim, biraz daha zorladım. Sonunda Bogotá'da yolumu buldum.

Grubumu kurdum. Bütün grupta kimse doğru düzgün İngilizce bilmiyor. Beş yıl yaşayıp hala dili öğrenememiş, bak-kaldan alacağı ekmeği İngilizce almaya çalışsan, aradaki iletişimsizliği de Kolombiyalı bakkalın zahmet edip de İngilizce kursuna gitmeyen bir kültürsüz cahil olmasına bağlayan gringolar gibi değilim. Bütün olayı İspanyolca yönetiyorum. Aferin bana. Gruptaki bütün çocuklar kenar mahallelerden. Bu da başka bir gurur veriyor. Tanıştığım Avrupalıların dertlerini hatırlıyorum. Gerçek dışı geliyor. Perküsyoncuyla tromboncunun babası vurulup öldürülmüşler. İstanbul'daki çalgıcılar arasında hiç böyle hikayeler yoktu.

Perküsyoncu Miguel'in babası profesyonel hırsızmış. Organize çete olarak ev soyuyorlarmış. Bir gün yine aynı çeteden olan amcası mahallenin birahanesinde kavga çıkarmış. Gidip evden Miguel'in babasının silahını almış. Babası da amcayı sakinleştirip olayı ayırayım derken kendi silahıyla vurulmuş. Vay anasını... Bu nasıl bir aile yapısı. Amca hapiste, baba mezarda. Anne bütün aileyi dedeyle anneannenin yanına taşıyor. Ha bir de Miguel, nerede bir duvar, dikenli tel, bir balkon görse maymun gibi tırmanıyor. Bu da herhalde babadan kalan genetik bir yetenek. Vay anasını... vay anasını... demek ki o Brezilya dizileri abartı değilmiş!

Tromboncu Felipe'nin babasının ne kaçakçılıklar ne pezevenklikler çevirdiğini bilen yok. Bir ara konu açılıyor, en doğal şeymiş gibi: “Oralarda bir yerde öldürmüşler,” diyor. Zaten on yıldır görüşmüyorlarmış da ara sıra haberi geliyormuş. En son Bolivya taraflarındaymış. İki sene hiç ses çıkmamış, sonra da öldürüldüğüne dair çok da net olmayan bir haber gel-

miş. Sanırım Felipe’de de genetik olarak pezevenkliğe, kaçakçılığa bir yatkınlık vardı ama herhalde o kulvarda parlamasına koşullar el vermemiş. Babası da yanında olup yol yordam göstermediğinden, ortalama bir esrarkeş olup çıkmış.

Şimdi ben Polonyalı çocuğun “Şehre daha fazla bisiklet yolu istiyoruz, başka bir dünya mümkün!” mücadelesini nasıl ciddiye alayım? Almıyorum. Ama bir yandan da o kadar enternasyonal hippilik yaptık, her taraftan facebook kontaklarımız var icabında. Facebook’ta Avrupa’dan haberler, yazılar düşüp duruyor önüme. Yok Brexit’miş, yok sarı yelekliler... hay ben sizin derdiniz!

Fakat Bogotá’da da Avrupalılarla işim gücüm bir türlü bitemedi. Akordiyon dersi veriyorum. Pahalı da vermiyorum ama nedense dersi alanlar hep yabancı. İspanyol, Çek, Kanadalı...

Çek çocuk Niko. Arkadaş da olduk, her dersten sonra vaktim olduğu kadar oturup bir iki bira içiyoruz. Bazen uzun uzun tartıştığımız oluyor.

“Burada çalışma disiplini yok!” diyor. “Çalışma saatleri uzun ama çok rahat davranıyorlar. İş yerine geliyorlar bir kahve konuluyor. Sohbet muhabbet derken ağır ağır çalışılıyor. Mesela Almanya’da iş günü yedi saat ise, yedi saat ful konsantrasyon çalışılır. Almanya’da yedi saatte belki de buradaki on saatten daha çok iş yapılır.”

“Bak kardeşim,” diyorum. “Benim CD’leri bastırdığım bir yer var. Bütün korsan DVD’cilerin olduğu bir pasaj. Orada Juanca iki metreye iki metre dükkanda her gün binlerce CD basıyor. Ben iki yüz tane CD bastırmaya gidiyorum. “Zamanın varsa yarım saate hallederim” diyor. “Nasıl yapacaksın yahu yarım saate?” diyorum. “Hallederiz. Otur sana bir kahve söyleyeyim” diyor. Sonra yolluyor baskıya. Sekiz tane yazıcı kulesi var orada. Hepsinde onar tane CD. Diğer işini gücünü de bırakmıyor. Bunların üç tanesine Tarantismo CD’lerini yolluyor. Diğerleri de o sırada lezbiyenli porno ve Kayıp Balık Nemo’yu yazmaya devam ediyor. Bak bu daha işin ilk kısmı. Yukarı raflarda da on tane printer’ı var. Onlar da boş

beyaz CD'lerin üst tarafına resimleri, grafikleri, CD kapaklarını falan boyuyorlar. DVD'ler yazılınca kule hepsini dışarı püskürtüyor. Lezbiyenli pornoları, onları basan 2-3 printer'ın yanına koyuyor. Nemo'lar diğer printer'lara, Tarantismo'lar da onlara ayırdığı printerlara gidiyor. Boşalan CD kulesine yeniden on tane boş CD koyuyor. Üzeri boyanması biten CD'leri printer'dan alıp paketlerine koyuyor. Onun yerine printer'a yazılmış ama boyanmamış CD'leri koyuyor. Üstelik de hiçbirini karıştırmıyor. Lezbiyenli pornolar, Nemo'nun printer'ına gitmiyor. Tehlikeli iş. Çizgi film izleyeceğim diye televizyonun başına oturan çocuğun karşısına lezbiyenli porno çıksa çok fena travma olmaz mı?"

"Hatta acaba porno izleyeceğim diye hevesle eve gelen erenin karşısına Nemo çıksa daha mı beter travma olur?" diyor Niko.

"Ya da dur daha acayibi..." diyorum, "Nemo izleyecek çocuğa Tarantismo CD'si çıksa? Ama karışmıyor işte. Bizim CD'lerden de hiç ne porno ne çizgi film çıktı. Yahut çıktıysa da hiç şikayet almadık. Karıştırmıyor adam. Nefes almadan çalışıyor, o CD'ler bu printer'a, bunlar oraya, onlar buraya, sipariş al, yeni paket aç, printer'a mürekkep doldur, CD doldur, doluları yazdır... OFF! Anlatırken yorulduğum anasımı satayım. Bir de izlesen, baş döndürüyor. İşte herif böyle ahtapot gibi çalışıyor. Sürekli printer'ları ve kuleleri besliyor. "Kor-san DVD tanrıları kurban istiyor!" der gibi. Üstelik de haftada altı buçuk gün çalışıyor. Hayır, dur bi dakika! Hatta artık çalışmıyor bile. O kadar yaptığı iş yetmedi, yeterince kazandırmadı da taksi sürmeye başladı. CD tezgahını da yeğenine bıraktı.

"Şimdi o senin çalışma disiplini Alman'ı oraya haftada altı gün koysam, iki hafta sonra ambulansla gidip alırsız. Burada millet gevşek çalışıyor demek çok büyük ayıp. Yahu sabah saat dörtte ilk metrobüs ağzına kadar dolu gidiyor. Sabahın dördü! Millet o saatte kalkıp işe gidiyor!

"Senin çalıştığın özel üniversitenin orta sınıf gevşekliğini Kolombiya gerçeği olarak düşünemezsin. Bu ülkede hep sö-

mürgeciler vardı. Her zaman! Köle gibi çalışan büyük bir çoğunluk, kaymağını yiyen de ufak bir kitle. İşte senin iş arkadaşların da ya o sömürgecilerin torunları ya da onların yanına yanaşıp pay koparan yancılar. Fakat ezici çoğunluk Juanca gibi çalışıyor.”

“Evet ama,” diyor, “artık sömürge değil. Buradaki fakirliğin esas sebebi ülkenin kendi içindeki yolsuzluk ve çürümüşlük.”

“Sömürgecilik bitti mi?” diyorum. “Kendi içinde yolsuzluk diye bir şey mi var. Her şey küresel de bir yolsuzluk mu milli? Bütün ülkenin ileri gelenleri Trump’a, dünya bankasına çalışıyor. Zaten iki yüzyıl öncesine kadar herkes İspanya’ya gitsin diye madenlerden altın gümüş çıkarıyordu. Şimdi de Avrupalıya, Amerikalıya muz üretiyoruz. Daha bu ülkenin yakın tarihinde, yirmilerde Amerikan muz şirketi “grevi bitirin” diye emretti de Kolombiya ordusu, Kolombiya köylüsünün üzerine ateş açtı. Hatta o da bir şey mi, aynı şirketin seksenlerde de paramiliter örgütlere para akıttığı ortaya çıktı ya! Çıkita muz bir ülkenin iç savaşında paramiliterlere sponsor oluyor! Sen hala “kendi içinde” diyorsun. Ülkenin içi dışı mı kaldı? Bütün üçüncü dünya ülkeleri yolsuz da, bir tanesi mi bu bataktan çıkamaz? Türkiye, Kolombiya, Şili... ne bileyim, Hindistan. Sömürgecilik bitti de neden bir tane gelişmemiş ülke gelişip de Avrupa seviyesine çıkamadı? Yolsuzluğu bir tek Avrupalılar mı yenebiliyor? Yoksa sömürgecilik işi bir şekilde devam mı ediyor?

“Buranın dertleri Avrupa’yla kıyaslanamaz bile.” diyorum. “Millet orada kıçını rahat rahat yaymış yaşıyor. Kendine dert icat ediyor.”

“Ama Avrupa da öyle cennet gibi bir yer değil ki.” diyor. “Maaşlar yüksek ama işsizlik var. Hem kiralar pahalı. Faturalar da yüksek. Yani sonuç orada da aynı.”

İşte beklenen argüman geldi. O noktada akordiyonumu alıp kalkıyorum. İşin siyaset kısmını görüş ayrılığı olarak kabul edip sabaha kadar tartışalım ama dümdüz hesap bilmezlikle hiç uğraşamam.

Tarihi kazananlar yazar denir ya. Aslında gerçekliği de kazananlar yazıyor.

“İspanya’da kriz var,” diyor diğer öğrencim.

“Kriz mriz yok saçmalama,” diyorum.

“Ama gerçekten durum çok ciddi,” diyor gözlerini kocaman açarak. “Sağlık sektöründeki kesintiler nedeniyle bazı ilaçları pahalı olduğu için alamayıp ölenler oldu.”

İspanya’da on bin dolarlık ilacı sigortadan alamayanlar “kriz” oluyor, Peru’da, Brezilya’da hayatında bir kere bile doktor, hastane görmeden yaşayıp ölen milyonlar; “normal”.

Dur! Avrupa’ya beşinci gidemeyişimi anlatacaktım da yine hararet yaptım. Ne yapayım, dayanamıyorum. Ne zaman bu Avrupalıların aymazlığı aklıma gelse kendimi tutamıyorum. Sonuçta durum şu: Kolombiya’da hırsızların, pezevenklerin evlatlarıyla, kenar mahalle çocuklarıyla çalışıyorum. Avrupalılarla da artık mümkün merteye konuşmuyorum. Avrupa diye bir yer yok farz ediyorum. Tabii o yüzden seyahat planı da yapamıyorum. Türkiye’ye yahut Hindistan’a gideyim desem bütün ucuz havayolları yok saydığım kıtada aktarma yapıyor. Ama sıkıntı yok. Çünkü bu kıtada keyfim yerinde. Güneyde Antarktika’dan, kuzeyde ABD sınırına kadar aynı dili konuşarak gezebileceğim yirmi tane ülke var. Bana ne Avrupa’dan. Ama...

Ama çocuklar Avrupa’ya gitmek istiyorlar. Bir iki tanesi bizim konserlerde oralardan kız arkadaş yaptılar. “Bir konser turne falan ayarlayıp gitsek ya...” diyorlar. Üstelik Kolombiya’ya vize kalktı. Evet bu da oldu. TC pasaportlular hala Avrupa’ya giremezken Kolombiyalılar vizesiz girebiliyor. Adaletin bu mu dünya?

“Olmaz,” diyorum. “Ayarlayamayız. Benim vize almam gerek. Çok denedim, vermiyorlar.”

Halbuki turneyi ayarlayabilsem verirler. Ama bıkmışım. Başvurmak istemiyorum. Yok saymak için çok çalıştım. Avrupa diye bir yer yok! Gerçekdışı bir hayal ülkesi orası. Biz buradayız. Üçüncü dünyadayız. Kolombiya’da Şili’de çalışacağız. Buraların sesi olacağız.

“Gidelim yahu,” diyorlar. “Bak benim kız arkadaşım birkaç tane festivale başvurmuş. Oralardan geri dönüş de yapmışlar. Uğraşsak bir o kadar da konser biz ayarlasak olur bu iş.”

“Çocuklar, ben Avrupa’nın kapısını çalıp yüz geri dönmekten bıktım. Zamanında çok uğraştım. Çok istiyorsanız bir de siz uğraşın deneyin de görün bakalım nasıl oluyormuş. Bana davetiye lazım. Hem de resmi davetiye lazım. Üstelik yaz boyunca bir sürü konserden, festivalden kesintisiz olarak davetiyeler lazım ki uzun bir vize alabileyim. Yoksa sadece iki konser olursa, iki günlük vize verirler. Bunu bulun getirin eyvallah. Ama ben uğraşamam.”

Uğraştılar, üstelik bayağı uğraştılar da bütün turneyi ayarlayamadılar tabi. Ama sonunda benim direncim kırıldı. “Tamam,” dedim. Çünkü ben oraları gördüm. O turneyi bir kere yaptım. Geneli bok gibiydi ama güzel yanları da yok değildi. O festivalleri, o ortamları çocuklar da bir görsünler istedim. Üstelik iyi organize edebilirsek, güzel para da kazanıp dönebiliriz. Hatta bunu senelik bir olaya dönüştürebiliriz... falan filan diye sebepler türettim. Herhalde ben de için için istiyormuşum. O kadar senelerce uğraşıp bastırmışım ama istek hala orada duruyor. Ben de Avrupa’ya gidip işin kaymağını yemek istiyorum. O rahatlıkta, o bollukta yaşamak istiyorum. Yazın orada Sterlin cinsinden parayı yapıp, bütün kış Latin Amerika’da yan gelip yatsam fena mı?

Yani sonuçta direncim kırıldı, konser organizasyonlarına ben de el attım. İngiltere’ye, İspanya’ya, Polonya’ya her tarafa haber saldım. Bütün bağlantılarımı zorladım. On beş tane etkinlik ayarladık. Bir o kadarı da onay bekliyor. Bir de üzerine mum diker gibi yetmiş beş günlük vizeyi de tık diye aldım!

Bir yandan da kara kara düşünüyorum. Avrupa iyi güzel ama Avrupa’da para kazanmak için cebinde parayla başlamak lazım. Oradaki en zibidi grubun bile altında bir karavanı, bir-iki arabası var. Her müzisyen biraz çalışıp biriktirip bir araba alıyor. Grubu hareket ettirmenin ve mümkünse yatırmanın en

kolay yolu o. Biz şimdi fakir fukara halimizle festivalden festivale nasıl koşturacağız? İyi kötü bağlantılarım var da bunların kaç tanesi altı tane herifi evinde yatırabilecek? Sağa sola otobüslerle, taksilerle gidip, hostellerde kalsak, kazandığımız parayı orada bırakacağız. Fakir olduğumuz için para kazanamıyoruz, olaya bak! Orada bir minibüs alıp dönüşte satalım desek... Uçak biletlerini alacak para da yok. Biletler için mecburen ben diğerlerine biriktirdiklerimden borç vereceğim. Hem ona, hem de minibüse yetişemem. Ancak birinin kullandığı karavanı olacak onu ödünç alacağız ya da kiralayacağız. Bunlar için sürekli bir mesajlaşma trafiği ve hesap kitap halindeyim. O cebimden alıp bu cebime koyuyorum... Ne yapsam olmuyor.

Biz bunlarla uğraşırken Fransa’da da sarı yelekliler meselesi başlamıştı. Tam olarak kim olduklarını, ne ideolojilerini ne de taleplerini tam anlamasak da bütün dünya onu konuşuyoruz. Sosyal medyada paylaşıyoruz, takip ediyoruz. “Eşitsizlik var, zenginlere vergi indirimi yapıyor...” falan filan diyorlar da bi “sosyalizm” diyemiyorlar. Halbuki aynı zamanda Kolombiya’da öğrenci hareketi vardı. Distrital başta olmak üzere, bütün devlet üniversitelerinde okul boykot ediliyordu. Zaten işin başını hep Distrital çekiyor. Ne olsa hemen eyleme, çatışmaya, boykota koşuyorlar. İşler büyüyünce esas büyük üniversite Nacional de ağır ama sert adımlarla takip ediyor. Nacional’in kütlesi o kadar büyük ki, eylemsizliği var. Harekete geçirmek daha zor ama bir kere harekete geçince de önünde durmak imkansız. Distrital barut gibi, hemen parlıyor. Hatta bizim saksafoncu da Distrital’in konservatuarmdan o yüzden mezun olamıyor senelerdir. Tezi hazır, mezuniyet resitalini verdi de, okul sürekli boykotta. Ama bu seferki her zamankinden daha büyük. Boykota bütün devlet üniversiteleri katıldı. Günlerce çatışmalar sürdü. On binlerce gaz fişegi atıldı, gözler çıktı, kafalar yarıldı. Bütün dünya sarı yeleklileri izliyordu, bizim öğrencilerden Kolombiya dışında kimsenin haberi olmadı. Sonunda özel üniversiteler de boykota katıldı. Özel üniversiteler paralı ama aslında öğrenciler paralı değil. Çoğu Amerikan tipi eğitim kredileriyle okuyor, mezuniyetten

sonra da on yıl boyunca onu ödemekle uğraşıyorlar. O öğrenciler de “Bana çok pis girdi, çocuklarıma da girmesin diye ben de boykottayım,” pankartlarıyla sokaklara çıktılar. Hatta kamyoncular bile öğrenci eylemlerine destek olarak bir günlük greve gittiler. Biz de Tarantismo olarak çorbada tuzumuz olsun diye konserlerde, sosyal medyalarımızda boykotu destekleyip durduk. Eylemlere gidip gürültü yaptık. Altmış küsur günün sonunda da bütün süreçte hareketi yok sayan başkan Duque öğrencilerle masaya oturup öğrencilerin bütün taleplerini kabul etti. Belgeler imzalandı. Devlet yüksek öğretim kurumlarına ayrılan bütçe üç katına çıkarıldı. Sarı yelekliler hareketi ne oldu, nasıl bitti? Bilmiyorum. Takip etmedik.

Başkan Duque, Kolombiya’nın taşsız kralı neo-faşist Uribe’nin kuklası. O yüzden aslında Duque’den bu kadarını bile beklemiyorduk. Ama tabi Latin Amerika’da bir işi yapmanın en kolay yolu, “yapacağız” demek. Eylemler bitip ortalık yatışınca da başkan bu yeni eğitim bütçesini sağından solundan kırpmaya başladı. Sonra bir ekonomik paket açıklandı. Milletvekili maaşlarını yükselten ve “istihdam yaratsınlar” diye dev şirketlerin vergi yükünü hafifleten, batmakta olan bankaları kurtaran, bildiğimiz standart neo-liberal paket işte. Kemerleri sıkıyoruz. Ha bir de herhalde gençlerin çok fazla para kazandıklarına karar vermişler ki, yirmi beş yaş altı çalışanlar için asgari ücreti dörtte üçüne indirmek vardı pakette. Yuh! Üniversitelere söz verilen bütçenin yürürlüğe girmesi de belirtilmeyen bir tarihe ertelenince Distrital çağrılar yapmaya başladı. Genel grev ve eylem yapılacak. Biz de grubun bütün sosyal medya hesaplarından bu çağrılara katıldık. Olayların ortasına atladık. Tam da eylemden önceki gece bir arkadaşım doğum günü için bizim evde toplanmıştık. Ertesi gün kim ne yapacak diye konuşuyoruz.

“Ben çatışmak istiyorum,” diyor Brandon. Brandon da Distrital’de okuyor. Aylardır bütün eylemlerin çatışmaların en ön saflarındaydı zaten.

“Dur yahu, daha en başından böyle gidersen sonu ne olacak?” diyorum. “Eylem, çatışma... bunlar amaç değil ki. Taleplerde bulunmak için araçlarımız.”

“Çıksın abi,” diyor. “En başından olay çıksın! Pasif eylem- den falan bıktım. Artık devletten kibar kibar talepte bulunan eylem istemiyorum. Biz taleplerde bulunduk, o talepleri kabul de ettirdik. Şimdi o kadar kafamız yarılp, gözümüzü falan kaybettikten sonra, okulların bütçesini alıp Sarmiento’ya ve- receğiz diyorlar. Artık talep malep yok arkadaş. Sözünden dö- nen devletin kafasına kafasına vurmamız lazım. İlegal olan biz değiliz, devletin kendisi! Yasalara uymayan o. Devlet ya- rın karşıma polis olarak çıkarsa da onun kafasına vurmak is- tiyorum.”

“Müzisyenler toplu bir kortej yapalım diye çağrı yaptılar ya,” diyor Diego’nun kız arkadaşı Valentina. “Ben o ekiple yürüyeceğim. Çok da belalara bulaşmak istemiyorum.”

Benim de aklıma o yattı. Zaten turist vizesiyle duruyorum. Bir de çatışmalara girip yakalanıp sınır dışı edilmeyeyim de- dim. Sonuçta eyleme grup olarak katılmadık. Brandon ça- tışma çıkacağı garanti olsun diye Nacional’in o taraftaki top- lanma noktasına gitti. Diğerleri kendi mahallelerinden katıla- caklar. Ben de sabah trampeti omzuma asıp Diegolarla bir- likte diğer buluşma noktasına yollandım. Muhafif müzisyen- ler olarak orta sınıf mahallesinden şehir merkezine, Plaza Bo- livar’a kadar barışçıl biçimde yürüyeceğiz.

Bir yandan yürütüyoruz bir yandan da şehrin diğer tarafın- dan gelen haberleri takip ediyoruz. Suba’da çatışma daha ey- lemler başlamadan çıkmış. Zaten Suba dünyaya savaş açmış durumda. Suba çok duygusal, çok alıngan. Dokunsan çatışma çıkıyor. Fakat üniversitenin oralardan bir çatışma haberi yok. Oradaki öğrenci grupları da adettendir diye birkaç banka manka camı indirip Plaza Bolivar’a doğru yola çıkmışlar. Biz 60. sokaktan yürümeye başlamıştık, 26. sokakta Brandon’lar bize katıldı. 19. sokağa gelmeden de dananın kuyruğu koptu.

Önce öndekiler geriye doğru koşmaya başladılar. Onların hemen ardından da biber gazı kokusu geldi. Ağzı burnu ya- nanlar panik halinde üstümüze doğru yığılmaya başladılar. Muhafif müzisyenler anında dağıldı. Ellerinde kıymetli enst- rümanları olan bir kısmı hemen bir-iki sokak geriye çekildiler. Bir kısmımız da “Sakin! Sakin!” diyerek paniği yavaşlatmaya

alışıyoruz. Brandon'ların ekip hemen gaz maskelerini taktılar. antalarından solüsyonları çıkarıp gözleri görmeden sağa sola koşturanları durdurup tedaviye başladılar. Baktım Diego yanımda hiç bozuntuya vermeden elindeki guacharacayı ala ala ilerliyor.

“Valentina?” dedim.

“Fercho'larla geriye gitti.” dedi, “Sıkıntı yok. Bir bakalım ileride ne oluyor.”

İlerledik. Müzisyenlerin arasında da böyle bir kitle vardı. Zaten öyle bir kırık dökük trompet getirmiş ki eyleme... sanki, eylemde enstrümana zarar gelirse üzölmeyeyim, masraf olmasın diye değıl de, atacak taş bulamazsam trompeti atarım diye.

Olayın çıktığı yeri görmemiz mümkün değıl. Sadece dayanabileceğimiz yere kadar gaz bulutuna doğıru ilerliyoruz. atışacak mıyız bir karar vermiş değıliz. Sadece ne olup bittiğine bir bakmak istiyoruz. Belki düşen varsa kaldırırız... Hele bir görelim de. Tam polisleri pusun arkasından seçer gibi olduğum sırada ayağımanın dibine bir gaz fişegi düştü. Daha yeni patlamış fosur fosur gaz püskürtüyor. Hemen fişegi alıp geri fırlattım. Söзде çocuklara bu işlerin gediklisi olduğumu gösterceğim. Ama o kadar dandik fırlattım ki polislerle aramızdaki yolun yarısına kadar bile gitmedi. Yine de sağımda solumdaki birkaç kişi bu kahramanlığımı alkışlamaya başladı. Yetmedi, hemen hırs yaptım. Trampeti boynumdan çıkarıp sırtıma astım. Yerden bir taş alıp fırlattım. Ama bu sefer nereye kadar gittiğini bile göremedim. O arada sağıma soluma birkaç gaz fişegi daha düşmüş, her tarafı sis almıştı. Gözlerim karardı, boğazım, genzim deli gibi yanmaya başladı. Sendeleyle sendeleyle el yordamıyla geriye doğıru yürümeye başladım. Arada gözlerimi açıp nereye gittiğime bakıp tekrar kapatıp ilerliyordum. Ama az sonra onu da yapamaz hale geldim. Gözlerimi açsam da kapasam da sadece kıpkırmızı bir perde görüyordum. Bir şeye takılıp düşmeyeyim diye ayaklarımı sürüye sürüye çok yavaş ilerlemeyi denedim. Ama artık boğazım o kadar yanıyordu ki, havayı içime çekmeyi denediğimde

gırtlığım acıdan kasılıp nefes aldırılmıyordu. Hiçbir şey yapamaz hale gelmiştim. Gazın içinde çok fazla durmuşum. Gerilere kaçmak için çok geç kalmışım. Hem kör, hem nefessiz, her an düşüp bayılmak üzere olduğumu hissettim. Asfaltın ortasına yığılıp kalacaktım. Sislerin içinde yığılmış halde dururken üzerimden polis aracının çiğneyip geçtiğini gözümde canlandırıp dehşete kapıldım ama o korkuyla bile kıpırdayamadım. Bacaklarım çalışmıyordu. Dizlerimin bağı çözüldü.

Tam o sırada birileri omzuma girip beni sürüklediler.

Dört-beş dakika sonra tekrar gözlerimi açabildiğimde karşımda Brandon'la iki arkadaşını gördüm. Elllerinde solüsyon şişeleri, orada ilk yardım ekibi gibi çalışıyorlar. Benim gibi kör olmuş geri dönenleri düşüp kafalarını yarmadan yakalıyorlar. Solüsyonla yüzlerini yıkıyorlar. Brandon bana bakıp gülmeye başladı. Ben de kâhkahalarla gülmeye başladım. Bir yandan öksürüp, bir yandan gülüyordum.

“Ne oldu Turco?” dedi. “Memleketini mi özledin? Hatıralar mı gözünde canlandı?”

“Hayır” dedim. “Gözüme bir şey kaçtı, ondan ağlıyorum.”

Güldü. “Gözlük ister misin? Bir daha bir şey kaçmasın,” deyip çantasından iki deniz gözlüğü çıkardı. Birini bana verdi. Diğerini de yanımdakine uzattı. Ancak o zaman yanımdakinin Diego olduğunu fark ettim. O da benimle aynı durumdaydı.

“İsabet ettirdin mi?” dedi.

“Neyi?” dedim.

“Taş atıyordun ya, polisi vurdun mu?”

“Yok. Ama galiba otobüs durağını vurdum.”

“Ben de park yapılmaz tabelasını mahvettim.”

O gün çatışmalar sabah beşe kadar sürdü. Daha doğrusu ben beş gibi eve döndüm. Çatışmalar hiç durmadı. Sonraki hafta her gece bütün mahalleler kendi sokaklarında, meydanlarında toplanıp tencere tava çaldılar. Görece daha nezih mahalleler parklarda, biraz sert mahalleler ise ana caddeyi trafığa kapatıp kavşakta toplanıyorlardı. Suba tabii ki sabah dokuz

akşam beş düzenli olarak çatışmaya devam, o ayrı. Eylemcilerin bir kısmı her gün merkezde Plaza Bolivar’a doğru yürüyüş düzenlemeye devam etti. Orada da iki eylem bir çatışma sırasıyla rutin olarak devam etti olaylar. Sonra Dylan’ı öldürdüler.

Aslında o sıralarda eylemler ivmesini kaybetmeye başlamıştı. Polis yürüyüşleri gittikçe daha az engeller olmuştu. Eylemciler de kendi içlerinde sağı solu kırıp dökenleri uyar-maya, ayıplamaya başladılar. “Yürüyüşlerde, mahalle toplan-tılarında esrar içilmesin, birayla gelinmesin” denilmeye baş-landı. Sonunda polisler geri çekildi. Büyük ihtimalle valiliğin düşünüp hesapladığı bir karardı ama biz kendimiz polisi yen-diğimizi hissettik. Aslında taş atarak olmasa da ısrarımızla, geri adım atmamamızla biz yenmiş sayılırdık yine de. Bilmem kaç milyon tane gaz fişeği attıktan sonra çevik kuvvetin büt-çesi de tükenmiş olabilir. Fakat sebep her ne olursa olsun o gün son kalan polis ekibini Plaza Bolivar’dan 10. caddeye ka-dar püskürtmek müthiş bir histi. 10. caddeden aşağı, arkala-rından taş yağdırırken topukları götlerini döve döve koşan po-lisler hayatımda gördüğüm en güzel manzaralardan biriydi. Montserrat tepesine çıkıp izleyeceğin en harika gün batımın-dan kat kat daha güzeldi.

Fakat polisleri geri çekmek emniyetin belki de bilmeyerek yaptığı en dahice hareketti. Karşısında çatışacak kimse bula-mayınca Kolombiyalıların kaynayan kanı soğumaya başladı. Tropikal dikkat dağınıklığı devreye girdi. Plaza Bolivar’a gi-riyoruz, senato binasının önünde duruyoruz ve duvara bağırı-yoruz. Duvar cevap vermiyor, muhatap bulamıyoruz. Mahal-lelerde bağırılıyor, meydanda bağırılıyor, sosyal medyada za-ten hep bağırılıyor, cevap yok.

Sıkıldık. Mahallelerde aynı şeyleri konuşmaktan sıkıldık. Duvarlara aynı şeyleri yazmaktan sıkıldık. Olayın rutine bin-mesinden sıkıldık. Eylemler yavaşlamaya, katılım azalmaya başladı. Her gün mobil eylem merkezi gibi şehrin her köşe-sine koşturan Brandon bile katılacak çatışma bulamaz ol-muştu ki... Dylan’ı öldürdüler. Artık tek tük yaşanan çatışma-ların birinde on yedi yaşındaki Dylan’ı, yakın mesafeden gaz fişeğiyle kafasından vurup öldürdüler. Belki de yavaşlayıp,

azalarak bitecek olan eylemler tekrar coştu. Dylan bir sembol oldu. Dylan için istenen adalet, yıllardır devletin öldürdüğü, köylerinden sürdüğü ya da öldürölmesine, sürölmesine göz yumduğı insanlar için istenen adalet oldu.

şehir bir tur daha yerle bir edildi. Yandaş belediye başkanının özelleştirip de kayınbiraderine sattığı metrobüs işletmelerinin kırılmadık durağı, gişesi kalmadı. Bu sefer eylemciler kendi içlerinde bile kırıp dökenleri durdurmaya, ayıplamaya kalkmadılar. Her şey yanmalıydı! Mahalleler tekrar dışarı çıktı, ateşler tekrar yakıldı. Dylan'ı vuran polis hapse girmede. Göstermelik olarak görevden alındı.

Herhalde bir polisi yargılamanın, polisin cinayet işlediğini kabul etmenin, devletin suç işleyebileceğine örnek teşkil edeceğini düşündüler. O zaman da devletin işlediğı cinayetlerin hesabının sorulmasının ardı arkası kesilmeyecekti. Artık kapalı kapılar ardında ne hesaplar yapılsa yaptılar, Dylan'ın katilini cezalandırmak yerine ekonomik paketi geri çektiler. Belki de bütün eylemlerin esas ateşleyicisi olan paket geri çekilince eylemler biter diye düşündüler. Ama duramayacak kadar hızlanmıştık.

Bu arada grup olarak bir aydır doğru düzgün para kazanmıyorduk. Daha önceden tarihlerini ayarladığımız konserleri, genel greve destek olarak ücretsiz hale getirdik. Konser sonunda şapka dolaştırıyorduk ama pek bir şey çıkmıyordu. Ancak ara sıra kuzeye, zengin mahallelerine işe gidebiliyorduk. Bütün şehir merkezi ve kenar mahalleler cayır cayır yanarken kuzeyde her şey normal seyrindeydi. Ne olup bittiğinden haberleri bile yoktu. Çalarken bazı şarkılarda eylemlerle, genel grevle ilgili esprileri rutinin parçası yapmıştım. Polise falan laf sokuyordum. Konserlerde bizim kitle çok yükseliyordu böyle numaralara.

“İşte Peru'dan gelen bu şarkı da üzerine bir üniforma verdiler diye kahya oldum zannedip diğerköleleri kırbaçlamaya kalkan bir geri zekalı köleden bahsediyor. Bu şarkı Çevik Kuvvet'e gelsin.” dediğimde acayip bir alkış kopuyordu.

Artık alışkanlık olmuş, kuzeyde bir zengin evinde gittiğimiz işte de aynı şarkıda aynı espriyi yapıvermişim. Yine alışkanlık olarak ısıklık ve alkış bekliyorum. Kuzeydeyiz tamam ama yine de garip garip etnik müzisyenleri işe çağırdıklarından, biraz orta-solcu bir ortamdayızdır diye tahmin ediyorum. Hatta öyle olmasın, bu zengin hıyarlar hükümet yandaşı olsunlar. Yuhalasınlar. Paramızı alalım, bir daha da işe çağırmasınlar. Ama o da yok.

“... Çevik Kuvvet’e gelsin...”

Çıt yok. Boş boş bakıyorlar.

“Hani var ya, genel grev...”

Hala tepki yok.

“Çevik kuvvet... hani günlerdir eylemler var... çatışmalar??”

Anlaşılan haberleri yok. Kuzey mahallelerine Bogotá’nın merkezinde milyonlarca insanın yürüdüğüün haberi bile gelmemiş. Yahut bizim devrim oldu olacak zannettiğimiz şey onlar için her üç-beş yılda bir olan kalkışma. Kolombiyalı yükselir, heyecanlanır, birkaç taş, birkaç molotof atar, üç-beş kişi ölür, birkaç yüz kişi yaralanır, sonra dünya kupası falan başlar, dikkatleri dağılır, olaylar unutulur gider. Garp cephesinde yeni bir şey yok.

Belediye belki de eylemlerin ucu herkese biraz dokunsun, eylem karşıtı kamuoyu yükselsin diye ücretsiz müzik festivallerini iptal edeceğini açıklamıştı. Belki zengin mahallesinin olaylardan o sebeple haberi olur diye düşünüyordum. Ama onlar zaten ücretsiz festivale de gitmiyorlarmış. Fakirlerle karşılaşmamak için biletini alıp paralı festivale gidiyorlarmış. Sonuçta yine fark eden bir şey olmadı. Kenar mahallelerin zaten umurunda değil belediye festivalleri. Bizim her gecemiz festival olmuş. Hoparlörleri, amfileri, baterileri çıkıyor herkes sokaklara. Ateşler yakılıyor. Her tarafta etkinlikler düzenleniyor.

İşte biraz da o yüzden duramadık. Ekonomik paketin geri çekilmesi kimsenin ciğerini soğutmadı. Eylemin başlangıcı

buydu, üzerine kurulan temel buydu. Ama kimse tatmin olmadı. Çok fazla kafa yarıldı, çok fazla göz çıkarıldı. Bu iş ekonomik paketi falan aştı. Hiç kimse bir yere gitmiyor. Taleplerimiz yerine getirildi. Şimdi ne isteyeceğiz? Kendimizi aşırı güçlü hissediyoruz. Muhatap bulduk. Ne isteyeceğiz?

“URIBE HAPSE!” diye bağırdı biri. Yıllardır o kadar çok “Uribe hapse,” dedik ki artık “büyük ikramiye bana çıksa...” gibi boş bir geyik oldu. Zaten herif hakkında paramiliter örgüt ilişkileri, insanlık karşıtı suçlar falan filan diye yüzlerce soruşturma var. Ama hapse mapse girmiyor işte. “Uribe hapse” derken aslında şunu demek istiyoruz: “Peki girmesin de artık buna oy vermeyin barı!” Çok azına razıyız. Fakat bu sefer birileri inanarak bağırdı “Uribe hapse!” diye. Gerçekten olabilir mi öyle bir şey? Lütfen olsun çünkü!

“Gerçekten olabilir mi öyle bir şey?” dedim.

“Yani şimdi...suçlu bulunsa bile kesin ceza hafifletilir, o da ev hapsine falan çevrilir. Ya da İsviçre’ye falan kaçır. Sıyırılmanın bir yolunu bulurlar,” dedi Brandon. “Ama mevzu o değil zaten. Mevzu bir kere bile olsa, bu herifin yaptıklarının vatan hizmeti değil insanlık suçu olduğunun kabul edilmesi. Bize ne hapse mi giriyor, evde mi duruyor. İntikam peşinde değiliz ki. Önemli olan paramilitarizmin durması. Faili meçhullerin durması. Ha bir de bu herifin artık istediği başkanı seçtirmemesi tabi. O bakımdan hapse girmemesi belki daha bile iyi. O zaman haksızlığa uğramış büyük lider gibi göstermeleri daha zor olur. Yargılsın, suçlu bulunsun yeter.”

Bizim evde toplanmışız. Zaten sürekli bizim evde toplanıyoruz. Eylem sonrası, eylem öncesi, iki eylem arası. Prova ya da konser için bu kadar bir araya geldiğimiz olmamıştı.

“Bu arada,” dedim, “büyük eylemlerin birinde bir klip çekelim diye düşündüm. Çok mu oportünist bir hareket olur? Genel grevden kendimize paye çıkarır gibi? Yani bir yandan da hareketi daha görünür kılma, kamuoyu yaratma yolunda da etkisi olur diye düşünüyorum. Win-win yani.”

“Olur ya, çok da iyi olur hatta,” dedi Yakov. “Hangi şarkıya?”

“Yani aslında bütün yazdığım sözler uyuyor. Önceki albümdeki, bu albümdeki bütün İspanyolca sözlü olanlar tam da bu günler için yazılmış. Artık benim günüm geldi sanki! Auto-ayuda olur. Me quitaste tanto, me quitaste el miedo tam da şimdi söylenecek söz değil mi? Ama sanırım en iyisi Una Organización. Şu anki olaylar ve Uribe meselesiyle birebir ilgili. Hem paramiliterlere hem polis şiddetine gönderme de yapıyor.”

“Yapalım abi, çok güzel olur.” dedi Diego. “Ama biraz bir şeyler daha düşünelim. Öyle sadece eylemde çalgılarla yürürken çekmek biraz yavan olur.”

“Düşünelim tabi, buluruz bi soytarıklık. Ama bir sonraki büyük yürüyüşte o çekimleri bir yapalım, elimizde malzeme hazır olsun. Ne zaman var yürüyüş?”

“Yirmi sekizi var, otuz biri var.” dedi Yakov. “Ama otuz biri daha büyük.”

“Ha onu diyecektim bak,” dedi Brandon. “Otuz biri olmaz. Otuz birinde Plaza Bolivar’da sahne kuracaklarmış. Bizi de çağırıyorlar. Bu kolektifi de sürekli bir şey haline getirmeyi düşünüyorlar. Müzik kolektifi görünümünde ama aslında düpedüz “Uribe Hapse” kampanyası. Aynı gruplarla daha sonra Manizales’e Armenia’ya da gitmeyi planlıyoruz. Hatta belki Cali... hatta Medellin.”

“Yok artık!” dedi Yakov. “Medellin’de “Uribe Hapse” mi diyeceğiz? Vururlar olum bizi. Medellin %80 Uribe’ye oy çıkarıyor.”

“Öyle değil ama,” dedim. “Ben geçen solo konsere gittim ya Medellin’e. Mesela orada Una Organizacion’u çalıp bitirdiğimde deli gibi alkış koptu. Yani Medellin’de %80 Uribe demek, o kadar baskıya, genel eğilime rağmen hala Uribe karşıtı olan bir %20 var demek. O %20 de hem Uribe karşıtı olup hem de Medellin’den topukları götünü döve döve kaçmıyorsa, memleketteki en sağlam tayfadır.”

“Neyse,” dedi Brandon. “Zaten henüz net bir şey yok. Düzenlemeye çalışıyoruz. Şimdilik sadece otuz biri kesin.”

“Tamam o zaman,” dedim. “Yirmi sekizinde çekimleri yapıyoruz. Otuz birinde konser. Ay başında da Uribe Hapse!”

“İnanamıyorum,” dedi Diego. “Petro seçilse bile olmayacak şey Duque’nin başkanlığında oluyor.”

“Petro seçilse olamazdı zaten,” dedim. “O seçilse komünistlik yapıyor diye her an tepesine binmeye fırsat kollayacakları için, adımlarını çok dikkatli atmak zorunda kalacaktı. Ufacık reformları bile milim milim ilerletebilirdi ancak. Yoksa darbeyi yapıp indiriverirlerdi. En azından şimdi bu herifler başta olduklarından, suçluyu parmakla gösterebiliyoruz.”

“Yine de her an savcayı sürüp işin üzerini kapatacaklar gibime geliyor.”

“Bu seferki başka,” dedi Brandon. “Bu savcı da çok sağlam. Suçlamalar da artık çok büyük.”

“Vurmasınlar adamı?” dedim.

“Yok. Artık olay çok göz önünde. Göz önüne de biz getirdik aslında. Savcı hep oradaydı, dosyası da hep hazırды, fırsat bekliyordu. O fırsat da şimdi çıktı işte. Bence işi sıkı tutarsak sonunu görürüz. Sosyal medyada, sokakta sürekli hareket halinde olmamız lazım. Milletin sıkılıp, yılıp evine dönmemesi lazım. İşte bir şekilde her türlü şaklabanlığı yapıp sokakta tutacağız insanları. Yarınki plantonlara nerede katılacaksınız?”

“Parque Nacional’ın yanında bir toplantı olacakmış,” dedim. “Bize çok yakın. Hep beraber oraya gidebiliriz.”

“Enstrüman da götürecektir miyiz?” dedi Yakov.

“Her ihtimalde götürelim bence,” dedi Brandon. “Eylem sakın ve küçük. Tek bir toplaşma değil de, Bogotá’nın her tarafında onlarca planton olacak. Çatışma olacağını sanmıyorum. Zaten kaç gündür çatışma çıkmıyor. Üstelik bu eylemde de dandik dandik şairler çıkıp çok fena şiirler okuyacaklar. İşte demek istediğim tam da bu. Eylemler sıkıcılaşıyor. Eski solcular milletin içini bayıyor.”

“Eski solculara laf yok,” dedim ben. “Babanı inkar edemezsin.”

“İnkâr yok kardeşim,” dedi Brandon. “Onların yaptıkları çalışmalar çok önemli evet, onlar olmasa biz hiç olmazdık. Yaptıkları fedakarlıklar bizimkiyle kıyaslanamaz bile. Ev ev dolaşıp avladılar adamları. İşkenceler mişkenceler, sokak ortasında infazlar... Ama işte şimdi başka bir çağdayız. Üstelik de şimdi bir şeyi gerçekten değiştirme şansımız var. Onların zamanında silahlı örgütle yapamadıklarını başarmak üzereyiz. O yüzden abileri bir zahmet kenara alıp sahneye çıkmamız lazım. Biraz işe el atıp çalalım edelim, olayın havasını değiştirelim.”

“Evet havayı değiştirelim,” dedi Diego. “Eylemde esrar da içilecek mi?”

“Gel sen gel,” dedi Brandon. “Arka tarafta sana loca ayarlayacağım ben.”

“Esrar demişken,” dedi Yakov, “Sarmayacak mısın bir tane? İkidir ben sarıyorum.”

“Ayıbettin, üç tane sarayım hemen,” dedi Diego.

“Çala çala Uribe’yi hapse attıracağız diyorsun ha?” dedim.

“Çalmak demişken,” dedi Yakov. “Bizim bir Avrupa turnemiz vardı...”

“Aaa, onu unuttuk ya lan!”

Evet, Avrupa’yı unuttum da gidemedim. Bu da beşincisi işte.

~

≈

RÜYAMIZI GERÇEKLEŞTİRMEMİZE YARDIMCI OLUN

≈

“Paola’lar kaza yapmış duydun mu?” dedi Sybil. Öyle bir panik halinde söyledi ki ölü ve yaralı sayısını sormaya korktum. “Koşalım, yetişelim, yaralıları sedyelerle taşıyalım, insan zinciri yapıp kova kova suyla yangını söndürelim!!!” diyeceğim ama Sybil’in ufak tefek sıkıntıları da büyük felaketlermiş gibi hissettiğini biliyorum. Bunu hatırlayıp sakın sakın sordum:

“Ne olmuş? Yaralanan var mı?”

“Binanın duvarına girmişler!”

Eyvah! Tamam... biraz daha sakın, tam anlayalım olayı.

“Hangi duvara?”

“Don Luis’lerin evinin duvarına!”

Eyvah!

Yok tabii öyle bir şey. Biraz daha irdeledikten sonra evin değil ahırın duvarı olduğu anlaşıldı. Hatta ahır da değil, önce hayvanlar için yapılmış, şimdi ise atıl duran kırık dökük ahşap yapının duvarıymış. Arabanın önü bayağı dağılmış. Ölen ya da yaralanan yok.

Ayrıntıları öğrendikçe de istemeden de olsa sırtımaya başladım. Paola’lara gıcık oluyorum.

Paola ve Fransız sevgilisi Matthieu. Eski tip bir Volkswagen Transporter karavanları var. Tabii ki eski tip, yuvarlak hatlı, hippie imajına uysun diye. Bizimkisi Nissan. Hiç öyle artist görünmüyor. Dolmuştan çıkma. Vılcabamba’ya ilk geldikleri gün: “Aa, siz de mi karavanla geziyorsunuz? Aa biz de karavanla geziyoruz...” gibi ufak bir muhabbetimiz olmuştu.

Sonra karavanın arkasındaki yazıyı gördüm. Kartona renkli renkli yazıp karavanın arka penceresinden görülecek şekilde koymuşlar.

Rüyamızı gerçekleştirmemize yardımcı olun. Bir galon yakıt ya da birkaç dolarla destek olabilirsiniz.

Ha, bunlar o tarz hippilerden.

Sonra gelip bizim yanımızda tezgah açtılar. Çantadan birkaç çeşit sticker çıktı. Karavanın illüstrasyonlarını yapmışlar. Karavan'ın tabii ki adı var. Ve adı tabii ki "Clandestina". Sonra da Cusco'dan, Otavalo'dan aldıkları çeşit çeşit takı, pipo vesaireyi çıkarıp tezgaha dizdiler. Herkes bir yüzünü buruşturdu. Çünkü herkesin tezgahında kendi işleri var. Tezgahını biraz renklendirmek için uğradığı yerlerden ufak tefek hazır işler alıp ürün yelpazene eklemek takıcı ahlakına uyar ama bütün tezgahı bunlarla doldurmak olacak iş değil.

Agustin; "Ben gidip konuşacağım, böyle olmaz" dedi. "Bizim orada olsa böyle tezgah açtırmayız. Burayı biz belediyeden zanaatkarlar olarak aldık. Üstelik de ne kavgaya gürültüyle aldık. Bizim o kadar uğraştığımızın meyvesini alsatçılar mı yiyecek?"

"Dur," dedim. "Şimdi tek başına kabadayı gibi gitme. Önce kendi aramızda bir konuşalım, öyle gidelim. En nihayetinde en başından böyle bir kural koymamıştık."

Sonra da gitmedik. Zaten bir gün var üç gün yoklar. Uğraşmaya değmez.

Bahsi geçen "rüyaları" da Latin Amerika'yı gezmekmiş. Yahu millet sizin tatil yapmanıza neden sponsor olsun? Binlerce hippie zaten Latin Amerika'yı bir yukarı bir aşağı arşımlıyorlar. Hokkabazlıkla, müzisyenlikle, takı yapıp satarak, yiyecek yapıp satarak... Hatta cam silerek gezen bile var, siz niye dileniyorsunuz? Üstelik yiyecek de değil, mazot dileniyorlar! Arabanız var diye mi sizin rüyanız özel? Üstelik de arabanız varsa, birkaç bin dolar ileride başlamışsınız demektir. Milletin sırt çantasında taşıdığından çok daha fazla müzik enstrümanı, sirk malzemesi, takı vs. taşıyabilirsiniz! Ne rüyaymış kardeşim? Neyse. Bunlardan çok var. Muhatap olmadık. Ama Vilcabamba küçük, yollar sürekli keşişiyor.

"Hadi gidip bakalım," dedim Sybil'e.

Zaten kırık dökük bir ahırmış. Sanki araba içine girmemiş de, ahır o şekilde göçük yapılmış gibi duruyor. Araba çarpmamış olan duvarların durumu da pek farklı değil. Fakat arabanın durumu felaket. Duvarın en alttaki kırk santimi taştan olduğu için arabanın ön tekerlekleriyle tamponu birbirine girmiş.

“Ne oldu anlamadım,” diyor Matthieu. “Bir anda frenler boşaldı.”

Bir ihtimal?.. diye düşündüm. Arabanın geldiği yöne doğru yokuş yukarı yürüdüm. Elli metre kadar yukarıda aradığımı buldum. Elimde fren balatasıyla geri geldim.

“Balataları yüz yıldır değiştirmemişsiniz,” dedim. “Bak böyle incecik, kağıt gibi kalmış. Sonra da aradan sıyrılıp düşmüş. Olmayacak iş değil. Benim de başıma geldi. Tabii benimkisi düz yolda olmuştu.”

“Normal bir şey mi bu yani?” diye elimden balatayı aldı Matthieu.

“Bakım yaptırmazsan normal. Ama çok önceden belli olur. Bayağıdır frenlerinin az tutuyor olması lazım.”

Matthieu arabanın altına eğildi. O sırada Ana Maria ve Daniel’i gördüm. Daniel akşam okulunda gönüllü ders verdiğim çocuklardan biri. Zihinsel özürlü. Ana Maria da annesi. Daniel ahırın etrafında dolaşıyordu.

“A, Daniel? Bu ev sizin mi?”

“Evet.” dedi endişeyle. “Babam çok kızacak.”

Yerden kırık tahta parçalarını toplayıp bir tarafa yığıyor, birleştirmeye çalışıyordu.

“Babam kuduracak.”

“Dur bakalım,” dedim. “Sakin ol. Gel otur bakalım şöyle.”

Gidip elimi omzuna atıp oturttum.

“Derin derin nefes al şimdi,” dedim. “Kaza olmuş, kızacak bir şey yok.”

Biraz sakinleşti.

“Söyle bakalım, El Pescador’un akorlarını tam öğrenebildin mi?”

Gözleri parladı. “Evet öğrendim,” dedi. Sonra tekrar yüzü düştü. “Ama Mi majöre geçemiyorum.”

“Yavaş yavaş olacak, acele etme canım. Ben ne kadar çok çalıştım Mi majöre bu kadar iyi geçebilmek için biliyor musun?”

“Ne kadar?”

“Üç ay çalıştım! Hep mi majör-sol, mi majör-sol.”

Eliyle ayları saydı.

“Yani hazıranda mı çalabileceğim?”

Güldüm. “Evet. Eğer her gün çalışırsan. Her gün kırk sekiz dakika.” (‘Her gün kırk sekiz saat pratik!’ esprisini böyle değiştirdim. Zihinsel özürlülerin pedagojisini tam bilemiyorum. Şimdi ciddiye alıp günde kırk sekiz saat çalışmayı dener... Aman diyim.)

O sırada babası Don Luis geldi ve hakikaten de kudurmuş gibi bağırıp çağırmaya başladı.

“Hangi orospu çocuğu girdi bu duvara? Ödeyeceksiniz! Sike sike ödeyeceksiniz!”

Sybil araya girdi.

“Tamam señor. Sakin olun. Küfrederek hallolacak bir şey yok. Gereği neyse yapılır. Bu insanlar burada yaşıyorlar zaten, bir yere kaçmıyorlar.”

O sırada Matthieou arabanın altından çıktı. Don Luis çocuğun üzerine yürümeye kalktı. Ben ve birkaç kişi araya girdik. Öfke nöbeti geçirir gibi klasik “tutmayın beni” şovunu yapıyordu. O kadar adamın ortasında kimseyi döveceği yoktu ama olayı durduran yine Sybil oldu.

“Dur!” diye bağırdı. “Yeter be! Ne değerli malın varmış. ‘Kimseye bir şey oldu mu?’ diye bile sormadan param da param diyorsun.”

Ben adamı bırakıp Sybil'i tutup geri çekmeye başladım. Don Luis yelkenleri çoktan suya indirmişti zaten. "Ödeyecekler, ben anlamam," falan filan diye mırıldanarak evine girdi. Daniel bahçenin en uzak köşesinde çömelmiş kafasını ellerinin arasına almıştı. Tam yanına gitmeye davrandım ki Ana Maria'nın da o tarafa yürüdüğünü gördüm. Bana bakıp bir elini "sen karışma" der gibi kaldırdı.

"Gel," dedim Sybil'e. "Bizim arabayı getirelim de şunu çekip çıkaralım."

Bir yandan aşağıdan hep beraber yüklenip bir yandan yukarıdan arabayla çekerek çıkardık. Ama sol ön tekerlek yan dönmüştü. Araba da o tarafa doğru yığılıp kalmıştı. Çekici bulamayacağımız için ortamdaki bütün hippileri arabanın sağ arkasına oturttum. Yetmeyince en zıpır olanların bir-ikisinin dışarıdan o tarafa doğru asılmasını istedim. Sonunda arabanın sol ön tarafı havaya kalktı. Yavaş yavaş sürükleyerek merkezdeki tamirciye kadar götürdük.

Ekvadorlu bir arkadaşın koordine ettiği akşam okulunda ders veriyoruz. Ben gitar öğretiyorum. Sybil de biraz perküsyon, biraz tiyatro, biraz palyaçoluk... Ama aslında oyunlarla benim kontrol edemediğim en azılı çocukları eğliyor. Bizimle birlikte Şilili bir akrobat çocuk daha var.

Kazadan sonraki günlerde akşam okulunda bir gerilim fark etmeye başladım. Sybil'le beraber haftalardır çocuklarına bedava ders verdiğimiz için bizim yüzümüze söylemiyorlar ama bir "bunlar" lafı dönüp duruyor.

"Bunlardan biri tarladan mısırları çalmış!"

"Yahu bunlar kim?"

"Yabancılar işte."

"Yahu yabancılar kim? Bak bu kız Perulu, ben Türkiyeliyim. Yabancıların yarısı Arjantinli, bir kısmı Şilili, diğer kısmı Avrupa'nın on farklı ülkesinden. Birisi tarladan cebine iki tane koçan attı diye burada olay çıkarmanın anlamı yok. Ne olmuş, tarlada mısır mı bırakmamışlar?"

"Kaç tane olduğu önemli değil. Hırsızlık hırsızlıktır."

“Bakın se ora, madem öyle diyorsunuz, bu bahsettiğiniz şey su . Eğer bu hırsızın gerçekten de bunlardan biri olduğuna eminseniz kanıtlarınızı alın polise gidin. Yoksa böyle kenarlarda köşelerde asılsız dedikodular yaymayın.”

Hay anasını satayım ya. Bu dangalakların yüzünden adımız  ıktı. Sonunda bu da oldu. Hippiler buraya gelip mısırlarımızı çalıp, duvarlarımızı yıkıyorlar! En baştan Agust n’i hiç tutmayacaktım, ağızlarına sı ıp gönderecekti. Şimdi ayıkla pirincin taşını.

“Ne yapalım, ne yapalım?!” dedim.

“Minga yapacağız,” dedi Sybil. “Hep beraber gidip Don Luis’in duvarını onaraca ız.”

“Kim kim hep beraber?”

“Hep beraber işte, bütün gezginler.”

“Kimin fikri bu?”

“Fikir Marianita’dan  ıktı.”

“Mariana tabii ya! Sevelim, sevi elim, paylaşalım.”

“Ne var ki?”

“Ne mi var? İki tane şımarık çocuğunun salaklı ının bedelini neden hep beraber üstleniyoruz? Ne bize faydaları var, ne de buradaki kimseye. Karavanla gezip esrar içip duruyorlar. Bize ne?”

“Fayfa mı?” diye güldü. Gıcık oldum, şiddetin dozunu artırdım.

“Fayda! Anladım sen işte. Doğru düzgün bir i  bile yapmadan geziyorlar, a tıkları tezgahı sen de gördün. Ucuz iş gücünü s m r p al-satla para kazanıyorlar. Yeni nesil neo-global hippie iş adamları. Hatta onu bile pek yapmıyorlar, belli ki paraları var. Tatilde başlarına bir şey gelmiş turistler bunlar. Bütün diğer turistler nasıl hallediyorsa onlar da öyle halletsinler işlerini.”

“Ama arabalarının da çok masrafı var. Tamirci 1500 dolardan aşağı olmaz demiş.”

“Bırak ya,” dedim. “Cebindeki para önemli değil, o çocuğun sapasağlam pasaportu var bir kere. Gidip Fransa’da iki ay üzüm toplasa hem Don Luis’in duvarını yaptırır hem de o arabanın yenisini alır.”

“Ya işte, köydeki gerilimler de yükseliyor. Biraz da köylüler bizi hep beraber iş yaparken görsünler, aramızdaki ilişkiler düzelir dedik. Sonuçta burada güzel yaşıyoruz. Ama böyle giderse ortamın tadı kaçacak.”

“Ben katılmam. Sonuçta bu salakların yaptıklarının sorumluluğunu almamasına yol yapmış oluyoruz.”

“Ben gideceğim. Altı üstü bir-iki günlük iş. Muhabbet olur bir yandan da.”

“İyi sen git. Arabayı alma ama, ben seni bırakırım. Ben bir Tom’a uğramak istiyorum.”

Aşağı inerken Sybil’i Don Luis’in evinin önünde bıraktım. Birkaç hippy yavaştan işe başlamıştı. Müzisyen arkadaşım Tom’a gittim. Birkaç saat akordiyon, piyano, çay-kahve, muhabbet derken öğleden sonra ev yoluna koyuldum. Yıkık ahırın önünden geçerken kimseyi göremedim. Sybil’i evde takılarıyla uğraşırken buldum.

“Ne oldu?” dedim.

Kafasını işten kaldırmadan, “Bişey yok,” dedi.

“Ahır ne oldu? Neden bu kadar erken döndün?”

“Anlatmak istemiyorum.”

“Ya illaki er geç Esteban’dan, başka birilerinden ne olduğunu öğreneceğim zaten. Anlat işte.”

“Geri zekâlı hippilerin geri zekâlı hippilikleri işte.”

Güldüm. Ama Sybil öyle bir ters baktı ki gülmemi bastırdım.

“Ne oldu?”

“Daha topu topu iki saat iş yaptık. ‘Çok sıcak oldu bir öğlen arası verelim, bir şeyler yiyelim,’ dediler. Sonra yemeğin üstüne esrarlar mesrarlar sarıldı derken, kimse kıcını kaldırıp işe geri dönmedi.”

“Aahh... kim kimdiniz ki?”

“Toplam dört kişi geldi zaten. En saçması da ne biliyor musun? Paola gelmedi. Matthieu tek başına geldi. Kızın başı ağrıyormuş.”

Artık tutamadım. Kahkahalarla gülmeye başladım.

“Böyle yapacağımı biliyordum,” dedi Sybil. “Anlatmaya-caktım hiç.”

“Ya ama çok güzel değil mi bu?” dedim karnımı tuta tuta. “Ya kızma tamam. Dur, gülmeyeceğim daha. Yarım saat daha güleyim, daha gülmeyeceğim.”

“İyi be,” dedi. “Ben biraz yürüyeceğim. Eğlenmen bitince gelirim.”

Üzerinden bir iki hafta geçti. İki günde bir ahırın önünden geçiyorum. Bir değişiklik yok. Ne hippiler ne Don Luis elini sürmüyor. Sürekli arada kalıyorum. Beni nereden hippilerin sözcüsü belledilerse artık, sürekli bana soruyorlar. Don Luis ahırın tamiri için bin dolar istiyor. Yuh! İki ahır yapılır o paraya. Üstelik de kırık dökük eski bina. Herhalde araba girmeseydi zaten bir iki seneye kendiliğinden yıkılırdı. Fırsat bu fırsat diye, sıkıp suyunu çıkarmak istiyor.

Ana Maria bizi hafta sonu Loja’da grupla çalarken görmüş. Dersten sonra Daniel’i almaya geldiğinde bana “Loja’daki konser iyiydi, burada hiç öyle çalmıyorsun ama,” dedi.

“Parasını verin çalınız. Bedava olmaz, o grupta beş tane müzisyen var,” dedim.

“Her şey de para mı canım?” dedi. Artık dayanamadım. Zaten bütün gerilim benim üstümde. Zaten yerele, fukaraya bir faydamız olsun diye; hep almayalım biraz da verelim diye gönüllü ders veriyoruz ama derslere hep ortamın zenginlerinin çocukları geliyor. İsteseler parasını verip gitar dersi aldırırılar çocuğa ama bedava diye buraya getiriyorlar. Onu da seçip eleyemiyorsun. Sizin paranız var, siz gidin az daha fakiri gelsin denmez ki. “Halka açık, ücretsiz ders” demişsin bir kere. Her zaman olduğu gibi bu bedava işlerden en az ihtiyacı olanlar faydalıyor.

Şimdi de yıkık binaya bin dolar isteyen, “Sike sike ödeyecekler,” diyen adamın karısı gelmiş bana, “Her şey para mı?” diyor. Yeter be!

“Her şey para değil seňora,” dedim. “O yüzden ben haftalardır gelip çocuklarınıza bedava ders veriyorum. Karşılığında da hiçbir şey istemiyorum. Yol parası, yemek parası bile almıyorum! Ama siz gelip bana Daniel’in çaldığı derneğin konser biletini parayla satmaya çalıştınız. Bir de bana gelip ‘her şey para mı’ diyeceksiniz?”

Estim gürl dedim. İşler iyice boka sardı. “Derse merse de gitmeyeceğim,” dedim. Ama çocukları bırakamıyorum ki. Gitmeye devam ettim. Velileri ya görmezden geliyorum, ya soğuk soğuk selamlıyorum. Bir gün çıkışa Don Luis geldi.

“Onlara söyle, bu hafta içinde parayı ödemezlerse suç duyurusunda bulunacağım,” dedi.

“Bana neden söylüyorsun ki,” diye diklendim. “Yukarıda, Charlie’nin hostelinin yanındaki evde kalıyorlar. Kendin söyleyebilirsin.” Yüzüme bakmıyor, sürekli gözlerini kaçırıyordu.

“Ben anlamam, bir hafta mühlet veriyorum.” dedi.

“Yahu sen anlamazsan ben hiç anlamam. Babamın oğlu mu ki ben mesaj taşıyacağım,” dedim ama çoktan sırtını dönüp yürümüştü. Olaya bak, mecburen ulak olduk. Akşam Sybil’e beraber bir gidip uğrayalım dedim. Ben şimdi sinirlenip bağırıp çağırırım. Belki o daha makul bir dille anlatmayı başarır. Hipilerden sen anlarsın, konuş onlarla...

Gittik. Bahçede oturuyorlar, esrar dönüyor. Ben pas geçtim, Sybil içti. Fazla oyalanmadan sebeb-i ziyaretimize gelelim...

“Ne yaptınız arabayı?” dedim.

“Yaptıramıyoruz daha,” dedi Paola. “Para yok. Tamirci 1.500 dolar istiyor. Bakalım, Matthieu babasına yazdı, ben de bizimkilerden biraz istedim. Toparlayabilir miyiz bakacağız.”

“Don Luis’le konuştunuz mu?”

“Arkadaş,” dedi Matthieou, “Ben o adamla konuşmak istemiyorum, çok negatif bir enerjisi var. Anlaşmak mümkün değil.”

Bu Fransızların milli geleneği mi bilmiyorum. Ama hep aynı. Bir ülkede kaç yıl yaşarlarsa yaşasınlar dili doğru düzgün öğrenmiyorlar. Bir yere kadar öğrenip duruyorlar. Bir de o aksanı bayrak gibi sallıyorlar. Bu sömürgeci tavır beni sinirlendiriyor. Aksan kulaklarımı tırmalıyor.

“E o zaman onunla anlaşamıyorsan enerjisi pozitif bir usta bul onunla anlaş, duvarı yaptır,” dedim.

“Malzeme alman lazım,” dedi. “Araba olmadığı için onu da yapamıyorum.”

“E, o zaman ver adamın parasını.”

“1.000 dolar diyor. ‘1.000 dolar, 1.000 dolar...’ başka hiçbir şey demiyor. Paola bana diyor ki, belki pazarlık edersek 700 dolara ikna olur. Ama o kadar da değil ki duvarın fiyatı.”

“Nereden biliyorsun? Sen hiç duvar yaptın mı?”

“Esteban 500 dolar olur diyor.”

“Esteban hiç duvar yapmış mı?”

“Ama o adam bize hiç anlayış göstermiyor. Gerçekte onların bizden daha çok parası var.”

“Nasıl ya?” dedim. “Ekvador köylüsünün durumu senden daha mı iyi?”

“Ama onlar zenginler. Çok fazla arazileri var. Otuz tane inekleri var.”

“Yahu senin yıktığın duvarı yaptırmak için adam inek mi satsın?”

“Ama tolerans göstermesi lazım. Biz kaza yaptık. Bizim arabamız mahvoldu. Hiç bizi düşünmüyor. ‘1.000 dolar, 1.000 dolar’ diyip duruyor. Gerçekte bunları sigortanın ödemesi lazım. Ama Ekvador’da sigorta yok tabii ki. Devlet yok. O yüzden herkes bizden para istiyor. Tamirci de arabayı yaptırmayacaksanız 1.000 dolara alırım diyor. Halbuki o arabaya biz çok daha fazla para verdik. Herkes her gün bana 1.000

dolar diyor. Bıktım artık. Ben hayatımda bu kadar stres istemiyorum.”

İyi madem. Ben üzerime düşeni yaptım. Hatta üzerime düşmeyeni de yaptım. Bırakıyorum. Dersleri de bırakıyorum. Yeter be! Tohumunuza para mı saydım. Köylüler bir yandan, hipiler bir yandan.

Pazar günü tezgahdayken Paola’lar geldiler. Sırt çantalarını yapmışlar. Bütün hipilerle tek tek vedalaştılar. Tezgahların en sonunda sıra bize de geldi. Bir sarılma, bir duygulu vedalaşma... Ben bunlara gıcık olduğumu her karşılaşmada aşırı belli ettiğimi sanıyordum. Görmüyorlar mı? Kafaları o kadar mı iyi? Yoksa “büyüklük bizde kalsın” mı diyorlar? Neyse...

“Ne oldu araba?” diye sordum.

“Tamirciye sattık.” dedi Matthieu. “En sonunda en karlısı bu olacak diye düşündük.”

“Şimdi nereye gidiyorsunuz?”

“Önce Lima’ya. Paola’nın ailesini ziyaret edeceğiz. Oradan da California’ya hasada gideceğiz.”

“Hadi ya?” dedim. Paola’ya dönüp “Sen girebiliyor musun ki ABD’ye?”

“Benim çift pasaportum var,” dedi.

“Oo, şanslısın.”

“Evet. Oradan biriktirdiğimiz parayla da yeni bir karavan alıp kaldığımız yerden devam edeceğiz.”

“Rüyanızı gerçekleştirmeye?”

“Evet!” dedi Matthieu. “Daha büyük bir karavan almak düşünüyorum. Arabada artan yerde bir kütüphane oluşturmak istiyorum. Çocuk kitapları kütüphanesi.”

“Güzel fikirmiş. Bu arada sorması ayıp, Don Luis’in meselesini ne yaptınız?”

“Şimdilik hiçbir şey. Sonra düşüneceğim. O adam çok çirkin davrandı. Güzellikle isteseydi, normal bir para isteseydi verebilirdik. Ama bilmiyorum.”

Daha da bir şey sormadım. Meydanı geçip otogar yönünde kaybolana kadar bekledim. Sonra gidip arabayı çalıştırdım. Don Luis'in evinin önüne çıktım. Daniel yine bahçede oynuyordu.

“Babanı çağırır mısın Daniel?” dedim.

“Örtmenim, derslere tekrar gelecek misiniz?”

“Biz artık yola çıkacağız Daniel. Kolombiya'ya doğru gidiyoruz. Ama belki seneye tekrar geliriz. Zaten sana bir sene yetecek kadar ödev verdim. Onların hepsini bitirirsen, kaldığımız yerden devam ederiz tamam mı?”

“Tamam!” diye gülümsedi.

“Her gün kırk sekiz dakika pratik!” dedim.

“Her gün kırk sekiz dakika pratik!” diye bağırdı. Güldüm.

“Hadi şimdi babanı çağır,” dedim. Koşarak eve doğru gitti. İki dakika sonra Don Luis somurta somurta evden çıktı. Daniel de arkasından geliyordu.

“Geç içeri!” diye bağırdı Don Luis. Daniel bağırmanın şiddetinden irkildi. Başını eğip içeri girdi. Bakakaldım.

“Ne var, ne oldu?” diye bana çemkirdi Don Luis.

“Ee.. şey..” diye bocaladım. Hipilere mi Don Luis'e mi daha çok gıcık olduğuma karar veremedim. Sonra aklımda bir ampul yandı. “Sana çok güzel bir kıyak yapacağım,” dedim.

“Nasılmış?”

“Ama bir şartım var. Daniel o saçma sapan gitarla çalıyor. Ona yeni bir gitar alacaksın.”

“Nesi varmış gitarın?”

“Gitar hocası sen misin ben miyim? Çocuk hevesli, çalışıyor da. Çok değil, elli dolarlık bir gitar alsan yeter. Pura Vida restoranda birisi öyle ucuz bir gitar satıyor.”

“İyi peki alırsız. Nasıl çözecekmisin?”

“Önce söz ver.”

“Söz.”

“Yemin et.”

“Tamam yemin. Bu işi halledersen Daniel’e yeni gitar alacağım.”

“Seninkiler ceplerinde bin dolarla Loja otobüsüne bindiler. Hemen çıkarsan yetişirsin.”

“Hay mına koyayım.” diye koşarak arabasına binip çalıştırdı.

≈

≈

DOLAPDERE İÇİNDE ÇALINIR SALSA

≈

Her gittiğim şehirde bir şekilde Dolapdere'yi buluyorum. Çalgıcı ister istemez Dolapdere'de oturacak. Merkeze yakın olacak, çünkü iş gece üçte, dörtte bitiyor. Toplu taşımayla geliş gidiş mümkün değil. E, merkezdeki kentsel dönüşmüş Cihangir gibi yerler de olmaz. Yevmiye belli, gelir seviyesi belli. Mecburen Dolapdere, çalgıcıyı vakum gibi çekiyor. Şikayet de etmiyorum.

California'da Los Angeles'ın kaldırımlarını kırıp marul, pırasa falan eken Yeşil Gangsta lakaplı bir kardeşimiz var. Diyor ki: “Şehirler insanlar için değil, ticaret için kurulmuştur.” Şehirde aslında insana, hayata yer yok. Sadece alım satım için kurulmuş, bu işleri olabildiğince kolaylaştırmak için düzenlenmiş. Bunun içinde insanın yeri de bir şey alıp sattığı kadar. Kolileri gemiden indirip kamyonu yüklediği kadar. Ama madem artık mecburen burada yaşıyoruz, burada insana, hayata yer açmamız gerek diye düşünmüş Yeşil Gangsta. Kaldırımları kırıyor. Şairin dediği gibi: Kaldırım taşlarının altında lahana var.

Her şehrin Dolapdere'sini gördükçe bu bilge abinin dedikleri geliyor aklıma. Gerçek şehir burası, şehrin gerçeği burası. Geri kalan her yer bu gerçekliği boşuna örtme çabaları. Şaka gibi. İki üç tane park, bisiklet yolu, sinema, kültür merkezi... şehri insanın doğal habitatıymış gibi süslemeye çalışıyor. Tabii ki Dolapdere bunlardan nasibini bile almıyor. Çırlıçılak şehrin hası burada. Çöp, pislik, evsizler, müptelalar, gaspçılar ve asgari ücretin yarısı paraya güneş doğmadan işe gidenler. Esrari köşede on dört on beş yaşında çocuklar satıyor. Kolombiya'da o iş pek de para bırakmadığı için on altı on yedi yaşındakiler “gasp-darp”a doğru kayıyorlar.

Üçüncü dünyanın, adı “üçüncü” olmasına rağmen dünya nüfusunun büyük çoğunluğu barındırdığı gibi, “kenar mahalle,” “arka mahalle” de aslında şehrin büyük çoğunluğunun

yaşadığı yer. Şehrin dörtte üçü kenar mahalle. Ben de burada yaşamaktan açık açık gurur duyuyorum. Ülkenin gerçekliğine karıştığımı, turist olmaktan, yabancı olmaktan çıktığımı hissediyorum. Tabii bir yandan da en sert mahalleye, üstelik de yabancı olarak gelip, başını belaya sokmadan, soyulmadan, dayak yemeden yaşayabilmenin verdiği şovenist delikanlılık hissi de var. Ne de olsa ev arkadaşımın Alman kız arkadaşını mahallede aynı haftada iki kere soydular. Beni ise şimdiye kadar kimse soyamadı. Bravo bana.

≈

Kolombiya'ya bir şarkı duyup da geldim. Zaten yolumuz o yöne doğruydı. Bolivya, Peru, Ekvador diye dolaşarak, yavaş yavaş kuzeye doğru çıkıyorduk. Aslında Ekvador'da sersefil vakit geçiriyorduk. Müzik her yerde yasaktı. Hatta Peru'dan beri müzik yasaktı. Orada olmaz, burada olmaz. Yasak olmayan yerlerde de zaten pek ilgilenen yoktu. Bir gün Huanchaco sahilinde biraz boş vaktim var diye kordonda şapkayı önüme koyup akordiyon çalmaya başlamıştım. On beş dakika kadar beş para atılmadan çaldıktan sonra biri gelip omzuma dokundu. Yerdeki şapkayı gösterip:

“Şapkan düşmüş bilader,” dedi.

“Aa, teşekkür ederim, fark etmemiştim,” deyip şapkamı alıp başıma taktım. Akordiyonu toplayıp otele döndüm.

Şimdi de Ekvador'daki üç aylık vizemizin bitmesine iki-üç hafta varken Otavalo'ya gelmiştik. Yine zabıta muadili Serenazgo oradan oraya kovuyor, çaldırmıyordu. Çalabildiğimiz yerlerde fazla dinleyen, para atan da yoktu. El işlerini, takıları falan satarak ucu ucuna geçiniyorduk. Ama yine de vizemizi son gününe kadar kullanalım diye Ekvador'dan çıkmıyorduk. Ha bu arada Ekvador'un geleneksel müziği de çok yavan. Her yerde Meksika baladları ya da Kolombiya vallenatoları çalınıyor. Bunları dinlerken ağlayarak içip içip devriliyorlar. Yemek de kötü anasını satayım. Pilavın yanına haşlanmış mercimek, üzerine de bir parça et. Öyle mercimek yemeği de değil. Soğan, domates hiçbir şey yok. Haşlanmış, dümdüz mercimek. Et yemiyorum diyorsan boş pilavla mercimek. Ama

yine de doksan günlük vize vermişler. Bütün kıtayı tanıyalım dedik bir kere, doksan gün duracağız.

Sonra bir gün otelde bir hoparlörden davullar gelmeye başladı. Hipnotize olmuş gibi davulların sesine gidip, “Bu çalan nedir?” diye sordum. “Currulao,” dedi hostelde kalan Kolombiyalı kız. “Kolombiya’nın Pasifik kıyılarının müziği.”

O ilk duyduğum şarkı Socavon’dan Memoria de Justino idi.

“Kalk hanım, kalk gidelim,” dedim. “Bu müzik nereden geliyorsa oraya gidelim.”

Vizenin son kalan birkaç gününü salladık, kalktık gittik. Beni Kolombiya kadar güzel karşılayan bir memleket olmamıştı. İlk durağımız Popayan. Ben, kız arkadaşım, Lucho ve onun kız arkadaşı. Benim dışımda herkes bir yandan da artizanlık yapıyor, el işleri satıyorlar. Bir yandan da hep beraber çalışıyoruz. Popayan’da ilk önce aşırı ucuz bir otel bulduk. Sonra dışarıdaki gençlere nerede çalabileceğimizi sorduk.

“Şurada meydanda çalın işte,” dediler.

“Nasıl yani meydanda? Hangi meydanda?” dedim.

“Şehrin meydanı işte, büyük meydan.”

“Şehrin meydanı derken?” dedim. Yani şehrin ortasındaki, bankaların, belediyenin, kilisenin baktığı meydanda mı çalın diyor bu çocuk? Belli ki hiçbir şeyden haberi yok. Lucho benden daha tecrübeli. Her yerde her şey olabilir diye düşünüyor. Hiçbir ihtimale kapıyı kapatmıyor. Bir de benim kadar kolay yılmıyor. “Bir deneyelim,” dedi. Eh, iyi bakalım. Kolombiya’da da ilk zabıta kovalanmamızı yaşayalım. Meydanın bir köşesine kurulduk. Başlar başlamaz etrafımıza bir kalabalık toplandı. Aylardır Ekvador ve Peru’da bu kadar kişiye çalmamıştım. Kendi müzisyenliğimden ve bu kıtadan şüphe etmeye başlamıştım. Sonunda beklenen aktörler de görüldü. İki tane polis gelip köşeden köşeden izlemeye başladılar. Bitirmemizi bekliyorlar, diye düşündüm. Tabi bu kadar insanın arasında durdurup kovalayamazlar. Biz ara verip de kalabalık dağılınca gelip “Yassak!” diyecekler. Tam da öyle oldu. Polisin

müdahalesini olabildiğince ertelemek için ilk bölümü uzatabildiğim kadar uzattım. Sonunda mecburen yorulup durdum. Millet dağılmaya başladı. İki polis de bize doğru geldi. Bir tanesi ellerini arkasında kavuşturmuş:

“Ee, CD ne kadardı acaba?” diye sordu, utana sıkıla.

“Beş bin peso,” dedim.

“Aynı bu çaldığınız şarkılar var değil mi CD’de,” dedi. “Bu müzik nerenin müziği? Çok güzelmiş.”

Şaşkın şaşkın polise bir değil iki CD sattım. Bir tane de hediye ettim. “Al bu da benden olsun, sevgiline verirsin,” diye.

“Bu aldığımı zaten hediye edecektim,” dedi.

“O zaman ötekini de kayıncıya ver,” dedi Lucho.

Çalıp bitirdikten sonra bir de hem aşırı ucuz, hem de yemekleri harika bir esnaf lokantası bulunca dayanamadım:

“Arkadaşlar kaçın!” dedim. “Artık bu kadarı gerçek olmaz. Bu bir tuzak!”

Daha sonrası o kadar da harika gitmedi. Popayan bizi ne kadar güzel ağırlasa da çok küçük ve sıkıcı bir şehir. Bir hafta kalıp Cali’ye doğru yola çıktık. Kuzeye gittikçe fiyatlar arttı. Ama ben Currulao’nun peşindeyim. Üstelik de kıtaya geldiğimden beri sekiz aydır ilk defa müzik yapıp az da olsa para kazanıyorum.

Kolombiya, Cali’de bir sürpriz daha yaptı. Her akşam çaldığımız parkta kavga çıktı. Bir de baktık birkaç delikanlı polisle dövüşüyor. Üstelik de polisi yeniyorlar gibi görünüyor. Öyle kalabalık halk hareketi gibi değil. Organize suç örgütü gibi de değil. Normal mahalle kavgası gibi. İtiş-kakış, kovalamaca beş on dakika sürdü. Biraz sonra da daha fazla polis gelip gençleri yakaladı.

Arjantinli, Şilili, hepimiz ağzımız açık seyrettik. Demek ki burada polis seni dövünce sen de polisi dövabiliyorsun. Bu normal ha?

Kolombiya’da biraz daha kalınca öğrendik ki bunlar mecburi askerlik hizmetini polis bünyesinde yapan çocuklarmış.

Ceketlerinde “Policia” yazıyor, üniformaların renkleri aynı ama şapkalarında “Auxiliar” diyor. Oradan ayırt ediliyor. Kemnerlerindeki tabanca kılıfı da boş. Sadece coplari var. On dokuz yirmi yaşlarında çocuklar. İşte onları dövabiliyormuşsun. Ama sonra silahı olan hakiki polisler gelene kadar kaçmazsan dayanın büyüğünü yiyip tutuklanıyorsun. Aux’lar zaten genelde yalnız gezmıyorlar, hep başlarında rütbeli bir polis oluyor. “Olsun,” dedim, “Bu da bi’şey.” Biz Türkiye’de zabıta bile dövemiyoruz.

Cali’de birkaç hafta çalıp para biriktirdikten sonra Buenaventura yolunu tuttuk. Buenaventura pasifik kıyısındaki liman şehri. Currulao şarkılarında bazen adı geçer. Kıyıda ki diğer yerleşimler genelde plantasyonlardan kaçan kölelerin kurdukları köyler. O yüzden de cangılın dibindeler, karayoluyla ulaşım mümkün değil. Buenaventura’dan motorla gidiliyor. Bindik motora Currulao’nun doğduğu topraklara yol aldık. Günlerce dolaşıp durduk ama tek bir marimba sesi duyamadık. Düşünlerde, cenazelerde çalıp söyleyenler kalmamış artık. Hepsi şehirlere göçmüş. Ancak Buenaventura merkezde, o da belediyenin falan kültürel etkinliği olduğu zaman duyabilirsin Currulao’yu. Onun dışında her yer dandik reggaeton.

O kadar diyar diyar aradığım marimba sesini ise iki sene sonra Dolapdere’de duydum. SantaFe Bogotá’nın Dolapderesi. Bir zamanlar iş yeri ve atölye olarak yapılmış binaları şimdi şehre göçen fakirler doldurmuş. Evsizlik, uyuşturucu ve suç alıp yürümüş.

Akşam bira almaya çıkıyordum. Daha binanın merdivenlerinden inerken giderek artarak gümbür gümbür davullar geliyor. Yine birileri sokağa hoparlörleri çıkarmış, apartmanın önünde içiyor diye düşündüm. “Neyse ki bu sefer hoparlör çıkaranlar biraz zevk sahibiymiş. Reggaeton değil de geleneksel bir şeyler koymuşlar,” dedim. Sokak kapısından çıkar çıkmaz da hoparlör falan olmadığını anladım. Hemen yan binanın köşesinde bir Currulao grubu çalıyordu.

Biramı alıp yanlarına yanaştım. O zamana kadar kimden nereden ne kadar Kolombiya geleneksel müziği bulduysam

dinleyip biriktirmiştim. Ama yine de çaldıkları hiçbir şey tanıdık gelmedi. Şarkı uydura uydura takılıyorlardı. Rapçi kıklıklı bir zenci çok ciddi bir tavırla bomboyu çalıyor. Diğer ikisi alegre ve marimbayı ara sıra değişerek civıtıyorlardı. Kadınlardan biri de guasayı sallıyordu. Bombocu civıtmaya gelemiyor belli ki:

“Akordu tuttursak mı acaba bir ara?” diye şikayet etti. Bir süre sonra da sıkılıp, davulu bırakıp gitti. Diğer ikisinden iri olanı bomboya geçti. Ben de elimle alegreyi gösterip izin istedim. Hiç tereddütsüz “geç, geç” yaptılar. Çaldık. Nihayet, iki yıl önce duyup da geldiğim Currulao’nun içindeyim!

Sonra çalmaya biraz ara verip tanıştık. Müziği yöneten Andres. Guasayı sallayan kadın, Dalia. Bomboyu çalan ise Jesus. Jesus iki metre boyunda, bir o kadar da geniş. Etrafındaki herkesten daha iri olduğu için hiçbir zaman fiziksel bir tehdit altında kalmamış insanlara özgü bir sakinlik, sevecenlik var. Herkes onun yanında çocuk gibi kalıyor. Jesus’la konuşurken de çok fazla yukarı doğru baktığım için sen de çocuk gibi hissediyorsun. Sanki tavırla diyor ki: “Bizim aramızda hiçbir zaman rekabet olmayacak, aynı kulvarda bile değiliz. Şimdi elindeki o testosteronları yavaşça yere bırak ufaklık.”

Ama Dalia, Jesus’la bile tebaasıyla konuşan soylu gibi konuşuyor. Jesus da onun karşısında çocuğa dönüyor. “Şunu çal!” “Baş üstüne señora...” “Biramı aç!”, “Hemmen açıyorum.”

“Burası bizim kültür merkezimiz,” diye önünde durduğumuz dükkânı gösterdi Dalia.

“Bakkal mı?” dedim.

“Hayır be şapşal çocuk. Ana caddeye bakan tarafı.”

Ana caddeye bakan tarafı berber dükkânı. Örgüler, usturayla şekiller falan yapan Afro berber salonu. Tabii ya! Ya nerede olacaktı? Bütün Afro-Kolombiyalıların toplandığı yer. O kadar Buenaventura’da gezeceğime, Bogotá’da berbere gitsem kafiymiş.

“Sen de müzisyensin demek. Nerelisin?” diye sordu Andres.

“Soy Turco,” dedim “Türküm,” anlamında.

“Ama bir saniye,” dedi Jesus. “Bizim Atlantik kıyısındaki Turcolar gibi Lübnanlı mı yoksa gerçekten de Türkiye’den Turco mu?”

Bak sen! Kolombiya’da zamanında orta doğudan göçen herkese Turco deniyor. Çünkü yüz yıl önce hepsi aynı Osmanlı pasaportlarıyla gelmişler. Herkese de Türkiye, Lübnan, Filistin ve Suriye’nin farklı ülkeler olduğunu, onlarla hemşeri olmadığımı, hatta aynı dili bile konuşmadığımı zar zor anlatıyorum. Hatta bazen ikna bile edemiyorum. (Yahu onlar da Turco sen de Turco’sun işte...) Halbuki şimdi Dolapdere’nin köşesindeki bu ağır ağır konuşan ilkokul terk Tucumanlı’dan olmayacak bir coğrafya bilgisi çıktı. O ağır halinin arkasında aslında cin gibi bir beyin tıkr tıkr işliyor sanki Jesus!

“Yok yok, ben orijinaliyim.” dedim. “Türkiyeli Turco.”

“Vay vay vay. Başka ne çalyorsun?” dedi Jesus.

“Akordiyon, gitar, biraz trompet...”

“Tamam o zaman. Yarınki konsere sen de gel.” dedi Andres.

“Nasıl yani? Provasız, hazırlıksız?” dedim.

“E şimdi çaldın ya provasız, hazırlıksız. Maksat enteresantlık.” dedi Jesus. Kısa bir süre havaya bakıp düşündü. “Şimdi artık işin rengi değişti. Seni de aldık mı artık biz Currulao Enternasyonal’iz. Currulao con el Turco. Hem de öyle herhangi bir Turco değil, orijinali; Türkiyeli Turco. Yarın saat dörtte burada ol.”

Enstrümanları berber dükkanının içine koyup kapıları kilitledik.

Dalia Jesus’a dönüp, “Sen! Benimle geliyorsun!” dedi. Dev adam uysal uysal takip etti.

Andres bana bakıp sırtıttı. “Patron ne diyorsa o,” dedi. Birelerinin dibini bitirip evlere dağıldık. Gece rüyamda Dalia bana “Sen! Benimle geliyorsun!” diyordu.

Ertesi gün berberin önünde buluşup taksiyle konsere gittik. Hemen konser öncesi akordiyonla marimbanın akordunun felaket derecede tutmadığını fark ettik. O yüzden akordiyonu kenara bıraktık. Sadece birkaç yerde bana trompet solosu bıraktılar. Trompeti de yıllardır boşladığım için kötü kötü çaldım. Ama herkesin keyfi yerindeydi. Grupta bir Turco olması gerçekten de satış değerini artırmıştı. Zaten grubun kendi konserlerinde değil, kültürel etkinliklerde çalıyoruz, o yüzden ne kadar enteresan, o kadar iyi. Olayın esas merkezi ise Dalia. Berber salonunun da sahibi o. Bütün işleri de bize o ayarlıyor. Kovadaki erkek arılar gibi kraliçenin etrafında dönüp duruyoruz. Aslında müzik öğretmeniymiş.

“Öğretmenlik işi yok muydu?” diye sordum. “Tayin mi çıkmıyor?”

“Ben bunu tercih ediyorum çünkü bizim kimliğimiz burada yaşıyor.” dedi

“Berber dükkanında mı?” diye burun buktüm.

“Saygı göstereceksin Turco!” dedi. “Afrikalının kültürü bir davulunda, bir de saçlarındadır. Bunlar süsten, püsten ibaret değil. Kölelik zamanında plantasyondan kaçanlar Palenque’ye gidecekleri zaman haritaları çocukların saçlarının örgülerine işlediler. Bak böyle: İki tane dağ geçeceksin, sonra nehirden yukarı üç gün yürüyeceksin. Buraya zorla getirilen Afrikalılar davulların etrafında toplanıp, isyanlarını, planlarını saç örgülerine işlediler. Afrika’nın bütün milletlerini dağtıp dillerini, kimliklerini unutturdular, onlar da burada yenisini ördüler. Anladın mı?”

“Sí señora.”

Dalia üniversitelerin, belediyenin, kültür bakanlığının fa-lan etkinliklerini kovalıyor. Bazen kültürel etkinlik adı altında bomboş salona çalsak da parayı tam alıyoruz. Zaten içkisiz, sıra sıra koltuklu tiyatro salonunda olacak iş değil çaldığımız sarhoş Currulao. Ama fark etmiyor. Belediye melediye artık her kimse, kültür varlıklarını koruma ve yaşatma adı altında Afro-Kolombiya müzik etkinlikleri gerçekleştirdik deyip raporlarına koyuyor.

Bozuk entonasyonu kimse dert etmese de ben kendi trompetimin sesinden sıkılıp gitara geçtim. Birkaç hafta böyle devam ettik. Kendi grubumla herhangi bir konserde kazanmadığım kadar saçma sapan paralar kazandım. Bir yandan boş geçen konserden 250.000 peso almak biraz haksız kazanç gibi hissettiriyor, ama öte yandan da, belli ki belediyede tonla para var. Biz almazsak başka bir saçmalığa gidecek. Yoldan geçen ilk marimbacıya çaldırıp, “Pasifik kültürünü koruduk” diyecekler. Dalia sayesinde yoldan geçen ilk marimbacı hep biz oluyoruz.

Normalde işlerden sonra Andres’le sokakta oturup bira içiyoruz. Dalia Jesus’u alıp götürmüş oluyor. Fakat bugün Dalia eve başka bir adam atmış. Jesus’un kafası bozuk. Üstüne bir de yağmur yağdığından bir apartmanın kapısının önüne sığınmışız. Tam efkar yapılacak hava.

“Ne oldu koca oğlan?” dedi Andres. “Kızı kaçırdın mı elinden?”

“Karı-koca değiliz, sevgili değiliz.” dedi Jesus. “Herkes istediğini yapmakta özgür.”

‘Özgür’ü küfreder gibi söyledi. Dalia’nın dediğine boyun eğip uysal uysal peşine düşerken ne kadar da keyfi yerindeydi aslında. Efendi Dalia olunca, özgür olmaktan bir şikayeti yoktu. Hiçbir erkeğin karşısında durup meydan okuyamayacağı dev adamın tek istediği bu kadının karşısında diz çökmek.

“Bi’ sigara sar da içelim.” dedi Jesus.

Andres “İçelim adamım,” dedi. Cebinden kağıdı çıkarıp çalışmaya koyuldu. Bir yandan da Bu kadını başım belada... diye bir şarkı tutturd. Jesus da ona katıldı. Esrarı yaktık. Şarkının sözleri iki tur döndü. Sonunda ikisi de beraber bağıra çağıra söylemeye başlamışlardı. Jesus’ta dertten eser kalmamış kıkır kıkır şarkıdaki adamın haline gülüyordu. Sonra bir anda etrafımızı polisler sardı.

Auxiliarlar. Beş küçük polis. Andres polisleri görür görmez cigarayı yere attı, ama çok geçti. Polislerin biri eğilip yerden yarım cigarayı alıp cebine koydu.

“Bakalım burada ne varmış...” dedi. “Şimdi sizi ne yapalım biz ha?”

Küçük polis... Askere gidiyorum diye köyünden çıkıp kendini burada bulmuş on dokuz yaşında çocuk. Ama hiçbir mütevazılık yok. Üniformayı giyer giymez hemen o büyük polislerin pislik hali, faşizan tavrı üstüne yerleşmiş. Rüşvet almayı, haraç kesmeyi de büyüklerinden öğrenmiş. Biraz da biz yiyecek diye düşünüp başlarında rütbeli olmadan devriyeye çıkmışlar. Bütün bunların hangisinin fikri olduğu belli. Yerden cıgarayı alan o. Diğerleri ona ayak uyduruyor.

“Mecburen komutanı arayıp sizi merkeze götüreceğiz,” dedi. “Ya da başka bir türlü halledelim.”

Andres hepsinin yüzüne tek tek tartarak baktı. “Başka bir türlü yok. Yarım cıgaradan mı tutuklayacaksın bizi?” dedi.

“Yarım, marım. Suç delili sayılır.” dedi. “Şimdi bir üst araması yapalım isterseniz.”

“Yaptırmazsak ne olur?” dedi Andres kafa tutarak. Arkada duran polislerin birinin eli belindeki copa gitti.

“Atarım nezarete sabaha kadar oturursunuz. Güzellikle halledelim şu işi diyorum. Bir 50.000 pesoya sizi gördüğümüzü unutturuz.”

Yuh! Rüşvet tarihinde görülmemiş bir rakam. Hem de yarım cıgara için. Pazarlık bu kadar da yukarıdan açılmaz ki!

“Neyi unutacaktıydın bakalım?” dedi Andres. Arkadaki-lerin iyice gerildiği belliydi. Ayakta rahat duramıyor, oldukları yerde ileri geri kıpırdanıyorlardı.

“Sizi burada cıgara içerken yakaladığımızı!”

“Ne cıgarası? Delil yok ki elinde kardeş.”

“Var tabii işte burada.”

“Ne varmış orada?”

“Delil,” diye cebindeki yarım cıgarayı çıkarıp gösterdi Auxiliar.

Andres cıgarayı herifin elinden kaptı.

Aux “Ver lan!” diye bağırdı.

Andres “Neyi vereyim?” deyip cigarayı yuttu.

Ondan sonraki her şey bir anda oldu.

Aux Andres’e doğru hamle yaptı... Andres herifin suratına kafayı gömdü. Arkadaki polis Andres’in kafasına indirmek üzere copunu kaldırdı ama kaldırdığı yerde kaldı. Jesus adamın bileğinden çelik gibi yakalamıştı. Bütün bunlar bir saniye içinde oldu. Her şey donup kalmıştı.

Şimdi, ben aslında hayatımda kavga etmedim. Korkak mıyım? Bilemem. Sanmıyorum. Çünkü kavgaların arasına hep girdim. Ayırmam gerektiğini hissettiğim ve de ölmeden ayırabileceğimi düşündüğüm bütün kavgaların arasına girdim. Yediğim bütün dayakları da zaten orada yedim. Kolayca döveceği avını elinden aldığım adam her zaman bana saldırdı. Kurtardığım adam da hep kaçıp gitti. Diğerinin beynine sıçramış hararetini almak da hep bana düştü. Fakat bire bir benimle kavga etmek isteyen hiç kimseyle kavga etmedim. Hiçbir zaman içimde o itkiyi hissetmedim. Olay yumruklaşmaya gelmeden her zaman bir çıkış yolu buldum. İlk horozlanma anında ben karşıdakini korkutup yıldırılmazsam, gerekirse alttan alıp, gerekirse topuklayıp kaçarak kavgadan hep yırttım. Karşımdaki polis bile olsa, gevrek gevrek gelip de kimliğimi sorduğunda topukluyordum. Daha yakalayan olmadı.

Ama şimdi coplarını çıkarmış beş tane polis etrafımızda. Tamam Andres bir tanesini iş görmez hale getirdi, diğerini de Jesus kolundan sarkaç gibi tutuyor. Geriye kaldı üç tane. İki tanesi de benim üzerime yürüyor.

Kaçacak yer yok. Apartmanın girişindeyiz, üç yanımız duvar. Altan alacak nokta çoktan geride kaldı, iş ciddiye bindi. Artık polisle kavga etmişiz, mukavemet bilmem ne. Tutuklanırsak başımıza açılacak işin haddi hesabı yok. Hapse mi gidersin, sınır dışı mı edilirsin. Bir yandan da apartmanın merdivenlerinde gitar duruyor. Bu pezevenkler kesin hırslarını alamayıp onu da paramparça ederler. Bütün bunları o donmuş bir saniye içinde kafamdan geçirdim. Karşımdaki iki polis sokakla aramda duruyorlar. Hayatımla, özgürlüğümle aramda duruyorlar. Düşünecek, hesaplayacak bir alternatif yok. Nefs-i müdafaa olarak sağdakinin taşşaklarına tekme yi geçirdim.

Hemen sonra da soldaki copunu sırtıma indirdi. Nefesim ke-sildi. Vurmak üzere copunu tekrar kaldırdığında sol taraftan bir polis uçarak gelip karşımdakini yere serdi.

Tekrar nefes alabildiğimde ne olduğunu ancak fark ettim. Jesus ilk başta bileğini tuttuğu polisi hiç bırakmamış. Diğer eliyle de herifin kemerinden yakalamış, silah olarak onu kul-lanıyor. Elinde bir tane polisle diğerlerine vuruyor. O arada, ilk başta kasık arasını tekmelediğim polis doğrulmuş, gözü dönmüş halde gelip yakama yapıştı. Yapacağım şey çok ba-sitti. O kadar basitti ki durakladım. Karşımdaki bu kadar aptal olabilir mi? diye düşündüm. Bu kadarı da artık orantısız şid-dete mi girer? diye düşündüm.

“Ne yapıyorsun bilader?” dedim.

“ırrspu çcuu” diye yumruğunu kaldırdı. Ben de mecburen dizimi kaldırdım. Hem yeni tekme yemişsin. Hem de kendini kollamadan tekrar gelip dibime giriyorsun. Dizim tam yerini buldu.

“OOO Turcoooo. Hem de iki kere?” diye kahkahayı koydu Andres. Elleriyle dizlerine vura vura gülüyordu. “Çok fenasın Turco. Doğum kontrolü diye mi bize gönderdiler seni? Ahaha! Dur bir tane de ben vurayım mı?” diye yanıma gelip yerdeki herifin kaburgalarını tekmeledi. Kırılan bir şeylerin çatırtısı mı geldi ben mi hayal ettim emin değilim.

“Yeter ya,” deyip gitarı apartmanın girişinden alıp sırtıma taktım. Tam o sırada da sokağın başında polis motosikletinin ışıkları görüldü. Jesus sopa olarak kullandığı polisi ancak o zaman elinden bıraktı. Adam çuval gibi yere düştü.

“Koş Turco, KOŞ!” dedi Andres.

Koştuk. Arka arkaya iki motosiklet geliyordu. Jesus ile Andres zaten mahallede girilecek bütün delikleri biliyorlardı. Ben dümdüz ana caddeye gidip metrobüs durağının korkuluk-larından atlayarak motosikletlerden kurtuldum. Onlar durağın etrafını dolaşıp gelene kadar diğer tarafta karanlık bir ara so-kağa girmiştim. Sonra gölgelerde saklana saklana eve kadar gittim.

Ertesi gün ekmek almaya çıktığımda bakkal beni uyardı.

“Fazla ortalıkta gezmesen iyi olur. Herkes sizin dünkü olayı konuşuyor.”

Evde oturamıyorum. Yatakta yatamıyorum, sırtım felaket ağrıyor. Sadece bir kere vurabildi ama tam da yerini tutturmuş pezevenk. Ne olup bittiğini soracağım ama kimsenin telefonu yok. Neredeyse iki aydır bu adamlarla beraber çalışıyorum ama telefonla hiç konuşmadık. Zaten hep berber dükkanında ya da bizim sokakta takıldıkları için ben eve girip çıkarken karşılaşıyorduk. Sonraki konserin tarihini, saatini de o ara söylüyorlardı. Deli olacağım. İki saat odamda ileri geri volta atarak durduktan sonra dayanamadım. Aşağı inip apartman kapısından kafamı uzattım, etrafta polis olmadığını görünce koşarak berber dükkanına geldim. Dalia beni görünce elindeki işi bırakıp takip etmemi işaret etti. Berber salonunun arkasındaki bir odadan geçip iki binanın arasındaki bir avluya çıktık. Dalia beni diğer binanın içinde loş koridorlardan geçirip bir mutfağa getirdi. Andres ve Jesus masada oturuyorlardı. Andres’in yüzü tanınmaz haldeydi. Her tarafı şişmiş, kapkara derisi gerilmiş, mor, pembe, kan kırmızısı ve iltihap yeşili olmuştu. Kafasının bir tarafı o kadar şişmişti ki sanki kafatası deforme olmuş gibi görünüyordu.

“Hassiktir. Orospu çocukları!” dedim.

“Bir şey yok Turco, rahat ol.” dedi Andres.

“Ne yaptılar abi sana?”

“Hiçbir şey yapamadılar. Bunlar bir şey değil. Bir aya geçer.”

“Hemen de artislik,” dedi Dalia. “Sürüne sürüne kapıma geldiğinde öyle demiyardun.”

Jesus “sus” der gibi elini kaldırdı. İlk defa Dalia karşısında otoriteyle bir hareket yaptığını görüyordum. Dalia bir anda sustu. Susması söz dinlediğinden değil de şaşkınlığından. Birkaç saniye durup Jesus’a baktı.

“Aman. Ne bok yerseniz yiyin.” deyip ocaktaki kahveyi ısıtmaya koyuldu.

Jesus daha önce hiç duymadığım otoriter bir tonla konuşmaya başladı.

“Andres’i zaten uzun zamandır biliyorlar.” dedi. “Mimle-mişler. Bu sabah evine gelip bunu yaptılar. Beni de bulurlar yakında. Seni bilmiyorlar ama bir süre sokaklarda fazla görünmesen iyi olur.”

“Bilmiyorlar mı? Dün bu adam “Koş Turco” diye bağırdı ya! SantaFe’deki tek sakallı adam benim!”

“Evet ama yine de seni bulabileceklerini sanmıyorum. Esas dertleri bizimle. Adımızı soyadımızı gelmişimizi geçmişimizi biliyorlar. O yüzden Buenaventura’ya gidip bunlar bizi unutana kadar birkaç ay orada takılacağız.”

Dalia bunu duyunca bir anda iç çekti.

“Bak sana dedim. Burada istediğiniz kadar kalabilirsiniz.” dedi. “Dışarı da çıkmanıza gerek olmaz. Alışverişlerinizi ben yapıp getiririm.”

“Olacak iş değil o. Sen de gayet iyi biliyorsun.”

“Ne zaman döneceksiniz?”

“Nereden bileyim ben be kadın!”

“İlla böyle olacak değil mi!” diye bağırdı Dalia. “Ben burada bu kadar uğraşayım. İnsanlara işler ayarlayayım, kalacak yer bulayım, mis gibi düzen tutturayım. Sonra siz geri zekâlılar çocuk gibi sokaklarda polislerle kavga edin. Hepinizin Allah belasını versin. Adam değilsiniz lan. Erkek değilsiniz, çocuksunuz. Aptallar!”

Elindeki kahve cezvesini lavabonun içine fırlattı. “Bulaşığı yıkamadan da gitmeyin! Arkanızı toplamaktan bıktım artık,” deyip mutfaktan çıktı.

Susup önümüze baktık.

“İşte durum bu,” dedi Jesus.

“Üzülme Turco, ne bu suratının hali? Sanki dayağı ben değil de sen yedin,” dedi Andres. “Bizim işimiz bu. Dertleri esrar falan değil. Dertleri bizimle. Onlar üniforma giyip kös kös gezerken biz deli gibi çalıp eğleniyoruz. İşte ona dayanamıyorlar. Sabah yedide kalkmamamıza dayanamıyorlar. Kıyafetlerimizi ütölemememize dayanamıyorlar. Hep üstümüze gelecekler. Biz yine çalacağız. Onlar dövecek, biz çalacağız.”

Sen hariç tabii. Sen hem çalıp hem dövüyorsun! Ne biçim hadım ettin çünkü çocuğu!”

Çarpık suratıyla güldü. Yerinden sendeleyerek kalkıp Jesus’un omzundan tuttu.

“Haydi kocaoglan. Yola koyulalım.”

≈

İkisini de bir daha görmedim. Arada sırada Dalia’yı dükkanın önünde görüyorum. Arkadaşlarıyla muhabbet edip kahkahalar atıyor da olsa beni görünce bir anda susup duruyor. Yüzü ciddi bir ifadeye bürünüyor. Sonra ya beni görmezden geldiğini abartılı hareketlerle belli ederek kaldığı yerden muhabbete devam ediyor ya da içeri girip ortalığı toplamaya başlıyor.

Ben ise dışarıda sürekli tedirgin geziyorum. Andres’in dayak yemiş suratı kabuslarıma giriyor. Bir gün kapıyı açıp, taşaklarını tekmelediğim herifi karşımda bulacağım diye korkuyorum. Her polis motosikleti yanımdan geçerken koşmaya hazır şekilde yay gibi geriliyorum.

Birkaç hafta geçince bir gün dayanamayıp Dalia’nın yanına gittim.

“Bizimkilerden haber var mı?” diye sordum.

Dükkanın arkasına çağırdı. İçeri girer girmez de iki eliyle başımı tutup öpmeye başladı. Şaşırmıştım, ama rüyalarımın giren kadına da itiraz edecek değildim. Karşılık verdim. Kapıyı kilitleyip beni yandaki küçük yatağın üzerine çekip üstüme çıktı. Yaptığımız şeye sevişme denemez. Mekanik, dümdüz, robot gibi. İş bittikten sonra aceleyle üstünü giyindi.

“Dönmeyecekler,” deyip dışarı çıktı. Neye uğradığımı şaşırdım. Birkaç dakika sonra da bir şey demeden berber salonunun içinden geçip eve döndüm.

Ertesi gün eşyalarımı toplayıp merkezin doğu tarafındaki diğer kenar mahalleye taşındım.

≈

≈

PARA İÇİN YAPTIKLARIMIZ

≈

Çölde kışın sonunu nasıl ettik bilmiyorum. Şilili arkadaşım Lucho bir yıldan uzun süredir San Pedro’da yaşıyordu. “Çölde, dans etmenin yasak olduğu bir kasabada elektronik altyapılı caz yapıyorum” demişti. Bu garip cümledeki hiçbir bölüm; ne yasak, ne elektronik caz, ne de çöl beni cezbetmese de, Lucho’yu orada o kadar süre tutan bir şey vardır herhalde diye Peru’dan aşağı doğru inerken bir ziyaret etmek üzere aradım.

“Kalacak yer var mı?” dedim.

“Var,” dedi.

“Çalacak yer var mı?” dedim.

“Fazlasıyla,” dedi.

San Pedro turizm merkezi. Kışın biraz azalsa da dört mevsim turist alıyor. Lokantalar, barlar... çalacak yer var. Kalacak yer de Lucho’nun evi. Kasabanın biraz dışında, lama ahırından bozma bir kulübe. Turizm büyüyüp evlere talep artınca bu arsanın sahibi eski evleri onarıp kiraya vermiş. Yetmemiş bir de sağdan soldan bulduğu pencereleri kapıları takıp ahırda üç göz eve çevirmiş. Duvarlar kontrplak. Dışarısı gece eksi on altı derece!

Senelerdir Kolombiya’da kala kala kışı unutmuşum. “Üzerini kalın giyiniyorsun, günler kısalıyor, kar falan yağıyor, sonra bahar geliyor,” diye hatırlıyordum. Üşümeyi unutmuşum. Odun, kömür, doğalgaz faturalarını, ısınma dertlerini unutmuşum. Aslında San Pedro’daki evlerin genelde pek bir ısınma sorunu yok. Kerpiç ya da tuğladan yapılmış evler, gündüz cayır cayır yanan güneşin altında ısınıp gece de o ısıyı tutuyorlar. Bir tek bizim kontrplak ev geceyi olduğu gibi içeri alıyor.

Lucho beni eve yerleştirdi, ev arkadaşlarıyla tanıştırdı kız arkadaşının yanına gitti. Zaten genelde orada kalıyor. Daha

doğrusu: Genelde kız arkadaşının kerpiç evinde kalıyor. Hemen geldiğim günün gecesinde de işe koştu beni. Lokanta sahibi arkadaşı o günkü müzisyen son dakikada iptal ettiği için Lucho'yu aramış. O da hemen bana söyledi. Çalalım mı? Çalalım. Dönüşte de neredeyse burnum düşecekti.

Eve girer girmez yorganın altına girdim. Ama kemiklerime kadar donduğum için titremem bir türlü geçmedi. Böyle olmayacak dedim, kalkıp çantamdaki bütün kıyafetleri üstüste giydim. Odada bulduğum bütün yorganları da üstüme aldım. Kozadaymış gibi kıvrıldım. Yorganı kafamın üzerine çekip, sadece nefes alacak kadar bir delik bıraktım. Yarı uyur yarı uyanık halde sabahı zor ettim.

San Pedro'ya yolu düşen bütün hippiler, çalgıcılar o evde biraz kalmış zaten. Ev arkadaşları, enayi gibi tişörtle gelen gezginin haline alışıklar. Ertesi gün sağdan soldan montlar, eldivenler, atkılar çıktı. Kardan adam gibi giydirdiler beni.

Yavaş yavaş da iklimle baş etme yollarını öğrendim. Gündüzün otuz beş derece sığağına kanıp da tişörtle çıkmayacaksın. Güneş batır batmaz donarsın. Hatta daha da geç kalırsan eve dönemezsin. Çıkarken yanına mutlaka mont alacaksın. Kontrplak evimizde bütün odaların kapıları ortadaki bir açıklığa bakıyor. Orayı mutfak olarak kullanıyoruz. O avluda ateş yakmak için de bir yer var ama dışarısı durulacak gibi değil. En geç akşam sekizde herkes odalarına çekiliyor. Üç kat yorganın altına girip sabahı bekliyoruz. Bir de şişelere sıcak su doldurup ayaklarına doğru yorganın altına koyuyorsun da ancak geceyi donmadan geçirebiliyorsun. Yine de her nasılsa evin geri kalan sakinlerinin hiç de şikayetçi bir halleri yok. Bir sabah tuvaletten çıkmış ellerime kan gitsin diye masaya sürterken yan komşum Seymour'la karşılaştığımda; "Dün gece normalden daha da mı soğuktu sanki?" dedim.

"Soğuk mu?" dedi.

Seymour yüz elli kilo. Hormonlarında birtakım anormallikler olduğundan sakalı bıyığı çıkmamış, sesi de incecik kalmış. O yüzden mi bilmiyorum ama Seymour sürekli mutlu, sürekli gülüyor. Herhalde onun metabolizması benimkinden

farklı çalışıyor diye düşündüm. O sırada diğerk odadan Gus ıkıyordu. Ona sordum.

“Sen gece donmuyor musun yahu?”

“Ne donması?” dedi.

“Hani dışarıya köpekler içsin diye koyduğumuz kovadaki su donuyor ya. Beş litre su beş kiloluk buz kalıbına dönüşüyor. O donmayı diyorum.”

“Yoo,” dedi.

Birkaç saniye susup kakhahayı bastılar.

“Soğuk tabi lan,” dedi Seymour. “Gel bak,” diye odasına çağırıldı. Oda dışarıdan hep karanlık görünüyordu. Güneş ışığından hazzetmeyen esrarkeş olmasına yormuştum. İçeri girdik, yine gündüz vakti karanlık. Perdeyi çekti, arkasında pencerenin olması gereken yerde MDF plaka vardı.

“Herif dünyanın en dandik pencerelerini bulmuş,” dedi. “Hem camlar çok ince hem de her tarafında hava giren delikler var. O yüzden biz de böyle kapattık. İstersen sana da bir tane bulalım. Bu plakalardan belki biraz zor buluruz da iki kat karton koysan da olur.”

“E ışık girmiyor...”

“İşte o seçimi sen yapacaksın Turco. Işık mı, donmamak mı? Zaten gece bi’ ışık yok. Gündüz de aç kapıyı, oradan alırsın ışığını. Zaten hep dışarıda oturuyoruz gündüzleri.”

Aslında gece ışık yok da değil. Gece ay tam pencereimin önünden geçiyor. Ertesi gün camın önünü kapatmak için bak-kaldan kartonlar aldım. Ama daha pencerenin önünde kartonların boyunu ölçerken içime sıkıntılar geldi. Sefaletin bu kadarı gururuma dokundu. Fare deliğı gibi. Fiziksel zorluklara alışığım. Soğuga, sıcağa, yağmurda ıslanmaya, yorulmaya, banklarda yatmaya şikayet etmeden katlanırım. Ama o başka bi’shey, o serserilik, onu seviyoruz. Buysa düpedüz sefillik! Üstelik de sefaletle kendi ayaklarımla gireceğim... üstelik de margarin kartonları. Gece aya bakacağıma Sanayağ logosuna bakacağım. Gariban gibi. Rezalet! Düşüncesine bile dayanamadım, isyan ettim. “Delikanlı gibi az daha üşürüm,” deyip kartonları dışarı attım. İki ay daha üşüdüm. Bir yerine iki şişe

sıcak su doldurdum. Geceleri kalktığımda, odadan çıkmadan kavanoza işedim. Sonunda kışın ucu göründü.

Havalar yumuşamaya başladı. Burnumuzu deliklerimizden dışarı çıkardık. Yine temkinli davranıyorduk. Bir-iki gün sonra kışın bittiğine ikna olup avluda ateşi yaktık. Karşı evdeki Tito da gelip bize katıldı. Sonra gelsin közde patlıcanlar, mantarlar, tavuklar... Saat gece bir olmuş hala üşüyüp içeri girmediğimize şaşırıyoruz. Biraz kışın bitmesinden, biraz da şaraptan her şeye gülüyoruz.

“Off, yarın iş var,” dedi Gus.

“Şimdi ne iş yapıyorsun?” dedim. Gus iş değiştirip duruyor. Sürekli otellerde, restoranlarda piramidin azıcık daha yuvarısına çıkmaya çalışıyor. Bir yandan da kalifikasyonlarını artırmak için İngilizce ve Portekizce çalışıyor. Durumundan şikayet etmiyor ama genelde yükselmek yerine yanlara doğru hareket ediyor. Orada kaldığım üç-dört ayda San Pedro’daki bütün asgari ücretli vasıfsız işleri denemişti.

“Hunter olarak çalışıyorum.” dedi.

“Nasıl yani? Avcı mı?” dedi Seymour.

“Lokantaya insan sokuyorum işte. Sokaktan geçen insanlara menüyü falan söyleyip, ikna edip içeri sokuyorum.”

“Avcı toplayıcılığa döndük ha.” dedi Seymour. “Resmen gericilik.”

“Ne kadar alıyorsun?” dedim.

“İçeri giren insana göre değişiyor.”

“Dün ne kadar aldım mesela?”

“Dün on bin ama...”

“E oğlum, önceki işinde günlük on beş bin almıyor muydun?”

“Evet ama dün düşük gündü. Geçen cuma bayağı iyi gitti mesela otuz binle kapattım.”

“Yine ortalaması on beşe geliyor.”

“Haftaya bırakacağım zaten.”

“Bırakacağımı biliyoruz zaten.” dedim

“Bu herif avcı olmuş,” dedi Seymour. “Sen zaten toplayıcısın. Masa masa çalıp para topluyorsun. Pencereleleri kapatıp evleri de mağaraya çevirdik. Resmen son yirmi bin yılın ilerlemesini hiçe sayıp paleolitiğe geri döndük.”

“Neyse ki ateşin icadının gerisine gitmedik.” dedi Tito.

“O da gitti gidecek,” dedi Seymour. “Sizin o tarafta yakacak bir şey var mı?”

“Şu paletleri yaksak?”

“Yok, onlar Juancho’nun. Paletler dışında her şeyi yakabiliriz.”

“Arka tarafta bi’ kasalar olacaktı, gel Gus getirelim.”

“Bence paleolitik iyi.” dedim. “Tarım devrimi, endüstri çağı falan derken bombok bir yere çıktık. Avcı, toplayıcı, çiftçi, işçi diye gide gide Hunter’a, gestor’a kadar geldik. Kolombiya’da ‘gestor’ diye bir şey var hiç duydunuz mu? Belediyede meclisyede her yerde gestor’lar var. Yani aslında organizatörler ama o kadarını da yapmıyorlar. Çünkü organizatörler ayrıca var zaten. Bunlar belediyeden fonu alıp, gideceği kişiyle buluşturuyorlar. Hiçbir şeyden anlamıyorlar, sabahdan akşama kadar Facebook’a bakıp maaş alıyorlar.”

“Var, var. Çok acayip işler var,” dedi Seymour. “Benim ailenin en geri zekâlısı bir kuzenim var. Kültür bakanlığında işe girdi. Ne iş yaptığını hiçbirimiz bilmiyoruz. “Proje değerlendirmesi” diyor. Bir şey diyemiyoruz.”

Tito ile Gus kasa parçalarıyla geldiler.

“Ne oldu?” dedi Tito. “Geri zekâlı merizekalı bişeyler diydünüz biz gelince sustunuz. Gus’un arkasından mı konuşuyorsunuz yoksa?”

“Yok,” diye güldü Seymour. “Bakanlıkta çalışan akrabalar.”

“Peki bugüne kadar çalıştığınız en, en, en ama en saçma iş neydi?” dedim. “Gus’a sormuyorum yoksa sabaha kadar bize sıra gelmez.”

“Ben bir keresinde otobüs muavinliği yapmıştım,” dedi Seymour. “Lisedeyken bizim evin oradan geçen hatta muavin

olacaktım yarım gün. Şoför babamın tanıdığıydı zaten. Konuştuk anlaştık. Öğlen üç gibi bizim oradan geçerken biniyorum, hattın ucuna dörtte varıyoruz. Diğer muavin orada iniyor, ben başlıyorum. Daha ilk gün benimle aynı durakta binen küçük bir kız otobüste kustu. Diğer muavin de bana “hadi temizle bakalım” dedi.

“O benim işim değil” dedim.

“Nasıl değil, sen bu otobüsün muavinisin, temizlemek de senin işin” dedi. Muavin zaten yavşagım biriydi. Amacı da daha ilk günden beni ezmek. Gıcık oldum.

“Ben şu anda işte değilim.” dedim. “Ben şu anda otobüste işe gidiyorum. Benim mesaim dörtte başlıyor. O boku dörde kadar orada bırakırsan temizlerim. Dörtten önce parmağımı bile kıpırdatmam.”

Herif de dominasyonu kuramayınca iyice gıcık oldu. “Temizleyeceksin lan,” dedi. “Senin işin benim dediğimi yapmak. Senin üstün benim. Temizlemezsene işin falan yok.”

“Peki,” dedim. Temizleyecekmiş gibi otobüsün arkasına doğru gidip sonraki durakta hiçbir şey demeden otobüsten indim. Tam da merkeze gelmiştik. Parkta bizim pankları buldum. Sağdan soldan para toplayıp sarhoş olduk. Bak yine işin ucu toplayıcılığa çıktı.”

“Mağara adamlığından kaçamıyoruz,” dedim.

“Evet ama, öyle herhangi bir mağara adamı değil. Kaptan Mağara Adamı!”

“Peki senin Tito?” dedim.

“Dur bi’ düşüneyim.” deyip ateşe biraz daha tahta attı.

“Hah,” dedi. “Bir ara küçük butik şarapçımın birinde çalışıyordum. Tek işim şişelere etiket yapıştırmaktı. Sabahtan akşama kadar etiket yapıştırıp kasalara diziyordum şarapları. Dünyanın en sıkıcı işi. Bedava şarap bile vermiyor. “%20 çalışan indirimiyle alabilirsin” diyor yavşak herif. O kadar indirimle bile saçma sapan pahalı şaraplar zaten, alınacak gibi değil.

Neyse bir gün bu herife bana verdiği maaş fazla geldi. Aldığım on beş bin pesoyu hak etmediğime kanaat getirdi. Parça başı ödeme yapacağını söyledi. Artık nasıl hesapladıysa bir birim fiyat hesapladı. Ben de o gün gittim, herife gıcık olduğum için de iyice gaza geldim hayvan gibi yapıştırmaya başladım. Ama zaten işi hızlandırmak için yapabileceğin fazla bir şey yok. Eğri büğrü oluyor, aceleden elin ayağına dolaşiyor, söküp tekrar yapıştırıyorsun, sonunda değişen bir şey olmuyor. Ben de normal çalışma temposuna döndüm. Zaten acele etmeme gerek de yokmuş. Günün sonunda bir hesapladık, alacağım para seksen beş bin çıktı! Mırın etti kırın etti. Gitti tek tek bütün kasaları kontrol etti. Etiketlerde bir kusur aradı, bulamadı.

“Elli bin vereyim” dedi.

“Bu anlaşmayı ben önermedim. Ben on beş bine çalışıyordum zaten, benim maaşımı durup dururken sen değiştirdin. Şimdi vereceksin,” dedim.

“Herif mecburen verdi. Sonra da maaşı tekrar eski şekline çevirmedi. Onun yerine beni kovdu. Birkaç hafta sonra da şans eseri benim işimi yapan adamla tanıştım. Bolivyalı göçmen. On bine çalışıyor. Bu hikayeyi de anlattım. “On bine çalışma,” dedim ama yapacak bir şey yok. Kalıcı oturma izni alabilmeleri için üç yıl mı ne aynı işverenle çalışmaları lazım.”

“Iquique’de çok vardı Bolivyalı,” dedim. “Üstelik de on bin de değil, otelde sekiz bine çalışıyorlardı.”

“Ee, senin çalıştığın en saçma iş hangisiydi?” dedi Seymour.

Çocukları dinlerken bir yandan da kendi anlatacağım hikayeyi hazırlıyordum. Ama bir türlü karar verememiştim. Hapishanede çaldım. Kütüphanede, Yemekhanede... Ama hiçbirini ilginç değil. Hepsisi de birtakım yöneticilerin müziğin nereye ait olduğuna karar verdikleri kültürel programlar. Anlatması bile sıkıcı.

“Hah!” dedim. “Cenazede çalmıştım bi keresinde. Sokakta çalarken birileri yanıma yanaştı. Arkadaşları ölmüş. Halı saha

takımıymış bunlar. Ölen de takım arkadaşlarıymış. Beni trompetle gördüler ya. Adamın cenazesinde trompet çalınsin istiyorlar. Mezarlığa gittik. Trompet eşliğinde adamı gömdüler. Ölen adam kola-bira içermiş. Onun anısına kola-bira içtik. Sonra oradan halı sahaya geçtik. Ben çalarken bunlar saygı duruşunda durdular. Sonra da meftanın anısına maç ettiler. Kazandığım en acayip yevmiyelerden biriydi.”

“Ateş sönüyor,” dedi Tito.

Gus da “Ben yatayım artık,” diye kalkıp içeri geçti.

“Bir saniye,” dedim. “Bir tane daha anlatacağım. Şimdi aklıma geldi, esas güzeli bu. Akordiyona yeni başlamıştım. Birisi numaramı başka birisine vermiş. “Yeni başladım, fazla bir repertuarım yok falan filan,” dediysem de adam “acil,” dedi. Mutlaka bir akordiyoncu olması gerekiyormuş. Birisi iptal etmiş, son dakikada da kimseyi bulamamış. Zaten bir-iki tane vals çalmam icap ediyor. Özellikle de Talijanska’yı istedi ki o da zaten ilk öğrendiğim şarkı. Güzel de bir para teklif etti. İki şarkı için hiç alamayacağım bir para.

“Şimdi bu adam bir kıza evlenme teklif edecekmiş. Onun için küçük bir lokantayı kapatmış. Sadece şef garson olacak, ben olacağım. Mum ışığında yemekler gelecek, adam bana bir işaret verecek, ben çalacağım, adam evlenme teklif edecek. Çok romantik, çok sevimli. Eh, hadi yapalım bakalım, gençleri evlendirelim dedik. Üstelik parayı da önden verdi.

“Şimdi ne beklersin? Adamın sevgilisidir, araları iyidir. Evlenme teklif etmek için böyle bir jest yapmış. Çocuklarımıza anlatırız falan diye düşünüyordur. Di mi? Öyle değil işte. Kızla adamın arasında hiçbir şey yokmuş. Aynı büroda çalışan iki kişi bunlar. Öyle bir tanışıklıkları bile yok. Artık adam nasıl bir şizofrense, nasıl filmler izleyerek büyüdüyse, kızlarla çıkma, sevgili olma falan filan gibi şeylerden hiç haberi olmamış herhalde. Kızı uzaktan görmüş aşık olmuş. Filmlerden, kitaplardan gördüğü kadarıyla; romantik bir ortamda kıza evlenme teklif ediyorsun, kız da kabul ediyor, bütün olay orada başlıyor sanmış. Bir şekilde de bürodaki kıza yemeğe gelmeye ikna etmiş.

“Şimdi biz bütün bunları bilmiyorduk tabi ama kızın halinden, tavrından bir şeylerin yanlış gittiğini anladık. Düşünsene, hiç tanımadığın biri seni yemeğe davet ediyor. Normal bir akşam yemeği sanıyorsun. Bir gidiyorsun, lokanta bomboş, mumlar falan... Garson kızın paltosunu aldı. Kız biraz tedirgin gibi. Oturdular.

“Ne oluyor yahu?” dedi kız. “Neden böyle bir organizasyon yaptın?”

“Yemekler gelsin, sonra bir sürprizim olacak,” dedi adam.

“Ne sürprizi yahu? Manyak mısın sen?”

Adam bozuntuya vermemeye çalıştı.

“Şarabı koyalım,” dedi. “Özel açtırdım bunu, bin dokuz yüz doksan dört, Cabernet. Maestro!”

Garson gelip şarabı doldurdu.

“Ben kalkayım,” dedi kız.

Adam paniklemeye başladı. Bana işaret etti. “Üstat!”

Ben valsleri çalmaya başladım. Adam alelacele cebinden yüzük kutusunu çıkardı. Kız yüzük sanki suratına çarpmış gibi öyle ani kalktı ki sandalyesi yere devrildi. Garson zaten olayın gideceği yeri sezmiş kızın paltosunu getirmişti. Giysin diye tuttuysa da kız paltosunu bir hışımla çekip aldı garsonun elinden. Kapıyı çarparak lokantadan çıktı.

Ben zaten kız masadan kalkar kalkmaz çalmayı bırakmıştım. Üçümüz uzunca bir süre susup durduk.

Sonunda adam “Kadınlar işte,” dedi. Cevap veremedik. Daha sonra “Eh bunların hepsinin parasını verdim madem. Oturun da beraber yiyelim bari.” diye bizi masaya davet etti.

Doksan dört Cabernet’yi içtik. Ardından bir tane daha geldi. Ordövrleri, aperatifleri meze yapıp yedik. Kızın porsiyonunu şef garsonla ben paylaştık. O kadar hazırladığım valsler boşa gitmesin dedim. Ben çaldım, adamla şef garson dinlediler. Şef garson ağladı. “Bu benden,” diye bir şişe şarap daha getirdi. Kederimiz dağılsın diye biraz da oyun havası çaldım. İşin aslını da orada öğrendik.

“Nasıl yani? Bu kız senin sevgilin değil mi?” dedim.

“Yoo,” dedi.

“Öyle şey olur mu lan?”

“Bence biraz zamana ihtiyacı var. Biraz düşünsün, kararını versin.”

“Oğlum sen manyak mısın? Kızın nasıl çıktığını görmedin mi? Hangi evrende yaşıyorsun?” dedim.

Şef garsonla ikimiz beraber uğraştıysak da adamı yirmi birinci yüzyılda ilişkilerin nasıl yürüdüğüne ikna edemedik. Kafamız açıldı. Adama parasını iade etmeyi teklif ettim, almadı. “Bir daha aşık olduğunda sen yine de kıza evlenme teklif etmeden önce bir kahve içmeye çağır,” dedim. Evlere dağıldık.

“Hiç komik değildi bu Turco,” dedi Seymour. Gözlerinde yaşlar vardı.

“Yirmi birinci yüzyılın olayını ben de anlamadım açıkçası,” dedi Tito. “Öyle olsa ne güzel olmaz mı? Sokakta bir kıızı görüp beğeneceksin, gidip evlenme teklif edeceksin.”

“Yine bir nevi mağara adamlığı,” dedim. “Bak ateşin bekçiliğini de iyi yapamadık. Söndü sönecek. Bizden mağara adamı da olmaz.”

“Tito, kasa yok mu daha sizin evin arkasında?” dedi Seymour.

“Valla karanlıkta görebildiklerimin hepsini getirdik. Bugünlük bu kadar herhalde.”

O sırada Gus’un odasından gıcırtilar gelmeye başladı. Bir gümbürtü duyuldu, duvar sallandı. Sonra kırılan bir şeyler... çatırtilar... Biraz sonra da kapıda, elinde penceresinin önünden söktüğü mdf parçalarıyla Gus göründü. Parçaları ateşe attı.

“Gitmiyorum lan işe mişe. Yazın iş mi olur!” deyip kendine bir şarap doldurdu. Ateş tekrar büyüdü.

≈

≈

CAMSİL

≈

“Yola çık!” diyor Alex.

“Ama, önce vize almam lazım, vize almak kolay değil,” diyor çocuk.

“O zaman vizeyi almak için gerekenleri yapmaya başla, sonra da yola çık!” diyor Alex.

“Ama, önce biraz para biriktirmeliyim.”

“Gir bi işe, harcama, biriktir paranı, çık yola.”

“Ama okulum var bir yandan da. Düzgün bir işe girebilmek için okulu bitirmem lazım önce.”

“Bahaneler bulup duruyorsan demek ki gerçekten istemiyorsun. Önce ne istediğine karar vermen lazım. Fransa’ya gitmek istiyorum, Mont Blanc’a tırmanmak istiyorum, para kazanmak istiyorum, üniversiteyi bitirmek istiyorum... O lazım, bu lazım diye erteleyip durursun. Bir de bakmışsın ki yaşlanmışsın.”

Alex’in bu kişisel gelişim yaklaşımı on dokuz yaşının heyecanıyla çok hoşuma gitmişti. İşte böyle yaşayacaksın hayatı! diye düşünmüştüm. Bahaneler uydurmadan yola çıkacaksın. Tabii ki Alex hayatında herhangi bir ülke sınırından reddedilmeyi bırak, tek bir vize başvurusu bile yapmamış. Ne dediğini bilmiyor, dünyadan haberi yok. Karşısındaki çocuğun geri zekâlı olması biraz da haklı olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Fransa vatandaşıyla T.C vatandaşının yola çıkması aynı şey değil. Yine de Türkiyelilerin, imkanlardan öte, bir şeyleri bırakıp, bir şeylerden vazgeçip dünyaya açılması çok kolay olmuyor. Oturduğu yerden şikayet edip duran, engelleri, rahatını bozmamaya bahane eden çok. İlla çıkmak istiyorsan, bir yolunu bulup yola çıkarsın. Nasreddin Hoca’nın dediği gibi: “Sen de haksızsın, o da haksız.” Aman hocam, sen de herkesi haksız çıkardın? “Kes lan! Sen de haksızsın! Dünya haksız.”

“Arjantin’den buraya kadar elinde camsille mi geldin?” dedim.

“Hayır tabii ki,” dedi Ezekiel. “Peru’dan buraya kadar elimde camsille geldim. Arjantin’den Peru’ya kadar benim de her gezgin gibi bir makrome takı tezgahım vardı. Yarı değerli taşlar maşlar. Cusco’da sırt çantasını çaldırınca hepsi gitti. O zaman, tekrar malzeme alana kadar böyle idare edip para biriktireyim diye trafik ışıklarında cam silmeye başladım. Ama para birikene kadar bir de baktım ki bu işe alışmışım. Tezgahı geri kurayım diye taş satan bi elemana gittim. Öyle teker teker seçiyordum, birkaç boy lapi lazuli, üç-beş ametist, ay taşları falan... Her zamanki şeyler işte. Sonra aklıma dank etti. Bunlar TAŞ! Sırtımızda taş taşıyoruz yahu! Tezgah varkenki sırt çantamı düşündüm, bir de şimdiki çantamı. Şimdi sadece çadır, uyku tulumu, cam sileceği var. Çalınacak bir şey de yok. Dertsiz, tasasız. Üstelik baktım haftalardır böyle böyle gayet güzel geçiniyorum. Trafik ışıklarına gidip bir cigara sarıyorum, altı saat göz açıp kapayana kadar geçmiş. Hostel parası, yemek parası çıkmış da üstüne artmış bile. Almadım ben de taş maş. Böyle devam ettim. Tijuana’ya kadar da silinmedik cam bırakmayacağım.”

Manizales’te parkta Ezekiel’le oturmuş rom içiyorduk. Güney Amerika’da Arjantin ve Şilililer dışında hippiler pek yola çıkmıyorlar. Sınırlar herkese aynı derecede açık. Para desen hiçbirinde yok. Ama Kolombiyalılar, Perulular nedense kıtayı fazla gezmiyorlar. Kültür meselesi belki. Arjantinli cebinde on peso da olsa her türlü doğduğu şehirden çıkıp mace-rayaya atılıyor. Genelde her hippinin bir A, B ve C planı var. Biraz takı yapıp satarım, tezgah açtırmıyorlarsa otobüslerde gitar çalarım, olmadı trafik ışıklarında lobut çeviririm, o da olmazsa bisküvileri ezip şokellayla karıştırıp tatlı yapar tepsiye koyar satarım... Ama A’yı B’yi bırakmış sadece Z planıyla dolaşanı ilk defa görüyordum. Cam silerek!

Eski teleferiğin yanındaki parkta oturuyorduk. Bütün ser-serilerin buluşma noktası. Belediye betondan masalar koymuş. Torbacılar da masa masa dolaşıyor. Eze garson çağırır gibi çağırdı adamı.

“İki gram perico versene,” dedi.

“On beş bin peso moruk.” dedi torbacı.

“Amma yaptın ha, Arjantin aksanını duyunca hemen fiyatı yükselt. Turist değiliz oğlum biz de sokak çocuğuyuz. İki gramın fiyatını biliyoruz.”

“Sana özel bir durum yok moruk. Herkese aynı fiyat. Ayağına kadar getiriyoruz sonuçta. Daha ucuzunu bulabiliyorsan oradan al.”

“İyi, ver bakalım.”

Baş parmağıyla işaret parmağının arasındaki çukura bir parça koyup çekti. Sonra torbayı bana uzattı. Reddettim. (Valahi bu yazdıklarımı annem okuyacak diye demiyorum. Gerçekten sevmiyorum kokaini, esrarı. Uyuşturucu karşıtı değilim. Sadece sevdiğim uyuşturucular bunlar değil.) Romdan devam ettim. Yağmur başladı. Sığınacak bir yer aramak üzere aşağı doğru yürümeye koyulduk.

“Peki canın sıkılmıyor mu?” dedim. “Başka bir tatmin aramıyor musun?”

“O dediğin tatmin meselesi değil aslında. Gurur meselesi. Takı satmak da çok önemli bir şey değil. Toplumda ne fonksiyonu var ki? “Üretim” diyorsun, üretiyorsun. Ara sıra içinden geliyor, neredeyse sanat eseri sayılacak parçalar yapıyorsun. Ama vaktinin çoğunu aynı bileklik ve kelebekleri yaparak, hatta dur, esas vaktinin çoğunu o bileklik ve kelebekleri satmaya çalışarak geçiriyorsun. Ha üretim mi üretim. Kutsal, hazret-i üretim. Vasıflı bir iş yapmış oluyorsun, kendini toplumda bir yere koyuyorsun. Vasfınla var oluyorsun. Kendini vasfınla tanımlıyorsun. Diyorsun ki: “Boş değilim ben.” “Takı yapıyorum, değerim var,” diyorsun. “Ben varım,” diyorsun. Halbuki sen her türlü varsın. Sen sensin. Toplumsal işlevse işlev: Camların da silinmesi lazım. Ben de hala aynı benim. Cam silerken, takı yaptığımdan aşağı bir ben değilim

ki. İşte bunu anladıktan sonra, karnım da doyuyorsa, çantamda taş taşımama gerek yok.”

Sokaklar boşalmıştı. Bir saçak altına oturduk.

“Üretimi boş ver zaten.” diye devam ettim. “O kapitalizmin işi, çalışmayı kutsaması. Ben onu demiyorum. Ben kendin için diyorum. Yaratıcılık? En azından zaman zaman da olsa yaratıcılığını ortaya koyabilsen, mesela arada makromeyle eşi benzeri olmayan bir parça ortaya koysan, yaptığın işten kendin için bir doyum almaz mısın?”

“Yaratıcılık mı?” dedi. “Yaratıcılığı neden mesleğinde ortaya koymak zorunda olarsın ki? Bak, dedim ya sana: Vaktinin çoğu kelebek bileklikleri satmakla geçiyor. Hep satış. Yaratıcılığa sıra gelemiyor ki. Sanatçılar bile satışta. Ressam desen galeri açılışı, sosyal medya, sağda solda network kurma çabaları... Olay mesleğin olunca hep satış düşünüyorsun. O ressam, resmi yaparken bile kime satılabileceği ihtimalini aklından çıkarabilir mi sence? Sen mesela, bugün nerede çaldın? Hiç kendi besteni çaldın mı?”

“Lokantalarda çaldım ve tabii ki bestemi çalmadım. Ama hostelde bestelerim üzerinde çalıştım.”

“E peki, dışarıda cam silseydin de hostele dönünce bestelerin üzerinde çalışsaydın? Değişen ne? Hem yaratıcılık meselesi neden sadece sanatçıya özgü düşünülüyor ki? Yaratıcılık deyince illa beste, resim, roman falan olması gerekmiş gibi. Halbuki ben gider silerim camlarımı, sonra akşam arkadaşlarla buluşurum, bir cigara sararız, bir espri yaparım, herkes altına sıçar. Sabaha kadar güleriz. Yaratıcılık burada. Senin dün, hosteldeki Şililiyi etkileyeceğim diye anlattığın hikayeler de yaratıcılık. Her günün her anı yaratıcılık. Eline bi’ gitar aldın diye kendiliğinden olmuyor. Lokantalarda akordiyon çalınca hiç olmuyor. Hatta yaratıcılığın tam tersi oluyor. İş haline getirmeye çalışınca ister istemez yarattığının satışına odaklanıyorsun. Haklı olduğumu da bal gibi biliyorsun. Şimdi itiraz etme de şu cigaradan iç. Biraz kafanı dağıtman lazım. Her şeyi takıntı yapıyorsun.”

Sardığı cigarayı uzattı. Ben yine de reddetdim. Belki de dağıtınam lazım ama o şekilde değil. O beni aşırı darmadağın ediyor sonra işin yoksa saatlerce topla dur.

“Bununla dağıtıyorum ben. Sen rahat ol,” deyip romdan bir ağız dolusu daha içtim. Yağmur başladığı gibi ansızın dindi ama sokaklar bomboş kalmıştı. şaşkın şaşkın dolaşan bir gringo yanımıza yanaştı.

“Hola... es possiibre comprar un poco de.. ee.. meyyrda.. ee.. cokeyn?”

Ben tam yukarı parkı tarif edecektim ki Eze araya girdi.

“Yes man. You give me money. I buy you cocaine.”

“Ee.. How much?”

“Fifty lukas.”

“Naah.. It’s too much!”

“Look man! A lot of rain. You no find cocaine. Is expensive. Fifty lukas. You give me. I buy you.”

“Ok then.” deyip parayı verdi.

“Five minutes, you wait, I come” dedi Eze. Sonra bana döndü: “Gel alıp gelelim.”

Yukarı parkta pek kimse yoktu ama yağmur diner dinmez torbacı çıkıp köşede yerini almıştı. Hizmette sınır yok! On beş bin pesoya iki gram kokain aldık.

“Heriften elli luka alıp on beş lupalık kokain mi vereceksin?” dedim. “Zalimsin.”

“Hayır, heriften elli luka alıp on beş liralık kokain çekeceğim, üstüyle de rom alacağım.”

“Oo, tam dolandırıcılık yapıyoruz. Hadi bakalım!”

“Bıktım be. Her tarafta “esposiible, esposiible” diye geziyorlar. O elli luka ona koyar mı sanıyorsun? On beş dolar ediyor. Amerika’da on beş dolara ne alıyormuş bakayım?”

Arada İspanyolcamı iyice doğrultma fırsatı bulunca da kaçırmayayım dedim. Çünkü “es posible” bana o kadar da ab-sürt gelmiyordu.

“Doğru ‘es posible’ saçma,” dedim bilmediğimi çaktırmadan. “İngilizceden dümdüz google translate yapıyor. Onun tam doğru karşılığı ne olur ki?”

“Puedo var, quiero var. İlla posible diyeceksen seria posible var. Öğrenene kadar da kimseye kokain mokain yok!”

Çocukken Tarlabası’na saf saf esrar almaya gittiğimizde bizi tokatlayan tipler kimdirler, ne yer ne içer, nerede yaşarlar diye merak ederdim. Bizmişiz. Kokaini alıp yukarı devam ettik. Bakkallar kapalı olduğundan, dışarıya şişeyle satış yapan bir düşkünler barından fahiş fiyata iki tane otuz beşlik rom, sigara migara... nevaleyi doğrulttuk. Bir merdivene oturup soframızı kurduk. Kurduğumuz gibi de biri damladı.

“Bir sigaranız var mıydı abi?”

Ben, “Yok kardeş,” diye tersleyemeden Eze çıkarıp bir sigara verdi. Bir de üstüne rom ikram etti. Ben tam da sanat manat felsefe parçalayacağız diye heyecanlanırken oturup herifin yarısı palavra yarısı deli saçması hikayesini dinledik. Adı ‘Puma’ymış. Savaş yüzünden köyünden kaçmış. Cep telefonundan bilgisayara her şeyi tamir etmeyi biliyormuş. Şimdiki çalıştığı patronu ona aşırı lüks bir oda ayarlamış. Sonra gerilla-paramiliter konularına girdi. Orada da anlaşılmayan bir sürü deli saçması. Gerillalar paramiliterlerle beraber çalışıyormuş. Kokaini biri üretip diğeri satıyormuş. Senatörler zaten işin içindeymiş. Amerika başkanı da mevzuya dahilmiş... bir sürü bunun gibi ıvr zıvır. Ne sordu, ne dinledi, hep konuştu, durmadan konuştu. Bir saat kadar sonra da rom şişesinin dibi görününce müsaade isteyip gitti.

“Kolombiya’nın da bu derdi var işte,” dedim. “Deliler salça olmadan oturup iki dakika bir şey konuşamıyorsun.”

“Niye canım?” dedi Eze. “Ben gayet ilgiyle dinledim Puma’nın hikayesini.”

“Yahu her zamanki deli saçması, komplo teorileri. Bak mesela ben de bu ülkenin iç savaşının ayrıntılarını çok merak ediyorum. Gazete haberinden yahut FARC ya da devlet propagandasından öte, yaşayan insanların dilinden dinlemek istiyorum. Objektif bir bakış açısından görmek istiyorum. Ama

hep böyle saçma sapan şeyler çıkıyor. Sürreal bir durum anlatıyor herkes.”

“Belki de saçma sapan, sürreal bir savaş olduğundan olabilir mi?”

Şişeyi ters çevirip, dibinde kalan birkaç damla romu ağzıma döktüm.

“Olabilir,” dedim. “Belki de taraf olamayıp da ortasında kalan herkesi delirtiyordur. O yüzden de akli selim bir yorum duyamıyorumdur. Mümkün mü gerçekten böyle bir şey? İnanmak istemiyorum. Yine de gerillanın birtakım ideallerle yola çıkan insanlar olduğuna, yaptıkları şeylerde de o idealleri temel aldıklarına inanmak isterim.”

“Evet ama silahlı örgüt ister istemez yozlaşıyor, yolsuzlaşıyor.”

“E abi devlet de yoz, devlet de yolsuz. Hiç kimse devleti kaldıralım demiyor.”

“Onu da biz diyoruz işte. Puma da onu diyor aslında. Derdini azıcık senin gibi anlatabilse tam da onu diyecek.”

“Sen de amma abarttın Puma’yı. Allahın delisi işte. Hem o kadar sevdiysen muhabbeti ikinci şişeyi neden çıkarmadın?”

“Ahaha,” diye gülüp cebinden ikinci otuz beşliği çıkardı. “Hayırseverlik de bir yere kadar canım.”

Artık yorulmaya başlamıştım. Eze romu kokainle dengeliyordu ama ben dümdüz sarhoş oluyordum.

“Ben bu şişeyi de içip giderim herhalde.” dedim. “Senin otel neredeydi?”

“Otelden çıktım ben. Yarı sabah yedide Cartagena’ya otobüsüm var. Boşuna hostel parası vermeyeyim dedim. Otorgarda yatarım diyordum da aslında gel şu Chipre tepesine çıkalm! Batıda bütün Eje Cafetero önünde açık duruyor. Oradan güneşin doğuşunu seyretmek istiyorum.”

“İyi, yürüyelim o tarafa,” dedim. “Benim otel de o tarafta zaten. Olmadı ben kaçırım. Sen devam edersin.”

“Yoo, kaçmak yok.” dedi. “Bu yola beraber çıkıyorsak, sonuna kadar.”

“İyi peki, sonuna kadar olsun,” dedim. Olmadı kaçırım. Aşağı doğru yürümeye koyulduk. Bir süre sessiz ilerledikten sonra dilinin altındaki baklayı çıkardı Eze.

“Aslında bir sebebi daha var Puma’yla bu kadar konuşmamın. Bu adamları gördükçe biraz suçluluk da hissediyorum. Biz gülüp eğleniyoruz. İdeolojiymiş gibi ‘gezzinim’ diyoruz. Geçip gidiyoruz. Ama hiçbir şeye dokunmuyoruz. Hiç kimse-nin hayatına bir etkimiz olmuyor. Keyfimizce yaşayıp gidiyoruz. Gezzinlik dediğimiz şeyin hiç kimseye faydası var mı? Bencilce, sikimizin keyfine yaşayıp gidiyoruz. İşte o yüzden de ne zaman böyle dipte yaşayan birine denk gelsem oturup dinliyorum. Kaç saat konuşursa dinliyorum. Madem bir işe yaramıyorum en azından bu işe yarayayım diye.”

“Yanlıştın!” dedim. “Varlığın yeter. Senin burada olman yeter. Örnek oluyorsun, ilham veriyorsun, cesaret veriyorsun. Bak Arjantin’den herkes yola çıkıyor. Kolombiya’dan neden çıkmıyor? Arjantin’in ekonomisi çok muhteşem de hippiler para biriktirip tatile mi çıkıyor? Hayır. Sanki Arjantin’e geri döndüğünde Avrupalı gibi işsizlik maaşı mı alacaksın? Yok. E o zaman neden Perulular ülkelerinden çıkmıyor? Vize de yok bir şey de yok. Korku var işte. Bu düzen herkesi korkuyla yerinde tutuyor. Sen de o korkuyu çözüyorsun. Belki de sadece buradan gelip geçişimizle en önemli şekilde dokunuyoruz hayatlara.”

“E ama sen Puma’yı dinlemek bile istemedin.”

“Ben o kadar dokunmuyorum demek ki. Sen daha çok dokunuyorsun. Ya sikeyim Puma’yı, herkese de dokunacağız diye bir şey yok. Dokunulacak insan var, dokunulmayacak insan var. İlla hayatlara dokuncaz diye her hıyarın deli saçması muhabbetine katlanacak değiliz ya. Off, amma çok dokunmak dedim. Ver şu romu, ağzımı çalkalaycam.”

Şişeyi kafama diktim.

“Motherfucker! Give me my money back or I’ll fuck you up.”

Bir de baktım gringo yanında bir arkadaşıyla karşımıza dikilmiş.

“Bir saniye! Sakin! sakin!” dedim.

Eze’ye baktım, elini ceketin iç cebine atmış bıçağın sapını gösteriyor. “Gel lan gel orospu çocuğu!” diyor.

Gringolara baktım. Kendilerinden o kadar emin değiller. Cüsse olarak üstünlük sağladıklarından işin kendiliğinden çözüleceğini düşünüyorlardı herhalde. Ama şimdi biraz tereddütlüler.

Gringo olabildiğince horoz gibi kabarıp bir daha denedi: “You took my money man. Give it back!”

Bir elimle Eze’nin omzuna dokunup araya girdim. Madem Hollywood filmi çekmek istiyorlar, çekelim bakalım.

“Bir saniye arkadaşlar,” dedim. “Sanırım basit bir hesap hatası olmuş. Hemen hesapları düzeltelim. Şimdi senin cebindeki bıçak kaç santim? Benim cebimdeki ufak. Yaklaşık sekiz santim. Bu kadar.” deyip çakımı çıkarıp açmadan gösterdim. Cebime geri koydum.

“Fakat bu arkadaş biraz paranoyak. Sürekli birtakım gringoların onu dövmek için peşinde olduklarını düşünüyor. O yüzden de daha büyük bir bıçak taşıyor. Kol gibi. Yaklaşık otuz santim diyelim. Şimdi sizin cebinizdeki bıçakların santimlerini toplayın, karşılaştırıp hesabını yapalım.”

“Yahut polis noktası şurada. Şimdi aksiyona girip gürültü çıkarmaya başlarsak onlar da dakikasında damlarlar. Kokain paramı çaldılar diye şikayette bulunmak ister misin? Ya da ben sarhoş gringo olay çıkarıyor diye şikayette bulunsam? Derdini anlatabilecek misin? Es possible beni bırakın gideyim mi diyeceksin? Kolombiya’da nezarete hiç kaldın mı? Lonly Planet’ta yazıyor mu?”

Omuzları düştü. Kazandığımı anladım, şımarımdım.

“Hesabınızı yaparken iki yudum bir şey içmek ister misiniz?” diye rom şişesini uzattım.

Gringo, “Fuck this shit man!” dedi yanındakine. “Let’s get the fuck out of here.”

“Fuck you!”lar eşliğinde bize sırtlarını dönmeden yan yan uzaklaştılar.

Gittiklerinde adrenalin geri çekilince derin bir nefes verdim. Sanki son beş dakikadır nefes almıyormuşum gibi geldi. Soluk soluğa kaldım.

“Yuh be!” dedim Eze’ye. “İyice iş aç başımıza. Hem adamların parasını çal bir de üstüne bıçakla. Psikopat mısın oğlum sen?”

“Tabi oğlum!” dedi. Eli hala cebinde, bıçağın sapındaydı. “Sen araya girmesen çok fena façasını bozacaktım şerefsizin. Temize havale edecektim ikisini de,” dedi.

“O ne be?” dedim. “Laflara bak. Mafya mısın, tetikçi misin sen?”

“Hayır, anlamadım.” dedi. “Temizleyecektim herifleri,”

“Ne diyorsun lan?” diye bağırdım. “Temizlemek ne? Arjantin argosu mu? Şimdi senin sikindirik Buenos Aires sokak ağzlarına hiç gelemem.”

“Anlamıyorsun beni Kerito” diye elini cebinden çıkardı. Elinde cam sileceğini tutuyordu.

“Camsille tertemiz edecektim gringoyu! Sana şükretsin.”

≈

≈

Narkos

≈

Türk dizileri bütün Latin Amerika'yı sarmış. Şili'ye gittiğimde herkes bana Onur'u soruyor. –Onur'dan ne haber? – Onur naaptı? –Onur'a ne olacak?.. Onur kim lan? Bi' dizinin bi' karakteriymiş. Yağmurdan kaçıp doluya tutuldum. Ezel, Bin Bir Gece, Muhteşem Yüzyıl, Elif, Que Culpa Tiene Fatmagül?

Türkiye'de durum daha da vahim. Herkes Netflix'te Narkos izliyor. Kolombiya hakkında tek bildikleri Escobar. Türkiye'ye geleceğimi duyunca herkes, sanki memleketten tulum peyniri ister gibi kilo kilo kokoyin sipariş etmeye başladı.

Biz Bogotálıyız olum. Onlar hep Medellin'in işleri. Escobar'ın memleketi Antioquia (bildiğin Antakya) önce narkotrafiğin merkezi sonra da Uribe ile neo-faşizmin, paramilitarizmin kalbi. Havasında mı suyunda mı, kesin bi bokluk var.

Ama şehir, uyuşturucu ve yolsuzluktan akan parayla çağı yakalamış, Kolombiya'yı sollayıp muasır medeniyetler seviyesine gelmiş. Kozmopolit, modern bir yer olmuş. E, herhâlde. Zaten uyuşturucu kaçakçılığı da faşizm de öyle keyif için yapılan işler değil. Çok müthiş bir para akıyor. Hele şimdiki duruma bakınca Escobar'ın dandik çetesine organize suç örgütü bile denilemez. Çok dağınık. Uribe ve mahdumları olayı çok daha güzel organize etmişler. Mafyayı devlet yapmışlar. Uyuşturucular bi' taraftan aksın, terörle mücadele adı altında FARC'ı kenara it, paralar bize kalsın. Tabii ki paranın çoğu birkaç kişinin cebine giriyor. Ama Medellin de bu kadar bolluktan taşanlarla kalkmıyor.

Neyse. Politikayı bırakıp, olanları olduğu gibi anlatayım: Medellin'e konsere gidiyorum. Yıllar önce grupla gezerken kısa bir süre kalmıştık ama çok tatsızdı. Sokaklarda da pek çaldırmadıklarından kısa sürede bıkip yola devam etmiştik.

Ama bu sefer iki tane konser ayarladım, mekanlarda çalacağım. Tek başıma. Medellin’li arkadaşım Andrea da açılışı yapacak.

Şehre vardım. Andrea’nın bana söylediği evi bulup eşyalarımı bıraktım. Çalacağım mekanı görmeye gittim. Medellin’i ilk defa dolaşıyorum. Gözüme bir şeyler yanlış görünüyor. Bu sokaklarda bir acayiplik var. Zaten rakım 1.800, hava hep bahar. Sokaklarda bol bol ağaçlar. Kolombiya ortalamasından biraz daha temiz. Olabilir, belediye çalışıyor, düşük ihtimal ama çalışabilir. Sokaklarda yatan insan pek yok. Gündüz vakti, normaldir. Ee? Acayip olan ne? Sonunda buldum: Arabalar! Her tarafa arabalar park etmiş! Kolombiya’da olacak iş değil! Hiç kimse Kolombiya’nın hiçbir şehrinde sokağa arabasını bırakamaz. Hangi mahallede olursa olsun. Çünkü en zengin mahallenin bile hemen iki sokak yanında fakir mahalle başlar. Dikenli tellerle çevrili sitenin etrafını gecekondu sarar. O sitenin yan sanayisi yerlerini alır: Evlere temizliğe gidenler, arabaları yıkayanlar, şoförler, mahallenin bakkallarında, dükkanlarında çalışanlar, sokakta sandviç, sakız, sigara satanlar, dilenenler ve tabii ki biraz da cüzdan ve oto teyp çalanlar. Aklım almıyor. Arabanızı nasıl sokakta bırakırsınız? İlk fırsatta bunu soracağım. Derken olay iyice acayipleşti. Sokakta kafeler! Masalar sandalyeler. Bu ne cüret? Dakikada bir birileri gelip para istemeden, bir şey satmaya çalışmadan, çantanızı cüzdanınızı falan çalmadan nasıl otursunuz sokakta? Polis sürekli devriye mi geziyor diye düşünüyorum; yarım saatte tek bir polis motoru görmedim.

Çalacağım mekan da artezanal biralar, quinoa kekleri falan satan hipster kafesi gibi bir yer çıktı. Sen And köylüsünün bulgur pilavını al, sağlıklı, tam tahıl besin diye on katı fiyata sat. Neyse, mekana gelenler Medellin’in kalburüstü kitlesi ve turistler. Bu mekanın da sokakta masaları var.

Neredeyse boş mekana çaldık. Önce sevgiliyle Andrea, sonra ben tek. Yine de içeride olanların hepsi konseri dinlemeseler bile garsonun masa masa dolaşıp topladığı giriş ücretini ödemeye itiraz etmemişler. Üçümüze de biraz para çıktı. Ben birkaç kişiye CD de satıp yevmiyeyi doğrulttum. Sonra bakkaldan rom alıp bir parkta oturduk.

“Bu normal mi?” diye sordum. “Sokakta masalar, arabalar... Bak şimdi de parkta oturuyoruz yarım saattir, kimse dlenmeye gelmedi.”

“Evet,” dedi Andrea. “Medellin böyle.”

“Sokakta yatan da yok?”

“Ah... Onun hikayesi biraz acı. On-on beş sene önce hepsini toplayıp toplayıp kamyonlara doldurup şehirden götürdüler.”

“Nasıl yani? Öldürüp çukurlara mı attılar?”

“Yok. Pereira’ya, Manizales’e ya da şehrin biraz dışına çıkarıp bıraktılar. Geri dönmemeleri için tehditlerle tabii ki.”

“Peki suç? Araba çalanlar evsizler değil sonuçta. Yani bir sürü hikaye duyduk sonuçta. Escobar zamanında dünyanın en tehlikeli şehriymiş de, tetikçi tutmanın fiyatı mermi fiyatından ucuza geliyormuş da... Oradan buraya nasıl geldi?”

“Ne olduysa son otuz yılda oldu,” dedi. “Bunlar ben doğmadan önce olan şeyler tabii. Ben Medellin’i hep böyle bildim. Yani tabii ki pis mahalleler var. Asla giremeyeceğin yerler var. Ama o mahalleler kendi içinde. Sular birbirine karışmıyor.”

Sular birbirine karışmıyor. Sınıfları birbirinden temiz biçimde ayrılmış bir şehir. Görünmez sınırları ihlal edenler kamyonu konulup Pereira’ya gönderiliyor. Haber alan yok. Pereira’dalar diye biliyoruz.

Ertesi gün Medellin’in sayfiye yeri Santa Elena’ya gittim. Orada bir barda çalacağım. Esas maksat Bogotá’dan çıkmak, şarkıları biraz daha geniş bir çevreye dinletmek olduğu için bütün mekanlarla çok ucuza ya da sadece giriş parasına anlaşıyorum. Yol, konaklama vs. hep kendi cebimden. Bulduğum hippo oteli de bara çok uzak. Otel dediğim, bir tane kırık döğük tahtadan kulübe. Ulaşım da sadece taksiyle. Şimdi eşyaları bırakmaya bi’ gitsem taksi şu kadar, sonra oradan mekana, sonra mekandan geri otele, sonra tekrar otelden otobüs durağına derken bütün parayı Santa Elena taksicilerine bırakıp döneceğim. Etrafı dolaşıp yakınlarda bir yer bakarım. Olmadı konserde gelenlere sorup kalacak bir yer bulurum diye

kumar oynadım. O da olmadı yanımdaki bütün kıyafetleri üzerime giyer, barın bahçesinde yatarım.

Eşyaları mekana bırakıp etrafı gezmeye çıktım. Bir yandan da rastladıklarına kalacak yer soruyorum ama bana söyledikleri yerler olacak gibi değil. Lüks oteller, eko-turistik tatil köyleri. Köprülerle birbirine bağlanmış üç katlı dev bir yapı, havuzu mavuzu da var ama her şeyi bambudan. Eko yani. Neyse, manzara güzel. Biraz daha yürüyeyim. Yürüyorum ama ne yana sapsam iki yanımda hep dikenli tel. Bir bu eksikti; karşıma dev gibi bir golf sahası çıktı. Palmiyeler, kum alanlar, sanki Beverly Hills'teyiz. Beverly Hills'i de bildiğimden değil. Golf sahası görünce aklıma bir tek o geliyor.

Ortama bak! Burjuva murjuva esrarkeşler. Bunların karşısına geçip bir de anarşist şarkılarımı söyleyeceğim. Mal mal yüzüme bakacaklar. Önceki günden de beter geçecek kesin.

Konser vakti geldi. Muhalif şarkım Una Organización. Genel olarak devletin aslında nasıl bir mafya olduğunu, Kolombiya özelinde ise Uribe'nin nasıl bir puşt olduğunu anlatıyor. Değeri anlaşılamayan bir şaheserim daha. Bir politik satir. İlk bölümü onunla bitirdim. İnanılmaz bir alkış koptu. Bu müzik işini Medellin'de mi tutturacağım yoksa?

“Teşekkürler,” dedim. “Şimdi bir ara vereceğim. Ama doyamayanlar için CD'lerim var. Alıp evinize götürüp bu şarkıları senede bir gün değil, her gün dinleyebilirsiniz. CD yetmez diyorsanız, beni de alıp evinize götürebilirsiniz. (kahkahalar) Ciddiyim! Koca Santa Elena'da çalgıcı esnafına ucuz oda kiralayacak otel bulamadım.”

Sonra CD'leri satmak üzere masa masa dolaşmaya başladım. İspanyol bir kız; “Paco Ibañez'i nereden biliyorsun?” diye sordu.

“Paco Ibañez'i bilmek demek, illa yüzünü görmek demek değildir, internetten mp3'ünü indirmek kafidir,” dedim.

“Ne?”

“Diyorum ki,” dedim. “Bu ne biçim soru? Herkes kendi ülkesindeki şarkıcıları dinleyecek diye bir kural mı var? Paco

Ibañez'i biliyorum, çünkü cahil değilim. Üstelik de müzisyenim. Müzik yapmaya başlamak için önce bi' milyon tane şarkı dinlemek gerekir. Ha o şarkı da Ibañez'in değil, George Brassens'in."

Sonraki masada bir kadın sahneden birinin doğum gününü kutlamamı istedi. Una Organizacion deli gibi alkışlanmış. CD'ler kapış kapış gidiyor. Keyfim yerinde. Sahneden doğum günü kutlaması isteği bile canımı sıkmadı. "Peki," dedim. "Adı ne? Angela, tamam."

İkinci bölüme

"Angela'nın doğum günüymüş," dedim. "Kusura bakma Angela bu şarkı biraz üzücü. Doğum gününü kedere bulamak istemem. O yüzden bir şarkı sabrediver. Bir sonraki şarkı sana hediye olunsun. Ama bunun sahibi başka."

Yine değeri anlaşılmayan müthiş romantik şarkım Antes de Irme'yi çaldım. İstemese de mecburen yola koyulan adamın hikayesi. Yine alkış.

"Nasıl? Çok efkarlanmadınız umarım?" dedim.

Sahneden doğum günü kutlanmasını isteyen kadın bir parmağını yüzüne götürüp gözünden aşağı bir yaş süzülür gibi bir hareket yaptı. Fark ettim ki bu şarkıyı yazarken tam da bu hareketi düşünmüşüm. Birisi bunu dinleyip parmağını gözüne götürüp, yanağından aşağı doğru kaydıracak. Vıcık vıcık melodram şarkılar gibi salya sümük ağlatmayacak. Kadın tam doğru anladı şarkımı.

Şarkılarımı böyle güzel dinleyen kitleyle konseri bir türlü bitiremedim. Elimdeki şarkılar bittikten sonra da aklıma gelen ne kadar oyun havası varsa hepsini yolladım. Sonunda barı kapatmak gerektiği için bitirdik konseri.

Enstrümanları kaldırdıktan sonra yaşlı bir hippy yanıma geldi.

"Senin konaklama sorununu çözdüm," dedi. "Benim kaldığım arkadaşlar, seni de misafir edebileceklerini söylediler. Tabii eğer daha iyi bir alternatif bulmadıysan."

Bar kapanıyordu, bir torba bira alıp ev yoluna düştük. Paco Ibañez'i bilen İspanyol da bizimle geliyor. Yaşlı hippy, Medellin'den bir modern sanatçı, ev sahibi, bir de ev sahibinin manitası bir İsviçreli, çok kozmopolit bir grubuz. Birisi bilgisayardan Kanka açtı. Yeni mıymıy akustik youtube modasından. Kızlı-erkekli sevimli, romantik düet şarkı.

“Bunu mu dinliyoruz?” dedim.

“Çok seviyorum bunu,” dedi ev sahibi.

“Aslında Kanka çok yeni bir şarkıcı sayılmaz,” dedi İspanyol. “Daha önceden farklı işleri-”

“Kime ne lan Kanka'dan!” dedim. Konserin başarısıyla coşmuşum. Cüret tavan yapmış. “Yemişim Kanka'yı. Bak! O kadar şarkı çalıyorum, aradan bir tek Paco Ibañez'i seçiyorsun. Kolombiya'dasın, oturup Kanka'dan bahsediyorsun. Müzik!” vurgu için bir-iki saniye sustum. “Müziği, burada icat ettik biz. İspanya'ya varan sadece yankıları. Haberiniz yok olaydan.”

İspanyol sustu. Cevap vermeye bile yeltenmedi. Biraz sonra modern sanatçı çocuk sazı eline aldı. Sanatsal-politik eylem planından bahsetmeye başladı. Kartonpiyerden dev çükler yapıp, beş on kişi Santa Elena'da dolaşmakmış planı.

“Süper, harika!” dedim. “Hiç lafını sakınmadan mesajı geldiğine oturtuyorsun.”

“Aynen öyle.” dedi.

“Mesaj neydi tam olarak? Ben anladım da, aramızda anlamayanlar olabilir, onlar için.”

“Absürt işte moruk. Yani hayat absürt. Santa Elena absürt. Hepimiz yarrağı yemişiz.”

Kokaini mi fazla kaçırmış yoksa İspanyol kızın ilgisini çekmeye çalıştığı için mi böyle fok balığa dönüşmüş? Bilemiyorum. Diyecek bir şeyim de yok. Absürt deyince akan diyaloglar durur. Ne zeka ile ne birikimle ne de kabalıkla bastırabileceğim. Spot ışığını almış, artık bu gecenin sonuna kadar susmaz. Zaten yorulmuş da. Yerimden kalkıp, yatacağımızı söyledikleri odaya geçtim.

Biraz sonra teker teker diğerleri de aynı odaya girip, sağa sola matları, süngerleri serip yattılar.

İspanyol döşegi benimkine biraz fazla mı yakın serdi? Acaba? Olabilir mi öyle bi'sey? Elimi battaniyenin altından uzattım. Hemen karşılık verdi. O kadar hakaretten, çıkışmadan sonra? Odadaki diğerlerini uyandırmadan sessizce seviştik. Yalan tabii. Sözde odadakileri uyandırmazsın ama odadakiler hep uyanır. Hıştırları, gıcırtıları, bütün sesleri dinlerler, ayıp olmasın diye bir şey demezler.

Demek ki Avrupalılar bu konularda rahat oluyorlar. Çok da ince eleyip, sık dokumadan gelişigüzel önüne gelenle canları çektiği gibi sevişiyorlar... ne güzel... diye düşünerek kendi döşegime geçip uykuya daldım.

Ağzımda pis bir tat, kafamda daha da pis bir ağırlıkla uyandım. Kalkıp mutfığa geçtim. Kahveyi içer içmez de aydınlandım. Tabi ya! Paco Ibañez'i nereden biliyorsun diye sormuyor. "Paco Ibañez'i ben de biliyorum, seninle ortak yanımız var," demek istiyor. Kanka'yı övmüyor. "Ben de müzikten anlıyorum, boş değilim, kültürlüyüm, birikimliyim, bana da bak," demeye çalışıyor. Hakaretlerime karşılık vermemesi de benden hoşlandığı için. Avrupalılar gelişigüzel sevişiyorlar öyle mi? Allah beni kahretsin. Pis herif. Yıllarca özenle bastırdığım gerzek öküz içimden fışkırarak çıktı.

Evdekiler teker teker uyandılar. Absürt sanatçı sabah ağzını bile açmıyor. Kös kös gidip bir bardağa kahve doldurup köşede tek başına içmeye koyuldu. İspanyol yanıma geldi. Utandım, yüzüne bile bakamadım. Üstelik adını bile hatırlamıyorum! Camila? Carmela? Claudia... yoksa Paola mı? Yok artık! Yüzleşmemek için İsviçreliyle konuşmaya başladım. Bisiklet meraklısıymış. Kolombiya'da bisiklet turu yapacaktı ama bisikletinin bazı parçaları eksikmiş, İsviçre'den gelmesini bekliyormuş.

"Burada bulamıyor musun?" dedim.

"Bunlar özel parçalar," dedi. "Çok pahalı. Yenisini alsam üç yüz dolar harcamam lazım."

"E, o kadar paraya buradan ikinci el bir bisiklet al. Sonra satarsın."

“Bisikletin kendine özel olması lazım,” dedi. “Eldiven gibi.”

“Ben Bogotá’da otuz dolarlık bisikletle senede beş bin kilometre yapıyorum.”

“Fakat ben o kadar kilometreyi birkaç ay içinde yapacağım. Günde yedi-sekiz saat seleda oturunca ekipmanın farkı hissediliyor.”

“Yahut götün çok rahata alışmış. Beni geç, ben tüy siklet sayılırım. Manavın çırağı, sabahtan akşama lokantalara sebze taşıyor. Üstelik de külüstür kargo bisikletiyle. Üç çuval patates götürürken gördüm herifi. Üç çuval! Yüz yirmi kilo eder! Şimdi bu adamın karşısına geçip üç yüz dolarlık parça falan dersin ağzının ortasına küreği yapıştırır. O, gereklilik değil, senin şımarıklığın.”

Hayda! Konser sarhoşluğu da değil, irin akmaya devam ediyor. Avrupalılarla beni aynı odaya koymayın kardeşim. Zaten kendimi Latinden saymaya başlamışım. Bazen kendimi: “Bu gringolar da buraya gelip gelip babasının tapulu yeri gibi takılıyorlar,” derken yakalıyorum.

Sonra ev sahibi uyanıp, kalktığı gibi politikaya girdi. Bu sefer bende günah yok, vallahi ben başlatmadım. Ben Bogotálıyım ya, hemen Medellin-Bogotá karşılaştırmasına girecek. Ben Kolombiya ortasında bir şehrin suni şekilde güvenli hale getirilip, evsizlerden, dilencilerden arındırılmasının sakatlığından bahsettim. Bogotá suni değil, gerçektir. Kolombiya gerçeğidir. Dilencisi, fakiri boldur ama kamyonlara doldurup bir yerlere göndermek hiçbir belediye başkanının, emniyet müdürünün aklının ucundan geçmez. Gönderse de Bogotálılar buna tepkisiz kalmaz. Yok. Sil bunu. Emin değilim. Bogotálıların da son seçtiği belediye başkanına baksana! Ama argüman ağzımdan çıktı bir kere. Sonuna kadar savunacağız mecburen. Neyse ki Medellinli mantığımdaki boşlukların farkına varmadı. Dinlemiyor ki. Her zamanki hikayeyi anlatacak, onu bekliyor.

“Bogotá’da motorla giderken adres sormak için birine yanaştık, adam koşarak kaçtı.”

“Hmm...” dedim, “Tam olarak nerede oldu bu?”

“Parque Nacional’ın orada.”

“Çok ilginç. Başka bir Medellinli arkadaşım da başına aynı gelmiş. O da tam Parque Nacional’ın orada yürürken adres sormak için birine yanaşmış da adam kaçmış.”

Bir Medellinlinin değil, her Medellinlinin başına gelen olay bu. Bogotá’ya gidiyorlar. Biri taksiyle, diğeri motorla, öteki patenle, Parque Nacional’ın orada adres soruyorlar, sordukları adam kaçıyor.

“Peki,” dedim. “İnsanlar adres sorunca kaçmasınlar diye Bogotá da mı fakirleri kamyonla şehir dışına atsın?”

“Ya ondan ibaret değil,” dedi. “Medellinlilerin bir nezaketi vardır. Adabı vardır. Daha insan canlısıdır. Bakkaldan alışveriş yaparken bile Medellinlinin kültürü hissedilir.”

“Kamyonlara nezaketle mi koyuyorsunuz?” dedim. Bu kamyon işine taktım. Hesabını soracağım. Sessizlerin sesi, kimsesizlerin kimsesi olacağım!

“O çok eskiden olmuş bir olay. Artık öyle bir şey yok.”

“Yahu dört tane mahalle gezdim. Bir tane bile görmedim. Bunu nasıl engelleyebilirsin? Binlerce evsiz var. Kibar mahallelere böyle katiyen yaklaşmamaları için çok ciddi dayak ve işkence tehdidi altında olmaları gerek.

“Binlerce yok. 624 tane var,” dedi.

“Nasıl nasıl nasıl? Küsuratıyla hem de?”

“Evet çünkü belediye hepsini sayıp kaydediyor. Burada belediyenin evsiz programları çok iyi.”

“Yahu evsizlik sayılabilecek bir olgu değil ki. Adamın bugün cebinde üç kuruş para var, ucuz odaya günlük kira veriyor. Yarm para yok, evsiz. Gidip belediyeye kayıt mı yaptırıyor? Ekonomi böyleyken her gün bunun onlarcası yaşıyor. Nüfus sayımı evlere gidip yapılır. Evi olmayan adamı sayamazsın. Saymak, takip etmek mümkün değil ki!”

“Ama işte bizim belediyemiz sayıyor.”

“Olacak iş mi ya? Nasıl? Kısırlaştırıp kulağına küpe mi takıyor?”

“İmkansız değil,” diye araya girdi İspanyol. “Madrid’de de mesela bütün eroınmanları tek tek biliyorlar. Rehabilitasyon için.”

“Lan!” dedim. “Ben yarın Madrid’e gidip eroın alıp basam, beni nasıl kayıt altına alacaklar? Rehabilitasyonmuş! Burası Kolombiya! Olmayan sağlık sistemi, açlık sınırının altında asgari ücret, kayıt dışı ekonomi... Hatta kayıt dışı ekonomi bile değil, kayıtlı ekonomi yok ki kayıt dışısı olsun. İnsanların yüzde yetmiş güvencesiz çalışıyor. Dandik birinci dünya problemlerini sanki karşılaştırılabilirmiş gibi ortaya koyma. Hiçbir şeyden haberiniz yok!”

Al! İyice pisleş. Şu kıza biraz insan gibi davranayım diyordum üstelik. On beş dakika sürebildi insanlığım. Ağzımdan çıkar çıkmaz pişman oldum. Üstelik son cümleleri bayağı bağırarak söyledim. Ne yapayım? Madrid’in derdi eroınmanlarmış. Bazı düğmeler var, basınca otomatikman sigortalarım atıyor.

İspanyol omuz silkti. Salonun ortasında manyağın biri bağırıyormuş gibi herkes muhabbetine devam etti. İşte Medelin zarafeti!

Sonunda evden çıkmak üzere ayaklandık.

“Bugün çiçek şenliğinin provası var,” dedi ev sahibi. “Çiçek derlemeleri, çelenkler yapıp geçit töreni yapıyorlar. Esas şenlik haftaya ama bu hafta provası yapılıyor. Onu izlemeye gideceğiz. Gelmek ister misin? Kalabalık da olacak orası, müzik de yapabilirsin.”

“Ben önce bir mekana gidip eşyaları toplayayım,” dedim. “Ondan sonra vaktim kalırsa uğrarım.”

Evden çıktık. İspanyol bir şey unutmuş.

“Git al,” dedi ev sahibi. “Kapı açık.”

“Gerçekten mi?” dedim.

“Evet,” dedi. “Santa Elena böyle bir yer. Kimse kapısını kilitlemez.”

Daha sonra onlar merkeze ben mekana doğru yola koyulduk. Dışlerimi gıcırdatarak yürüdüm. Hayret bi'sey ya. Uluslararası kokain ticaretinin merkezinde, paramiliter yapılanmanın, neo-faşizmin kalbinde, çiçek şenlikleri yapacağsın, kapını kilitlemeyeceksin. Böyle bi'sey var mı ya? Kanada mı lan burası?

Dönüp eve geri yürüdüm. Sokağın başında durup gelen giden, pencerelerden bakan var mı diye bir süre etrafı gözetledim. Sonra eve girip kızın laptopunu çantama attım. Baktım klavyede farklı karakterler var. İsviçrelininmiş. Daha iyi. Bara gidip enstrümanları toplayıp Bogotá'ya giden ilk otobüse bindim.

≈

≈

MARCELA

≈

Lansman konserinin kapısında Marcela'yla konuşuyorduk. O sırada ev arkadaşım Teo geldi. Ev arkadaşı deyince, beraber öğrenci evi tuttuğumuz bir genç anlaşılmasın. Benimle aynı düşkünler evinde yaşayan müptela Teo. Lansman konserinin tanıtımını o kadar abartmışız ki o bile gelmiş. Üstelik de adını listeye bile yazdırmıyor. Kendi bilet parasıyla gelmiş. (Ha sonra konser ortasında bana bira ısmarlattı, o ayrı.) Tanıştırdım:

“Marcela, Teo, Teo, Marcela”

“Memnun oldum. Eşin mi?” dedi Teo.

İkimiz birden kahkahayı patlattık. Neden bu kadar güldük bilmiyorum. Bu içi geçmiş kadının benim gibi bir rak starın karısı olma ihtimaline mi, yoksa aramızdaki on dört yaş farka mı? Ama Teo Buenaventuralı. Belki orada ilişkiler, evlilikler çok daha geniş yaşıyor. Yaş farkları, kültür farkları aşkın önünde duramıyor. O yüzden de Teo için Marcela ve benim karı-koca olmamız hiç de olasılık dışı görünmüyor. Yahut daha büyük ihtimalle, Teo her zamanki gibi içkiyi, esrarı, kokaini, amfetamini karıştırmış, kafası taşsak gibi, önünü bile doğru düzgün göremiyor.

Sonuçta Marcela eşim değil. Aslında düşününce, bir karı-kocanın yapacağı her şeyi de yapıyoruz. O işe gidip para kazanıyor. Ben bahçeyi yapıyorum, ağaç dikip, yemek pişiriyorum. Sürekli ıvır zıvır şeyler üzerine tartışıp duruyoruz. Ayrı odalarda yaşıyoruz ve asla sevişmiyoruz. Aslında herhangi bir yirmi yıllık evli çiftten çok farkımız yok.

Marcela'nın Tabio-Tenjo arasında küçük bir çiftliği var. Çiftlik demek zor. Üç dönüm arazinin ortasında bir ev, etrafında da yaşıtmaya çalıştığımız ağaçlar ve bahçe. Burayı permakültür gönüllüleri sayfasından bulup, gönüllü olarak gidip iki hafta içinde kendimi kahya ilan ettim.

Bogotá'ya da çok yakın olduğu için beş yıl boyunca sürekli gidip geldim. Hatta bazı dönemlerde birkaç aylığına tamamen oraya taşındığım oldu. Müzik işinin gidişatından ve anlamlılığından şüpheye düştüğüm zamanlarda tarıma sığındım. İtişe kakışa birkaç ağaç biraz da sebze yetiştirmeye çalışıyoruz. Nereyi hazırlayıp sebze diksem, iki ay uğramayı aksattığımda ot basmış olarak buluyorum. Marcela da bambaşka bir şeyle uğraşıyor oluyor. Yan komşunun buzağısını almış, arazinin yarısını ona tahsis etmiş. Yerde biten otlar yetmiyor-muş gibi de sabah akşam ineğe yiyecek taşıyor.

2.800 metre rakımda olduğumuz için iklim sert. Bir sera inşa ediyorum, domates, patlıcan gibi sıcak seven bitkileri yetiştirebilelim diye. Birkaç ay uğramıyorum... geldiğimde bahçemi yine ot bürümüş. Başta iki olan kediler dört olmuş. Seranın içine ise pırasa, karnabahar, lahana... ne kadar soğuk seven bitki varsa doldurmuş.

“Yahu onları neden oraya diktin?” diye saçımı başımı yolmaya başlıyorum.

“Başka yer yoktu!” diyor.

“E bütün hazırladığım yatakları otlara bırakırsan tabii ki yer olmaz!”

Böyle itişe kakışa gidiyor. Marcela yine işe gidiyor. Tek başıma kalınca sakinleşiyorum. Hatta Marcela işe mişe gitse de rahat rahat bahçesiyle ilgilensem diye bekliyorum. Oturup bahçedeki otları baştan temizliyorum. Zamanında azıcık ilgilenseydi şimdi bu kadar iş çıkmazdı. Seranın içinde henüz fazla büyümemiş olan sebzeleri alıp bahçeye dikiyorum. Akşamları da kavgaya etmemiz biterse oturup şarap içip dertleşiyoruz.

“Javier de Javier,” dedim. “Bir bitemedi şu adamla derdin.”

“On dört yıl evli kaldık, öyle kolay biter mi?” dedi.

“E dört yıl da boşanmış kaldınız. Ne zaman bitecek?”

“Ben mutlu olunca biter herhalde.”

“Yahu tekerlekli sandalyedeki adamı neden bu kadar kısıkanıyorsun ki sen?”

“Valla o tekerlekli sandalyede ama cinsel hayatı benimkinden daha hareketli!”

“Neydi onun hastalığı?”

“Stephen Hawking’in var ya.”

“E tamam işte!” dedim. “O da Hawking gibi hemşiresiyle kaçmış. Demek ki o hastalık beyinde de aynı şeyi yapıyor.”

“Neyse ne. Böyle olunca insan ister istemez kendi değerini sorguluyor. Hiç kimsede istek uyandırmayacak biri miyim? Boşandıktan sonra o adam böyle kendinden küçük kıza sevgili oluyor, ben ise elim ayağım tutarken neden dört yıldır bir tane adam bulamıyorum?”

“Yahu o da bir şey mi? Ben sahnedeyim de ona rağmen bi’ kadın bulamıyorum!”

“Bırak şimdi. Her hafta başka biriyle yatıyorsun!”

“Hayır hiç de değil. Her hafta değil, iki haftada bir... Şaka şaka! O kadar da çapkın değilim. Daha doğrusu o kadar amsalak değilim. İstesem olur herhalde. Bilemiyorum. Bak mesela bizim tromboncu gerçekten de haftada bir, hatta haftada iki bile olabilir. Zorlarsan, kriterlerini ve kendine saygını iyice düşürürsen müzisyen olarak gerçekten de her hafta yeni bir kıza yatabilirsin. Bende yok. Arada bir birileriyle sevişiyorum diye de daha az yalnız sayılmam. Ben de devamlı bir ilişki kuracak, aşık olacağım birini arıyorum sonuçta. Öyle biri de yok. Geri kalanı iz bile bırakmadan gelip geçiyor.”

“Tamam işte, iz bırakmadan, ortalığı dağıtmadan gelip geçsin diyorum ben de. O da olmuyor. Bogotá’da kütüphanede çalışırken sürekli asılanlar oluyordu. Burada bıçak gibi kesildi. Bogotá’ya mı dönsem acaba?”

“Yok o Bogotá-Tabio meselesi değil, ilişki paradoksu.” dedim. “Evliyken herkes gelip asılır da bekar kalınca mumla ararsın.”

“Projelemlerle arıyorum,” dedi.

Birer bardak daha doldurdum.

“Bak geçen ay bir adamla öğlen yemeğine çıktık,” dedi. “Üstelik de benden on yaş büyük bir herif. Gayet de güzel

muhabbet ediyorduk. Anlattık da anlattık. Ben tam da bu adamı eve getirmek istiyor muyum diye düşünürken bir anda “bir işim var” deyip kalktı. Sonra da bir daha aramadı. Telefonlarıma da çıkmadı. Ne var anlamıyorum. Buraya geldiğimden beri sanki zehirliymişim gibi erkekler benden kaçıyor.”

“Kolombiya’nın da bir laneti var,” dedim. “Kadın-erkek meselesini saçma sapan karıştırıp, dini, ahlakı, tropik cinselliği hepsini birbirine katıp içinden çıkılmaz bir düğüm etmişler. İlişkilerin burada nasıl yürüdüğünü, kimin ne istediğini ben üç-dört yılda hala anlayamadım.”

“Mesela,” dedi. “Sen benimle yatar mıydın?”

Şarap boğazıma kaçtı. Tıksırmam bitince “Ne diyorsun be?” diye çıkıştım. “Saçmalama! Böyle soru mu olur!”

“Yahu onu sormuyorum. Bir erkek gözünden beni itici kılan nedir? Onu merak ediyorum.”

“E bunu böyle sorsana o zaman. ‘Benimle yatar mıydın’ ne demek? Saçma sapan.”

“Tamam yahu. Neden bu kadar kızılıyorsun ki? Düşüncesi bile mi tiksindiriyor?”

“Yahu ne alakası var Marcela?”

“İtici gelen ne o zaman?”

“Ya ne bileyim ben. Ben sana o gözle hiç bakmadım ki.”

“Neden?”

“Yaş farkı var bi’ kere.”

“Yaş farkı olmasa?”

“Bu konudaki sorulara daha fazla cevap vermeyi reddediyorum,” deyip odama çıktım. Kapıyı çarparak kapattım.

Ertesi gün kültür merkezindeki kitap lansmanına gidecektik. İstemesem de söz vermiş bulunduğum için yarı yolda bırakmadım. Marcela Tenjo’da kültür merkezinde yarı-zamanlı çalışıyor. Tabio tutucu. Bogotá zenginlerinin kır evlerini diktikleri, at çiftlikleri kurdukları bir köy/kasaba. Tenjo ise daha kırsal, çiftçilerin, hayvancıların işlerine devam ettikleri, Bogotá’yla alakası oraya ürün göndermekten ibaret olan, politik

olarak da sola meyilli bir kasaba. O yüzden ev Tabio'ya yakın olsa da iş Tenjo'da. Marcela'nın işi kültür merkezinde edebiyatla ilgili her türlü etkinlik. Küçük çocuklar için kitap okuma, anlatma, ergenler için yaratıcı yazarlık sınıfları. Bir de bebeklere şarkılı hikaye anlattığı bir saati var.

“Anne babaları neden kitabı açıp okumuyorlar? Kendi çocuklarına şarkı söylemiyorlar? Bunun için gerçekten de uzman bir profesyonele ihtiyaç var mı?”

“Şşt! İşten mi attıracaksın beni?” diyerek beni dirseğiyle dürttü. “Öyle de değil ayrıca. Şarkı söylüyor ya da söylemiyordur. Ama anne getiriyor, bebeği sınıfa koyuyor. Sonra da köşeye geçip telefonuna bakıyor. Annelikten izin aldığı haftada bir saati var.”

“Baba ortalıkta yok tabii.”

İlla toplumsal analiz yapacağım. İlla bir arıza çıkaracağım. Ama aslında dün akşamki rahatsız konuşmamızın, bir de ot bürüyen bahçemin intikamını alıyorum.

“Olan bu,” dedi. “Sen de parayı almam demiyorsun ama.”

“Devletin parası benim param,” dedim. “Nerede bulsam alırım.”

Bir kültür-sanat programından fon bulup, ergenlerle yaptığı yaratıcı yazarlık sınıfından derlediği hikayeleri kitap olarak bastırılmış. Çocuklarla onun lansman partisini yapacaklar. Beni de akordiyon çalmam için çağırdı. Ona da fon ayarlamış. Çaldım. Şarapları içtim. Paramı aldım. Ertesi gün de Bogotá'da eylemler kızışmış diye alelacele geri döndüm. Üç ay boyunca da hiç uğramadım. Tekrar geldiğimde bahçenin altı üstüne gelmişti.

“Ne oldu bahçeme?” diye bağırdım.

“At girdi!” dedi.

“At mı?”

“Evet, böyle bir sevimli evlat edindik şimdi de.” diyerek evin arka tarafından ipinden tutarak bir at getirdi.

“Yan tarafta duruyordu,” diye devam etti. “Ama bir deri bir kemik kalmıştı. O tarafta ot da kalmadığı için dedim

‘bende dursun, benim bahçenin otunu yer.’ Komşu da tamam dedi.”

“O arada benim lahanalarımı da yedirdin öyle mi?” dedim.

“Yok, geçen gün ipinden kurtuldu da, o zaman her tarafa daldı. Zor yakaladım. Daha doğrusu yakalayamadım. Komşuyu çağırdım, beraber tutup bağladık.”

“Sahipsiz hayvanlar neyse de, sahipli hayvanları da sahip-
lenmen müthiş olmuş. Artık iyice seviye atladın. Kedili-deli-
kadın olma yolunda emin adımlarla ilerliyorsun. Üstelik de
atlı, inekli, kedili deli kadın! Kedi kaç oldu?”

“Beş. Dayanamıyorum ne yapayım? Öyle aç bilaç sefil
kalmış hayvanları görmeye dayanamıyorum.”

“E iyi de daha yularını düzgün bağlamayı bilmediğin atı
hemen eve almak gerçekten de iyilik oluyor mu? Bu at, inek,
yan komşunun kötü davrandığı evcil hayvanı değil ki. Köylü
için bunlar mal. Para ediyor. Sermaye yani. Yatırımını koru-
mak için illaki yaşatacak onu. Diyelim ki sen baktın, semirttin
atı; komşu ertesi gün “haydi ben bunu sucuk yaptırmaya gö-
türüyorum” diye geri aldığında bir şey diyebilecek misin?
Yani illa kurtaracaksan da bu kadar miyop olma. Burada iş-
kence görmüş hayvan kurtarma ve rehabilitasyon merkezi ku-
ralım, o yönde çalışalım. Ben de boşu boşuna inek at yesin
diye lahana ekip durmayayım.”

“Ben bu kadarını yapabiliyorum.” diye sesini yükseltti.
“Gözümün önünde yardıma ihtiyacı olana elimden geldiğince
yardım ediyorum. Hayvan rehabilitasyon merkezi kuracak ka-
dar zamanım ve imkanım yok. İşe gidip gelip krediyi, faturayı
ödeyince arta kalan zamanımda bir tane de ata bakabiliyo-
rum.”

“Bir de ineğe...” dedim.

“Evet bir de ineğe.”

“Beş de kediye...”

“Beş de kediye.”

Susup atı izledik. Kendinden bahsedildiğini anlamış gibi
artislik yapıyordu.

“Eh, çimleri iyi biçiyormuş bari,” dedim.

Hava kararıyordu, içeri girdik. Evin içi kolilerle doluydu.

“Bunlar ne?” dedim.

“Basılan kitaplar işte. Ne yapacağımıza karar verene kadar burada saklıyorum.”

Kolilerin etrafından dolaşıp oturduk. Söylesem mi söylemesem mi diye tereddüt ettim. Ama söyleyeceğimi biliyordum. Kendime saklamak için çok müthişti. Bana çıkaracağı eğlencenin yanında yaratacağı arıza çok küçük kalıyordu. Cini lambadan saldı:

“Javier’i gördüm,” dedim.

“Nasıl? Nerede?”

“Bizim grubun fanıymış. Yedinci caddede çalarken gelip CD aldı. Üstelik de “bu bende var, o da var... şu yok” deyip üçüncü albümü aldı. Bayağı takipçimizmiş. Hemen de tanıdım. Motorlu sandalye, kıvrıkcık uzun saçlı. Ama çok şişmanlamış. Saçlarının da tepeleri dökülmüş.”

“Şişmanlamış mı? Yanında kim vardı?”

“Genç bir kadın vardı.”

“Hemşiresi işte! Ufak tefek sıska bir kız değil mi?”

“Yok bu biraz iriceydi. Hafiften tombula kaçıyordu.”

“Nasıl ya!? Yenisini mi bulmuş?”

Hemen telefondan ikinci gizli facebook hesabımı açıp Javier’in profiline girdi.

“Bak bu güzel karma meselesi,” dedim. “Bir ilişkiyi bozup da oradan çıkarıp beraber olduğun adam illaki senle de yetinmeyip başka birine zıplayacak. Mantık bunu gerektiriyor zaten. Dürüst olmayan biriyle beraber oluyorsun. Onun yerine beni seçiyor diye seviniyorsun. İlerleyen zamanda senin de yerine başkasını seçecek mecburen. Kendin kaşınmış oluyorsun. Al sana karma. Hesap hiç şaşmaz, ne kadar çalarsan, o kadar geri ödersin.”

“Peki Javier’in karması? O neden bedel ödemiyor?”

“Bir saniye, şunu bir bırak.” Telefonu elinden kibarca alıp masanın üzerine koydum. “Ödemez olur mu? Javier dişleriyle tırnaklarıyla hayata tutunuyor. Çeşit çeşit kadınlarla kendi değerini kendine kanıtlamaya çalışıyor. Üstelik de saçma sapan bir durum vardı orada CD alırken. Kız anne gibi konuşuyordu Javier’le.” Kızın sesini abartarak taklit ettim: “‘Hangisini alalım cımm? O sende var mıydı? Ötekini daha mı çok beğenmiştin hı? Tımam o zaman onu ılılm, böylece koleksiyonun tım olsun cımm.’ Böyle bir şey işte. O ilişki sağlıklı bir ilişki değil. Biri anne rolünde, diğeri muhtaç çocuk. Zaten kırk küsür yaşındaki adamla yirmilik kadının ilişkisi sağlıklı olabilir mi ki? Hangi gezegende?”

“Ama... ama...” dedi Marcela gözünde yaşlarla. “Benimleyken hiçbir şey yapmak istemiyordu. Yemek bile yemi-yordu. Zayıflayıp incecik kalmıştı. Sadece ölmek istiyordu. Şimdi bir şekilde hayata tutunacak bir şeyler bulmuş. Kilo bile almış!”

“Ucu ucuna Marcela! Ucu ucuna, dişiyle tırnağıyla! Bütün erkekler bundan biraz mustarip zaten. Ama onunki iyice beter. Yani düzgün konuşup anlaşabileceğin biri yerine seninle bebek sesiyle konuşan anaç bir yirmilik kadınla beraber oluyorsan... hatta yirmilikleri sıraya dizmeye çalışıyorsan belli ki götün tutuşmuştur. Zaten bacakların gitmiş, kolların gidiyor... ‘Ben adam mıyım?’ diye düşünüyorsun. ‘Değerim var mı?’ diye kuşku içindesin. O yüzden yirmilikleri sıraya dizip, diyorsun ki, ‘bu kadar genç kadın benimle yattığına göre, demek ki değerim var! Demek ki bende iş bitmemiş.’ O küçük küçük kızlarla çok büyük bir tatmin bulduğu için beraber olmuyor. İntihar etmemek için son kozlarını oynuyor.”

Gidip içeriden şarap getirdi.

“Hah,” dedim. “Ben de şu sakladığım şarabı çıkar da içelim diye anlatmıştım zaten. Hain planım işe yaradı.”

“Beni de kendin gibi alkolik edeceksin, aferim.” dedi. Güldük. Sonra da güldüğümüzden cesaret alıp cıvıttım.

“Aslında düşününce... ben de birtakım yirmiliklere hayır demem. Bi’ tekerlekli sandalye kaç lira?”

“Ay! Bırak sen de. Yine ayak yapmaya başladın: ‘Kız arkadaşım yok ühü ühü çok yalnızım...’”

“E yok.”

“Sen al kızları buraya getir getir. Üst katta hepsiyle yat!”

“Yuh! Sanki ben buraya kızları yatağa atmaya getiriyorum. O kızların hepsi çiftlikte işler nasıl işliyor diye görmeye geldiler. Hepsi de eşşek gibi bahçede- senin bahçende çalıştılar. Üstelik sen de hepsiyle çok iyi arkadaş oldun- ya bi dakika! Ben neden sana hesap veriyorum? Yok kızları buraya getiriyorsun, yatıyorsun bilmem ne! Hristiyan hristiyan konuşuyorsun. Ablanla fazla mı görüştün bu aralar?”

Marcela’nın bütün ablaları koyu dindar. Bir abla altmışına merdiven dayamış, tek yaşayıp evinden çıkmıyor. Hayatında sevgilisi olmamış. Diğerinin sekiz çocuğu var. Varlarını yoklarını kiliseye bağışlamışlar. Kilise onlara bakıyor. Ev veriyor, iş veriyor, yaşayacakları yeri söylüyor. Bazen Bogotá’ya getiriyor, bazen Amazonlara yolluyor. Bir nevi neo-misyonerlik. İyi de yaşıyorlar ama yarın bir gün ‘biz vazgeçtik allaha inanmıyoruz’ deseler beş kuruş parasız sokakta bulacaklar kendilerini.

“Nereden bildin?” dedi. “Yeni aradı. Tekrar hamile kalmış.”

“Yuh! Elli yaşında değil mi o?”

“Elli iki!”

“Artık iyice sapıtmış bunlar.”

“Annem de kuduruyor. Deli oluyor. İki tane çocuk düşürmenin de bunları uslandırmayacağını görünce, artık onuncu hamilelikte ısrar etmeyi bıraktı. Onuncu değil aslında, yedisekiz gibi bıraktı. Onlarla konuşmuyor bile. Onun yerine bütün öfkesini bana kanallı ediyor. Beni arayıp ablama sövüyor da sövüyor. Aman bu geri zekâlı yine hamile kalmış da, neden böyle olmuş da, bizi öyle mi yetiştirmişler de... Aslında ablama diyeceklerini bir saat ben dinliyorum. Tabii babam hayatta olsa çok daha farklı olabilirdi. Kolundan tutup kürtaja götürmeye bile kalkabilirdi evli barklı kadını.”

“Baban çok mu koyu ateistti?”

“Tam aydın Bogotá burjuvası işte. Dinsiz ama bir yandan da dediğim dedik. Tam bir patriark. Aynı zamanda kontrol manyağı da. Aileyi ilgilendiren bütün kararları o tek başına veriyor. Kız çocukları okuyacak diyor. İyi güzel okuyalım ama o da zorla. Kıza okumak istiyor musun diye sormak yok. Ben tiyatro okuyacağımı bile ne kavgalarla kabul ettirdim. Babam tıp okuyacaksın diye tutturmuştu.”

“E bu dindarlık nereden musallat oldu öyleyse?”

“Anneanneler, dedeler. Kolombiya’dayız sonuçta. Elini sallasan ya Katoliğe ya Evangeliste çarpar.”

“Yani babaya isyan olarak gidip dinci mi oldular?”

“Büyük ihtimalle.”

“Sen nasıl böyle tek kaldım?”

“Javier.”

“Yine mi Javier. Ne alakası var?”

“Onlar gidip kendilerini babamın evinden, babamın otoritesinden kurtaracak ilk evliliğe kapağı attılar. O da hemen her zaman kiliseden bir adam oldu. Kilise en iyi o konuda çalışıyor zaten. Yirmilik bir kız evlenmek istiyorum diye giderse bir hafta içinde uygun bir adayla nikahını kıyiverirler. Ben ise okulda Javier’le tanıştım. Oradan kendi hayatımıza baktık. Ha bir de babam ben mezun olmadan öldü. En küçük ben olduğum için babamın hiddetine en az ben maruz kaldım. Hem süre hem de şiddet olarak. Bütün ablalarımın ağzına sıçıp artık sıra bana geldiğinde fazla bir gücü kalmamış oluyordu. O yüzden ben hep evin en şımartılmış küçük kızydım.”

“Javier’le bi’ alakası yok yani!”

“Var, var.”

Var tabi. İnsan yanındakine tutunuyor. Ona göre kendini, hayatını, ideolojisini şekillendiriyor. Yanlış bir şey de yok bunda. John Lennon ne demiş: “Efenim doğrusu bir elmanın yarısı değil, tam bir elma olmak, eksiklerini ilişkide tamamlamayı aramamak.” John Lennon bok yesin. Kişisel gelişimciler bok yesin. Ermiş miyiz biz kardeşim? İlişkide, hatta sadece

sevgilide değil, arkadaşlık ilişkilerinde de arayacağız eksiklerimizi. Her ilişki bizi değiştirecek, büyütecek. Birbirimizi tamamlayacağız. Ancak ilişkilenerек insan olacağız. Javier tabi ya! Javier ona doğru yolu gösterdi diye değil. Beraber bu yolu çizip bu yolda yürüdükleri için. Bak Javiersiz olanlar hacıya, hocaya, pedere kaçmış. Marcela Javier'den sonra bile ite kaka da olsa yolunda devam ediyor. Bu evi kiraya verip Bogotá'da düzgün maaşı olan bir işe de girebilirdi. Bu kadarını yapabiliyorsa, bu da bir şey. Tek başına, kadın başına kim şehri bırakıp buraya gelebiliyor ki? Helal lan sana! Yaparım ben yine bahçeyi. Her türlü yardımı, desteği hak ediyorsun. Çıkar, aç sakladığın öbür şeyeyi de. Dur ben getireyim hatta, sakladığın yeri zaten biliyorum. Ben yarın Tabio'ya gidip üç şişe alacağım, söz. Sarhoş olunca böyle bir kanım ısınıyor. Seviyorum lan seni Marcela!

Ama her sarhoşluğun bir de sabahı var.

Sabah yeni fideler güzel tutmuş mu diye bakmaya çıktım ki ne göreyim: Bu sefer de buzağı çitten atlayıp bahçenin altını üstüne getirmiş. Bazı sebzeleri yemiş, yemediklerinin de üstüne basmış. Zaten başım zonkluyor. Ne yapıyoruz burada? Permakültür denemesi mi, inek esirgeme kurumu mu? Artık pes dedim. Orada boşuna emek harcadığıma karar verip bir daha uğramamak üzere Bogotá'ya döndüm.

~

Öyle olmadı tabi. Pandemi belası geldi başımıza. Eve kapandık. Bütün müzisyenler işsiz kaldı. Gruptaki diğer çocuklar birkaç ayın sonunda bu olayın gelip geçici olmadığına kanaat getirip, ev sahiplerine daha da fazla borçlanmadan evlerini kapatıp ailelerinin yanına sığındılar. Benim Kolombiya'da ailem mailem yok tabii, Marcela'yı aradım. Sekiz ay sessizlikten sonra hiç mırın kırm etmeden “buyur gel tabii ki,” dedi. Eşyalarımı kolileyip yan odadaki arkadaşına bırakıp gittim.

Bir at, on iki tane tavuk, buzağı gitmiş iki kuzu gelmiş, kediler de altı olmuş. Bıraktığımız yerden başladık.

“Tavuklar kimin?”

“Öteki komşunun.”

“Neden sen bakıyorsun?”

“Onlar orada kahyalar ya. Şimdi salgın var diye çiftliğin esas sahipleri buraya geldiler. Onlardan habersiz tavuk beslediklerini de bilsinler istemiyor. O yüzden patronların uzun süre kalmaya geleceğini öğrenince tavukları buraya aldık.”

“Peki sana bir faydası var mı?” dedim. “Bari yumurtaların yarısını alsaydım.”

“Artarsa bir-iki tane alıyorum.”

“Yahu tavuğa sen bakıyorsan yumurtasını da sen alsana. Niye hayır işi yapıyorsun?”

“Komşularla yardımlaşma desek?”

“Tavuklarla yardımlaşma. Peki kuzular?”

“Onlar da öbür komşunun. Bir deri bir kemiktiler. Ne yapayım.”

“Hayvancılık yap. Sağdaki soldaki komşunun bütün hayvanlarına hayrına bakacağına, kendi hayvanlarına bak. Hani normalde bu kuzuları tavukları, koyunları insanlar kucaklarına alıp sevmek için değil de para kazanmak için besliyorlar ya. Hatta komşun da onun için besliyor ya... Buzağıya ne oldu?”

“Mangal oldu. Sattılar. Kasap alıp götürdü.”

“Layığını bulmuş. Bahçemi ezen şerefsiz inek! Bak mesela, o buzağıya o kadar sen baktın. En azından dört pırzola hakkın var. İstemen gerek.”

“Yiyemem ben onu! Ne kadar da güzel gözleri vardı.”

“Yemeyenin buzağısını yerler. Kimseye neden hayır diyemediğini düşündün mü? Senin için kimsenin yapmayacağı iyilikleri herkes için yapıyorsun? Sanki “yalnız kalmak istemiyorum, lütfen beni sevin, arkadaşım olun,” der gibi? Hayır dersin seninle konuşmayacaklar diye mi korkuyorsun?”

“Biliyorum. Acıması olduğunun da son derece farkındayım. Ama ben de böyleyim işte.”

Salgın döneminde mecburen internet de bağlatmış. Bütün işler, sınıflar, workshoplar internetten yapılıyor. İşe gitmeyecek, ev bana kalmayacak, her gün evde ikimiz dip dibe duracağız. Bunu hesaba katmamıştım!

“Buraya internet geliyor muymuş?” dedim.

“Parasını verince her yere geliyor. Tabi normalin iki katı ödüyorum.”

“E iş için bağlattın. İş yeri vermiyor mu onun parasını?”

“İnsanların evinde internet bağlantısı olduğunu varsayıyorlar. Herkes benim gibi dünyadan kopuk yaşamıyor ya. Seçenek de yok zaten. Ya bağlatacaksın ya işsizlik. Ama benim için de iyi oldu zaten. İş, maaşı bir yana, çocukları görüyorum en azından bu şekilde. Aylarca tek başıma ne yapacaktım evde?”

“Hayvancılık? Ehe ehe.”

O sırada telefonuna ardı ardına mesajlar gelmeye başladı.

“Bak, bu Jhonatan. Her dersten yarım saat önce mesaj yağdırmaya başlıyor. Ders ikideyse Jhonatan’la mesaim bir buçukta başlıyor.”

“Ne yazıyor?”

“Dersin grup linkini istiyor. Örtmenim link, örtmenim link... Bak şimdi; “ders ikide başlıyor” diyeceğim, bak neler olacak.”

Beş dakika sonra tekrar mesajlar yağmaya başladı.

“Allahım bu Jhonatan. Bak bak,” diye telefonu gösterdi. Öörrttmenim linki gönderir misiniz lüüüütttfeennnnn.

“Haydi ben yavaştan derse geçiyorum. Sen de ister bahçeyle uğraş, istersen bir şeyler pişirip ye. Her şeyin yerini biliyorsun zaten. Sadece burada, salonda ses yapma yeter. İki saat sonra görüşürüz.”

Dışarı çıkıp bahçede hasar değerlendirmesi yaptım. Sisifos gibi. Kayayı ben yukarı itiyorum. Marcela’nın hayvanları geri yuvarlıyorlar. Şu ayrıkları çapalamakla başlasam... yakonları toplarım, zaten olalı altı ayı geçmiş, yarısı toprağın altında çürümüştür ama yine de biraz bir şey çıkar. Gidip fideciden yüz-

iki yüz tane fide alırım, yakonlardan açılan yerlere de fideleri basarım... derken derken oturmuş ot yolmaya başlamışım. Ot yolmaktan nefret ediyorum. O güne kadarki bütün permakültür deneyimim zaten bir şekilde ot yolmamanın yollarını aramak üzere. E en baştan bahçeyi temizleyip kenarlardan gelen ayrıkları zamanında durdurursan sıkıntı yok zaten. Ama içeri girsinler diye bırakırsan da, ıspanakların arasından ayrık otlarını çekmeye çalışacağına, sil baştan yeni bahçe yap daha iyi. İş gözümde o kadar büyüdü ki. Daha doğrusu sekiz ay önce bıraktığımdan beri neredeyse hiç insan eli değmemiş olduğunu, ben gittikten sonra da yine öyle kalacağını düşününce yaptığım her şey boşuna gibi geldi. Du bakalım. Salgın, malgın, işsizlik... Depresyondasın. Yavaş yavaş toparlayacağız. Bir yolunu bulacağız. Bu kadar büyük bir bahçe olmazsa da Marcela'nın baş edebileceği büyüklükte bir bahçe yaparız. Bir yolunu bulacağız. Ama bugün değil.

Gidip kendime bir sıcak çikolata hazırlayıp birkaç saat kitap okudum, biraz Facebook'a baktım.

Akşam masaya oturduk yine. Biraz bahçe konusunda dıştıktan sonra, daha doğrusu ben dır dır üst perdeden Marcela'ya bahçesiyle nasıl ilgilenmesi gerektiğini anlattıktan sonra, gidip çantamdan kendi getirdiğim romu çıkardım. Supur oturdum. Marcela alkolikliğimi ne kadar onaylamadığını abartı mimiklerle yüzünü ekşiterek belirtti.

“Müziği bıraktım,” dedim. “Gerçi bırakmasam sanki çok bi’şey fark edecek de. Müzisyenler bir sonraki emre kadar işsiz. Sonuç aynı. O yüzden bu günlerde bunun üstesinden gelmek için biraz içeceğim”

“Gerçekten mi? Bu salgın eninde sonunda geçecek ama.” dedi.

“Yok sırf ondan değil. Zaten bayağı bir süredir işler pek iyi gitmiyordu. Uzun zamandır, eğer böyle giderse artık bir noktada bu işin olmadığına karar verip bırakmak gerektiğini düşünüyordum. Yani zorla dünyaya kendimi dinletmeye çalışmanın anlamı yok ki. İstemiyorsa istemiyor kardeşim, ısrar etme! İşte pandemi de bu kararı vermemi kolaylaştırdı.”

“Yine de acele ediyorsun bence.”

“Ya o değil aslında. Bak, geçen gün birileri bir anket paylaştı. Şimdi pandemi döneminde işsiz kalanlar, aşırı çalışanlar vesaire yüzünden çok konuşulan konu bu ya; anketin başlığı: ‘En gerekli meslekler.’ Tabii ki doktoru koymuşlar en başa. Hemen arkasından da polis geliyor. Gazeteci de ilk beşe girebilmiş. Salgın sağ olsun, ölü sayılarını öğreneceğiz diye millet gazeteciye değer verir oldu. Bunlar sol taraf. Sağ tarafta da ‘En gereksiz meslekler’ var. En başta, koca puntolarla, yüzde yetmiş fikir birliğiyle: Sanatçı!”

“Kolombiyalılar, malum. Onun altında ne var?”

“Sanatçıdan sonrasını okumadım. Kıbarca söylediler işte. Gözüme sokmalarına gerek yok, mesajı aldım. İstenmediğim yerde durmam. Yapmıyorum sanat manat.”

“Yau saçma sapan ankete inanıp müziğe küsölür mü?”

“Yoo! Saçma sapan değil. Toplum konuştu. ‘İstemiyoruz,’ dedi. Yarın bi’ gün canları çok sıkılır. İki oyun havası çalsa da keyfimizi bulalım derler. O zaman gelip benden özür dilerler. ‘O ankette çok ayıp ettik abi affet,’ derler. O zaman bi düşünürüm elime tekrar gitar almayı. O toplum gelip benden özür dileyecek!”

Bardağı kafama dikip masaya vurdum. “O toplum buraya gelecek!”

Tekrar rom doldurdum. “İşte o yüzden de bu günlerde biraz içip efkar yapacağım kusura bakma,” dedim.

Marcela bir şey demeden kalktı. Mutfaktan olabilecek en küçük bardağı alıp geldi. Kendine rom doldurdu.

“Sormuyorsun ama ben yine de söyleyeyim,” dedi. “Artık dul bir kadınlım.”

“Dul mu?” dedim.

“Javier öldü.”

“Dul mu? Boşandıktan sonra dul mul olunmaz.”

“Ben dul hissediyorum.”

“E tabi, dulluk insanın kendine yakışanı şey etmesidir. Senin Brezilya dizine nasıl uyarsa artık.”

“Ha bir de öksüzüm.”

“Öksüz?”

“Annem de öldü bu sene.”

Bir süre sustuk. Ellerimin arasında bardağı çevirip durdum. İçmek gelmedi içimden.

“Sormuyorum di mi gerçekten?” dedim. “Hiçbir şey sormuyorum. Merak etmiyorum. Dır dır dır kendi depresyonumu anlatıp duruyorum. Bencil, egosantrik hıyarın biriyim. Özür dilerim.”

“Bir bardak daha rom verirsen özrünü kabul ederim.”

“O bardak müsveddesine hiçbir şey koymam,” diyip gidip mutfaktan bir su bardağı getirdim. “Ciddi kayıplara içiyoruz, ciddi ciddi içmemiz lazım,” dedim. Marcela’ya da büyük bir duble doldurdum. Kadeh kaldırdım.

“Benim kimsem ölmedi. Sadece hayallerim, hayatımın amacı ve son yirmi yılımı verdiğim şey bitti. Müziğe, Javier’e ve Annene!”

Bardakları çarpıştırdık.

Ertesi sabah Marcela dışarı çıkmak için hazırlanıyordu.

“Dükkanndan bir şey istiyor musun?” dedi.

“Hayır,” dedim.

“Tamam. Ben birkaç saat yokum. Alışveriş yapacağım. Sonra belediyede halletmem gereken işler var. Sonra da ---seye gideceğim.”

“Nereye nereye?” dedim.

“---seye.”

“Ağzının içinde ne mırıldanıyorsun be?”

“Kiliseye gideceğim!” diye sesini yükseltti. “Öğlen ayinine.”

Hiçbir şey demeden psikopat gibi gözlerimi yüzüne dikip baktım.

“Amaan,” diye çıkıştı. “Vıdı vıdı vıdı, dır dır dır... evet, bütün diyeceklerini biliyorum. Ama gidiyorum işte. O kadar.”

Ellerimi teslim olur gibi kaldırdım. “Peki,” dedim. “Nasıl istersen.”

Demek ki şu zehir çocuklukta azıcık bile bulaşırsa, herkes belli bir yaştan sonra göt korkusuyla din yoluna dönüyor. Dedemi hatırlıyorum. Biz küçükken anneannemin oruç tutmasıyla dalga geçerdik: “Biz de tekne orucu turalım çocuklar. Sabah kahvaltı edeceğiz, sonra iftara kadar bir şey yemeyeceğiz. Sadece acıkırsak arada bir tane gofret yiyebiliriz.” Ama sonra seksenine gelince; “Ben hep oruç tutardım ki, bütün hayatım boyunca düzenli oruç tuttum,” demeye başlamıştı. Ulan ben dün gibi hatırlıyorum gofretli tekne oruçlarını. Hadi diyelim ben unuttum. Hafızamı kaybettim, bir şey oldu, beni kandırdın. İlgili merci ben değilim ki! Allah hesapta her şeyi görüp her şeyi bilmiyor mu? Onu nasıl kandırıyorsun? Belki unutmuştur, belki biz çikolataları yerken başka tarafa bakıyordur diye mi düşünüyorsun? Ama artık ne düşünüyorduydu düşündü, hayatın son dönemecinde işini garantiye almak için elinden geleni yaptı. Şimdi de Marcela. Daha ellisine yeni girmiş, ama anne ve Javier ölünce kiliseye sığındı. Yahut zaten gidesi vardı da onun kiliseye gitmesini eleştirecek son iki kişi de öldüğü için mi rahatladı? Bu kadar da spekülasyona gerek yok ki kardeşim. Kendisine sorayım.

Akşam geldiğinde ilk fırsatta: “Ee, nedir bu kilise meselesi?” dedim. “Senle beraber dalga geçmiyor muyduk abnaların saçma sapan hayatıyla? Bana bak, evi araziyi kilisenin üzerine yapmayacaksın değil mi?”

“Hayır be!” dedi. “Altı üstü bir tane rahiple konuşuyorum, arada bir de kiliseye gidiyorum. Aklımı peynir ekmekle yemedim.”

“Valla bilemiyorum,” dedim. “Her şey arada bir kere kiliseye gitmekle başlar. Önce haftada bir kiliseye gidersin, sonra iki, sonra bağışta bulunmaya başlarsın, sonra gelsin haçlı seferleri, gelsin engizisyon mahkemeleri.”

“Öyle bir şey yok yahu. Çok makul bir rahip bu. İnanç kendin içindir diyor. Tanrı için değil yani. Tanrımın senin inancına ihtiyacı yok. Cennet-cehennem için, sonraki bir ödül

veya ceza için de değil. Bu hayatta, bu dünyada, inandığın zaman kendini daha iyi, daha dolu hissediyorsan, inançlı olduğun zaman daha iyi bir insan oluyorsan, bu inanmak ve şükretmek için yeterli bir sebeptir.”

“Kişisel gelişim tanrısı ha?”

“Neredeyse.”

“Bir saniye, bir saniye! One minüt!” dedim. “Yani insanlar tanrının var olduğunu kabul ettiğinde tanrının var olduğunu kabul etmediklerine nazaran daha iyi insanlar olup daha iyi şeyler yapacaklar. Tanrının var olup olmamasının da olayla bir alakası yok!”

“Basitleştirip çirkinleştirmeye çalışıyorsun. Ama evet. Özetle bu.”

“Peki tanrının var olup olmadığından bağımsız olarak, tanrının var olduğuna ve bunun kendi bildikleri tanrı olduğuna inanan insanların yaptığı katliamlar bu teorinin neresine düşüyor? Hitler de Katolik’ti. Naziler bir hristiyan ordusuydu. Hatta onu bırak, Hitler Hitler deyip duruyoruz da Hitler çırak kalır. Bu kıtada dini yaymaya gelen İspanyollar yüz milyondan fazla insan öldürdüler! Tanrı inançları onları neden daha iyi insanlar yapmadı? Git bir aynaya, saçlarına bak. Senin atalarını öldürenler o Kilise için, o Kilise adına yapıyorlardı.”

“Bu kıtanın tarihini bir zahmet senden öğrenmeyeyim. Gayet iyi biliyorum. Ama Kilise aynı Kilise değil. Haçlı seferi ya da engizisyon mahkemesi artık yok. Kiliseyi her eleştirmek isteyen birkaç yüz yıl geriye gidiyor.”

“Peki o kadar geriye gitmeyelim. Paramiliterlerin silahlarını kutsayan rahibin haberini görmedin mi? Kalaşnikoflara kutsal su serpiştiriyordu. Gayleri döve döve doğru yolu buldurun diyen de katolik rahip.”

“Hepsi değil işte,” dedi. “Burada öyle bir şey yok. Kiliseden kiliseye de, rahipten rahibe de fark var. Yani ben burada bu adamla konuşup kendimi iyi hissediyorum. Hayatıma devam edecek gücü buluyorum. Belki de biraz terapi gibi. Ama benim haricimde daha büyük bir gücün olduğunu düşünmek bana yardımcı oluyor. Kimse yoktu yanımda, ablamlar salak

salak kendi triplerindeler. Onlarla gerçek bir diyalog kurmak mümkün değil. Burada doğru düzgün yakın bir arkadaşım da yok. Javier yok, annem öldü. Sen de yoktun mesela. Kafana göre gidip geliyorsun. Bahçenin haline kızıp aylarca arayıp sormuyorsun. Ama bu rahip ne zaman arasam müsait. Her zaman beni dinlemeye hazır. Aptal bir adam da değil. Doğru düzgün, gayet makul konuşuyor. Şimdi Kolombiya'nın bambaşka bir yerinde bambaşka bir fanatik rahip silahları kutsuyor diye ben bundan vaz mı geçeyim?"

"Ee... ama bu mu olmak zorunda?"

Diyecek bir şey bulmaya çalıştım. Daha büyük olan gücü kendi içinde bulursun. Benim de planlarım, hayallerim dağılmış, bir şekilde dine dönmeden devam ediyorum işte. Ama elli yaşında da devam edebilecek miyim? O zamanki kayıplarım nasıl baş edeceğim? Onların allahına yakarmayacağımı biliyorum. Benim içime o tohum hiç atılmadı. Allahsız bir evde büyüdüğüm için tanrı, din olasılık bile değil. Ama din illa hristiyanlık, müslümanlık olacak değil ya. Benim gibi yerlerden gelenler de gidip budizme, reenkarnasyona falan inanıyorlar, ya da bir garip çilekeşlik içinde dünyevi hazlardan kaçınıp en dindardan daha yobaz bir halde sabah akşam meditasyon yapıp ot gibi yaşıyorlar. Bir şey isteyip de elde edemediklerinde canları yanmasın diye. Kuran okur gibi Krishnamurti okuyorlar. Farkı var mı?

Marcela'nın telefonu yine zır zır ötmeye başladı.

"Hah Jhonatan başladı yine!" dedi. "Daha derse yarım saat var yahu!"

"Ya bu ne acayip bir fenomendir?" dedim. "Benim dersten hatırladığım; girmemek için, kaynatmak için elinden geleni yaparsın. Böyle ders de ders diye yalvaran öğrenci mi olur?"

"Bir Jhonatan değil ki. Diğerleri de ondan gördüler, üç tanesi daha başladı dersten on dakika önce mesaj yağdırmaya."

"Güzel bir şey aslında."

"Güzel ama bir yandan da bu benim mesaim. Saat beşten yediye kadar çalışıyor olmam gerek. Geri kalan zamanda da kendi işimi gücümü yapacağım."

“E telefonu sessize al gitsin o zaman.”

“Kıyamıyorum ki. Bak senin yüzünden hayvanlara yem vermeye de geç kaldım. Üstelik kahvaltıyla duruyorum.”

“Yahu tamam,” dedim. “Tavuklarla ben ilgilenirim. Sen bir şeyler ye. Dersine hazırlan.”

“Yapar mısın gerçekten?” dedi. “Teşekkür ederim. Kuzuların yemi üst rafta. Tavukların yemleri kümesin yanında. Bir tarafa bir-buçuk tas, diğer tarafa yarım tas veriyorsun. Yumurtaları yemin kenarındaki kaba koyuyorsun. Üzerini iyice örtmen lazım nem-su girmesin. Suyuna da-”

“Marcela! Biliyorum.” deyip dinlemeden sırtımı dönüp çıktım.

Aslında tam da bilmiyordum. Ama bir şekilde hallederim. Ne kadar zor olabilir ki tavuk beslemek? Kümes iki bölümlü. Yumurta verenler ve kesilecekler ayrı duruyorlar. Bir tarafın kapısını açtım, diğer tarafın kapısının yanında da ufak bir delik varmış. Oradakiler yemi görünce heyecanlanıp coştular. Normalde geçemedikleri o delikten sağlarını sollarını çizerek dışarı çıktılar. Etrafımdan dolaşıp yem verdiğim tarafa girmeye çalıştılar. Kapıyı hemen kapattım ama biri içeride kaldı. Sonra diğer tarafa yemek koyunca dışarıdakilerin hepsi içeri üşüşti. Manyak gibi elimi ayağımı gagalayarak yemlere saldırdılar. Aradan zor çıktım. Nefret ediyorum tavuklardan! Baktım, elim kanıyor. Şimdi bir de öbür tarafta kalanı tutup kendi tarafına koymam lazım. Yem yerken mümkün değil. Öyle artislik yapıp “biliyorum” diye çıktıktan sonra, “yapamadım” diye dönmem olacak iş değil. Tavuklar yemleri bitirsinler diye beklerken gidip kuzuları yemledim. Onlar da kaçımasınlar diye bu sefer kapıyı bile açmadım, çitten atladım. Tavuğu huylandığım için tutamıyorum. Kuzuları ise tutmasına tutarım da yakalamam mümkün değil. Benden deli gibi korkuyorlar ve fişek gibi koşuyorlar. Yakalayıp geri sokmam imkansız. Neyse ki o taraf olaysız bitti. Sonra tekrar kümese sıra geldi.

Kapıyı açtım. Kırmızı olanı alacağım. Siyah ve beyaz olanın kaçmaması lazım. Tabii ki kaçtılar. Yemeklerini yemişler,

şöyle bir dolaşıp hava almaya çıktılar. Tek sıra halinde bahçede dolaşıyorlar. Ben de çaktırmadan peşlerinden yaklaştırmaya çalışıyorum. İçeriden Marcela'nın kahkahası geliyor. Bana mı gülüyor diye bakıyorum, ama dışarı bakmıyor bile. Derste, çocukların soytarlıklarına gülüyor. Sonunda çoban köpeği gibi tavukları diğer taraftan kovalaya kovalaya kümese geri yönlendirdim. Hah, tavuk çobanı da oldum! Tam girerken kırmızı olanı yakaladım. "Sen değil!" dedim. Hiç debelenmedi. Yine de Kusturica filmi çingenesi gibi koltuğunun altına alamadım. İki elimle kendimden olabildiğince uzak tutarak havada tuttum tavuğu. Ayağımla diğer kümesi açtım. İlk dışarı çıkmak isteyen tekmeleyip diğerlerinin üzerine gönderdim. Çaresiz durumlar, çaresiz çözümler gerektirir. Bazen dönüp "Marcela, tavukları kaçırdım," diyemeyeceğiniz için tavuk tekmelemeniz gerekir. Gurur duymuyorum. Ama nihayetinde hiçbir tavuğa zarar vermeden -tamam, kalıcı zarar vermeden- hepsini yemlenmiş olarak kendi kümeslerine soktum.

Sinirlerim bozuldu. Bu ne saçma sapan bir emek. Üstelik bizim bile olmayan tavuklar için. Komşunun birkaç hafta sonra alıp, kesilmek üzere kasaba satacağı tavuklar için! Tabi her şeyden önce de kendi beceriksizliğime, bi' tavuk tutamayışına gıcık oldum. İçeri girdim. Marcela'nın dersi daha bitmemişti. Bir şey demeden odama geçip yatağa girdim. Uyu-yakalana kadar kitap okudum.

Sonraki günlerde bahçeyi biraz toparladım. Kuruyup ölmemiş olan ağaçların diplerini otlardan temizleyip kompost atmaya başladım. Sonra bir ağacın dibine çöküp kaldım. Çocuklara grubu dağıtacağımı söylemedim daha. Söylemediğim için de grup dağılmış sayılmaz. Yani hepsinin başka başka projeleri var zaten. Onlar açısından, benim için olduğu kadar önemli değil bu grup. Müzik yapmayı bırakacağıma karar verdim, evet. Kararım kesin, evet. Ama herkese söyleyene kadar gerçekleşmiş sayılmaz. O yüzden sürekli ayak sürüyorum. Zaten pandemi yüzünden aylardır ne konser ne prova, hiçbir şey yapmıyoruz. Herkes sığınaklarına girmiş, fırtınanın geçmesini bekliyor. Ama fırtınadan sonra bir grup olmayacağını

da onlara söylemem lazım. Bugün yazayım çocuklara diye düşündüm.

Ama akşam yine, “Kafam çok bulanık, yarın sabah dinç kafayla yazarım,” diye erteledim. Marcela dersi bitirmiş, notlarını toparlıyordu. Gidip rom şişesini getirdim, masaya oturdum.

“Hiç öyle ters ters bakma.” dedim. “Bu rom içilecek.”

Beyin jimnastiği, laf kalabalığı en sevdiğim şey. Bir tartışma konusu olsun, münazara çıksın, mantık yürütelim, önerme çürütelim. Kimisi dertlerinden kaçmak için kendini içkiye, eroine verir. Benimki de bu.

“Kişisel gelişim kilisesini düşündüm,” dedim. “Bu adamlar manipölasyon işinin uzmanı. İki bin yıldır bu işeler. Sektör lideriler hatta. O yüzden de inceltip inceltip, çağa ayak uydurup herkese göre bir şey buluyorlar. Önemli olan bir şekilde kancayı takmak. Ondan sonra yavaş yavaş içeri çekersin. 2000’li yıllarda da kişisel gelişim olmuş bu.”

“Bu durumda neyin içine çekmiş oluyorlar ki?”

“Seni inancın, kilisenin içine çekiyor. Para için tabi ki. Bin yılın en büyük dolandırıcılığı bu. Vatikan’a her gün kamyonlarla altın yığıp kürek kürek içeri atıyorlar. Altın kürüyorlar! Her dolandırıcının ilk adımı budur. Önce güvenini kazanıp, senin iyiliğinden başka hiçbir şey istemediğine inandırır. Onun için dolandırıcılığın İngilizcesi ‘con’; ‘confidence’ anlamında.”

“Ben tarlayı falan kilisenin üzerine yapmayacağım merak etme.”

“Şimdi öyle söylüyorsun. Peki bütün bu işlerden önce ablanın varını yoğunu kiliseye bağışlayacağımı tahmin eder miydin?”

“Amaan, o hep biraz şaşkındı zaten.”

“İşte şaşkın olandan hepsini alıyorlar. Olmayandan maaşının yüzde onu, yirmisi, ne koparırlarsa.”

“Verdikleri hizmet için belki de çok saçma bir rakam değil yüzde on.”

“Ne hizmeti be? Ne hizmeti?” dedim. “Spiritüel rehberlik mi? Sen birden fazla kitap okumuş birisin. Tiyatro yaptın, onu bunu yaptın. Spiritüelliğin dinle alakası olmadığını gayet iyi biliyorsun. Yahu biz senle beraber kaç kere ablanlarla dalga geçmedik mi? “Beyinlerini kavanoza koyup kaldırmış gibiler,” diyen sen değil miydin?”

“Benden daha mutlular!” diye bağırdı. “Ama aptal, ama beyinsiz, ama yobaz, bir şekilde mutlular. Onları görüyorum, on kişilik aile. Evet, sürtüşmeler oluyor. Evet zehir gibi akıllı çocuğu misyoner yapmak üzere manastıra yolladılar. Ama yine de geneline baktığında mutlular. Bir aradalar, birbirlerini seviyorlar. Ben ise burada tek başımayım. Nefret edecek, kıskanacak bir eski kocam vardı, artık o bile yok. Artık sadece onun arkasından üzülebiliyorum. Burada altı tane kediyle otuyorum. Kuzu, inek ne bulursam etrafıma topluyorum. Acınası mı? Evet. Elli yaşına geldim, aile namına hiçbir şeyim yok. Yıllar önce bir çocuğum olacaktı. Onu da kürtaj ettirdim. Bebeğimi öldürdüm.”

“Ne bebeği? Ne diyorsun?”

“İlişki bile değildi. Öylesine birkaç gece beraber olduğum bir adamdı. Hamile kaldığımı ona söylemedim bile. Bebekle falan hiç işi olmayacağını biliyordum. Kendi başıma karar verdim. Gidip aldıldım. Çağdaş, modern Bogotá kadınıym ya! Çağdaş, modern Bogotá kadınının yapacağını yaptım. Bencillik. Halbuki ben ona bakardım. Çok da güzel büyüttürdüm. Şimdi bir ailem olurdu.”

“Hayır, kes saçmalamayı!” dedim. Ağlamaya başlamıştı. Ama bende sempatiden çok öfke uyandırıyor. Benim tanıdığım Marcela bu değil. “Bunları sen söylemiyorsun. Bunları rahip söylüyor. Kilise söylüyor. Bebeğimi öldürdüm ne demek? Sen bir fetüs aldıldın. Sefil bir hayat potansiyelini başlamadan bitirdin. Suçlulukla konuşuyorsun. Üstelik de suçluluk duyacak şeyi ta nerelerden bulup çıkarmışsın. Senin bir sürü saçma sapan rezil hallerini gördüm. Berbat kıskanç halini de gördüm, seni aptal eden depresyonun dibindeki halini de. Herkesi memnun etme adına karaktersizleştiğini de gördüm. Ama suçlulukla, pişmanlıkla hareket ettiğini hiç görmedim.

Bu sen değilsin. Siktiğimin kilisesi. Bunlar suçluluğun uzmanı. Acının uzmanı. Şimdi üzgün olmanın, acı çekiyor olmanın, daha önceden işlediğin günahların bedeli olduğunu düşünmeni istiyorlar. Herkes üzgün Marcela. Herkes acı çekiyor. En masum olanlar en çok acı çekiyor. Hayat demek kaybetmek demek. Annen ölecek, baban ölecek. Arkadaşların ölecek. En sonunda da sen öleceksin. Hayatını kaybedeceksin. Üzgün olmamak, acı çekmemek mümkün değil ki. Hayatın bir parçası. Zaten karar vermek demek, iki ihtimalin birinden vazgeçmek demek. Her karar, bir şeyi seçip diğerini kaybetmektir. Her kararın içinde bir parça pişmanlık vardır. İşte Kilise de herkesin hayatında olan bu pişmanlıkları bulup kendine sermaye yapıyor. Şimdi şurada beş yaşında bir çocuğum olsa, ne güzel onunla oynarım diye düşünüyorsun. Sen milyoner misin? Ona bakacağım diye şimdi çalıştığının iki katı çalışacaktın. Bütün vaktini para kazanmaya verip çocuğunu bile göremeyecektin. Üstelik iş bile seçemeyecektin. İlk bulduğun düzgün maaş veren işe girecektin. Sevsen de sevmesen de. Eve yorgun argın gelecektin. Çocuk da seni göremeyecekti. İkiniz de sefil gibi yaşayacaktınız. Bu ihtimalden vazgeçtin. Doğrusunu da yaptın. Bebeğim mebeğim diye saçmalama. Kendine gel.”

Marcela hiçbir şey demedi. Dik dik yüzüne baktı. Ama ağlamayı kesmişti. Bir an, “ağlayan insanları azarlayarak susturmak gibi bir süper gücüm olsa ya...” diye düşündüm. Ama cıvıtaacak vakit yoktu. Hızımı almışken devam ettim.

“Hem sen kendi çocuğun olmasa da ne kadar çocuğun hayatına dokunduğunun farkında değil misin? Baksana neler yapıyorsun? Çocuklar seni ne kadar çok seviyor. Belki onların hayatında anne-babalarından daha çok etki eden bir yerdesin.”

“Hepsi boşuna! Şunlara bak,” deyip aylardır salonun yarısını kaplayan kolileri gösterdi. “Yaptık da ne oldu? O kadar fon kovaladım, çocukların kitabını bastırdım. Koli koli burada çürüyecekler. Hiçbir işe yaramıyor. Hem kendimi, hem çocukları kandırıyorum.”

“Hiç de değil.” dedim. “O kitapların satılıp satılmaması önemli değil. Bazı kitaplar okunmak için değil, sadece yazılmak için. On altı-on yedi yaşında ergenin yazdığı hikayeyi tabii ki kimse okumayacak. Ama bu kitap o çocuklar için o kadar büyük bir şey ki. Büyük ihtimalle hiçbiri profesyonel yazar olmayacak. Belki bir tane çıkar aralarından. Ama bu kitap onların karakterini şekillendirecek. Otuz altı yaşına geldiğinde, yirmi yıl önce basılan kitabımı hatırlayacak. Herkes hayallerinin birazcık peşinden koşuyor, bir-iki kere yenilince hemen pes edip belediyede işe gidiyor. Bu kitap yüzünden, kendilerine olan inançları, kendilerine verdikleri değer artacak. Belki de o zaman iki kere yenilince pes etmeyecekler. Üçü, dördü denemeye güçleri olacak. Belki de o dördüncü denemede başaracaklar. Hayaller dediğim ünlü yazar olma hayalleri de değil. Baksana dünya ne biçim bir yer olmaya gidiyor. Japonya’da insanlar seksten bile vazgeçiyormuş. Geçen bir haberde okudum: ‘Artık kadın-erkek, ilişki, tanışma, flört, baştan çıkarma... bir de bunların üstüne hayal kırıklıklarıyla uğraşamayacağım,’ deyip evde oturup bilgisayar oynuyorlarmış Japonların bazıları. Onu bile denemekten vazgeçmişler! İşte o yüzden çocukların bu yaşta kitabının basılması önemli. Boşuna değil. İsraf değil. İsraf olan Paolo Coelho’nun saçmalıklarının milyonlarca basılması. Bu çocukların özgüveni için altı üstü bin tane kitap basılmış, azıcık kağıt çöpe gitmiş, bir şey değil.”

Kendi söylevimden çok fena gaza geldim. Ayağa kalkıp devam ettim.

“Hatta olay o bile değil biliyor musun? Sen iki saatliğine çocuğu bambaşka bir yere götürüyorsun. Belli ki götürüyorsun. Jhonatan’ın yarım saat önceden heyecanlanıp yerinde duramamasından belli. Karakterini şekillendirmeyi, hayallerini kovalamasını falan siktir et. Bu hepsinden değerli. Bugünkü müthiş iki saat gelecekteki herhangi bir şeyden daha değerli. Başka kim veriyor o çocuğa bu iki saati? O olmasa Netflix açıp bomboş dizilere bakacak.

“Yani sevgili Marcelacığım, bir değil kırk tane çocuğun var. Üstelik de hiçbirini yedirip, içirip, arkasını toplamak zorunda değilsin. Hayırlı olsun.”

Suratı hala asıktı ama hafif bir gülümsemenin aradan kaçmasına engel olamadı.

“Kiliseyse kilise!” dedim. “Al sana vaaz. Çıkarken bağış kutusuna mücevherlerinizi bırakmayı unutmayın.”

Bardağında kalanı kafama dikip odama çıktım.

Ertesi gün Bogotá’ya indim. Eğer birine kötü bir şey söyleyecekse, en azından Fransızca söyle demişler. Ben de grubu dağıttığımı söylemeden önce çocuklara uyuşturucu ısmarlamaya karar verdim. Torbacılar pandemi falan dinlemiyor. Evlere servis yapıyorlar. Diego’nun evine gidip siparişi verdim, birer bira alıp beklemeye koyulduk. Evini kapatmayan bir tek Diego. Tam bir survivor. Müzik işine hiçbir zaman o kadar da güvenmemişti zaten. Daha pandeminin, sokağa çıkma yasaklarının başında arkadaşının lokantasında işe girdi.

İki saat sonra torbacı gelip asitleri bıraktı. O arada diğer çocuklar da teker teker damlamaya başladılar.

Herkes geldiğinde “Bugün burada toplanmış bulunmamızın sebebi...” deyip günün anlam ve önemini belirten konuşmamı yaptım. Kimse fazla üzülmeydi. Daha doğrusu kimse fazla şaşırmadı. Zaten bütün müzisyenlerin hayatı bok çukuruna doğru gidiyor, bir grup daha dağılmış, şaşıracak bir şey yok. Herkes üzüleceğini üzülmüş çoktan. Hatta onlar benden daha karamsar. 2020, belki 2021’e kadar canlı müzik olmayacağını düşünüyorlar.

“Peki ne yapacaksın moruk?” dedi Yakov.

“Bir arazi alıp ağaç mağaç dikeceğim.” dedim. “Zaten ilgilendiğim ve yapmayı planladığım bir şeydi bu. Şu müzik işi biraz tutsun diye yıllardır erteliyordum. Hatta azıcık tutarsa, ikisi bir arada da yürür diyordum. Ama artık beklemenin bir anlamı yok. Belki de şans oldu. Benim kendi başıma alamayacağım kararı pandemi benim yerine aldı.”

“Nereyi düşünüyorsun?” dedi Diego. “Anolaima tarafları mı? Oralarda bayağı bir doğal tarım hareketlenmeleri var, Bogotá’dan gidenler falan.”

“Yok, biraz daha uzak düşünüyorum,” dedim. “Türkiye’ye gideceğim.”

Diego buna biraz bozuldu. “Komple terk ediyorsun ha?” dedi.

“İnan bana, ben, senden çok daha fazla üzülüyorum.” dedim.

Daha sonra asidin kafası geldi. Dışarı çıkıp bomboş sokaklarda dolaştık. Ve ilk defa grup dışında şeylerden bahsettik. Herkesin çocukluğundan, büyüdüğü ortamdan, ailesinden, gittiği okuldan... Sabaha kadar her şeyden konuştuk. Grubu dağıtmasam çocukları tanıyamayacakmışım.

Ertesi sabah Marcela’nın Bogotá’da yapmamı istediği birkaç işi halledip tekrar Tabio’ya doğru yola koyuldum. Vardığımda Marcela dersteydi. Yukarı çıktım. Azıcık uyurum sonra biraz bahçeyle ilgilenirim dediysem de akşama kadar kalkamadım. Akşam uyanınca ise hiç Marcela’yla ya da başkasıyla konuşacak halim yoktu. Yataktan çıkmadan önceki günün konuşmalarını hatırlayıp, kafamda çevirip durdum.

Ancak ertesi gün kahvaltıda karşılaştık Marcela’yla.

“Ne yaptın Bogotá fatihi?” dedi.

“Hiç.” dedim. “Senin o parayı aldım. Faturayı yatırdım. Ha bir de çocuklara uyuşturucu ısmarladım.”

“NE?” dedi. “Ne yaptın?”

Marcela’yı şok etmeyi seviyorum. Ama o da oynadığım oyunu biliyor. O yüzden ne-desen-şaşırmam tavrını korumaya çalışıyor. Ben de sürekli potu yükseltiyorum. Bazı şeyleri abartıyorum. Normalde yaşadığımdan biraz daha serseri, biraz daha psikopat göstermeye çalışıyorum kendimi.

“Veda hediyesi olarak herkese LSD ısmarladım.”

“O nasıl bir şey? Benim uyuşturucuyla tek teğet geçmem üniversitede olmuştu. Üstelik de çok heyecanlıydım. Bir arkadaşın evine gidip marihuana içecektik. Sonra herkes coştı, koptu. ‘Wuuu, viyuvvv uçuyoruz’ falan gibi triplere girdiler. Ama bana hiçbir şey yapmadı. Herkes de o kadar saçmalyordu ki, rol yapıyorlar diye düşündüm. Sonra ilk seferde pek etki etmeyebileceğini söylediler ama daha sonra da hiç kovalamadım.”

“Hah! O senin içtiğin cigara tahminen doksanların normal esrarı. Onun üzerinden çok fazla genetik mutasyon geçti. Yani içkiyle karşılaştırırsan; o zamanki esrar biraysa, şimdi içtikleri şey ispiroto! Kafa yapmaması mümkün değil. Kafa yapmayı bırak, hayatını sikiyor. Ben o eski esrardan sıkıldığım için bırakmıştım. Şimdi içtiklerini ise kafam kaldırmıyor. Mümkün değil içemiyorum.”

“Senin çocuklar çok mu düşkünler?”

“Yani... çok fazla içiyorlar ama öyle rezalet durumda değiller. Bana yaptığı etkiye bakınca nasıl yapıyorlar anlamıyorum. İllaki biraz etkisi var. Konsantrasyon eksikliği, bir şeyleri unutma, genel olarak hayatında ve özel olarak yaşadığı odada bir dağınıklık oluyor. Daha hiç temiz düzenli esrarkeş görmedim. O odaya girdiğinde yüzüne illa bir koku çarpacak. Ama bir şekilde fonksiyonlarını yerlerine getiriyorlar. Miguel biraz endişelendiriyor açıkçası. Potansiyelini yiyip bitirecek gibi. Geçen senelerdekinden çok daha fazla şey unuttuyor. E, benim de adamın hayatına karışacak halim yok ya. Diyorum ki; ‘Çalmaya vaktinde gelip, şarkıları hatırladığınız sürece, isterseniz eroin için umrumda değil.’ Belki oradan mesajı alırlar diye. Neyse o defter kapandı artık zaten. Nasıl müzik yapmak istiyorlarsa yapsınlar. Asit diyorduk, bak asit başka!”

“Farkı nedir?”

“Farkı ne mi? Benzer yanı yok ki. Yani bence uyuşturucu bile denilemez. Şimdi hippiler her boka ‘şifa’ demeyi seviyorlar ya bence o da bambaşka bir saçmalık. Asit, kokain uyuşturucu; ayurvaska, esrar şifa. Yeter ki yeşil olsun. Yıllardır günde beş öğün şifa içiyorsun kardeşim, geçmedi mi hastalığın? Neyse. Asidin de iyisi denk gelirse kaktüse benziyor zaten. Adem kafası gibi, bebek kafası gibi. Her şeyi temiz, ilk defa görüyorsun. Öyle kafan, gözlerin falan bulanık da değil. Aşırı net. Hiç dikkat etmediğin detayları fark ediyorsun. Ama esas trip kafanın içinde. Aslında orada da aynı şekilde, alışkanlık olduğu için fark etmediğin yapıları fark ediyorsun. Düşüncelerin, fikirlerin yapılarını, birbirleriyle bağlantılarını görüyorsun. Şair oluyorsun, vaiz oluyorsun. Her ağzından çıkan

kutsal kelimeler gibi geliyor. Kafamın dizginlerini salıyorsun. Nereye giderse gitsin. Çok acayip yerlere gidiyor. O yüzden uyuşturucu, şifa falan hikaye. En güzeli Meksikalıların söylediği; ‘rehber’ ya da ‘öğretmen’. Sana beyaz bir sayfa açıyor, sınırsız olasılıkları gösteriyor.”

Bir süre durup düşündü.

“Bir daha gittiğinde bir doz bana da getirir misin?” dedi.

“Ahahaha! Hayatımda duyduğum en abuk uyuşturucu alış-verişi. Bir doz oroyin alabilir miyim? Buyrun bir doz oroyin, yanında şırınga hediyemiz, buyrun bu da paranızın üstü...”

“Ciddiyim.”

“Kaldıramazsın Marcela. Gerçi belki de kaldırırısın. Artık içine o kadar amfetamin koyuyorlar ki bad-trip olası değil. Ama yine de yalnız yapman çok iyi bir fikir değil. Ben de öyle çok sık yapmayı sevmiyorum. Burada iki depresif birbirimizi çok bunaltırız.”

Telefon ötmeye başladı.

“Hah, Jhonatan mesaiye başladı!” dedi.

“Yahu söylesene vaktinden önce arama diye.”

“Söylemedim mi sanıyorsun?” dedi.

“Kesin yarım ağızla söylemişsindir,” dedim. “Senden korkacak seni o kadar sevmeyecek diye çekinip tam azarlayamamışsındır. Hoşuna gidiyor tabii bu kadar ilgi.”

“Belki de öyledir,” diye güldü. “Gerçi fena da olmadı bak bugün alarm yerine geçti. Üstüme düzgün bir şey giyeyim de saçımı başımı tarayayım. Kameranın karşısına pijamayla çıkmayayım.”

Kalan ağaçların otlarını temizlemeye çıktım. İş bittiğinde baktım ki diktiğim yüz yirmi ağacın sekseni yaşıyor ve sağlıklı. Hiç fena değil. Bahçeye baktım. Bugüne kadar en uzun süre kaldığım çiftlik. Yaptığım en büyük bahçe. İnek yemişi, at girmişi... yine de bir ton yiyecek var. Kendi kendime “Neden olmasın?” dedim.

Müziği bırakma kararının bir diğer boyutu da senelerdir biriktirdiğim alet edevatı satılığa koymaktı. Ertesi hafta tekrar

Bogotá'ya gidip kongalarımı almak isteyen birine götürdüm. Oradan aldığım parayla yine çocuklara felekten bir gece ısmarladım. Çünkü, neden olmasın? Arkadaşlarım var, sevenlerim var.

Ertesi gün yine bitkin bir halde Tabio'ya döndüm. Tam merdivenlerden çıkacakken Marcela surat yaptı.

“Tamam,” dedim. “Kızma canım.” İçinde bir küçük kare asit olan kilitli poşeti masanın üzerine attım.

“Göz hakkıdır,” dedim. “Kime niyet kime kismet.”

Yine akşama kadar uyudum. Akşam aşağı indiğimde Marcela bin tane soruyla beni bekliyordu.

“Ne zaman içeyim bunu? Şimdi mi içeyim? Sabah mı? Ne kadar sürüyor etkisi?”

“Dur,” dedim. “Beraber yapacağız. Tek başına olmaz zaten. Bana da birkaç gün süre ver ki bünye dinlensin. Zaten normalden çok fazla takıldım bu aralar. Müptela olup çıkacağım. Çarşamba akşamüstü olur bak. O kadar fazla heyecanlanma, daha da bir şey sorma.”

Çarşamba, Marcela'nın kiliseye gittiği gün. İlk dediğimde onu hesaplamamıştım, sonradan fark ettim. Ama biraz muzurluk, biraz da gıcıklık olsun diye günü değiştirmedim. Aynı gün olsun. Kiliseye karşı uyuşturucu! Hodri meydan!

Marcela çarşamba çocuk gibi heyecanlı geldi eve. Kesin vaazı maazı dinlememiş bile. Uyuşturucu: bir, kilise: sıfır.

“Yiyecek bir şey hazırlayalım mı?” dedi. “Karnımız acıkır mı? Kahve hazırlayayım mı?”

“Dur, yavaş, sakın ol,” dedim. “Hiçbir şey hazırlamana gerek yok. Zaten öyle filmlerdeki gibi başka galaksilere uçmayacaksın. Aklın fikrin yerinde olacak. Otur biraz soluklan.”

Ama baktım sakinleşeceği yok, “Haydi atalım şunları madem,” dedim.

“Ne zaman kafası gelir?” dedi. “Bir anda mı geliyor yoksa yavaş yavaş mı?”

“Marcela!” dedim. “Sorularının hepsinin cevabını kendin göreceksin birazdan. Sakin ol. Panik yapma. Zaten hepi topu

yarım asit yedin. Öyle korkunç, aşırı yoğun bir trip olmayacak. Uzan şuraya, bekle.”

Bir saat sonra baktım gülümsüyor. Hiçbir şey demeden gülümsüyor.

“Haydi dışarı çıkalım,” dedim. Güneş batıyordu.

Pandeminin belki de tek olumlu tarafı yoldan hiç araba geçmemesi. Dışarı çıkıp yüzümüzü dağa doğru dönüp yere oturduk.

“İyiymiş bu, iyi,” dedi Marcela.

“Öyledir,” dedim. Omzumu omzuna yasladım.

“Şimdi Jhonatan arasa ya?” dedim. Bastı kahkahayı. Yerden bir dal parçası aldım.

“Dilülilü, dilülilü. Arıyor bak.” deyip dalı uzattım. Aldı.

“Alo, Jhonatan? Çocuğum seni çok seviyorum. Ama bir daha dersten bir dakika bile önce mesaj atarsan... bak adresini de biliyorum, oraya gelir o telefonu hiç olmadık bir tarafına sokuveririm.”

Dalın düğmesine basıp kapattı.

“Bence yine de arayacak,” dedim.

“Kesin,” dedi.

Gidip biraz su getirdim. İçti.

“Bu suyu nereden buldun?” dedi.

“Musluktan,” dedim. “Tabio’nun meşhur şebeke suyu.”

“Ama bu müthiş! Biz bunu neden çayla kahveyle karıştırıp bozuyoruz ki? Dünyanın en müthiş içeceği bu!”

“Sonra alışırsak bırakamayız diye sek içmiyoruz bu suyu. O yüzden kahveyle falan karıştırıp sulandırıyoruz.” dedim.

Biraz durduktan sonra riskli bir muzurluk daha geldi aklıma. Duramadım, bütün tribi rezil etme pahasına da olsa nedim. Tekrar yerden dal parçasını aldım.

“Dilülilülilü,” dedim. “Alo? Sanaymiş, Javier arıyor,” diye uzattım. Aldı.

“Alo? Javier? Çilen bitti mi sonunda canım? Anlıyorum. Küçük küçük kızlara neden ihtiyacın olduğunu da anlıyorum. Sen de haklısın. Kendini değerli hissetmen gerekiyordu. Tabii değerli hissetmen için yaşının yarısından da küçük kızların ilgisine ihtiyaç duyman biraz aptalca. Vücudunu paralize eden hastalık beynini de aptal etmiş demek ki. Hayır. Hastalık etmedi. Sen kendin ettin. Ben sana onların verebileceğinden çok daha fazla değer veriyordum. Bunu göremedin mi?... Ne? Doğru. Haklısın. Depresyon. Bir türlü çıkamadın değil mi?”

“Evet, haklısın, o halde benim bir işime yaramazdın. Eski Javier değildin. Ancak bir kızdı diğerine atlayarak idareten hayatta kaldım.

“Yine de on dört yıl fena değil. Bunu hiç bulamayanlar var. Biz en azından bir süre aşkımızı yaşadık. Bunlar için çok teşekkür ederim. Ben de sonrasında boş durmadım, çiftlik evini bitirdim, oraya taşındım. Burada onlarca harika insanla tanıştım. Depresyon halini bana taşıtmadığın için de teşekkür ederim. Borçlu hissedip taşırdım. Artık bana hiç mutluluk vermiyor da olsan ölene kadar sana bakardım. Doğru kararı sen almışsın. Ama artık yeter. Haydi Hoşça kal. Bir daha da beni arama.”

Dalın tuşuna basıp kapattı. “Çok mu sert konuştum yahu?” dedi.

“Az bile dedin,” dedim.

Sonra dalın üzerinde tuşlara basmaya başladı.

“Annemi arıyorum,” dedi. “Alo Anne? Hah. Sesim geliyor mu? Ya bu Rebeca geri zekâlısı yine hamile kaldı. Artık kendisini öldürecek. Lütfen onların evinde poltergeist falan bir şeyler yapar mısın? Saksıları falan devirsen, geceleri mobil-yaları kıpırdatsan? Tamam hadi görüşürüz. Öptüyorum.”

Güldük. Depresyondaki insanların hayata tutundukları bir gülüşleri var ya; ölmek için rezilliğimizle dalga geçiyoruz. Bazen kahkahalarla gülsek de o gülmelerin altında hep bir bu-rukluk var. Karanlığı sürekli mizahla kol mesafesinde tutuyoruz. Çünkü espri yapmayı, kendimizle, durumumuzla dalga geçmeyi bırakır bırakmaz, kederden olduğumuz yere yığılıp kalacağız. Ama şimdiki o değildi. Farklı bir gülüşle güldük.

Gerçekten içten gelen, hayatta olduğun için, nefes aldığın için, etrafındakileri sevdiğin için, Tabio şebeke suyunu tatma ayrıcalığına eriştiğin için gelen bir gülüş.

Yine “Neden olmasın?” diye düşündüm. Elimi beline attım. Diğer elimle yüzünü yüzüme çevirip dudaklarını öptüm. Uzun uzun öpüştük. Sonra elimi yavaşça kalçalarına doğru kaydurdum. Elimi tutup durdurdu.

“Teşekkürler, ama gerek yok.” dedi. “Gerek yok. Her şey yolunda.”

Batan güneş gökyüzünü bin renge boyamıştı. Omuz omuza yaslanıp dağı seyrettik. Hemen her şey yolunda.

~

≈

SANATÇININ BİR NARSİST ADAM OLARAK PORTRESİ

≈

Boşanmanın üzerinden birkaç ay geçmişti. Eski karım yine küfretmek için aradı.

“Psikoloğa gittim, sen narsistmişsin.”

Psikoloğa bak, yüzümü bile görmeden, gıyabımda hüküm veriyor. Solo-test çözer gibi: Zeki, bilgin, kurnaz, geri zekâlı, narsist, depresif, yavşak... ne çıkarsa bahtına!

“Sen ne çıktın peki?” demedim. Suçluydum. Küfürleri yiyip oturuyordum kural olarak.

Demek ki falımda bu çıkmış. Bedava teşhis bulmuşum kaçırır mıyım? Oturdum araştırdım. Bakalım ben neymişim? Narsist denilen şey genelde yanlış biliniyormuş. Kendini çok beğenen anlamına gelmiyormuş. Aslında özgüveni düşük, kendi değerinden sürekli kuşku duyduğu için sürekli onay, ilgi, alkış bekleyen bir davranış bozukluğuymuş. O yüzden sürekli kendini ortalara atıp dikkat çekmeye, ilgi odağı olmaya çalışıyormuş kişiliği narsist bozuk kişi. Aynı ben.

İyi psikologmuş valla, helal olsun. E, eli değmişken ilacı neymiş onu da diyiverseymiş bari. Çaresi bulunur mu bu hastalığın? Çaresiz dertlere düştüm, aman doktor bir çare!

“Amsalaksm,” diye devam etti. “O Bob Marley’leri, Manu Chao’ları sözde anlamlı bulduğundan, sosyal, politik falan bir mesajı var diye çalışıyorsun ama esas istediğin iki tane kız götürmek. Yaptığın işin içi boş.”

Hmm, doğruluk payı yok değil. Barlarda çalma işinin de biraz boş olduğunu zaten biliyorum. Nasıl da biliyor hassas yerimi de oradan vuruyor. Bi SANİYE! Nasıl mı biliyor? Ben söyledim de oradan biliyor. Bu işte bir anlam bulamadığımı, ne yapacağımı, ne yöne gideceğimi bilemediğimi oturup anlattım karıma tabii ki. İşler ekşiyince alıp kafama kafama vursun diye eline malzeme vermişim. Sürekli kendi kendime bar

programından öteye geçmenin yolunu arıyordum. Dert yanıp duruyordum. Belirli aralıklarla da grubu dağıtıp bar işini bırakıyordum. Sonra tekrar bara dönüş. Bir şarkı çalıyorum, kızlar dans ediyor, bir bar dolusu insan alkışlıyor. Narsist miyim? Değilim kardeşim, ekmeğimin peşindeyim. Para veriyorlar, çalışıyoruz. Zaten bütün bu işler para meselesiyle başladı.

Sanayiye çırak verilmediğim için bu para işini epeyce uzun bir süre çözemedim. Nereden ne kazanacağımı bilmiyordum. Asiyim bir yandan da. Ankara’da asilik yapacak tesis yok, imkanlar sınırlı. “O üniversiteye gidilecek” diyor annem. “Müziğini yine hobi olarak yaparsın.” Orta sınıfsın, gidecek yerin yok, mecburen üniversiteye gidiyorsun. Anne, baba, hatta dede üniversite mezunuysa, çocuğun en azından lisans bitirmesi beklenir. Hatta master, doktora yapması tercih edilir. Tamam doktora olmasın. Masterda bırakalım da bir sonraki kuşağa da atlayacak bir sınıf kalsın. Çünkü kuşaklarda geriye dönüş kabul edilemez. Yukarı, hep ileri. Önümde ÖSS seçim formu, yüzlerce bölüm... Boş boş bakıyorum. Hiçbir bölümü okuyasım yok. Hiçbir üniversitenin bana öğretebileceği bir şeyi istemiyorum. İşler, bölüm seçimine gelmeden çok çok önce, Nirvana dinlemeye başladığımdan beri böyle. Kurt Cobain okumamış, Slash okumamış, ben niye okuyayım? Sonunda annem elime gazetenin ilan sayfasını verdi. “Üniversiteye girmek istemiyorsan şu ilanlara bir bak, hangisini beğenirsen ara, başvur,” dedi. Hayır, ne var yani biraz rahat bıraksanız da 4-5 sene boş boş gezip, uyuşturucu içip takılsam? Ama burası Los Angeles sahili değil, Ankara bozkırı. Lise mezunu üçüncü dünya vatandaşlarının ABD vizesi alma ihtimali milyonda birden daha az. Los Angeles’ta da işlerin her ‘gitaristim’ diyen için o kadar güllük gülistanlık olmadığını bilmiyordum o apayrı bir konu. Ama bütün bunları söylemesine gerek de yoktu. İş ilanları sayfası zaten tek başına taviz vermez duruşumu yerle bir etmeye yetti.

O üniversite okunacak! Peki. Seçelim gelişigüzel bir bölüm de okuyalım o üniversiteyi. Hobi olarak yap sen yine müziğini. Öyle yapıyoruz biz de. Panklık başlıyor.

Panklığın bir aciliyeti var. Deep Purple, Led Zeppelin dinliyorsun... Bunlar nasıl gamlar? Ne biçim gitarlar, ne biçim

vokaller, virtüöz gibi adamlar! On altı yaşında çocuk bunları nasıl çalsın? Daha sesi bile oturmamış, nasıl söylesin? Ama esas önemlisi; beni ilgilendiren bir şey söylemiyorlar. Beni Hürriyet'in iş ilanları sayfasına mahkum eden düzene isyan etmek istiyorum. İşleri fazla komplike hale getirmeden, sözlerle mistiği, felsefeyi, müziğe cazı karıştırmadan iki akor basıp çıkmazımızı bağlamak istiyoruz.

İşte orada sahneye panklık giriyor. Kavga, gürültü, sarhoşluk, şiddet, küfür. Yalnız müzikte değil, ortamda da bunlardan bolca var. Biraz da o yüzden bu panklık işleri için bir mecra yok. Ne bir sahne ne bir plak şirketi var. Konserlerin geleni zaten az, büyük bir kısmı da on sekiz yaş altı. Yaşı tutan da barda bir şey içmiyor. Kapının önünde sarhoş olup öyle giriyor. Üstüne bir de her iki konserde üç kavga çıkıyor. Barların pank konseri yapmak istememesi normal. Zaten toplumla kavgalıyım, tam bana göre. Saçlarımın kenarlarını kazıdım, pankların arasına katıldım. Ankara'da toplam on beş kişiyiz.

Değişmeyen sahnemiz Maltepe Düğün salonu. Pazar konseri öğleden sonra birde başlar, akşam altıda biter. (Salonun en ucuz olduğu saat bu, yediden sonra diğer düğün başlayacak) Alkolsüz etkinlik. Bazıları kola kutusuna votka dolduruyor, diğerleri tuvalette bali çekiyorlar.

Sarhoşuz, cıvıgız ama bir yandan da sarhoşluğumuzu, cıvıtmanızı çok ciddiye alıyoruz. Önemli bir iş yapıyoruz. Sürekli koşturuyoruz, beste, prova... Ses sistemi kirala, hoparlörleri sırtlanıp düğün salonuna getir, kur, topla, geri götür, sonra yine aynı parkta votka içmeye devam.

Parklarda toplanmamızın bir anlamı var. Sürekli kafayı bulmamızın altında bir şey yatıyor ama tam tanımlayamıyoruz. Teorik bir birikim de yok, kafamızı da o yönde fazla çalıştırmadığımızdan nedenini, niçinini tam oturtamıyoruz. İşyanımızın şekli var ama amacını tam belirleyemiyoruz. Her şeyi toptan reddediyoruz. Geceleri parklarda, hava soğuksa bankamatiklerde yatıyoruz. Yoldan geçenlerden para toplayıp şarap alıyoruz. Dilenme sayılmaz, allah rızası için değil, hayır duası için hiç değil, açık açık şarap için. Diğerleri ne düşünüyordu bilemem ama ben Jack London'un, George Orwell'in

serserilik günlerini yaşıyordum. Hayatının bir döneminde banklarda yatmış bütün sanatçıların izindeyim! Halbuki ev bir belediye otobüsü kadar yakın. Ama dedim ya, isyanımızın amacı tam belli değil. Sadece normali görüyoruz. Evde anne babalarımıza bakıyoruz. İşe gidip geliyorlar. Az komik şeylere az gülüyorlar. Bazen yemekle beraber iki bardak şarap içiyorlar. Hayat çok daha heyecanlı bir şey olmalıydı, müthiş bir şey olmalıydı. Bir şeye gülünecekse ağzından tükürükler saçarak, karnı ağrıtarak gülmeli. İçilecekse kusana kadar, devrilene kadar içilmeli. Onlar gibi olmamaya yeminler ediyoruz. Eğer şüpheye düşecek olursak, polis hemen imdadımıza yetişiyor.

Polisler sürekli bizi tutuklayıp gözaltına alıyorlar. Bir sebep göstermelerine bile gerek yok. Sokakta alkol alıyor olmak yeterli. Geceyi nezarete, parmaklıklar ardında geçiriyoruz. Tutuklanmayı bile seviyoruz. Günlerce onun muhabbetini yapıp polislerin salaklıklarına gülüyoruz. Bir yandan da erkeklige geçiş ritüelini tamamlamış gibi gurur duyuyoruz. Sistem karışıklığımız onaylanmış oluyor. Mantık basit: Toplumu, normali sevmiyoruz. Polis bizimle bu kadar uğraşıyorsa toplum için tehdit oluşturuyoruz demektir. O halde doğru yoldayız! Ha bir de polisli molisli anarşik şarkı sözü yazabilmek için gerekli bu tecrübeler. Halbuki polislere sorsan, kota dolduruyorlar. O hafta yeterince şüpheli şahıs gözaltına alınmamışsa, parka gidip dört-beş tane pankçı yakalayıp karakola getiriyorlar. Ailemize de asla bir şey söylemediğimiz için, çoğu on sekiz yaşının altında çocukları toplayıp, anne babasına haber vermeden nezarete atmaktan başları ağrımıyor.

Böylece birkaç sene içinde Ankara'nın bütün karakollarını tanımış olduk. Kavaklıdere, Kızılay, Esat... Hatta bir seferinde daha egzotik tatlar peşinde Etimesgut Jandarma Karakolunda bile gözaltına alındık.

Sonra gire çıka karakollar yalama oldu. En azından iki haftada bir gitmezsek olmaz. Bir seferinde elimizde içki bile yokken polis arabası yanımızda durdu. Bizi en az dört-beş kere gözaltına almış bir polis pencereden kafasını uzattı.

“Gençler, nıpyonuz? Haydi gelin karakola gidelim,” dedi.

Yuh! O kadar da değil artık. Tamam ayağımız alışık da, öğlen vakti düz yolda yürüyoruz, en azından ilk birayı açsaydık.

“Yahu ne karakolu, ne yaptık ki karakola gidiyoruz? Arkadaşı bekliyoruz, provamız var,” diye itiraz ettik.

“Peki o zaman, hemen şu yakında Yıldız Karakolu var. Oraya gidelim hızlıca bir imza atın, arkadaşınızı da bekletmeden hemen geri getiririz.”

Neyse ki o da farkındaydı yaptığı şeyin saçmalığının. Tamam genelde ses çıkarmadan ekip arabasına biniyoruz ama adı konulmamış kuralları var oyunun. Biz sokakta içip sarhoş olacağız, sen bizi “açıkta alkol almak” sebebiyle tutuklayacaksın. Kendi kendisini bile ikna edemeyip gitti.

Normalde nezarete atarken üzerimizi arayıp ayakkabı bağcığından, cebimizdeki kibrit çöpüne kadar alıyorlar. Ama Esat karakolu genelde “bekleme salonu” denilen yerde tutuyor. Olup biten farklı bir şey değil. Yine gözaltında, alıkonmuş durumdasın. Yine saatlerce, bazen bütün gece orada kalıyorsun. Tek fark; parmaklık ve üst araması yok. İşte bu büyük hata! Çünkü o gün tutukladıklarında içmeye daha yeni başlamıştık ve en az üçümüzün çantasında kanyak vardı. Karakolda kafayı çekmeye kaldığımız yerden devam ettik. Keyfimiz çok yerindeydi. Yarım saatte bir polis gelip gürültüyü kesmemiz için bağırp çağırıyor, sigarayı zamanında söndürememiş birini yakalarsa biraz tartaklıyor ama fayda etmiyor. En sonunda ne yapacaklarını şaşırp bizi karakoldan attılar. Evet, bu da oldu.

Geceleri parkta, bankamatikte, nezarette, nerede olursa olsun altımıza sıçacak kadar gülüp eğlendik. Ama iki üç sene böyle devam edince artık yetmeye başladı. Karakolun bile tadı kalmadı. İş rutine bindi. Alkol, tekelden midemize boru hattı gibi düzenli olarak akıyor. Heyecansız, hareketsiz, atraksiyonsuz, şişeleri birer birer kafamıza dikiyoruz. Bir de Kabahatler Kanunu diye bir şey yürürlüğe girince işin iyice boku

çıktı. “Sarhoşluk” suçundan para cezası kesebilir oldu polisler. Ama esas caydırıcılığı çeşit çeşit raporlar tutmak için karakol, jandarma, adli tıp diye saatlerce Ankara’yı dolaştırmaları oldu. O kadar ki, polis bizi yakaladığında sarhoş da olsam, saatler sonra adli tıpta promil testi vakti gelene kadar ayılıp ceza bile almıyordum.

O yüzden polis kimlik sorunca topuklayıp kaçıyorum. Nerede, ne zaman olursa olsun. Daha peşimden koşup yakalamayı deneyen bile olmadı. O kadar eminler ki paşa paşa kimliği verip gerekirse karakola geleceğimden. Ağzları açık seyrediyorlar arkamdan. Ama yeter, karakol turizminden sıkıldım artık. Hep bildiğim yerler.

Konserler de yerinde saymaya başladı. Anca dört-beş ayda bir tane konser ayarlayıp, üstüne bir de satılan biletlerden düğün salonu kirasını bile çıkaramayıp cebinden ödemek de bir yere kadar. Aynı yüzler, aynı konserler tekrarlanıyor. Bu panklık defterini kapatmamız lazım artık, orası kesin.

Bir çıkış yolu düşünmeye başladık. “Barlarda program yapalım,” dedik. Olanlar orada oldu.

Para kazanmaya başlayınca çok şaşırdım. Gerçekten de hiç beklemiyordum. Ama daha bana muhteşem iş olanakları sağlayacak, dünyanın kapılarını önümde açacak olan üniversite diplomasını (Hacettepe Felsefe) bile almadan kiramı, faturalarımı kendim ödeyebilir hale geldim. Bu gerçekten müthiş bir şey! Bar programları olmasaydı, o aynı iş ilanları sayfasına elimde diplomamla baksam, hissedeceğim çaresizlik daha mı az olurdu? Üniversite diplomasını boş ver, iş ilanları sayfasına başı dönüp gözleri kararmadan bakabilen var mı ki?

En başta amacımız bu bile değildi. Planımızı; yelpazemizi biraz genişletip, birkaç bar programı ayarlayıp, Bob Marleyleri, Manu Chao’ları çalarak orada belli bir kitle oluşturunca, yavaş yavaş bestelerimizi aralara kaynatmaktı. Bar sahnelerinde on yıl geçti, bestelere sıra gelmedi. Neredeyse kariyer sahibi oldum.

İlerde evleneceğim kızla da o aralar tanışmıştım. Bar sahnelerinin hem öncesini hem de sonrasını gördü. Öncesinde ne

buluyordu bilmiyorum ama sonrasını hiç sevmedi. Bir ihtimal; manyak gibi sürekli besteler, prodüksiyonlar yapan tavizsiz panklıktan vazgeçip, habire iş kovalayan, bar programında tutacak şarkılar bulmaya çalışan bar müzisyenliğine ruhumu satışımı gördü. Eleştirisi annemden bile daha acımasızdı.

“Vokal yapma bence, yapamıyorsun.”

“Nasıl yani? Detone mi söylüyorsun?”

“Hayır. Sahneyi doldurmuyorsun. Ne bileyim... yakışmıyor sana. Davul çalarken yakışıyor mesela.”

“Nasıl doldurmuyorum ya? Nasıl dolduruluyor sahne?”

“Bilmiyorum. Mesela Babazula’daki adam dolduruyor... ya da Duman.”

“Yaa bırak saçma sapan adamları.”

İkinci ihtimal de, bu kadar göz önünde olmam ve bunun hoşuma gidiyor olmasından rahatsız olması. Parkta, sokakta, karakolda neredeyse görünmez adam iken sahnede bir anda bir sürü kız bana bakıyor! Sahneye çıkma. Çıkacaksan da arkalarda dur, davul çal.

Ama öte yandan dünya hiç de ‘yakışmıyor sana’ demiyor. “Gel bu Cuma çal, al sana seksen lira,” diyor.

Onaylanmak müthiş bir şey; toplumda yerinin olması, para kazanmak. Bir de benim geldiğim depresif, karanlık, isyankar yerden bakınca, hiç beklenmedik bir şey. İşim gücüm var. Üstelik de tıraş olup saçımı bile kesmeden, kravat bile takmadan. Dışarıdan bakınca Maltepe Düğün Salonu’nda yaptığım şeyin aynısını yapıp üzerine para alıyorum. Elimde gitar, önümde mikrofon, sahnedeyim. Hatta Maltepe’den farklı olarak birayı gizli gizli değil, sahnede içiyorum. Hem de içkiler şirketten.

Ama tabii ki o kadar anarşik takıldıktan sonra kendimi seksen lira yevmiyeyle kandıriverecek değilim. Teorisi pek belli olmasa da, o geceleri boşuna bankamatiklerde, karakollarda geçirmedik. Bir şekilde alttan alta işin boşluğunu, anlamsızlığını hissediyorum. Sadece hissetmekle de kalmadım, bir gün saksafon solosu sırasında sahnede, ayakta uyuyakaldım. Eskiden bara yılda en fazla iki-üç kere, o da öncesinde dışarıda

sarhoş olup girerken, şimdi bütün vaktim barlarda geçiyor. Tüketicisi olmadığım bir endüstrinin parçasıyım. Parası matah bile sayılmaz. Ama işte; çaldığı dinlenen, yaptığı işe para ödenen müzisyenim. Para hiç de öyle boş bir şey değil. Sana verilen değer in ölçüsü. Tamam birebir net bir ölçek değil. Hatta doğru bir ölçek bile değil. Yoksa en zengin popçunun yaptığı, en güzel müzik olurdu. Ama sıfır para da bambaşka bir şey. Kimse yaptığın işe beş kuruş vermiyorsa ne değerin var? Evinde kendi kendine hobi olarak bozuk akortla sözde besteler yapan, dandik, klişe sözleri rezalet detone söyleyip kötü kötü kayıtlar yapan, kimsenin dinlememesini de “Türkiye’de sanatın anlamıyorlar aabi”ye bağlayan dangalaklardan ne farkın var?

Üstelik bunu meslek edinmek, müzik, sanat vs. hakkında konuşurken sözlerime bir ağırlık, duruşuma bir otorite veriyor. Para kazanınca adam oluyorum, birey oluyorum resmen. “Bu şarkı bok gibi,” diyorum. “Nereden mi biliyorum? Yıllardır müzik yaparak geçiniyoruz. Bunu bilmek benim işim!” Ama kendi kendime dediğim şey farklı: “Hadi oradan! Senin işin Bob Marley şarkılarının akorlarını ezberlemek.”

Seyirci her hafta gelmeye devam ediyor. Ortam güzel, mekan sürekli ağzına kadar dolu. Artık efor bile sarfetmiyoruz. Prova bile yapmıyoruz. Ben sahnede uyukluyorum. Sabah dokuz akşam beş değil, akşam sekiz gece üç. Fark yok.

Ama nasıl bırakayım? Daha da önemlisi bırakıp da ne yapayım? Bırakmadım da değil. Kırk kere bırakıp, kırk kere geri döndüm. Bu bir tutku mu benim için? Değil.

Ray Charles komşunun evinden gelen piyano sesini duymuş da, büyülenmiş gibi gidip gidip kapıdan dinliyormuş da, adam sonunda bunu içeri çağırması da piyano öğretmeye başlamış ya. Öyle bir müziğin çağrısını hissetmişliğim yok. Olan şu: ilkokul beşteyken bir ilan dağıttılar. Yeterli sayı sağlanırsa pazartesi akşamları okuldan sonra grup halinde gitar dersi olacak. Şu kadar da ücreti var. Ucuz.

Gitar dersi ilanını görünce neden canımın istediğini bile bilmiyorum. Ne çalacağıma dair hiçbir fikrim yoktu. Öyle

dinlediğim çok gitarlı bir müzik de yoktu. Gitar çalan tanıdığım, özendiğim biri de yoktu. Müziğe deli olmuyordum. Sırf yapacak değişik bir şey, bir ilginçlik? (Narsistlik?) Ders varsa alırız.

Tabii bunlar sadece ünlü biri anlatınca ilginç. Bukowski elli yaşına kadar yazdıklarından dişe dokunur bir şey kazanamamış da maaşlı işte çalışmaya devam etmiş... Louis Armstrong orospu çocuğuymuş da, trompeti mapushane bandosunda öğrenmiş. Ben ünlü olamadığım için nasıl başladığımı pek bir ilgi çekici yanı yok. Onun yerine nasıl bıraktığımı anlatacağım.

Sırf ilkokulda dağıtılan bir ilan yüzünden elime aldığım gitar, meslek oldu. Herkesin mesleğinin yaptığı gibi hayatımın ortasına kurulup oturdu. Bağlantılar ilişkiler kuruldu. Mekancılar, müzisyenler. Ekstra iş bağlayacak organizatörler, ekstra işe gelecek müzisyenler. İş yapa yapa müzisyenliğim de gitgide vasatlaştı. Aklım beynim duruldu. Aynı akorları, başkalarının şarkılarını çalmaktan aklıma kendime ait bir şey gelmez oldu.

Bar programlarının beşinci-altıncı senesinde artık evli, arabalı, iş gücü sahibi olmuşken bir gün üvey kız kardeşim anesiyle kavga edip bizde kalmaya geldi. Küçükken hep önünde örnek olarak benim yaptığım panklıkları gördüğü için o da o tarafa doğru yol almış. Serserilik peşinde. Biraz konuşunca ben hemen dert yanmaya başlayıp, pek mutlu olmadığım halde bar programlarına devam ettiğimi anlattım. Hemen yapıştırdı: “Demek artık sen de herkes gibisin.” Vaayyy! Panka panklık ha! Taviz yok! Uzlaşma yok! Düzenli iş sahibi herkes ‘sistemin kölesi’ paketinde. Ama... ama... faturalar... ama... kedilerin mama parası... yok! Bahanelere karnı tok. Annesinin evinden kaçıp gelmiş, bana ebeveynlere yapılan muameleyi yapıyor. Tokat gibi yüzüme indi mi? İnmedi. Uyanmadım. Silkinip kendime gelmedim. Sadece sinirlendim. “Sen ne bileceksin ki çocuk, büyüyünce anlarsın...” deyip geçtim. Ben küçükken ebeveynlerin bana dediği gibi.

Aslında tabii ki haklı. Hiçbir veledin bana söylemesine gerek de yok. Zaten biliyorum. Sonuçta, becerilerin arasında en

az eforla en çok para eden hangisiyse onu nakde çevirip yaşayıp gidiyorsun. Özellikle buna karşı koyup direnmezsen, suyun en az dirençle karşılaştığı yoldan akması gibi, bu en kolay ödeme alabileceğin yola girip, yer çekimine göre aşağı doğru akıyorsun. Mesleğin, hayatın oluyor. Kirayı, faturaları ödüyorsun. Farklı bir şeye sıfırdan başlayayım desen, çıraklık süresince harcadığın bütün zaman ve enerjiyi çöpe atmış olacaksın. Sıfırdan başlamak, yine çırak olmak demek. Ciddiye alınmamak, hor görülme, yine azıcık öne çıkabilmek için senelerce uğraşmak ve tabii ki bayağı bir süre beş kuruş kazanmamak demek. Bu saatten sonra para kazanmayıp ne yapacaksın? Anne-babandan harçlık mı isteyeceksin? Hepsinden de önemlisi, baştan başlarsan yine bir hiç olacaksın, yine hiç kimse olacaksın. O yüzden girdiğin yolda devam ediyorsun. Kirayı, faturaları ödüyorsun. Hakikaten de panklık manklık kalmamış. Barlarda çalışıyorum, barlarda oturup içiyorum. Şehrin eğlenmek ve içmek için ayrılmış, saatleri ve kuralları düzenlenmiş sektörünün içindeyim. Her şeyin bir yeri ve zamanı var, ben de her şeyi doğru yerinde ve zamanında yapıyorum. Topluma eklemlendim. Makinenin çarkıyım. Artık herkes gibiyim! Eyvah!

Ama... ama... en azından herkesten farklı olarak işe elimde birayla, kafam güzel gidebiliyorum. Hatta birayı iş yerinden veriyorlar. Çılgınlık, serserilik devam ediyor sayılmaz mı? Sayılmaz. Biraz olsun düzen karşıtlığı? Yok! Sonradan tanıştığım İngiltereli bir arkadaşım hippiliğe başlamadan önce Enerji Bakanlığı'nda mühendis olarak çalıştığını anlattı. Her gününü saçıcıların, dincilerin, bürokratların arasında geçiriyormuş. Bütün hafta ağzından kendine ait, samimi tek bir cümle, tek bir şaka bile çıkmıyormuş. O kadar çekilmez ve stresli geçiyormuş ki hayatı, orada çalıştığı bir buçuk sene süreklili eroin kullanmış. Üstelik de ne öncesinde ne sonrasında eroini aramamasına rağmen. Üstelik tek o da değilmiş, bir sürü arkadaşı işe böyle devam ediyormuş. Ben sahneye alkollü çıkıyorum, çılgınım, bohemim derken, bakanlıkta çalışan elektrik mühendisleri eroin içip işe gidiyormuş. Benim serserilik, asilik yalan oldu. Hakikaten de herkes gibiymişim. Hatta herkesten bile daha az serseriymişim.

Nasıl çıkacağım işin içinden? Mesele o da değil. Çocuğu işin içinden çıkarmak kolay ama işi çocuğun içinden nasıl çıkaracağız? Habire işi bırakıp, birkaç ay sonra orasını burasını düzeltip tekrar barlarda alıyorum soluğu. O aralar artık sevgi-
limle karı-koca da olmuştuk. Davula da geçmeyip vokale devam ettiğim için, karımın korktuğu başına geldi. Kızlar bana baktılar, ben kızlara baktım. Evliliğimiz kısa sürdü.

O köprüleri de onarılmaz biçimde yakınca bari buradan hepten çıkayım, coğrafyayı değiştireyim, bir de öyle deneyelim dedim.

İstanbul'a gittim. Biraz biraz sokaklarda çalarak başlasam da, bütün barları bağlayıp, grubu toplayıp haftalık programlara başlamanam altı haftayı bulmadı.

Hindistan'a gittim, yine aynı şey. Bir ay içinde: Her salı Yogi'nin yerinde, her perşembe Loki Cafe'de balkan oyun havaları.

Tabii o kadar da abartmayayım. Her değişiklikte biraz kendimi yeniliyor, geliştiriyorum. Her çabalamada yeni tarzlar, yeni bir enstrüman... biraz trompet, biraz akordiyon... biraz daha teori, biraz daha pratik derken bir şeyler öğreniyorum. Sonunda Bogotá'ya bir süreliğine yerleşmeye karar verdiğimde müzisyenliğim on sene öncekinden çok daha ilerideydi. Armoni bilgim, repertuarım eskisinin kat kat fazlası. Elimin enstrüman üzerindeki becerikliliği izleyenleri ağzı açık bırakıyor. Ha, o beceriklilikle ne yapıyoruz? Sokakta, barlarda ve düğünlerde yine balkan oyun havaları.

Beste yapıp, kendi müziğimizi çalacaktık. On iki-on üç yıl geçti. Sürekli durumdan rahatsızım ama bir türlü silkinip de kendimi tekrar etmeyi bırakamıyorum. 'Bar grubu kuralım da sonra repertuarın arasına besteleri ekleriz' dediğimiz günden bu yana toplam beş tane beste yapmadım. "Hayat böyle böyle geçip gidecek mi?" derken, hazır olun, hikayeye baş kadın karakter giriyor: Migrania'yla tanıştım. (Amsalak mıyım?)

Liseli çocuk gibi aşık oldum. Aptal oldum, şapşal oldum. Bir pazar günü aynı parkta karşılaştık. Biz çalışıorduk o da gösterisini yapıyordu. Palyaçoluk, stand-up komedi, hokkabazlık karışık komik gösteri. Müthiş. Tek başına, üç beş tane

hokkabazlık gereciyle çıkıyor. Hiçbirini öyle virtüözlük seviyesinde çalışıp da mükemmelleştirmemiş. Zaten olayı o değil. Herkesle ve kendiyile dalga geçerek bir komedi gösterisi yapıyor. Latin Amerika tek başına bir kadın için lanet bir yer, gasp, darp, taciz, tecavüz... Bavuluna ıvr zıvırını doldurup kıtanın bir ucundan diğerine dolaşıp tek başına gösteri yapmaya çıkması zaten kahramanca. Üstelik, ben arkama beş tane müzisyeni alıp anca milletin karşısına çıkmaya cesaret edebilirken, bu kız tek başına ortaya geçip, sağa sola sataşarak seyirci topluyor.

Tanıştığımız pazar günü aynı parkta çalışmaya gelmiştik. Seyirciyi de kaybetmeyelim diye ara vermeden bir tur biz çalıyoruz, bir tur o gösterisini yapıyor. Seti bitirirken, “Bir yere ayrılmayın, şimdi Migrania sizlerle olacak,” diyorum. Oturup izlemeye koyuluyoruz.

“Ağzın,” diyor Rafael.

“Ha? Ne?” diyorum.

“Ağzını kapat, sinek kaçacak.”

Daha sonra beraber gösteriler de yaptık. Ama kız beni bir türlü beğenmedi. Ne taklalar attıysam da aşkıma karşılık alamadım. Neyimi beğenmiyor diye aynanın karşısına geçtim. “Neyini beğensin lan, düğün şarkıcısı!” dedim. “Yaptığın işi maymun olsa yapar. Anca oturup günde beş saat akordiyon çalış. Hiç kafanı, zekanı, yaratıcılığını kullanmadan senelerdir para kazanıyorsun. Ortaya koyduğun elle tutulur hiçbir şey yok. Dandik herif!” Ha beğenmemesi büyük ihtimalle bu yüzden değildir. Belki aramızda 9 yaş fark olduğundan, belki de düpedüz çirkin olduğumdandır. (Tipim değilsin?) Ama o konularda elimden bir şey gelmez. Değiştirebileceğimizin üzerinde çalışalım: Oturup beste yapmaya başladım. Çalışmaya oturacak motivasyonu bulamazsam aynaya gidip “Tüü sana! Düğün şarkıcısı!” diyorum, “Beş para etmez düğün şarkıcısı!” Bir bar dolusu insan göbek atıp alkışlıyor da yetmiyor. Ben başka birileri, başka türlü alkışlasım istiyorum. Ya da belki sırf Migrania alkışlasa yeter. Narsist miyim? Bilemiyorum.

Sonuçta, benim iş yine de olmadı. Ama ilk defa tamamı kendi bestelerimden oluşan bir albümüm oldu. Sonra bir albüm daha, sonra bir tane daha. Huy oldu. Manyak gibi beste yapmaya başladım. Sabahtan akşama bununla uğraşıyorum. Konsere balkan oyun havası dinlemeye gelenlere zorla kendi bestelerimi dinletiyorum. Daha da fenası, balkan oyun havası, etnik enteresan bir şeyler çalmak üzere gruba katılmış müzisyenlere zorla bestelerimi çaldırıyorum. Bu ısrarım yüzünden işlerin gidişini de bozdum. Tutmadı sonuçta. Para veren olmadı. Yıllardır müzikten para kazandığım için kendime yedi-remedim. O kadar sene; “İyi müzisyenim, dört kıtada, yirmi ülkede nerede olsa çalıp paramı kazanırım,” diye artislik yaptım. Şimdi ilk defa çalışıyorum ama kazanamıyorum. E, para veren yoksa, kötü bestecisin demektir. Tamam o kadar kesin konuşmayalım, şöyle formüle edelim: Para veren yoksa, besteler para etmiyor demektir. Aynı şey.

Tekrar yaptığım işe herhangi bir talep olmayan yerde buldum kendimi. 1999 düşün salonu konserlerinde neredeysem oradayım. Ama ergenlikteki, bütün dünyanın aptal bir benim akıllı olduğuma inancım eskisi kadar sağlam değil. Paranın, onayın, alkışın tadını aldım bir kere. Bir de zamanım sınırsız değil. On dokuz yaşında önündeki zaman sonsuz, istediğin gibi çarçur et. Abuk sabuk şarkılar yaz... deneysel takıl... her gün öğlenden sarhoş ol... bali çek. Ama üstüne bir on dokuz yıl daha ekleyince, sonucu belirsiz boş işler yapmak o kadar da içimden gelmiyor. Sıfırdan başlamak, karşılıksız işlere, sonu belirsiz yollara girmek korkutuyor. Zaman sınırlı, nereye harcayacağına iyi karar vermek gerek. Şimdi yeni bir şeye başlasam, bir beş yılda bunun inceliklerini öğrenip oturttuğumda kırk üç yaşında olacağım. O zaman da başka bir şeye sıfırdan başlayabilecek miyim? Daha bu yaştan dizlerimde geçmeyen ağrılar başladı. Beş yıl sonra da davulun içine koyduğum amfiyi, mikrofonu, pedalları, CD’leri sokak sokak peşimden sürükleyecek, polisle, zabıtayla didişecek enerjim olacak mı? Peki on yıl sonra? Yoksa enerjide bir sıkıntı yok da, motivasyon çeşmesi mi kurudu?

Tutmuyor, kendinden şüphe duyuyorsun. Her seferinde daha çok şüphe duyuyorsun. Acaba besteler bir şeye benze-miyor mu? Tamam bi' Bob Dylan değilim ama, şarkılar kötü de sayılmaz. Esas yayımlanan, tutulan şeylere bir baksan, bombok. Bir şekilde alıp yürüyorlar. Bunlar yürüyorsa bi-zimki de bir yerden tutar, tutmalı. Ama tutmuyor işte. Ya ben bu işten anlamıyorum ya da işin içinde iş var.

Neyse ki Bukowski hep yanımda. “Sevdiğin şeyi bul ve bırak seni öldürsün,” diyor. Tamam anasını satayım, öldür-sün.

Halbuki Bukowski'yi öldürmediğini hepimiz biliyoruz. Sevdiğin şeyi bul, seni öldürmesin, üstüne bir de ünlü etsin. Oh ne ala! Tamam, biliyoruz, metafor. Şöyle yorumlasak: An-cak ölümüne bir tutkuyla yazarsan okumaya/dinlemeye değer bir şey ortaya çıkarabilirsin. Seni öldürmeyen şey, seni daha ünlü yapar. Pekala Bukowski, neden elli yaşına gelene kadar bütün vaktini yazmaya ayırmak için maaşlı işini bırakmadın? Hani öldürsündü? Tamam yazmaktan da vazgeçmedin ama bir yandan da temkinli gidiyorsun. Önce maaş, bira parası çık-sın, sonra öldürsün. Garantici pezevenk. Ünlü olduktan sonra bıt bıt konuşmak kolay. Alkış olmadan, ilgi olmadan da aynı tutkuyla yazabilecek misin?

Yazamadım. Gitarı ilk elime aldığım günden yirmi yedi yıl sonra müziği bıraktım. Şimdi marangozluk yapıyorum. Enst-rümanları da bir köşeye kaldırdım, talaş gelmesin diye üstünü örttüm. Sen Bukowski'ye ne bakıyorsun. Önce aç karnını do-yurmaya bak di mi ya? Peki ilgiyi, onaylanmayı nereden bu-lacağız? Tabii ki onlardan vazgeçecek değilim. Okuyacak on-on beş kişi için bunları yazıyorum. Elli kişi olsa başarı saya-cağım. Nicelikten geçtim, nitelikle avunuyorum. Hala arada ince bir umut kıpırdanıyor: Belki bir editör bunları görür, be-ğenir de, basılan, okunan, aranan bir yazar olurum. Ne bile-yim röportajlar yaparlar, imza gününe çağırırlar, (kızlarla da tanışır mıyım? Ehe ehe). Hemen o umudun kafasına kafasına vuruyorum. Vurmaya çalışıyorum, elimden geldiği kadar. Tam yok olmuyor, olmasın da zaten. Alkış, ilgi aramıyorum diyen bir zahmet manastıra kapansın.

Narsist miyim? Bence değilim. Aslında tanısan seversin.

≈

Not: Alıntı da Bukowski değilmiş zaten. Biliyordum anasını satayım! Bukowski yapmaz öyle şey. Bütün palavracılığına rağmen, samimi olduğu için sevdik biz Bukowski reisi.

Son.

Karaköy, Göynük Mevkii, 2021

≈

Bu hikaye de cabası olsun...

≈

DELORDU MÜSAMERE KOMUTANLIĞI

≈

TSK reddedemeyeceğim bir teklif yaptı. Bedelli askerlik yapmaya Türkiye'ye döndüm. Kolombiya'da bizim çocuklara “üç aya dönerim,” deyip uçağa bindim. Bir ay askerlik yaparım, bir-iki ay da arkadaşlarla kaynatır dönerim. O kadar emimim yani. Hatta o kadar eminim ki, Ocak ayında Peru-Şili turnesi ayarlama çalışmalarına devam ediyoruz. Ama askerlikte damping olduğu için 1,5 milyon kaçağın 700.000'i başvurdu fakir bedellisine. (Patron çıldırdı: Bedelli askerlik 2.200 dolar!) Bok dönersin üç aya. Askerlik sıram sekiz ay sonraya çıktı. Sekiz ay sürteceğim. Kırk yaşında adamım (neredeyse), annemin evinde kalamam, deliririm. Bir yer lazım, kira için para lazım, iş lazım. Bir yandan da dokuz yıldır tropik memleketlerde adımı bile unuttuğum “kış” geliyor.

Ankara'nın üstüne ölü toprağı serpilmiş gibi. Karşılaştığım eski tanıdıklara “Ee, sen ne yapıyorsun?” diyorum. Çoğu kişi “aynı işte...” diyor. Olum on yıldır görüşmüyoruz, neyle aynı? Neyin aynı? En son gördüğümde lise sondaydın! Hala lisede misin? Neyse. Ama esas daha şaşırtıcı bir kısım “hiçbir şey,” diyor. Nasıl ya? Nasıl hiçbir şey yapmıyorsun? Ben neden manyak gibi her gün, habire bir “şey” yapmaya uğraşıyorum. Bütün ülke bir katatonik depresyon halinde. Ama onu bırak; bu nasıl bir lükstür? Hiçbir şey yapmıyormuş beyzadem... hepinize bir yerden maaş mı yatıyor lan?

Grubum yok, enstrümanlarımın çoğu yanımda bile değil. Hatta onu bırak, kışlık montum bile yok! Kös kös Araf'ın önüne geldim. Konur sokakta eskisinin üç katı kadar mekan var. Önceden binaların üçüncü katına kadar dolduran barlar şimdi en üst katlara kadar çıkmışlar, binaların sokağa bakma-

yan cephelerine de yerleşmişler. Her yer ıslıl ıslıl. Araf'ın tabelasına baktım. Tabela dağılmış. Diğerlerinin arasında seçilmiyor bile. Tam on yıl önce yaptığımız tabela.

On yıl önce dükkkanı borcuna karşı devraldık. Can, ben ve üç ayarsız daha. Yavaş yavaş gelenimiz, gidenimiz, müdavimimiz artmaya başladı. İnternette, facebookta da canlanınca İstanbul Araf'tan bir mesaj geldi. "Bu ismin her hakkı saklıdır," diyor. "Her şeyi tescillidir. Değiştirin." Bu ne hiddet, ne celal? "Peki, tamam," dedik, "değiştiririz." Çok da fifi. İsmi zaten biz koymadık. Ama adama yetmedi, daha sert bir mesaj attı: "Salı gününe kadar tabelayı indirin, kontrol ettiricem. Yoksa dava açarız!" Hay sıçayım ismine. Ne isimmiş arkadaş? Çok matah mekan ya, arkadaşlar marka oluşturmuşlar ya, müthiş yaratıcı isimlerini kullanarak Ankara'da prim yapacağız. "All music of the world" diye de yamuk İngilizceyle bir sloganları var. Kamuoyuna (facebook) bunları aşağılayan bir yazı döşendim. Sonra da isim ne olsun diye beyin fırtınasına oturduk.

Araf kısmı kalsın dedik. Gıcıklığına. Sonuna bir şeyler ekleyelim. Tek bir harf bile eklese yasal olarak yırtıyoruz aslında. Arafa, arafq... Can diyor ki, "tek bir harf değil, hepsini ekleyelim. Araftakalapetkrasdfsdf... diye gitsin." İyi güzel de, tabela sınırlı. Bir yerde bitmesi lazım.

Ha bir de o zamanlar çok regeciydik biz. Gözlerimiz çakmaklı! Komik Günler'in tam bir konser edecek kadar repertuarı olmuştu da küçük sahnelere çıkmaya başlamıştık. "O zaman," dedik, "en iyisi ARAFTAFARAY."

Jamaika renklerinden yapışkanlı kağıtlar seçip, neşeli bir fontla harfleri kestik. O zamanlar çok neşeliydik biz. Hayat neşeliydi, gittikçe daha neşeli olacak diye umuyorduk, bekliyorduk. Daha aramızdan kimse otuzuna basmamıştı. Kimse hapse girmemişti. Kimse ölmemişti. Renkli harfleri tabelaya yapıştırdık, ışığını da tamir ettik. Nefis oldu. Ha herkes dükkana "Araf" demeye devam etti.

On yıl sonra: Sokakta durmuş yukarı, binaya bakıyorum. Tabelanın lambası zaten çoktan bozulmuş. Harflerin birinin

yarısı düşmüş. Kalanların kenarları kalkmış, tozdan, pislikten beyaz arka planın da, harflerin de rengi griye dönmüş.

Buraya bir uzun parantez: (Yıllar sonra İstanbul'a taşındım. Araf'ta çalışacağım. Mekan sahibi gelip grubu görmüş, beğenmiş. Haftalık programda anlaşacağız.

“Yalnız,” dedim, “şöyle bir durum var; biz sizinle biraz atıştık birkaç yıl önce.” Olayı anlattım.

“Hiç haberim yok,” dedi adam. “Kimdi mesajı atan?”

“İsmail bişey.”

“Biz burada dört ortağız. İşleten de biziz, ayrıca bir işletmeci müdür falan yok. İsmail diye biri yok. Hiç de olmadı.”

“Avukat gibi konuşuyordu.”

“Valla bilemedim.”

Anlaşılan alakasız birisi üstüne vazife edinmiş İstanbul Araf'ın adını savunmayı. Yahut birisi çok fena eğlendi bizimle.)

Nerede kalmıştık? On yıl sonra, İstanbul Araf çoktan kapandı. Araftarafaray yerinde duruyor. Enstrümanım yok, grubum yok, param yok, kış geliyor.

On yıl önce arkadaşşıma bıraktığım gitarı geri istedim. Araf'ta tek kişilik konser yapacağım.

Haftada iki-üç gün “mütevazı sahne” adı altında birileri çıkıp çalışıyor. Can da beni orada çalan herkese Kolombiya'dan büyük müzisyen geldi diye tanıtıyor. “Burayı beraber açtığımız, bu sahneye de ilk çıkan arkadaşlardan. Ha, Komik Günler'i de ilk kuran adam bu.” Mütevazı Sahne'nin müzisyenleri, bana aşırı bir saygı ve hayranlıkla bakıyorlar. O hayranlığı nereme koyacağımı bilemiyorum. Çünkü aslında bir durum yok. Geçen yıllarda hepi topu iki tane daha enstrümanı kıvrırmışım. Fena olmayan bir beceri. Ama o kadar da olsun zaten, yirmi yıldır müzisyenim. Onun dışında yine aynı sokaklarda ve aynı düğünlerde çalışıyorum. Sözde albümlerim var birkaç tane, ama onları da dinleyen yok.

Ankara'ya ilk geldiğim hafta “karşılama eğlencesi ve dinletisi” yaptığımızda dükkan doluydu. Şimdi madem burada

kalıcıym, bunu haftalık bir şeye çevirelim dedim. Cuma-Cumartesi müzisyenlerini yerinden etmeyelim. Çarşamba.

Erkenden gittim, akordiyonu, gitarı bağladım. Bütün ses sistemini bir elden geçirdim, hoparlörlerin gidip gelen bağlantılarını düzelttim. Saat dokuza yaklaşırken oturan iki-üç masa da kalkıp gitti. Bomboş dükkana bakakaldım. Sadece Mütavazı Sahne müzisyenlerinden üçü barda oturuyorlar. Yarım saat daha bekledim. Kimse gelmedi. ANKARA, Sözde kendi memleketim olacak. Eş dost, birileri sırf hatır için de olsa gelir diye umuyordum. Boş verip toplansam mı diye düşünürken kapıdan Erdal girdi. Erdal da arada sahneyi ziyaret eden yarı zamanlı müzisyenlerden.

“Hah, daha başlamadı mı?” dedi. “Ben de kaçırđım sanmıştım.”

Barda oturanlara baktım. Hepsi beni bekliyorlar. Mecburen çalacağım. Belki o arada birkaç kişi daha gelir. Sahneye geçtim. Yıllardır Kolombiya’da enteresan bir şey olmaktan çıkayım da, milletin anlayarak dinlediğı, insanların içinde bir şeyler kıpırdatan besteler yapayım diye uğraşıyorum. Şimdi o İspanyolca bestelerle kendi doğduğum şehirde egzotik yabancı durumuna geri düştüm. Can durumun absürtlüğünü anlıyor. Her şarkı bittiğinde barın arkasından “ne diyo?” diye bağırıyor. Ben de sözlerin Türkçe mealini açıklıyorum.

Böyle böyle biraz çaldıktan sonra başka kimse de gelmeyince Ankara’ya kızdım, küstüm. Mikrofona: “Bugünlük bu kadar olsun,” deyip gitarı bıraktım. Kös kös bara geçip bir şarap istedim. Sonra bardaki çalgıcılardan biri, “Abi senin gitarı bir çalabilir miyim?” dedi. “Tabii ki,” dedim.

Sahneye geçti. Biz Zaten Mafyayız diye bir şarkı çaldı. Aralara da ağzıyla synthesizer sesleri ekledi. Şarkı bitince manyak gibi alkışladık. Özür dileyerek yeterince prova etmediğini, aslında daha iyi synthesizer sesleri yapabildiğini söyledi. Sonra herhalde synthlere daha iyi çalıştığı bir şarkı daha çaldı. Son olarak da Uzaylılar Hoşgeldiniz’in grunge bir coverıyla noktalandı.

O bitirince bardaki bir diğeri de gitarda şansını denemek istedi. Bunun şarkıları daha derli toplu, mizahı daha sofistikeydi.

E, bunun üzerine ben de geri çıktım. Konuyla alakalı olsun diye Öcü Gibi Korkuyorlar Mao Zedung Yoldaşımdan'ı çaldım. Arkasına bir-iki beste ekledim. Karşımda toplam beş kişi, mikrofona konuşuyor olmak çok saçma geldi. Kabloları söküp bara geçtim. Gitarı elden ele dolaştırdık. Herkes kıyıda köşede kalmış, tamamlanmamış en acayip bestelerini ortaya döktü. Bir baktık saat üç olmuş.

Ankara yine şaşırttı. Bozkırım ortasında, betonun ortasında, herhangi bir kazanç, bir geri dönüş beklemeden, inadına inadına beste yapıyorlar. Hiçbir yapımcının dönüp bakmayacağı, hayatta satılmayacak şarkılar. Hepsi de Kolombiya'dan bilmem kim geldi diye Araf'ta toplanmışlar. Kimse dinlemez diye rafa kaldırdıkları şarkılarını çalıyorlar.

Can'dan ses sistemini tekrar açmasını istedim.

“Yok abi,” dedi. “Çok geç oldu. Bu saatten sonra gürültü yapamayız.”

“Yok, yok. Bir şey çalmayacağım. Sadece bir anons yapmam gerek. Mikrofon lazım. Aç sen. Hafif kısık kalsa da olur.”

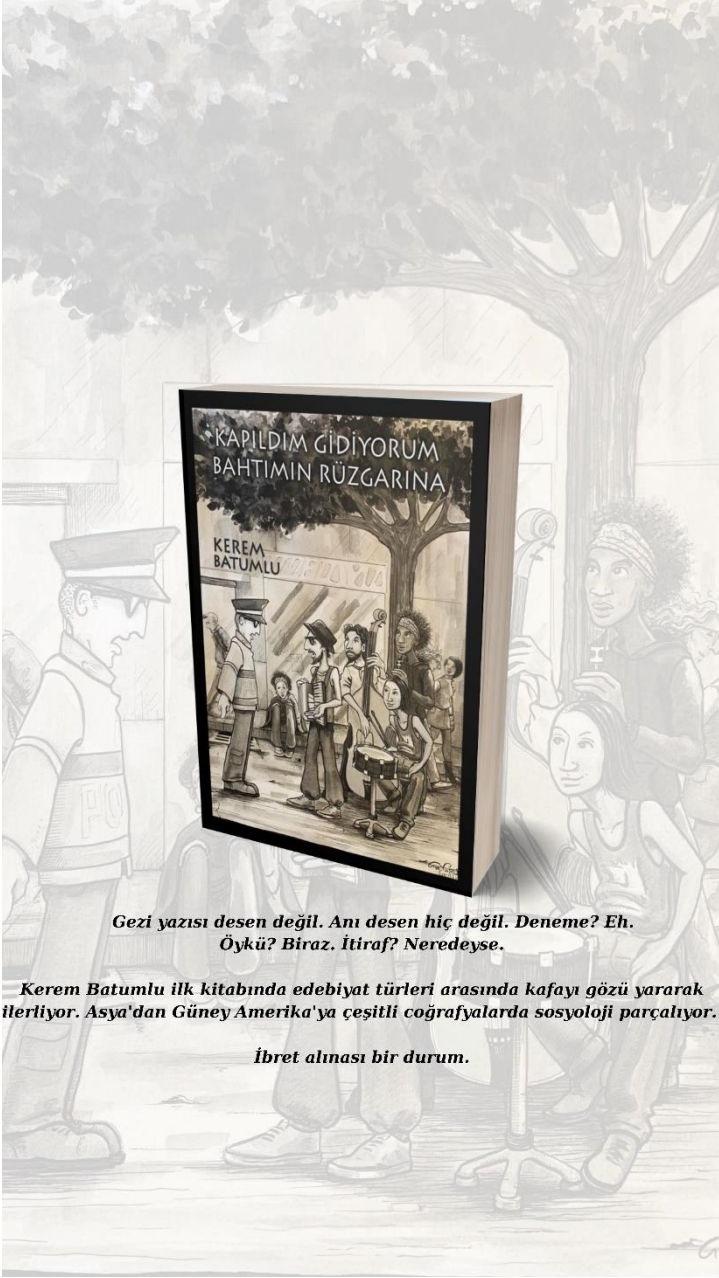
Açtı. Mikrofona geçtim. Reverb'ü kökledim.

Halka sesleniş tonlamasıyla: “Arkadaşlar, yoldaşlar, hemşerilerim. Bugün Araf'ın açılışının onuncu yıl dönümü,” diye uydurdum. “On yıl önce bu işe girerken aklımızda tam net bir şey yoktu. Amacımız biraz nefes alınacak, bir araya gelinip, bir şeyler üretilecek bir alan yaratmaktı. Bu amacımıza yaklaşabildik mi bilemiyorum. Üç tane bira satmak için sürekli zabıtayla, belediyeyle uğraşıp durduk. Bunu görünce ben daha ilk senesinde bırakıp kaçtım. Can devam etti.

“Ama kesin bildiğim bir şey var. O da Can'ın çok çok önceden beri kendine bir deliler ordusu kurmak istediği. Bugün bu hedefine doğru emin adımlarla ilerlediğini görüyorum. Kıvanç ve övünç doluyum. Hayırlı, uğurlu olsun!”

Delordu M sامرة Komutanlığı o sene her ayın son  ar-
 ambası m tevezı sahnede buluştu.

≈

**Gezi yazısı desen değil. Anı desen hiç değil. Deneme? Eh.
Öykü? Biraz. İtiraf? Neredeyse.**

**Kerem Batumlu ilk kitabında edebiyat türleri arasında kafayı gözü yarararak
ilerliyor. Asya'dan Güney Amerika'ya çeşitli coğrafyalarda sosyoloji parçalıyor.**

İbret alınası bir durum.

